រូបំ ជីរតិ មច្ចានំ នាមគោត្តំ នជិរតិ

រូបរបស់សត្វទាំងឡាយតែងគ្រាំគ្រា ឯនាមនិងគោត្តមិនចេះគ្រាំគ្រាឡើយ

ការផ្សាយរបស់
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ
អាសយដ្ឋាន៖ #៣៩៥ តិរវិថីព្រះស៊ីសុវត្ថិ សង្កាត់ចតុមុខ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ

អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

លទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សាឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ និងទិសដៅបន្តឆ្នាំសិក្សា២០២៤-២០២៥

ព.ស.២៥៦៨ - គ.ស.២០២៤

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

លទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សា

ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ និងទិសដៅបន្ត
ឆ្នាំសិក្សា២០២៤-២០២៥

រៀបចំដោយ៖ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

ព.ស.២៥៦៨ គ.ស.២០២៤

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

លទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សា
ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ និងទិសដៅបន្ត
ឆ្នាំសិក្សា២០២៤-២០២៥

រៀបចំដោយ៖ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

ពុទ្ធសករាជ ២៥៦៨ គ.ស.២០២៤

គណៈកម្មការរបាយការណ៍

គណៈកម្មការដឹកនាំ

សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស **អ៊ំ លឹមហេង**	ព្រះអគ្គាធិការ	ប្រធាន
សម្តេចព្រះមង្គលមុនីវង្ស៍ **ហ៊ូ ឈីវនាថ**	ព្រះអគ្គាធិការរងនិងជាព្រះនាយកនៃពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត	អនុប្រធាន
ព្រះសុមេធវង្សបណ្ឌិត **សុខ ប៊ុនធឿន**	ប្រធានផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា	សមាជិក
ព្រះសង្ឃាលង្ការមុនីបណ្ឌិត **យ៉ន កុសល្យ**	ព្រះធានផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា	សមាជិក
ព្រះពុទ្ធវង្ស **សុខ សុភាព**	ប្រធានផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យ	សមាជិក
លោក **ទន់ ផាន់លី**	ប្រធានផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យ	សមាជិក

គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យ

លោក **ម៉េង សាម៉េត**	អនុប្រធានផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យ	ប្រធាន
ព្រះសមណឧត្តម **ឆេង សុម៉ើ**	ប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលនិងសរុប	អនុប្រធាន
ព្រះបាលិមុនី **ហ៊ី ហុង**	អនុប្រធានផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា	សមាជិក
ព្រះមហា **ខន សារ៉ាត់**	អនុប្រធានការិយាល័យ	សមាជិក

គណៈកម្មការរៀបចំចងក្រងឯកសារ

លោក **គួន គីម**	មន្ត្រីការិយាល័យរដ្ឋបាលនិងសរុប	ប្រធាន
លោក **ហេង រតនៈ**	នាយករងពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត	អនុប្រធាន
លោក **យឹម ច័ន្ទថុល**	មន្ត្រីការិយាល័យរបៀបនិងអធិការកិច្ច	សមាជិក
ព្រះមហា **ម៉ុន សុមាស**	មន្ត្រីការិយាល័យរបៀបនិងអធិការកិច្ច	សមាជិក
លោក **តេល សុខា**	មន្ត្រីការិយាល័យរបៀបនិងអធិការកិច្ច	សមាជិក

អារម្ភកថា

កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ផ្នែកជំនាញនិងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ បានធ្វើឱ្យសម្រេចជោគជ័យគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ដូច្នេះដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញពី សមិទ្ធផលដែលសម្រេចបាននៅក្នុងការអនុវត្តការងារ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានប្រមូលចងក្រងរាល់ឯកសារពាក់ព័ន្ធនិងលទ្ធផលនានាដែលវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាបានអនុវត្តកន្លងមក ដើម្បីផលិតបានជាសៀវភៅរបាយការណ៍នាពេលនេះ។

សៀវភៅរបាយការណ៍បូកសរុបលទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សានេះ ត្រូវបានផលិតឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ ឱ្យស្របទៅតាមកម្មវិធីពុទ្ធិកសិក្សា ដោយអនុលោមទៅតាមនិយាមអប់រំរបស់ពុទ្ធិកសិក្សាដែលចាប់ផ្ដើមបវេសនកាលនៅរៀងរាល់ថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា នៃឆ្នាំនីមួយៗនិងបញ្ចប់ទៅវិញនៅរៀងរាល់ថ្ងៃទី៣០ ខែមេសានៃឆ្នាំបន្ទាប់ ដែលជានិយាមនៃការអប់រំមួយនេះ គោរពទៅតាមចន្ទគតិ ដូច្នេះរាល់ការបញ្ចប់ឆ្នាំសិក្សានីមួយៗតែងមានការឆ្លងឆ្នាំ។ ជាងនេះទៅទៀត សៀវភៅរបាយការណ៍នេះត្រូវបានបែងចែកជាបីផ្នែកសំខាន់ៗ គឺផ្នែកទី១ ផ្ដោតសំខាន់ទៅលើលទ្ធផលការងារនិងទិសដៅបន្ត ផ្នែកទី២ សទ្ទានុក្រមបច្ចេកស័ព្ទនិងឧបសម្ព័ន្ធ ដែលមានភ្ជាប់មកជាមួយនូវលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការងារពុទ្ធិកសិក្សា និងផ្នែកទី៣ ស្ថិតិពុទ្ធិកសិក្សាសង្ខេប ដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញនូវសក្ខីកម្ម ដែលវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបានខិតខំអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្តក្នុងការផលិតធនធានមនុស្ស ជាពិសេសធនធានព្រះសង្ឃប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាពនិងសីលធម៌ដែលជាប្រយោជន៍ដ៏សំខាន់សម្រាប់សង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនា។

របាយការណ៍លទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ធ្វើឡើងដោយឈរលើមូលដ្ឋានសំខាន់ៗចំនួន **៦** គឺទី១ ប្រមូលចងក្រងរាល់របាយការណ៍របស់ផ្នែកជំនាញនិងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ដែលបានបញ្ជូនមកកាន់អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ ទាំងប្រចាំខែ ប្រចាំត្រីមាស ប្រចាំឆមាស និងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ទី២ របាយការណ៍អធិការកិច្ចដែលផ្នែកជំនាញនីមួយៗបានចុះធ្វើការត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃដោយផ្ទាល់ នៅតាមសាលាពុទ្ធិកនានាទូទាំងប្រទេស ទី៣ ការចុះអង្កេតដោយផ្ទាល់របស់មន្ត្រីជំនាញតាមរយៈការប្រឡងនិងការធ្វើបទសម្ភាសន៍ជាមួយមន្ត្រីជំនាញទទួលបន្ទុកការិយាល័យពុទ្ធិកសិក្សា នៅតាមបណ្ដាមន្ទីររាជធានីខេត្ត ទី៤ ស្ថិតិពុទ្ធិកសិក្សាប្រចាំឆ្នាំដែលមន្ទីរធម្មការនិងសាសនាតាមបណ្ដារាជធានី ខេត្តបានធ្វើការបូកសរុបនិងបញ្ជូនមកកាន់អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ ព្រមទាំងមានការផ្ទៀងផ្ទាត់យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញពីសុក្រឹតភាពនិងវឌ្ឍនភាពវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាប្រចាំឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ទី៥ ការពិគ្រោះយោបល់តាមរយៈកិច្ចប្រជុំនិងកិច្ចពិភាក្សាជាមួយផ្នែកជំនាញដើម្បីធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ទិន្នន័យធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានសង្គតិភាព ទី៦ ការពិនិត្យកែសម្រួលទៅលើស្ថិតិនិងខ្លឹម

សារនៃរបាយការណ៍ទាំងមូល ទៅតាមផ្នែកជំនាញរៀងៗខ្លួន ដើម្បីជៀសវាងកំហុសកើតឡើងដោយអចេតនា។

ចំពោះគោលការណ៍នៅក្នុងការសរសេររបាយការណ៍នេះ បានផ្តោតទៅលើវិធីសាស្ត្រចំនួន **២** សំខាន់ គឺទី១ វិធីសាស្ត្របរិមាណវិស័យ ដោយបានដាក់បញ្ចូលនូវទិន្នន័យជាចំនួន ដែលរាប់ចាប់តាំងពីចំនួនសិស្ស សាលានិងចំនួនថ្នាក់ជាដើម ទី២ វិធីសាស្ត្រគុណវិស័យ មានការពិពណ៌នាយ៉ាងលម្អិតទៅលើទិន្នន័យដែលបានធ្វើការវិភាគរួចរាល់ហើយនោះ ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ថ្នាក់ដឹកនាំនិងអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវទូទៅ ក្នុងការសិក្សាស្វែងយល់បន្ថែមឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីកត្តាសំខាន់ៗ ដែលនាំឱ្យមានមន្ទិលសង្ស័យ ព្រមទាំងបានជាមូលដ្ឋាននៃគំនិតដ៏សំខាន់ក្នុងការសម្រេចចិត្តផងដែរ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានធ្វើការប្រៀបធៀបទិន្នន័យពុទ្ធិកសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ទៅនឹងឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣ ដើម្បីបញ្ជាក់ឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីវឌ្ឍនភាព ឬឱនភាពវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សារវាងឆ្នាំនីមួយៗ។

ដូច្នេះរបាយការណ៍នេះ ពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំ អង្គភាព ឬស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផល។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ក៏ជាសូចនាករដ៏សំខាន់ដែលមិនអាចខ្វះបាន ដើម្បីរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងការអភិវឌ្ឍជាតិ។ ជាងនេះទៅទៀត របាយការណ៍នេះនឹងបានជាមូលដ្ឋានប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏សំខាន់ ដែលបានធ្វើកំណត់ត្រាអំពីដំណើរវិវឌ្ឍនៃការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានលក្ខណៈជាវិទ្យាសាស្ត្រ បង្កភាពងាយស្រួលដល់សាធារណជន ក៏ដូចជាអ្នកស្រាវជ្រាវទូទៅបានជាគតិក្នុងការវិភាគ ពិចារណានិងការឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីវឌ្ឍនភាពពុទ្ធិកសិក្សាពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំថាតើមានការប្រែប្រួលបែបណា? តើភាគីណាខ្លះដែលអាចរួមចំណែកក្នុងការទ្រទ្រង់និងគាំទ្រលើកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកសិក្សា ឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងបន្ថែមទៅទៀត? ថាតើឆ្នាំបន្តទៅទៀតវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាគួរត្រៀមលក្ខណៈបែបណា ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវនិរន្តរភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងនាមជាអង្គភាពអប់រំដ៏មានសក្តានុពលរបស់ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា? ទាំងនេះគឺជាគោលដៅដ៏សំខាន់ដែលត្រូវធ្វើការវិភាគពិចារណានិងឆ្លើយតប ប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ដើម្បីអនាគតវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា។

សមិទ្ធផលនៃរបាយការណ៍នេះអាចលេចចេញជារូបរាងទៅបាន អាស្រ័យដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម ផ្នែកជំនាញ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ មន្ទីរធម្មការនិងសាសនារាជធានី ខេត្តបានយកចិត្តទុកដាក់និងសហការយ៉ាងស្អិតរមួតប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។

ការផលិតបាននូវឯកសាររបាយការណ៍លទ្ធផលការងារដែលមានកម្រាស់ជាង១០០ទំព័រនេះ ពិតជាជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន ដែលគណៈកម្មការគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការដោះស្រាយនិងរក្សាការអត់ធ្មត់ជំរុញនិងលើកទឹកចិត្ត ធ្វើយ៉ាងណា ឱ្យការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងឯកសាររបាយការណ៍នេះមានសុក្រឹតភាព សមស្របទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍជាក់ស្តែងរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការបង្កកំហុសដោយអចេតនាអាចនឹងកើតឡើងដោយប្រការណាមួយជាក់ជាពុំខានឡើយ អាស្រ័យហេតុនេះ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍សូមស្វាគមន៍និងទទួលយករាល់មតិរិះគន់ក្នុងនៃស្ថាបនា ដើម្បីធ្វើឱ្យរបាយការណ៍សម្រាប់ឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ទៀតកាន់តែមានភាពល្អប្រសើរបន្ថែមទៀត។

អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ នៅតែមានជំនឿយ៉ាងមុតមាំថា របាយការណ៍នេះពិតជាមានតម្លៃមហាសាលសម្រាប់ការងារពុទ្ធិកសិក្សា និងបានជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់សម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមក្នុងការសម្រេចចិត្ត ដើម្បីអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍវិស័យសាសនា ក៏ដូចជាវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាកាន់តែល្អប្រសើរបន្ថែមទៀត។ ម្យ៉ាងទៀតវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សានៅតែបន្តដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលនិងការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស ប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាព ជំនាញ និងសីលធម៌សម្រាប់សង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនា។

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

លទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សា ដែលគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បាន ផលិតចេញជារូបរាងនាពេលនេះ ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីប្រភពនានា ដែលបានផ្តល់ ទាំងឯកសារ ប្រាជ្ញាស្មារតីនិងវិភាគទានគំនិតដ៏សំខាន់ ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណតម្លៃនៃការប្រមូល ចងក្រងនិងការវិភាគទិន្នន័យឱ្យបានល្អប្រសើរនិងមានភាពសុក្រឹត ស្របទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍ ជាក់ស្តែងរបស់ពុទ្ធិកសិក្សានាពេលបច្ចុប្បន្ន។

ក្នុងនាមអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ សូមថ្លែងអំណរព្រះករុណាទិគុណដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត របស់សម្តេចព្រះបរមនាថ **នរោត្តម សីហមុនី** ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិង ប្រមុខដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលតែងតែលើកស្ទួយ ទ្រទ្រង់ គាំទ្រព្រះពុទ្ធសាសនា និង ពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមានការរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់។

សូមថ្លែងអំណរព្រះគុណសម្តេចព្រះអគ្គាធិការ សម្តេចព្រះអគ្គាធិការរង ព្រះអគ្គាធិការរង ព្រះមន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការតាមឋានានុក្រម និងមន្ទីរធម្មការនិងសាសនាតាមបណ្តារាជធានី ខេត្ត ទាំងអស់ ដែលបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមាន និរន្តរភាព។

សូមថ្លែងអំណរគុណដល់ផ្នែកជំនាញ ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ និងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំង អស់ ដែលបានសហការផ្តល់ជូនរាល់ឯកសារនិងតម្រូវការចាំបាច់ផ្សេងៗ ប្រកបដោយការទទួល ខុសត្រូវខ្ពស់ ដើម្បីធានាបាននូវសង្គតិភាពនៃទិន្នន័យនិងខ្លឹមសារ របាយការណ៍លទ្ធផលការងារ ពុទ្ធិកសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ នេះ។

ជាចុងក្រោយ សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះសហការីនិងឧបការបុគ្គលទាំង អស់ដែលបានរួមចំណែកក្នុងការត្រួតពិនិត្យនិងកែលម្អ ធ្វើឱ្យរបាយការណ៍លទ្ធផលការងារពុទ្ធិក សិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ កាន់តែមានភាពល្អប្រសើរ និងបានជាប្រយោជន៍ដល់ សាធុជនទូទៅសិក្សាស្វែងយល់បន្ថែមទៀតអំពីការងារពុទ្ធិកសិក្សា។

សូមថ្វាយ ប្រគេន និងជូនពរ សម្តេចថ្នាក់ដឹកនាំ ព្រះមន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការ និងមន្ទីរធម្ម-ការនិងសាសនារាជធានី ខេត្តទាំងអស់បានជួបប្រទះនូវពរទាំងឡាយ ៤ ប្រការ គឺ **អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ** កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ៕

សូមអរព្រះគុណ និងសូមអរគុណ!

ឧទ្ទិសកថា

ក្នុងនាមអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ និងក្នុងនាមគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ សូមឧទ្ទិសស្នាដៃនៃកម្រងសៀវភៅរបាយការណ៍លទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សានេះ ថ្វាយ ប្រគេន ជូនចំពោះវិបាកវិញ្ញាណរបស់បុព្វវីរសង្ឃនិងបុព្វបុរសខ្មែរទាំងអស់ ដែលបានកសាងស្នាដៃនិងបូជាព្រះកាយពល កម្លាំងប្រាជ្ញា ស្មារតី ដើម្បីបុព្វហេតុជាតិមាតុនិងព្រះពុទ្ធសាសនា ជាពិសេសវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ប្រតិស្ឋានទុករហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន សូមវិបាកវិញ្ញាណនៃបុព្វវីរសង្ឃនិងបុព្វបុរសខ្មែរទាំងអស់នោះ បានចុតិបដិសន្ធិក្នុងសុគតិភពកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ៕

សេចក្តីសង្ខេប

តាំងពីអតីតកាលរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា នៅតែជាវិស័យអប់រំដ៏មានសក្តានុពលក្នុងសង្គមខ្មែរ និងបានកប់ជ្រៅនៅក្នុងជំនឿប្រពៃណីព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ដែលត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថា ជាឃ្លាំងបណ្តុះបណ្តាលនូវវប្បធម៌ ប្រពៃណីព្រះពុទ្ធសាសនានិងបណ្តុះនូវសីលធម៌ ចរិយាធម៌ និងអភិសមាចារ ដ៏សំខាន់សម្រាប់ពលរដ្ឋខ្មែរទូទៅផងដែរ។ ជាងនេះទៅទៀត គេតែងកត់សម្គាល់ថា វិស័យអប់រំមួយនេះសម្រាប់តែព្រះសង្ឃប៉ុណ្ណោះ ផ្ទុយទៅវិញពុទ្ធិកសិក្សាត្រូវបានបើកទូលាយសម្រាប់សាធារណជនទូទៅ ចូលមកសិក្សារៀនសូត្រនិងទទួលបានចំណេះដឹងទាំងផ្លូវលោកនិងផ្លូវធម៌ ដោយមិនប្រកាន់រើសអើងវណ្ណៈ ពណ៌សម្បុរ ឬសាសនាឡើយ។

ពុទ្ធិកសិក្សាបានបើកបណ្តុះបណ្តាលចាប់ពីកម្រិតសាលាធម្មវិន័យ ពុទ្ធិកបឋមសិក្សារហូតដល់កម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ដោយទទួលបានការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុមួយផ្នែកធំពីរាជរដ្ឋាភិបាល និងមួយចំណែកទៀត ពីពុទ្ធបរិស័ទមកពីប្រភពផ្សេងៗផងដែរ។ ដើម្បី គ្រប់គ្រងនិងដឹកនាំការងារពុទ្ធិកសិក្សា ឱ្យប្រព្រឹត្តិទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់និងមានការរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់រហូតមកដល់ពេលនេះ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ មានសម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតីកិត្តិឧទ្ទេសបណ្ឌិត **នន្ទ ង៉ែត** ជាព្រះអធិបតីកិត្តិយស សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស **អំ លឹមហេង** ជាព្រះអគ្គាធិការនិងអមដោយសម្តេចព្រះអគ្គាធិការរងចំនួន ១០ អង្គ ព្រះមន្ត្រីសង្ឃចំនួន **៣៨** អង្គ និងមន្ត្រីរាជការចំនួន **៦៣** នាក់ (ស្រី **០៧** នាក់) សរុបទាំងអស់មានចំនួន **១១២** រូប។ ដោយឡែក មន្ត្រីសង្ឃកំពុងបំពេញការងារនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទាំងថ្នាក់កណ្តាល ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ និងនៅតាមបណ្តារាជធានី ខេត្តសរុបមានចំនួន **៣៥២** អង្គ។

វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបាននិងកំពុងបណ្តុះបណ្តាលចាប់ពីសាលាធម្មវិន័យ ពុទ្ធិកបឋមសិក្សារហូតដល់ពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ក្នុងនោះ មានសាលាធម្មវិន័យចំនួន **៥២៨** កន្លែង សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **១១,០០១** រូប គ្រូជួលចំនួន **៦៧៧** រូប សាលាពុទ្ធិកបឋមសិក្សាមានចំនួន **៩៥០** កន្លែង សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **២៥,០៤៥** រូប គ្រូកិច្ចសន្យាចំនួន **១,៤៦២** រូប សាលាពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានចំនួន **៣៩** កន្លែង សមណសិស្ស សិស្ស **៥,៩២២** រូប គ្រូក្របខណ្ឌចំនួន **១១៨** រូប គ្រូជួលចំនួន **៣៨៣** រូប ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិចំនួន **១៤** កន្លែង សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **២,០៦៩** រូប គ្រូក្របខណ្ឌចំនួន **៣៥** រូប គ្រូជួលចំនួន **២០៧** រូប និងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យចំនួន **០៣** កន្លែង សមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន **៦,២៣៣** រូប គ្រូក្របខណ្ឌចំនួន **៤៧** រូប គ្រូជួលចំនួន **៤៦២** រូប។

ចំពោះដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកសិក្សា ក៏ជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន រួមមានការខ្វះមន្ត្រីនិងគ្រូក្របខណ្ឌ របបប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមមានកម្រិតទាប និងសមត្ថភាពមន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការនៅមានកម្រិត ដែលជាកត្តារារាំងនាំឱ្យដំណើរការអភិវឌ្ឍពុទ្ធិកសិក្សាមានភាពយឺតយ៉ាវ។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាខាងលើ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបានប្រើប្រាស់មន្ត្រីក្របខណ្ឌនិងមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យាទៅតាមលទ្ធភាព អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពមន្ត្រីសង្ឃនិងមន្ត្រីរាជការបន្ថែមទៀត ជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តដល់ផ្នែកជំនាញនិងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ធ្វើយ៉ាងណាត្រូវមានការសហការគ្នាឱ្យបានល្អ និងពន្លឿនការងារដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រាក់ម៉ោងឱ្យឆាប់រហ័សតាមដែលអាចធ្វើបាន។ ម្យ៉ាងទៀត ស្នើសុំឱ្យអង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់បំពេញការងារប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងឆ្លើយតបឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ដើម្បីរួមចំណែកអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត។

ព្រមជាមួយគ្នានេះដែរ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ នឹងខិតខំឱ្យអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្ត ដើម្បីជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តដល់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ឱ្យបំពេញការងាររបស់ខ្លួនឱ្យបានល្អប្រសើរ ដើម្បីគាំទ្រដល់យុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលដំណាក់កាលទី១ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ការចូលរួមរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម មន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការមន្ទីរធម្មការនិងសាសនារាជធានី ខេត្ត គឺជាថាមពលដ៏សំខាន់ដែលជួយទ្រទ្រង់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានភាពរឹងមាំនិងមាននិរន្តរភាពយូរអង្វែងបន្ថែមទៀត។

អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ នៅតែបន្តបំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ឱ្យមានការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព សម្របសម្រួលនិងផ្តល់សេវារដ្ឋបាលទូទៅនិងការងារបច្ចេកទេសផ្សេងៗឱ្យកាន់តែមានភាពងាយស្រួល ធានាបាននូវភាពរហ័ស ប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផលផងដែរ។

ផ្នែកទី១
លទ្ធផលការងារ
និងទិសដៅបន្ត

មាតិកា

ចំណងជើងអត្ថបទ ទំព័រ

អារម្ភកថា I

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ IV

ឧទ្ទិសកថា V

សេចក្តីសង្ខេប VI

ផ្នែកទី១

លទ្ធផលការងារនិងទិសដៅបន្ត

១- បរិបទអប់រំកម្ពុជា ១

២- វឌ្ឍនភាព ៥

២.១- រចនាសម្ពន្ធគ្រប់គ្រង ៥

២.២-លទ្ធផលការងារឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ .... ៨

២.២.១- ផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យ ៨

២.២.២- ផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា ២៣

២.២.៣- ផ្នែកពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត ៤០

២.២.៤- ផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ៤៧

២.២.៥-ផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យ ៨៥

៣- បញ្ហាប្រឈម ៩៦

៤- ទិសដៅឆ្នាំសិក្សា ២០២៤-២០២៥ .... ៩៩

៥- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៩៩

ផ្នែកទី២

សន្ធានុក្រម

កម្រងរូបភាព

ឧបសម្ពន្ធ

ផ្នែកទី៣

ស្ថិតិពុទ្ធិកសិក្សាសង្ខេប

១- បរិបទអប់រំកម្ពុជា

ដំណើរវិវឌ្ឍន៍នៃប្រព័ន្ធអប់រំកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ន មានការរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់ ក្នុងនោះវិស័យអប់រំចំណេះទូទៅបានធ្វើកំណែទម្រង់ទៅតាមដំណាក់កាល ដែលជាដំណើរមួយឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធអប់រំឌីជីថល ដើម្បីឱ្យស្របទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍនៃសកលភាវូបនីយកម្មរបស់ពិភពលោកនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ យ៉ាងណាក៏ដោយ យោងទៅលើរបាយការណ៍របស់អង្គការយូនីស្កូ (UNESCO) បានបង្ហាញថា បច្ចុប្បន្ន ប្រព័ន្ធអប់រំឌីជីថលពិតជាសំខាន់ណាស់ ប៉ុន្តែមានសាលាបឋមសិក្សាត្រឹមតែ ៤០% ប៉ុណ្ណោះនៅទូទាំងពិភពលោកដែលអាចប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអ៊ីនធើ-ណេតបាន។[១] ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ប្រព័ន្ធអប់រំទូទាំងពិភពលោកបានវិនិយោគការអប់រំ ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល[២]ស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរយោងទៅលើផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណនៃរាជរដ្ឋាភិបាលថ្មីអាណត្តិទី៧ ត្រង់បញ្ចកោណទី១ អភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើអាទិភាពសំខាន់ៗចំនួន ៥ រួមមាន៖ ការពង្រឹងគុណភាពវិស័យអប់រំ កីឡា វិទ្យាសាស្ត្រនិងបច្ចេកវិទ្យា និងការពង្រឹងភាពជាពលរដ្ឋក្នុងសង្គមដែលមានអារ្យធម៌ខ្ពស់ ប្រកបដោយសីលធម៌ សមធម៌ និងបរិយាបន្នជាដើម។[៣] ត្រង់មុំទី១ផ្តោតទៅលើចំណុចអាទិ-ភាព៧ផ្សេងក្នុងនោះមាន (១) ការបន្តពង្រឹងគុណភាពអប់រំនិងការបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់កម្រិត ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពកម្មវិធីសិក្សា (២) ការបន្តកែទម្រង់សាលារៀន (៣) ការពង្រឹងគុណភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀននិងវិធីសាស្ត្របង្រៀន (៤)ការបន្តលើកកម្ពស់ការអប់រំឌីជីថល (៥) ការលើកកម្ពស់សុខភាពសិក្សានិងអាហារូបករណ៍ (៦) ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា ការលើកកម្ពស់ការស្រាវជ្រាវ ការអភិវឌ្ឍនិងនវានុវត្ត (៧) ការលើកកម្ពស់វិស័យកីឡាផ្សារភ្ជាប់នឹងការអប់រំជាដើម។[៤] ទាំងនេះគឺជាវិស័យអាទិភាពដ៏សំខាន់ដែលក្រសួង ស្ថាប័ន ធ្វើការងារពាក់ព័ន្ធទៅនឹងវិស័យអប់រំទាំងសាធារណៈនិងឯកជន គប្បីចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ ប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវនិងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ដើម្បីឈានទៅសម្រេចចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៅឆ្នាំ២០៥០។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានយកចិត្តទុកយ៉ាងខ្លាំង បានអនុមតិលើផែនការថវិកា ដើម្បីគាំទ្រដល់ដំណើរការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលនិងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សទៅតាមតួនាទី ភារកិច្ចរបស់ក្រសួងសាមីនីមួយៗ ដែលមានសមត្ថ-កិច្ច ក្នុងនោះដែរក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដែលជាវិស័យអាទិភាពទី១ ត្រូវបានផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់និងផ្តល់ការគាំទ្រយ៉ាងច្រើន។[៥]

---

[១] Global Education monitoring report in 2023 P. VII.

[២] Global Education monitoring report in 2023 P.14.

[៣] យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា ទំ.៣២។

[៤] យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា ទំ.៥១-៥២។

[៥] ថវិកាសង្ខេបឆ្នាំ២០២៤ របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ទំ.៣៣-៣៥។

យ៉ាងណាក៏ដោយ ការលើកឡើងអំពីគម្រោងនៃការចំណាយថវិកាលើវិស័យអប់រំនេះ បង្ហាញឱ្យឃើញពីការបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ទៅលើវិស័យអប់រំកម្ពុជា ដើម្បីពង្រឹងបន្ថែមចំពោះការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សប្រកបដោយចក្ខុវិស័យច្បាស់លាស់។ ក្នុងនោះដែរ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានដាក់ចេញឱ្យអនុវត្តស្តង់ដាសាលារៀនគំរូ ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពអប់រំ ស្តង់ដានេះចាំបាច់ត្រូវចាប់ផ្តើមពីថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សារហូតដល់មធ្យមសិក្សាដោយផ្តោតទៅលើស្តង់ដាចំនួន ៥ ចំណុចរួមមាន៖ លទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្ស ការបង្រៀន និងរៀន ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ ដំណើរប្រតិបត្តិការនិងរដ្ឋបាលសាលារៀន និងចុងក្រោយផ្តោតលើគណនេយ្យភាពរបស់សាលារៀន។ ដើម្បីធ្វើឱ្យការអនុវត្តគោលដៅស្តង់ដាគំរូប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ សម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានផ្តល់អនុសាសន៍មួយចំនួនរួមមាន៖ *ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចសាលារៀន ការពិនិត្យកែសម្រួលនិងរៀបចំកម្មវិធីសិក្សា និងសកម្មភាពក្រៅម៉ោងសិក្សាឱ្យស្របទៅតាមតម្រូវការក្នុងការពង្រឹងចំណេះដឹងរបស់សិស្ស*។[៦]ជាងនេះទៅទៀតឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ**ហង់ជួន ណារ៉ុន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានបញ្ជាក់បន្ថែមអំពីការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពវិស័យអប់រំនៅកម្ពុជា ដែលមានភាពរឹងមាំទៅបានដោយអាស្រ័យទៅលើ ភាគីសំខាន់ៗ ចំនួន **៤** គឺ សាលារៀនល្អ គ្រូបង្រៀនមានសមត្ថភាព សិស្សខិតខំរៀនសូត្រ និងអាណាព្យាបាលចូលរួមសហការ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីបានរំឭកផងដែរថា កន្លងមកក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានធ្វើកំណែទម្រង់ជាបន្តបន្ទាប់ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៣ កន្លងមក ក្នុងនោះមាន៖(ទី១)កំណែទម្រង់ការប្រឡងសម្រាប់សិស្សថ្នាក់ទី១២ (ទី២) ការពិនិត្យឡើងវិញទៅលើកម្មវិធីសិក្សារបស់សិស្សគ្រប់កម្រិត (ទី៣) ការធ្វើអធិការកិច្ចតាមសាលារៀន ដោយផ្តោតលើគុណភាពអប់រំ សំណង់អគារ កិច្ចការសាលា (ទី៤) ការធ្វើវង្វាយតម្លៃការសិក្សារបស់សិស្ស (ទី៥) កំណែទម្រង់ថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា(ទី៦) ការពង្រឹងជំនាញរបស់យុវជនជាដើម។[៧] ទាំងនេះគឺជាចំណុចលេចធ្លោដែលក្រសួងអប់រំយុវជន និងកីឡា បានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គម និងប្រទេសជាតិទាំងមូល។

លើសពីនេះទៅទៀតរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលដឹកនាំដោយសម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី បានកំណត់ទិសដៅប្រែក្លាយគ្រឹះស្ថានសិក្សារដ្ឋពី **៥០០** ទៅ **១,០០០** សាលា ឱ្យក្លាយទៅជាសាលារៀនគំរូនៅទូទាំងប្រទេស។ សម្តេចធិបតីបានបញ្ជាក់ថា សាលារៀនគំរូ គឺសាលារៀនដែលមានដំណើរការពេញលេញរួមមាន៖ ទី១- សាលារៀន មានគណនេយ្យភាពជាមួយសហគមន៍ និងធ្វើការកែលម្អសាលារៀនស្របតាមស្តង់ដាសាលា

---

[៦] ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ចេញផ្សាយនៅថ្ងៃទី២ ខែមករាឆ្នាំ ២០២៤ តាមរយៈវេបសាយៈ https://m.postkhmer.com/national/2024-1-1-2037-257215

[៧] សារព័ត៌មានថ្មីៗ ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២ តាមរយៈវេបសាយៈ https://thmeythmey.com/?page=detail&id=119010

រៀនគំរូ ដោយមានការចូលរួមពីគ្រប់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសមាតាបិតា ឬអាណាព្យាបាល តាមរយៈការបង្កើត និងដំណើរការគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសាលារៀន និងគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងថ្នាក់រៀន។ ទី២- សាលារៀនមានស្វ័យភាពក្នុងការងារផែនការកែលម្អសាលារៀន និងថ្នាក់រៀន ព្រមទាំងការផ្តល់ការអភិវឌ្ឍវិជ្ជាជីវៈជាប្រចាំ ដល់គណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀននិងគ្រូបង្រៀន។ ទី៣- សាលារៀនអនុវត្តតេស្តស្តង់ដាជាប្រចាំ និងប្រើប្រាស់លទ្ធផលនៃតេស្តស្តង់ដា ដើម្បីធ្វើការកែលម្អការបង្រៀន និងរៀន ការជួយដល់សិស្សដែលរៀនយឺត និងផ្តល់ព័ត៌មានដល់មាតាបិតា ឬអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍ឱ្យចូលរួមគាំទ្របន្ថែម។ ទី៤- សាលារៀនមានស្វ័យភាពក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សា និងការរៀបចំកម្មវិធីក្រៅម៉ោងសិក្សាដោយផ្តោតលើកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍យុវជន កម្មវិធីអប់រំច្បាប់ចរាចរណ៍ ការងារស្ម័គ្រចិត្ត ការងារសហគមន៍ និងការអប់រំសីលធម៌។ ទី៥៖ សាលារៀនយកចិត្តទុកដាក់លើការអប់រំសុខភាព អនាម័យ បរិស្ថានស្អាត សាលារៀនគ្មានសំរាម និងគិតគូរដល់អាហារូបត្ថម្ភដល់សិស្សានុសិស្ស និង ទី៦- ការជំរុញការចូលរួមរបស់មាតាបិតា ឬអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍ ក្នុងការគាំទ្រ និងការអភិវឌ្ឍសាលារៀន។[៨]

ដោយឡែក ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា គឺជាស្ថាប័នមួយដែលមានអគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំ ដ៏មានសក្តានុពល ធ្វើការងារយ៉ាងសកម្ម ដើម្បីរួមចំណែកអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សឱ្យស្របទៅតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា។ ក្រសួងធម្មការនិងសាសនាមានកម្មវិធីមួយគឺ *“សុខដុមនីយកម្មសាសនានៅកម្ពុជា”* ដែលមានអនុកម្មវិធីចំនួន៤ ដើម្បីគាំទ្រឱ្យសម្រេចបាននូវគោលដៅកម្មវិធី ក្នុងនោះដែរ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ ជាអគ្គនាយកដ្ឋានដ៏សំខាន់ធ្វើការងារផ្តោតទៅលើការអប់រំជាចម្បងស្ថិតនៅក្នុងអនុកម្មវិធីទី១ *ការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា*។

ក្នុងចំណោមអនុកម្មវិធីទាំង ៤ នេះ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ គឺជាអង្គភាពមួយដែលធ្វើការងារសម្របសម្រួល និងអភិវឌ្ឍលើវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ជាទូទៅថា ជាវិស័យអប់រំមួយ សម្រាប់តែព្រះសង្ឃសិក្សាប៉ុណ្ណោះ។ ថ្វីដ្បិតតែ វិស័យអប់រំមួយនេះ មិនត្រូវបានគេស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាបានរួមចំណែកយ៉ាងច្រើនក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាព និងសីលធម៌ ព្រមទាំងក្លាយជាបុគ្គលដ៏មានឥទ្ធិពលនៅក្នុងសង្គមផងដែរ។ កត្តាដ៏សំខាន់ទាំងនេះហើយដែលរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាតែងយកចិត្តទុកដាក់និងលើកទឹកចិត្តដល់មន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការកំពុងបំពេញការងារក្នុងវិស័យនេះឱ្យខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀត។

បច្ចុប្បន្ន ក្រសួងធម្មការនិងសាសនាដែលដឹកនាំដោយឯកឧត្តម **ចាយ បូរិន** ជារដ្ឋមន្ត្រី បានយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងទៅលើដំណើរការអប់រំរបស់ពុទ្ធិកសិក្សា ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យការបណ្តុះ

[៨] សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានលេខ:០០៧/២៣ ប្រ.ក.អ.អ.រ នៃទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីចុះថ្ងៃទី ១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីលទ្ធផលសម័យប្រជុំពេញអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។

បណ្តាលរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា មានគុណភាព និងសមត្ថភាពដែលអាចប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹងវិស័យដទៃទៀតបាន។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ឯកឧត្តមបានបញ្ជាក់ថា វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាគឺជាប្រព័ន្ធអប់រំមួយដ៏សំខាន់ ដែលមានរចនាសម្ពន្ធច្បាស់លាស់ ធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលចាប់ពីកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សារហូតដល់ពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា និងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ហើយការបណ្តុះបណ្តាលនេះទៀតសោតមិនមែនសម្រាប់តែព្រះសង្ឃប៉ុណ្ណោះទេ បច្ចុប្បន្ន សូម្បីសិស្សានុសិស្សដែលជាគ្រហស្ថក៏អាចចូលរៀនក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបានដែរ។ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានការកែទម្រង់ជាច្រើន កំណែទម្រង់នេះ ចាប់ផ្តើមចេញពីការរៀបចំប្រឡងនានាមានការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រធម្មវិន័យការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សា រហូតដល់កម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាជាដើម។ សម្តេចព្រះពោធិវង្ស កិត្តិបណ្ឌិត **អំ លីមហេង** ព្រះអគ្គាធិការនៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិមានថេរដីកាថា"*គ្រហស្ថដាំស្រូវចង់បានគ្រាប់ស្រូវមិនមែនចង់បានចំបើងទេ*" ចំណែកឯ "*ការសិក្សាត្រូវការចំណេះដឹង និងគុណវុឌ្ឍិពិតប្រាកដ*" ដូច្នេះ ចំពោះការប្រឡងទាំងអស់របស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាយើងផ្តោតយក"*គុណភាពប្រសើរជាងបរិមាណ*" ហេតុនេះហើយ បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនទាំងអស់ចាំបាច់ត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងឱ្យអស់ពីសមត្ថភាព។[៩] ការយកចិត្តទុកដាក់របស់ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងធម្មការនិងសាសនានិងកម្រិតអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិក្នុងការពង្រឹងគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានភាពល្អប្រសើរឡើង ទទួលបានការសាទរជាច្រើនពីមហាជនទូទៅ ក៏ដូចជាសមណសិស្ស សិស្ស សមណនិស្សិត និស្សិតផងដែរ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ មានការបង្ហាញនូវការសាទរ ដោយបានបញ្ចេញមតិនៅក្នុងបណ្តាញសង្គម ដែលមានខ្លឹមសារផ្សេងៗជាច្រើនទៀត។

នៅក្នុងដំណើរវិវឌ្ឍនៃសកលភាវូបនីយកម្មនេះ ក្នុងនាមអង្គភាពអប់រំ ចាំបាច់ត្រូវតែសិក្សាស្វែងយល់ និងត្រួតពិនិត្យបន្ថែមទៅលើនីតិវិធីថ្មីៗជាច្រើន ដែលអាចជំរុញដល់ការអភិវឌ្ឍលើវិស័យអប់រំឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បន្ថែមទៀត ឱ្យស្របទៅនឹងភាពរីកចម្រើននៃពិភពលោកនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ដើម្បីអាចឆ្លើយតបទៅនឹងការអភិវឌ្ឍនៃប្រព័ន្ធឌីជីថលនេះបាន អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបាននិងកំពុងពង្រឹងស្ថាប័នរបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែរឹងមាំបន្ថែមទៀត តាមរយៈការបង្កើតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនិងទិសដៅអភិវឌ្ឍ ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណវុឌ្ឍិ និងសមត្ថភាពមន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការព្រមទាំងពង្រឹងគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានភាពល្អប្រសើរបន្ថែមទៀត។

ដូច្នេះ វិស័យអប់រំកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ន ទាំងផ្នែកពុទ្ធចក្រនិងអាណាចក្រកំពុងមានវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់ បើទោះបីជាវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានការវិវឌ្ឍយឺតយ៉ាវបន្តិចក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់ក៏មានដំណើរឆ្ពោះទៅមុខជានិច្ចផងដែរ។ នេះគឺជាសក្ខីកម្មដែលមិនអាចមើលរំលង នៅក្នុងដំណើរការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាសម្រាប់នីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា ឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផល។

[៩] ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ តាមរយៈទំព័រហ្វេកប៊ុកផ្លូវការរបស់អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ តំណភ្ជាប់: https://www.facebook.com/ginbec.gov.kh

២- ខឿ្លនភាព

សកម្មភាពអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា បានបន្តដំណើរសន្សឹមៗ ក្នុងការពង្រីកនិងពង្រឹងគុណភាពអប់រំឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង ដើម្បីលើកស្ទួយព្រះពុទ្ធសាសនាកម្ពុជាឱ្យមានការរីកចម្រើន បណ្តុះនូវមូលធនព្រះសង្ឃ និងមូលធនមនុស្សទូទៅឱ្យមានសក្តានុពលពេញលេញក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិឱ្យមានភាពរីកចម្រើនប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាបានបើកចំហ ផ្តល់ឱកាសឱ្យកុលបុត្រពុទ្ធសាសនិកខ្មែរទូទៅទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាព សមភាព សមធម៌និងសីលធម៌ ព្រមទាំងជាថ្នាលបណ្តុះបណ្តាលដែលមិនប្រកាន់រើសអើង វណ្ណៈ សាសនា និងពណ៌សម្បុរឡើយ។

កិច្ចដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា បានពង្រីកខ្លួនជាលំដាប់ ចាប់តាំងពីវិស័យមួយនេះ មានវត្តមានឡើងវិញ ក្រោយពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យត្រូវបានផ្តួលរលំនៅឆ្នាំ ១៩៧៩ ហើយវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាក៏ទទួលបានឱកាសចាប់ផ្តើមដំណើរការឡើងវិញនៅឆ្នាំ ១៩៨៩ ផងដែរ។ ទាំងនេះ គឺជាការយកចិត្តទុកដ៏សំខាន់របស់ប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលនិងមន្ត្រីសង្ឃជាន់ខ្ពស់ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ជាពិសេសធនធានព្រះសង្ឃដើម្បីរក្សា ផ្សព្វផ្សាយ និងអភិវឌ្ឍព្រះពុទ្ធសាសនាកម្ពុជាឱ្យមានការរីកចម្រើនរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។

នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការ អស់រយៈកាលជាច្រើនឆ្នាំកន្លងមកនេះ វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា បានរួមចំណែកយ៉ាងច្រើន ក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សដែលបាត់បង់ឱកាសបន្តការសិក្សាឱ្យក្លាយទៅជាធម្មកោវិទ បណ្ឌិត បញ្ញវន្តដ៏មានសក្តានុពលក្នុងការដឹកនាំមនុស្សនៅក្នុងសង្គមឱ្យប្រព្រឹត្តនូវអំពើល្អផ្សេងៗ គេចផុតពីអំពើអបាយមុខទាំងឡាយ មានស្រី ស្រា ល្បែងជាដើម។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ជាបុគ្គលគំរូសម្រាប់សង្គម ដែលបានបណ្តុះស្មារតី និងឆន្ទៈ មនសិការឱ្យមនុស្សចេះស្រឡាញ់រាប់អានគ្នា ចេះជួយយកអាសាគ្នានៅពេលមានអាសន្នអន់ក្រ និងមានសាមគ្គីភាពនៅក្នុងសង្គម ធ្វើឱ្យសង្គមនិងប្រទេសជាតិកាន់តែមានភាពរឹងមាំ ព្រមទាំងរីកចម្រើនជាលំដាប់។

សមិទ្ធផលដែលទទួលបានទាំងនេះគឺជាការរៀបចំ និងការដាក់ចេញនូវផែនការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយទស្សនវិស័យវែងឆ្ងាយរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម ដើម្បីបុព្វហេតុនៃការអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ និងព្រះពុទ្ធសាសនាប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

២.១- រចនាសម្ពន្ធគ្រប់គ្រង

ការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា អាចដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទៅបានដោយអាស្រ័យទៅលើការចាត់ចែងនិងការរៀបចំរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ បានគិតគូរ និងបង្កើតឱ្យមានរចនាសម្ពន្ធគ្រប់គ្រងច្បាស់លាស់ ដើម្បីធ្វើការសម្របសម្រួលការងារពុទ្ធិកសិក្សា ចាប់តាំងពីកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សា ដល់កម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តម

សិក្សា។[១០] ដែលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការគ្រប់គ្រង ដឹកនាំ សម្របសម្រួល និងអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាប្រកបដោយចីរភាព ឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចាំបាច់នៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ មន្ត្រីសង្ឃនិងមន្ត្រីរាជការកំពុងបំពេញការងារនៅក្នុងអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិសរុបមានចំនួន **១១២** រូប ក្នុងនោះមន្ត្រីសង្ឃមានចំនួន **៤៩** រូប និងមន្ត្រីរាជការចំនួន **៦៣** នាក់ (ស្ត្រី**០៧**នាក់)។ ចំពោះមន្ត្រីសង្ឃទាំង **៤៩** រូប ត្រូវបានបែងចែកជា **២** ប្រភេទ គឺមន្ត្រីសង្ឃដែលមានក្របខណ្ឌ និងមន្ត្រីសង្ឃដែលមានមុខតំណែងតែគ្មានក្របខណ្ឌ។ មន្ត្រីសង្ឃ និងមន្ត្រីរាជការនៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិទាំងអស់កំពុងបំពេញមុខតំណែងដូចខាងក្រោម៖

- សម្តេចព្រះអធិបតីកិត្តិយស **០១** អង្គ[១១]
- សម្តេចព្រះអគ្គាធិការ **០១** អង្គ[១២]
- ព្រះអគ្គាធិការរង **១០** អង្គ
- ប្រធានផ្នែក **០៤** អង្គ/នាក់
- អនុប្រធានផ្នែក **១៣** អង្គ/នាក់
- ប្រធានការិយាល័យ **១០** អង្គ/នាក់
- អនុប្រធានការិយាល័យ **២៧** អង្គ/នាក់
- នាយករង **០៤** អង្គ/នាក់
- គ្រូបង្រៀន **២៣** អង្គ/នាក់
- មន្ត្រី **១៩** អង្គ/នាក់

ចំពោះ មន្ត្រីសង្ឃដែលទទួលបច្ច័យនិច្ចភត្ត កំពុងបំពេញការងារនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទាំងថ្នាក់កណ្តាល ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ និងនៅតាមបណ្តារាជធានី ខេត្តសរុបមានចំនួន **៣៥២** អង្គ។[១៣]

ដើម្បីធ្វើការងារលើវិស័យអប់រំឱ្យកាន់តែមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ បន្ថែមទៀត អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ នាពេលបច្ចុប្បន្នមានផ្នែកជំនាញសំខាន់ៗ ចំនួន **៥** ក្នុងការដឹកនាំការងារជំនាញរៀងៗខ្លួន ដោយផ្តោតទៅលើកម្រិតនៃការបណ្តុះបណ្តាល ចាប់ពីកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សា

---

[១០] មាត្រា ៧ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ៨៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៦ ស្តីពីការបង្កើតអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

[១១] ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០១២៤/១២៩ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ មាត្រា១ តែងតាំងមុខតំណែង សម្តេចព្រះមហាសុមធាធិបតីកិត្តិឧទ្ទេសបណ្ឌិត **នន្ទ ង៉ែត** ជាព្រះអធិបតីកិត្តិយស នៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។

[១២] ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០១២៤/១៣០ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ មាត្រា១ តែងតាំងមុខតំណែង សម្តេចព្រះពោធិវង្សកិត្តិបណ្ឌិត **អំ លីមហេង** ជាព្រះអគ្គាធិការ នៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។

[១៣] ប្រកាសលេខ ៧៩/២៣ ក.ធ.ស.ប្រក ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពី ការបែងចែកចំនួនព្រះមន្ត្រីសង្ឃ គ្រូពុទ្ធិកសិក្សា និងគណៈគ្រប់គ្រងសាលានៅអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ និងមន្ទីរធម្មការ និងសាសនារាជធានី ខេត្ត។

របៀតដល់កម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ព្រមទាំងការងារសម្របសម្រួលលើសេវាកម្មអប់រំផ្សេងៗមានពង្រឹងគុណភាពអប់រំ ការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សា ការរៀបចំផែនការចំណាយថវិកាលើការងារអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទាំងមូលជាដើម។ ចំពោះផ្នែកជំនាញដែលបានបញ្ជាក់ខាងដើមនោះរួមមាន៖ ផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យ ផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា ផ្នែកពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត ផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា និងផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យ។

ផ្នែក និងការិយាល័យជំនាញដែលបានបង្ហាញខាងលើ បាននិងកំពុងបំពេញការងាររបស់ខ្លួនយ៉ាងសកម្ម ដើម្បីទ្រទ្រង់ គ្រប់គ្រង និងសម្របសម្រួលការងារពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមានដំណើរការល្អឈានទៅរកការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។ ផ្នែកជំនាញទាំងអស់ គឺជាសេនាធិការដ៏សំខាន់ដែលមិនអាចខ្វះបាន ក្នុងការជំរុញយន្តការការងារពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមានភាពរស់រវើកនិងមានភាពច្នៃប្រឌិតដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាព និងសីលធម៌ដែលជាធនធានចាំបាច់ ក្នុងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ឆាជនជំនាន់ក្រោយឱ្យមានការគោរពប្រតិបត្តិទៅតាមចំណេះដឹង ជំនាញនិងអភិសមាចារ ដែលខ្លួនទទួលបាន ក្នុងការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត ក៏ដូចជាការរស់នៅប្រកបដោយភាពសុខដុមរមនានៅក្នុងសង្គម។

អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ បានឈរលើគោលការអប់រំ ស្របទៅតាមគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍជាតិ នៃក្រសួងធម្មការនិងសាសនាស្តីពី *"ការលើកកម្ពស់សាសនារបស់រដ្ឋ តម្លៃសីលធម៌សង្គម និងសុខដុមនីយកម្មសាសនា"* ដែលជាគោលនយោបាយដ៏សំខាន់ តម្រូវឱ្យស្ថាប័នអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាដ៏មានសក្តានុពលក្នុងការអនុវត្តឱ្យសម្រេចជោគជ័យទៅតាមអនុកម្មវិធីទី១ ដែលជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនក្នុង *"ការពង្រឹងគុណភាព និងពង្រីកវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា"* ឱ្យមានការរីកដុះដាលសមស្របទៅតាមការអភិវឌ្ឍនៃសកលភាវូបនីយកម្ម និងការវិវឌ្ឍនៃវិស័យឌីជីថល៤.០នាពេលបច្ចុប្បន្ន។

២.២-លទ្ធផលការងារឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤

ភាពជោគជ័យនៃការអភិវឌ្ឍអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា គឺឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម គណៈគ្រប់គ្រងសាលា ព្រះមេគណ ព្រះបាឡាត់គណ ព្រះអនុគណ និងមន្ទីរធម្មការនិងសាសនាតាមបណ្តារាជធានី ខេត្ត បានធ្វើឱ្យដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទទួលបានលទ្ធផលគាប់ប្រសើរសមគួរនិងអាចទទួលយកបាន។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ផ្នែកជំនាញទាំង ៥ ផ្នែកនៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាបានធ្វើការយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីដឹកនាំ គ្រប់គ្រង សម្របសម្រួល និងផ្តល់សេវាគ្រប់បែបយ៉ាង ធ្វើយ៉ាងណាជំរុញឱ្យការបណ្តុះបណ្តាលរបស់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងទទួលបានការគាំទ្រពីប្រភពនានាទាំងក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិជាដើម។

ផ្នែកជំនាញនីមួយៗ នៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបានធ្វើការទៅតាមជំនាញរបស់ខ្លួនប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ដើម្បីបុព្វហេតុនៃការអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរឱ្យមានស្ថិរភាពជានិរន្តរ៍ផងដែរ។

២.២.១- ផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យ

ការដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ការសម្របសម្រួលនិងការផ្តល់សេវាលើការងារបច្ចេកទេស គឺជាគោលការណ៍ដ៏សំខាន់ ដើម្បីទ្រទ្រង់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ក្នុងនោះដែរ ផ្នែកក៏បានសម្របសម្រួលលើការងាររដ្ឋបាលទូទៅដោយបានទទួលលិខិតចូលចំនួន **៣៧** ច្បាប់ ចេញលិខិតទៅកាន់អង្គភាពនិងស្ថាប័ននានាចំនួន **១៩** ច្បាប់ចូលរួមកិច្ចប្រជុំបច្ចេកទេសខាងក្រៅនិងក្នុងអង្គភាពចំនួន**៦៥** លើក ក្រសួងធម្មការនិងសាសនាក៏បានចេញប្រកាសអនុញ្ញាតឱ្យបើកសាលាពុទ្ធិកបឋមសិក្សាចំនួន **០៧** សាលា បានធ្វើវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សាបណ្តោះអាសន្នចំនួន **៦០៩** សន្លឹក បានធ្វើវិញ្ញាបនបត្រធម្មវិន័យចំនួន **៨,០០៣** សន្លឹក សមណសិស្ស សិស្សបានដកវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សាចំនួន **១៨៩** សន្លឹកនិងសមណសិស្ស សិស្សមកដកវិញ្ញាបនបត្របណ្តោះអាសន្នចំនួន **៣១៩** សន្លឹកផងដែរ។

ម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីងាយស្រួលដល់ការត្រួតពិនិត្យ តាមដាននិងការវាយតម្លៃ ផ្នែកជំនាញបានរៀបចំចែកប្រគេន ជូនសៀវភៅសិក្ខាគារិកចំនួន **៨,៦៥៤** ក្បាលនិងសៀវភៅតាមដានការសិក្សាចំនួន **១១,៥៧៤** ក្បាលដល់បណ្តាសាលាពុទ្ធិកទាំងឡាយនៅតាមរាជធានី ខេត្ត ព្រមទាំងធ្វើការសម្រួលដល់ការសិក្សានិងជួយកាត់បន្ថយការចំណាយផ្សេងៗរបស់សមណសិស្ស សិស្ស ផ្នែកបានចែកប្រគេន ជូន សៀវភៅសិក្សាភាសាបាលី ពុទ្ធវិន័យ ពុទ្ធប្បវត្តិ និងពុទ្ធសាសនាសរុបចំនួន **២,២៦២** ក្បាលនិងសៀវភៅកម្មវិធីសិក្សាចំនួន **៩៩២** ក្បាល។ លើសពីនេះទៅទៀត ដើម្បីពិនិត្យអង្កេតឱ្យបានច្បាស់លាស់ អំពីដំណើរវិវឌ្ឍនៃការអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងសាលា

ធម្មវិន័យប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងស្របតាមកម្មវិធីសិក្សា ផ្នែកជំនាញបានចុះធ្វើអធិការកិច្ចបច្ចេកទេសទៅកាន់បណ្តារាជធានី ខេត្តទៅតាមផែនការដែលបានដាក់ចេញផងដែរ។ ក្នុងនោះដែរ ផ្នែកក៏បានពិនិត្យឃើញថា សាលាពុទ្ធិកមួយចំនួន នៅពុំទាន់អាចអនុវត្តបានទាំងស្រុង ទៅតាមកម្មវិធីសិក្សាដែលចេញដោយអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិឡើយ ដោយសារមានកត្តាជាច្រើន ក្នុងនោះរួមមាន ការខ្វះខាតគ្រូទៅលើឯកទេសដែលតម្រូវដូចជាគណិតវិទ្យា ភាសាអង់គ្លេស ជាដើម។ ដើម្បីលើកកម្ពស់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បន្ថែមទៀត ផ្នែកជំនាញបានរៀបចំវគ្គវិក្រឹតការគ្រូចំនួន ១ វគ្គដែលមានសិក្ខាកាមចូលរួមសរុបចំនួន **៨៥** រូប។ យ៉ាងណាក៏ដោយ គណៈគ្រប់គ្រងសាលា ព្រះគ្រូចៅអធិការវត្ត និងព្រះមេគណ ព្រះអនុគណ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់បានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការពង្រឹងនិងពង្រីកការបណ្តុះបណ្តាល ឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត។

ក-ពុទ្ធិកបឋមសិក្សា

ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលនៃពុទ្ធិកបឋមសិក្សាបានប្រព្រឹត្តទៅតាមនិយាមអប់រំ ដោយកំណត់យកបវេសនកាល ឬវិស្សមកាលតាមចន្ទគតិ ដែលជានិយាមមួយត្រូវបានអនុវត្តទៅតាមទំនៀមអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាតាំងពីអតីតរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ កិច្ចដំណើរការនៃវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាកម្រិតបឋមសិក្សានេះ បាននិងកំពុងរីកលូតលាស់យ៉ាងសន្សឹមៗទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍនៃស្ថានភាពសង្គមនិងបច្ចេកវិទ្យាផងដែរ។ ជាលទ្ធផលកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម បានធ្វើឱ្យសាលាពុទ្ធិកបឋមសិក្សាបន្តនិរន្តរភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលនៅតាមបណ្តារាជធានី ខេត្តនៅទូទាំងប្រទេសដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	រាជធានី-ខេត្ត	សមណសិស្ស សិស្ស			សរុប		សាលា
		ថ្នាក់ទី១	ថ្នាក់ទី២	ថ្នាក់ទី៣	ថ្នាក់	សិស្ស	
១	រាជធានីភ្នំពេញ	១,០៥៥	៦០៦	៣៥៨	**៩៥**	**២,០១៩**	**៥០**
២	កណ្តាល	១,៤៥៨	៥៥៦	៤៩៩	**១២៥**	**២,៥១៣**	**៧៥**
៣	បាត់ដំបង	១,០៦៨	៣២៥	៣៧៨	**៩៦**	**១,៧៧១**	**៥៨**
៤	សៀមរាប	៧៤៨	៤៨៣	២៦៣	**៧៩**	**១,៤៩៤**	**៥១**
៥	បន្ទាយមានជ័យ	១,០៩៦	៥៦៦	២៨៦	**១២៣**	**១,៩៤៨**	**៩៥**
៦	ពោធិ៍សាត់	៤៦៦	៥៧	១០២	**៤៧**	**៦២៥**	**៣៩**
៧	ព្រៃវែង	៧០៣	១៩៤	២៧៩	**៨៤**	**១,១៧៦**	**៤៩**
៨	ស្វាយរៀង	៥១៤	៣៣០	១៩១	**៥៣**	**១,០៣៥**	**៣១**
៩	តាកែវ	១,០៤៧	៦៥៣	២៧៩	**១២៤**	**១,៩៧៩**	**៥៤**
១០	ត្បូងឃ្មុំ	៣៩០	១៥៥	១៦៨	**៣៨**	**៧១៣**	**២៣**
១១	កំពង់ចាម	១,០៩៣	៥៦៨	៤៩២	**១០១**	**២,១៥៣**	**៦៧**

១២	កំពង់ធំ	១,២៨៨	៣៥៩	១១០	**១៣៧**	**១,៧៥៧**	**៩៩**
១៣	កំពង់ឆ្នាំង	១,០៣៣	១៨១	៩២	**៩០**	**១,៣០៦**	**៨២**
១៤	កំពង់ស្ពឺ	១,១១៧	៣០៤	២៧៩	**១០០**	**១,៧០០**	**៦៩**
១៥	កំពត	៣០២	១៩២	២១១	**៣៩**	**៧០៥**	**២៦**
១៦	កោះកុង	៦១	២២	០	**៧**	**៨៣**	**៥**
១៧	ព្រះសីហនុ	២៣៥	៨២	២៦	**១៣**	**៣៤៣**	**១១**
១៨	ក្រចេះ	៣១២	៩៣	៦៩	**២១**	**៤៧៤**	**១៥**
១៩	ស្ទឹងត្រែង	១១៥	៣៨	២០	**១០**	**១៧៣**	**៩**
២០	ព្រះវិហារ	២១៦	២២	៦៥	**១៩**	**៣០៣**	**៩**
២១	ឧត្តរមានជ័យ	១៤៧	១៩	១៨	**១១**	**១៨៤**	**៩**
២២	មណ្ឌលគិរី	៧៥	១៨	០	**៤**	**៩៣**	**២**
២៣	រតនគិរី	៧៤	៣៦	២០	**៩**	**១៣០**	**៤**
២៤	ប៉ៃលិន	១៧១	៣៣	៤៤	**១៧**	**២៤៨**	**១៣**
២៥	កែប	៧៩	២០	២១	**៥**	**១២០**	**៥**
សរុប		**១៤,៨៦៣**	**៥,៩១២**	**៤,២៧០**	**១,៤៤៧**	**២៥,០៤៥**	**៩៥០**

ខាងលើនេះ គឺជាលទ្ធផលនៃកិច្ចសហការនិងការជំរុញលើកទឹកចិត្ត ព្រមទាំងជាការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ របស់ថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់ឋានានុក្រមជាពិសេសសម្តេចព្រះអគ្គាធិការពុទ្ធិកសិក្សា និងឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ព្រមទាំងមន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ដែលជាអ្នកមានកាតព្វកិច្ច ក្នុងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមានភាពរីកចម្រើនប្រកបដោយចីរភាព។ ទាំងនេះគឺជាការរួមចំណែកដ៏សំខាន់ដែលវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបានកៀរគរសមណសិស្ស សិស្សដែលបាត់បង់ឱកាសទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយភាពស្មើគ្នា ឱ្យមានឱកាសក្នុងការកសាងនិងអភិវឌ្ឍចំណេះដឹង សមត្ថភាព និងជំនាញរបស់ខ្លួនឡើងវិញបានដើម្បីអាចចូលរួមអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនា ប្រកបដោយទស្សនវិស័យវែងឆ្ងាយ ព្រមទាំងបានជាមូលធនមនុស្សដ៏មានសក្តានុពល ពោរពេញដោយសមត្ថភាពនិងជំនាញពិតប្រាកដក្នុងការដឹកនាំសម្របសម្រួលនិងចង្អុលផ្លូវដល់សមាជិកសង្គមដទៃទៀតឱ្យប្រព្រឹត្តសេចក្តីល្អ រក្សាបាននូវសន្តិសុខ និងសន្តិភាពយូរអង្វែងសម្រាប់ប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួន។

ដូច្នេះ ដើម្បីងាយស្រួលដល់ការពិនិត្យ ការអង្កេត វិភាគ ពិចារណានិងការវាយតម្លៃប្រកបដោយតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាព គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ សូមធ្វើការប្រៀបធៀបទិន្នន័យដូចការបង្ហាញខាងក្រោម៖

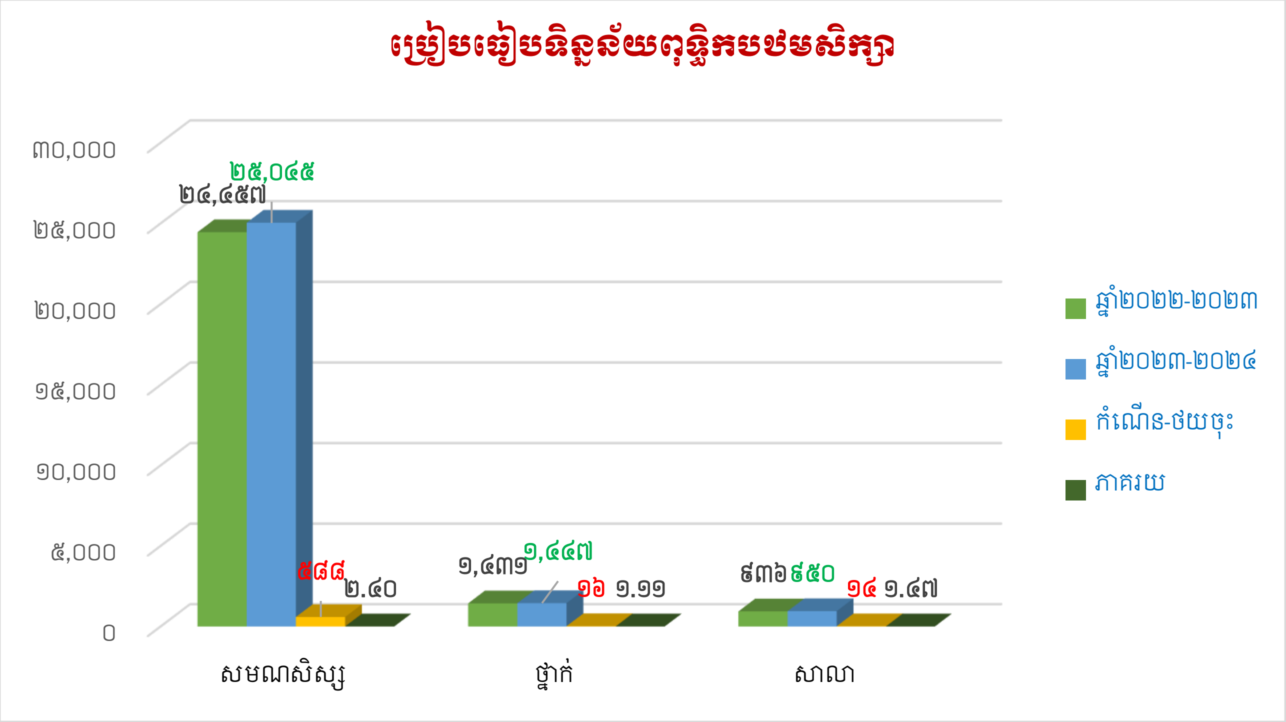

យោងតាមទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណសិស្ស សិស្សនៅតាមបណ្តាសាលាពុទ្ធិកបឋមសិក្សាទាំងអស់មានការកើនឡើង ដូច្នេះបើយើងអង្កេតជារួម យើងពិនិត្យឃើញថា សមណសិស្ស សិស្សមានការកើនឡើង **២.៤០%** ចំពោះការកើនឡើងនៃសមណសិស្ស សិស្សនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមិនមានសន្ទុះខ្លាំងឡើយ ដោយសារមានកត្តារួមផ្សំជាច្រើនក្នុងនោះ កត្តានៃការចូលមកបួសរបស់កុលបុត្រពុទ្ធសាសនិក កត្តាសេដ្ឋកិច្ច និងភាពរីកចម្រើនផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាជាដើម។ ព្រោះវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាពឹងផ្អែកស្ទើរតែទាំងស្រុងលើអ្នកបួស ប្រសិនបើអ្នកបួសមានកំណើនតិចតួច ឬថយចុះនោះ ចំនួនសមណសិស្ស ក៏នឹងវិវត្តទៅតាមស្ថានភាពទាំងនោះដែរ។ ព្រោះការចូលមកសិក្សានៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាគឺជាការស្ម័គ្រចិត្ត មិនមែនជាកាតព្វកិច្ចឡើយ ម្យ៉ាងទៀត កុលបុត្រពុទ្ធសាសនិកដែលបានបួសនៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាហើយនោះ មិនប្រាកដថា បានចូលរៀននៅសាលាពុទ្ធិកនោះទេ ព្រោះអាស្រ័យទៅលើឆន្ទៈរបស់បុគ្គលខ្លួនឯងជាអ្នកសម្រេចចិត្តប៉ុណ្ណោះ កត្តាទាំងប៉ុន្មានដែលបានលើកឡើងខាងលើ គឺជាចំណុចដ៏សំខាន់ដែលនាំឱ្យវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាមានការរីកចម្រើនតិចតួចក្នុងមួយឆ្នាំៗ។

ដោយឡែក បើយើងប្រៀបទៅនឹងការបន្តការសិក្សារបស់សមណសិស្ស សិស្សពីឆ្នាំទី១ទៅឆ្នាំទី២ ពីឆ្នាំទី២ទៅឆ្នាំទី៣វិញនោះ យើងនឹងអាចមើលឃើញថា តើសមណសិស្ស សិស្សចំនួនប៉ុន្មានអង្គ/នាក់ដែលត្រូវបោះបង់ការសិក្សា? តើកត្តាអ្វីខ្លះដែលនាំឱ្យមានការបោះបង់បែបនេះ។ ដូច្នេះ ដើម្បីឱ្យមើលឃើញកាន់តែច្បាស់គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍សូមធ្វើការប្រៀបធៀបដូចមានទិន្នន័យបង្ហាញខាងក្រោម៖

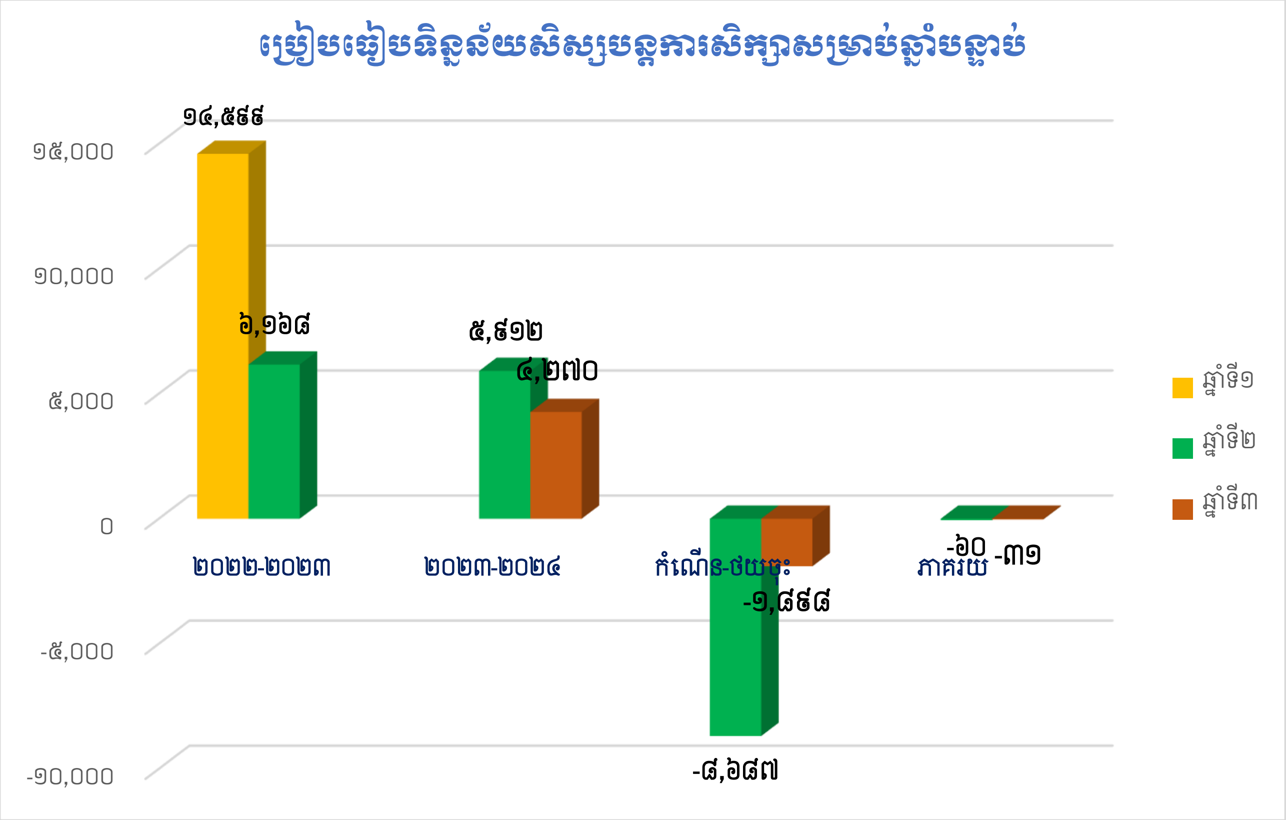

ទិន្នន័យនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញពីស្ថានភាពនៃការបោះបង់ការសិក្សារបស់សមណសិស្ស សិស្សពីឆ្នាំទី១ មកឆ្នាំទី២ មានកម្រិតខ្ពស់រហូតដល់ទៅ **៦០%** សម្រាប់ពីឆ្នាំទី២ មកឆ្នាំទី៣ មានត្រឹមតែ **៣១%** ប៉ុណ្ណោះ។ ត្រង់ចំណុចដែលលើកមកបង្ហាញខាងលើនេះ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ចង់បញ្ជាក់ថា សមណសិស្ស សិស្សដែលបោះបង់ការសិក្សាអាចបណ្ដាលមកពីកត្តាជាច្រើន រួមមានការលាចាកសិក្ខាបទជាដើម ព្រោះការបួស ឬការលាចាកសិក្ខាបទសម្រាប់ព្រះសង្ឃដែលបព្វជ្ជានៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានេះ មិនមានអ្នកណាអាចបង្ខំបានឡើយ ដោយអាស្រ័យទៅលើឧបនិស្ស័យរបស់បុគ្គលខ្លួនឯងផ្ទាល់ប៉ុណ្ណោះ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះសង្ឃដែលបួសនៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ភាគច្រើនមានវ័យច្រើន ហើយការសិក្សាភាសាបាលីមានការលំបាកព្រោះត្រូវការទន្ទេញចាំស្ទាត់រត់មាត់ ទើបងាយយល់ចូលចិត្តក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រភាសាបាលី បើពុំនោះទេ ធ្វើឱ្យអ្នកសិក្សាមានការធុញទ្រាន់មិនចង់បន្តការសិក្សារបស់ខ្លួនទៅមុខទៀត។ លើសពីនេះទៅទៀត ការលើកទឹកចិត្តពីសំណាក់ព្រះគ្រូចៅអធិការវត្ត ឬលោកគ្រូ អ្នកគ្រូដែលបង្រៀនផ្ទាល់ក៏ជារឿងចាំបាច់ផងដែរ ព្រោះសម្រាប់អ្នករៀនភាសាបាលីជាទូទៅតែងធ្លាប់ឮចាស់ៗនិយាយតៗគ្នាថា "**មុននឹងអ្នកចេញទៅរៀនភាសាបាលី អ្នកត្រូវដាំដើមដូងទុកឱ្យហើយទៅ ដរាបណាដូងនោះមានផ្កាមានផ្លែ ទើបការសិក្សារបស់អ្នកទទួលបានផលដែរ**" ពាក្យទាំងនេះក៏ជាកត្តារួមផ្សំធ្វើឱ្យអ្នកសិក្សាបាក់ទឹកចិត្តមិនចង់បន្តការសិក្សាទៅមុខទៀតឡើយ។ មួយវិញទៀត ក្នុងចំណោមអ្នកបួស ហើយបានរៀនរហូតដល់ចប់ថ្នាក់ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ឬបន្តការសិក្សាដល់មហាវិទ្យាល័យនោះ មានមិនច្រើនប៉ុន្មានឡើយ ហេតុនេះហើយ អ្នកសិក្សាភាសាបាលីនៅទី

ជនបទដាច់ស្រយាលពុំសូវបានយល់ដឹងពីគុណតម្លៃនៃការសិក្សា មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះពុំបានយល់ច្បាស់ថា តើការសិក្សាភាសាបាលី ឬការសិក្សានៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានកម្មវិធីសិក្សាអ្វីខ្លះនោះឡើយ? កត្តាទាំងនេះជាចំណុចស្នូល ដែលធ្វើឱ្យសមណសិស្ស សិស្សបោះបង់ការសិក្សាពីឆ្នាំនីមួយៗមានកម្រិតខ្ពស់។

ពុទ្ធិកបឋមសិក្សាដែលអាចបំពេញតួនាទីក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលសមណសិស្ស សិស្សប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទៅបាន ដោយអាស្រ័យទៅលើការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់ព្រះអង្គគ្រូ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងភាគីពាក់ព័ន្ធដទៃជាច្រើនទៀត។ ចំពោះការប្រើប្រាស់ធនធានគ្រូបង្រៀននៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកបឋមសិក្សាត្រូវបានបែងចែងជា **៣** ប្រភេទគឺ គ្រូក្របខណ្ឌ គ្រូបង្រៀនជាប់កិច្ចសន្យា និងគ្រូជួលដែលមានទិន្នន័យបង្ហាញដូចខាងក្រោមៈ

ល.រ	**រាជធានី-ខេត្ត**	**គ្រូ**			**សរុប**
		ក្របខណ្ឌ	**កិច្ចសន្យា**	**ជួល**	
១	រាជធានីភ្នំពេញ	១៩	១២៣	១៥៥	**២៩៧**
២	កណ្តាល	១៨	១២៥	១៧៣	**៣១៦**
៣	បាត់ដំបង	៩	៨៣	១២៩	**២២១**
៤	សៀមរាប	១៣	៧៨	០	**៩១**
៥	បន្ទាយមានជ័យ	៥	១១៩	៥៦	**១៨០**
៦	ពោធិ៍សាត់	៥	៤៤	១១	**៦០**
៧	ព្រៃវែង	១៤	៦៣	៦	**៨៣**
៨	ស្វាយរៀង	៦	៥៤	០	**៦០**
៩	តាកែវ	១០	១០៣	៣៦	**១៤៩**
១០	ត្បូងឃ្មុំ	៧	៤៣	៣៦	**៨៦**
១១	កំពង់ចាម	១៥	១០៥	៤៥	**១៦៥**
១២	កំពង់ធំ	១១	១១៩	៥	**១៣៥**
១៣	កំពង់ឆ្នាំង	៦	៨៤	០	**៩០**
១៤	កំពង់ស្ពឺ	៩	៨០	៤០	**១២៩**
១៥	កំពត	៨	២៩	៣៤	**៧១**
១៦	កោះកុង	២	៨	១	**១១**
១៧	ព្រះសីហនុ	៤	១៣	០	**១៧**
១៨	ក្រចេះ	៧	១៤	៤	**២៥**
១៩	ស្ទឹងត្រែង	០	១៤	០	**១៤**
២០	ព្រះវិហារ	១	១៥	១	**១៧**

២១	ឧត្ដរមានជ័យ	២	១៣	១	**១៦**
២២	មណ្ឌលគិរី	១	៧	០	**៨**
២៣	រតនគិរី	០	៧	២	**៩**
២៤	ប៉ៃលិន	១	១៨	៦	**២៥**
២៥	កែប	០	៧	០	**៧**
សរុប		**១៧៣**	**១,៣៦៨**	**៧៤១**	**២,២៨២**

សម្រាប់គ្រូបង្រៀនពុទ្ធិកបឋមសិក្សាទាំង ៣ ប្រភេទខាងលើនេះ ចំពោះគ្រូ ២ ប្រភេទ ទទួលបានការគាំទ្រពីរាជរដ្ឋាភិបាល ដែលតែងតែផ្ដល់ប្រគេន ជូនទៅតាមគោលការណ៍នៃផែនការអភិវឌ្ឍជាតិ។ ដោយឡែកសម្រាប់គ្រូជួល គឺជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គណៈគ្រប់គ្រងសាលាព្រះគ្រូចៅអធិការវត្ត និងពុទ្ធបរិស័ទចំណុះជើងវត្ត ព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទដែលមកពីទីឋានផ្សេងៗ បានលះបង់ធនធានផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បីឧបត្ថម្ភគាំទ្រដល់ការជួលគ្រូ ក្នុងការបើកបណ្ដុះបណ្ដាលដល់សមណសិស្ស សិស្សក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យកុលបុត្រពុទ្ធសាសនិកដែលបានចូលមកសាងផ្នួសហើយ មានឱកាសទទួលបានការអប់រំដោយស្មើភាពគ្នា។ ដូច្នេះ វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាដែលអាចបន្តនិរន្តរភាពរបស់ខ្លួនទៅបាន ដោយអាស្រ័យលើការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់ព្រះអង្គគ្រូ លោកគ្រូ និងអ្នកគ្រូ ទាំងគ្រូក្របខណ្ឌ គ្រូបង្រៀនជាប់កិច្ចសន្យា និងគ្រូជួល ដែលជាធនធានដ៏សំខាន់មិនអាចខ្វះបាន។

បច្ចុប្បន្ន ការប្រើប្រាស់គ្រូក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សាមានតម្រូវការកើនឡើង ឬថយចុះទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្ដែងនៃចំនួនសមណសិស្ស សិស្ស នៅតាមសាលាពុទ្ធិកនីមួយៗដែលមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបបង្ហាញដូចខាងក្រោម៖

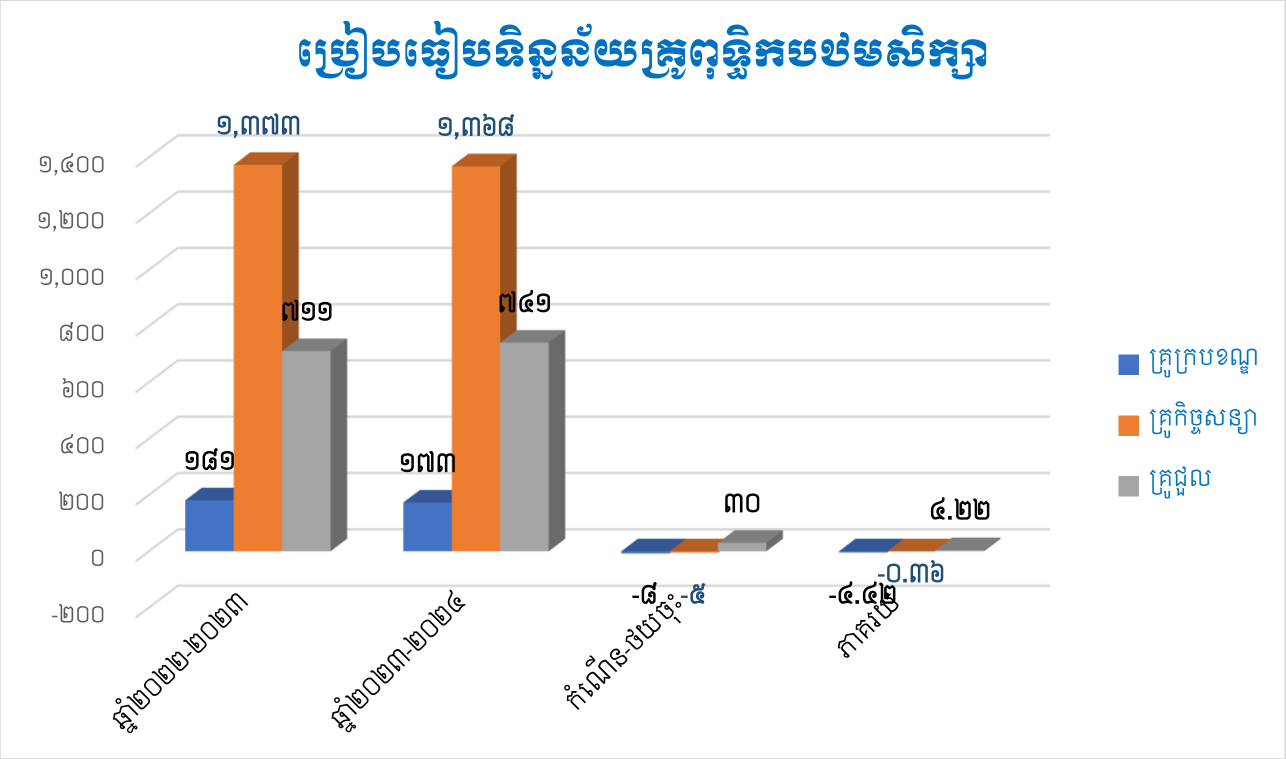

ផ្អែកទៅលើទិន្នន័យដែលបានប្រៀបធៀបខាងលើនេះ បានបញ្ជាក់ថា គ្រូក្របខណ្ឌមានការថយចុះ **៤.៤២%** ការថយចុះនេះបណ្ដាលមកពីកត្តាពីរសំខាន់ ទី១ គ្រូបានធ្វើនិយ័តទៅជាមន្ត្រីទៅបម្រើការនៅតាមបណ្ដាមន្ទីរធម្មការនិងសាសនារាជធានី ខេត្ត និងកត្តាទី២ គ្រូមួយចំនួនគាត់ដល់វ័យចូលនិវត្តន៍។ កត្តាទាំងពីរនេះគឺជាមូលហេតុដ៏សំខាន់ដែលបណ្ដាលឱ្យចំនួនគ្រូក្របខណ្ឌមានការថយចុះ ម្យ៉ាងទៀត នៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបានខកខានចំពោះការជ្រើសរើសគ្រូក្របខណ្ឌឱ្យបំពេញការងារនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាគ្រប់កម្រិតសិក្សាអស់រយៈពេលជាង **៥** ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ហេតុនេះចំនួនគ្រូក្របខណ្ឌមានកម្រិតនៃការថយចុះខ្ពស់ជាងការកើនឡើង។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ចំនួនគ្រូបង្រៀនជាប់កិច្ចសន្យាដែលអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិតែងតែទទួលបានពីផែនការផ្ដល់ជូនរបស់ក្រសួងមុខងារសាធារណៈក៏ត្រូវបានកាត់បន្ថយផងដែរ នេះគឺជាមូលហេតុធ្វើឱ្យកំណើនគ្រូជួលមានការកើនឡើងរហូតដល់ទៅ **៤.២២%** ដើម្បីអាចឆ្លើយតបតាមតម្រូវការជាក់ស្ដែងរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបាន។

កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបណ្ដុះបណ្ដាលសមណសិស្ស សិស្សរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានដំណើរការយ៉ាងសន្សឹមៗ ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដូច្នេះដើម្បីអាចវាស់ស្ទង់ពីកម្រិតចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពរបស់សមណសិស្ស សិស្សថាតើមានការប្រែប្រួល ឬមានភាពរីកចម្រើនយ៉ាងណានោះ? ផ្នែកជំនាញ បានរៀបចំឱ្យមានការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សា (សាលាបាលីរង) ទៅតាមនិយាមនៃការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិក ដែលមានតាំងពីអតីតកាលបន្តរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ក្នុងនោះដែរ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបានរៀបចំការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សាសម័យប្រឡងថ្ងៃទី២០-២១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ ដែលបានទទួលលទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

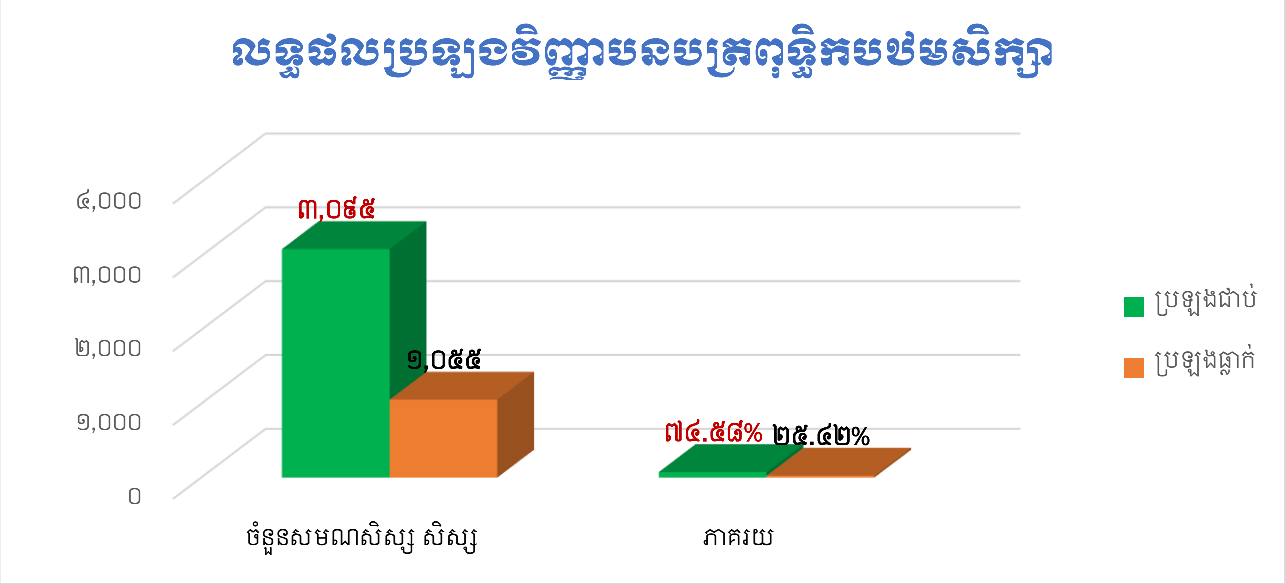

ចំពោះសមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងជាប់គិតជាភាគរយស្មើនឹង **៧៤.៥៨%** និងប្រឡងធ្លាក់ស្មើនឹង **២៥.៤២%**។

ដោយឡែក សម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សដែលបានប្រឡងជាប់ជាស្ថាពរទទួលបាននិទ្ទេសដូចខាងក្រោម៖

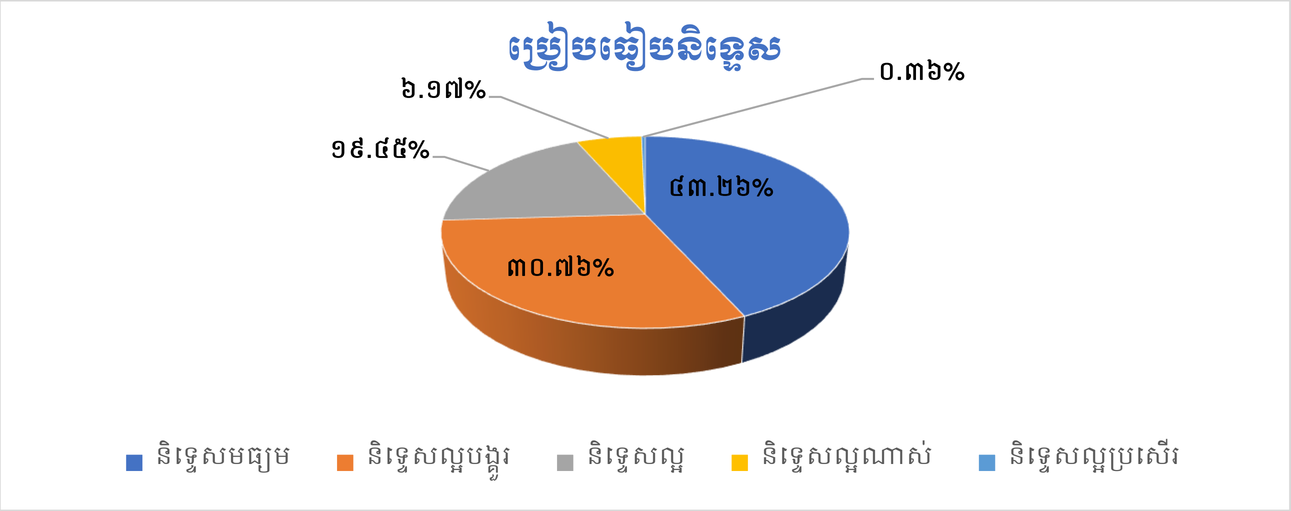

ដូច្នេះចំពោះការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់និទ្ទេសមធ្យមមានដល់ទៅ **៤៣.២៦%** ឯណោះ ដោយឡែកបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់និទ្ទេសល្អប្រសើរមានត្រឹមតែ **០.៣៦%** ប៉ុណ្ណោះ។ ករណីនេះ យើងអាចបញ្ជាក់បានថា ការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកបឋមសិក្សានៅមានកម្រិតដែលត្រូវពង្រឹងបន្ថែម ដើម្បីជំរុញដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលឱ្យកាន់តែមានគុណភាពនិងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

ជាងនេះទៅទៀត ដើម្បីងាយស្រួលដល់ការពិនិត្យ តាមដាន និងការវាយតម្លៃ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍នឹងធ្វើការប្រៀបធៀបអំពីកម្រិតសមត្ថភាពសមណសិស្ស សិស្សនៅក្នុងការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សា ដែលទទួលបានលទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

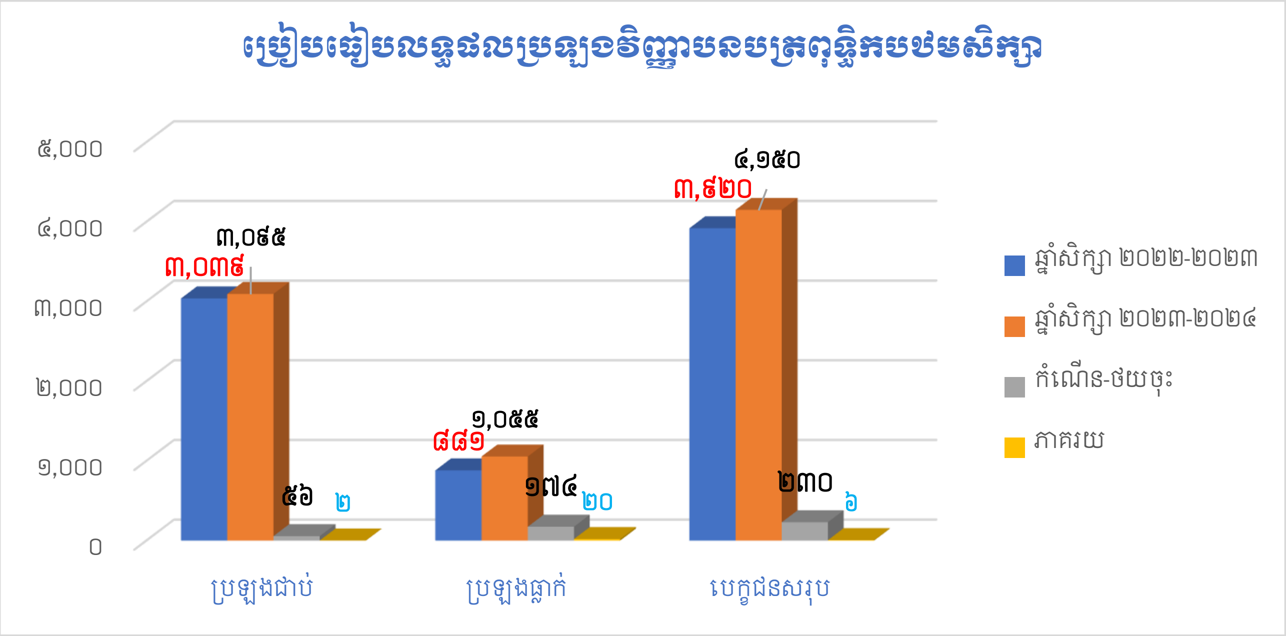

ដូច្នេះ ចំពោះការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សា សមណសិស្ស សិស្សចូលរួមការប្រឡងមានការកើនឡើង ៦% ការប្រឡងជាប់កើនឡើង ២% ប៉ុន្តែចំពោះការប្រឡងធ្លាក់បានកើនឡើងរហូតដល់ទៅ ២០% នេះជាកំណើនមួយខ្ពស់ដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍។ ប៉ុន្តែយ៉ាងណាក៏ដោយ ចំពោះកំណើននៃការប្រឡងធ្លាក់របស់បេក្ខសមណៈ បេក្ខជននេះ មិនមែនកើតឡើងដោយចៃដន្យឡើយ ដោយសារឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ នីតិវិធីនៃការប្រឡងមានការរឹតបន្តឹងខ្លាំង ហើយក៏ជាកាលៈទេសៈនៃកំណែទម្រង់ការប្រឡងនានាក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាផងដែរ។

ម្យ៉ាងទៀត បើយើងប្រៀបធៀបទៅលើនិទ្ទេសនៃលទ្ធផលដែលបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនបានប្រឡងជាប់មានការប្រែប្រួលដូចខាងក្រោម៖

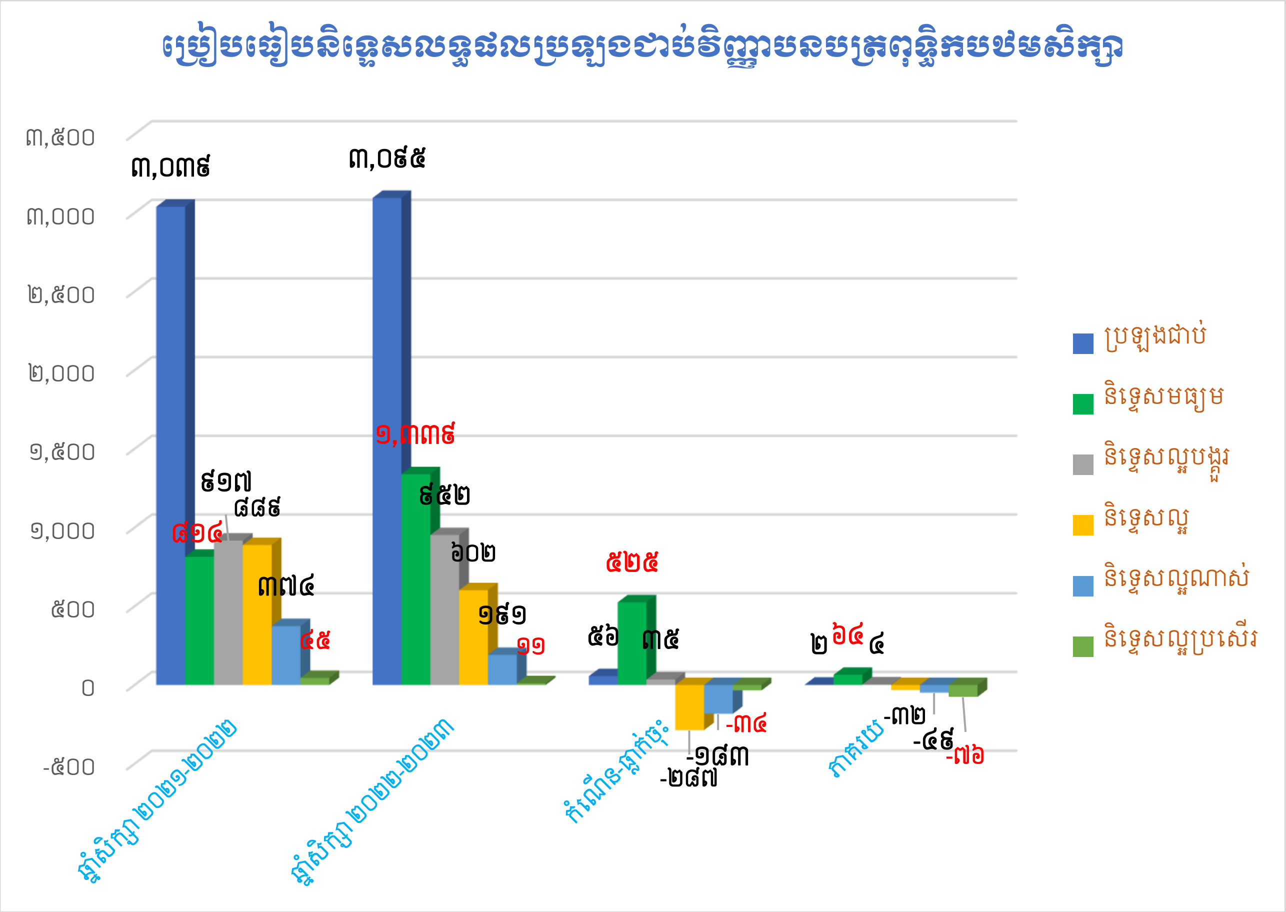

លទ្ធផលបានបង្ហាញថា បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់និទ្ទេសមធ្យមបានកើនឡើងរហូតដល់ទៅ **៦៤%** និងប្រឡងជាប់និទ្ទេសល្អប្រសើរបានធ្លាក់ចុះរហូតដល់ទៅ **៧៦%** ទាំងនេះជាសញ្ញាណបានបង្ហាញឱ្យឃើញគុណភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលសមណសិស្ស សិស្សរបស់ពុទ្ធិកបឋមសិក្សានៅមានកម្រិតនៅឡើយ ដែលតម្រូវឱ្យថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមនិងគណៈគ្រប់គ្រងសាលាទាំងអស់ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការពង្រឹងគុណភាពអប់រំឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងគោលដៅអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី៧។

ទោះបីជាវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាកំពុងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលនៃការកែទម្រង់ក៏ដោយ ក៏យើងអាចវាយតម្លៃបានថា ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលជារួមនៅតែមានលក្ខណៈប្រសើរ ព្រោះយ៉ាងហោចណាស់ដំណើរការប្រឡងទាំងមូលបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងល្អប្រពៃ ហើយលទ្ធផលជារួមបានបង្ហាញថា នៅតែបន្តកើនឡើង ២% ដែរ។ ទោះបីជាកំណើននេះមានលក្ខណៈតិចតួចក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែក៏បង្ហាញនូវសញ្ញាណវិជ្ជមានសម្រាប់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម ព្រះមេគណ ព្រះអនុគណ គណៈគ្រប់គ្រងសាលាពុទ្ធិក និងភាគីពាក់ព័ន្ធផងដែរ។

ខ- ធម្មវិន័យ

ការសិក្សានិងការបណ្តុះបណ្តាលធម្មវិន័យគឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏សំខាន់ មិនត្រឹមតែសម្រាប់បព្វជិតប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីគ្រហស្ថក៏ត្រូវការសិក្សារៀនសូត្រអំពីធម៌វិន័យ ដើម្បីបានយល់ស៊ីជម្រៅអំពីពុទ្ធោវាទ ព្រមទាំងជាមូលដ្ឋានគ្រឹះក្នុងការដឹកនាំជីវិតរស់នៅប្រកបដោយសុភមង្គល និងសេចក្តីស្ងប់សុខទាំងនៅក្នុងគ្រួសារនិងសង្គមជាតិផងដែរ។ ដើម្បីសិក្សាស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីព្រះពុទ្ធសាសនា ចាំបាច់ត្រូវតែសិក្សាធម៌វិន័យដែលជាពុទ្ធោវាទបានប្រតិស្ឋានទុកប្រមាណជា ២៥៦៧ ឆ្នាំកន្លងមកហើយ ។ព្រះពុទ្ធោវាទទាំងនោះត្រូវបានអ្នកប្រាជ្ញខ្មែរជាច្រើនរូប បានបកប្រែពីមគធភាសា មកជាខេមរភាសានិងបង្រួមទុកនៅក្នុងព្រះត្រៃបិដកទាំង៣ គឺព្រះវិន័យបិដក ព្រះសុត្តន្តបិដក និងព្រះអភិធម្មបិដក។ ប៉ុន្តែសេចក្តីពន្យល់នៅក្នុងព្រះត្រៃបិដកនេះ មានភាពស៊ីជម្រៅធ្វើឱ្យអ្នកសិក្សាទូទៅពិបាកក្នុងការស្វែងយល់ ហេតុនេះហើយទើប បោរាណបណ្ឌិតទាំងឡាយបង្កើតនូវកម្មវិធីសិក្សាធម្មវិន័យនេះឡើង ឱ្យមានលំដាប់លំដោយនៃការសិក្សាដែលត្រូវបានបែងចែកជា ៣ ថ្នាក់ ឬ៣ កម្រិត គឺថ្នាក់ត្រី ថ្នាក់ទោ និងថ្នាក់ឯក ធ្វើយ៉ាងណា បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់សិក្ខាកាម ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ បានស្វែងយល់ស៊ីជម្រៅអំពីអត្ថន័យនិងខ្លឹមសារដ៏វិសេសនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលជាមគ្គុទ្ទេសដ៏សំខាន់ក្នុងការដឹកនាំជីវិតរស់នៅប្រកបដោយសីលធម៌ គុណតម្លៃនិងសុភមង្គលជីវិតដ៏ពិតប្រាកដមួយ។ ការសិក្សាធម្មវិន័យគឺជាជំនាញទន់ដ៏មានសក្តានុពលល្អបំផុតក្នុងការប្រព្រឹត្តវត្តប្រតិបត្តិធ្វើឱ្យខ្លឹមសារជីវិតរបស់មនុស្សយើង កាន់តែមានតម្លៃនៅក្នុងសង្គមក៏ដូចជាការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ខ្លួន អាចសម្របខ្លួនបាននៅគ្រប់បរិយាកាសនៃសង្គម ចេះធ្វើឱ្យតម្លៃជីវិតរបស់យើងមានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ និងពុទ្ធសាសនាផងដែរ។ ទាំងនេះគឺជាគុណតម្លៃដ៏សំខាន់នៃការសិក្សាធម្មវិន័យ គុណតម្លៃទាំងនេះមានលក្ខណៈអរូបី ដែលយើងពិបាកក្នុងការវាស់វែង និងកំណត់សូចនាករនៃការសម្រេចបាននូវភាពជោគជ័យក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលណាស់ ព្រោះចំណេះដឹងរបស់មនុស្សយើងម្នាក់ៗមិនអាចគណនាជាតួលេខបានឡើយ។ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងសង្គមទំនើបនាពេលបច្ចុប្បន្ន គេអាចវាស់វែងកម្រិតចំណេះដឹងទៅបានដោយផ្អែកទៅលើនីតិវិធីបែបវិទ្យាសាស្ត្រមួយចំនួន ក្នុងនោះមានការប្រឡង និងការធ្វើលំហាត់សាកល្បងជាដើម។

ការសិក្សាធម៌វិន័យក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាមានគុណតម្លៃមហាសាលសម្រាប់ដឹកនាំមនុស្ស ឱ្យបំពេញសេចក្ដីល្អ ចេះជួយយកអាសារគ្នា កាត់បន្ថយនូវអំពើអាក្រក់ទាំងនៅក្នុងសង្គម ធ្វើឱ្យមនុស្សមានសាមគ្គីភាព ចេះចែករំលែកសេចក្ដីសុខឱ្យគ្នានិងគ្នា មិនរើសអើងគ្នា មិនមើលបំណាំគ្នា ចេះជួយសង្គ្រោះគ្នាទៅតាមអធ្យាស្រ័យជាដើម។

បច្ចុប្បន្ន ការបណ្ដុះបណ្ដាលនិងការសិក្សារៀនសូត្រធម៌វិន័យក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានៅតែបន្តវត្តមានរបស់ខ្លួនយ៉ាងសកម្មដែលមានទាំងនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា និងក្រៅប្រព័ន្ធអប់រំ ដែលធ្វើឡើងតាមរយៈព្រះសង្ឃទេសនា ឬការបង្ហាត់បង្ហាញរបស់ធម្មកោវិទអ្នកឆ្លៀវឆ្លាសក្នុងព្រះធម៌ដល់ពុទ្ធបរិស័ទជាដើម។ ចំពោះការអប់រំធម្មវិន័យក្នុងប្រព័ន្ធពុទ្ធិកសិក្សាមានទិន្នន័យបង្ហាញដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	រាជធានី-ខេត្ត	សមណសិស្ស សិស្ស			សរុប		សាលា	គ្រូជួល
		ថ្នាក់ត្រី	ថ្នាក់ទោ	ថ្នាក់ឯក	ថ្នាក់	សិស្ស		
១	បាត់ដំបង	៨២៥	២៩៣	៣៦០	៧១	១,៤៧៨	៤២	៨៤
២	បន្ទាយមានជ័យ	៩៣៧	៥០០	២៧១	១០៦	១,៧០៨	៨៣	៩៨
៣	ព្រៃវែង	៧០៥	២៣៩	២៧៦	៨៥	១,២២០	៤៩	៤៩
៤	ស្វាយរៀង	២២៥	១២៥	៧៧	៣៩	៤២៧	៣១	៣១
៥	តាកែវ	៦	០	២០	២	២៦	២	២
៦	កំពង់ធំ	១,៦១៥	២៩៧	១១២	១៥០	២,០២៤	១១៣	១៥០
៧	កំពង់ឆ្នាំង	១,០៣៣	១៨១	៩២	៩០	១,៣០៦	៨២	៩០
៨	កំពង់ស្ពឺ	២៦២	៤៨	៣៥	៣៣	៣៤៥	២៤	៣២
៩	កំពត	១៧៥	១៣៦	១១៦	២៦	៤២៧	២៦	២៦
១០	កោះកុង	៨២	៣២	១៤	១០	១២៨	៦	១១
១១	ព្រះសីហនុ	១៥១	៨៩	៤៧	២២	២៨៧	១១	១១
១២	ក្រចេះ	៣២០	៩៣	៦៩	២២	៤៨២	១៦	២៤
១៣	ស្ទឹងត្រែង	១១៥	៣៨	២០	១០	១៧៣	៩	១៤
១៤	ព្រះវិហារ	១៨០	២២	១០១	១៩	៣០៣	៩	១៧
១៥	ឧត្ដរមានជ័យ	១០០	១០៨	១៤៥	២៣	៣៥៣	១០	១០
១៦	រតនគិរី	៦៣	៥៦	៤៦	១៥	១៦៥	៥	១២
១៧	ប៉ៃលិន	១០៤	៣០	១៥	១៦	១៤៩	១១	១៦
សរុប		**៦,៨៩៨**	**២,២៨៧**	**១,៨១៦**	**៧៣៩**	**១១,០០១**	**៥២៩**	**៦៧៧**

កិច្ចដំណើរការនៃសាលាធម្មវិន័យជាទូទៅពុំត្រូវបាន បញ្ជាក់ពីចំនួនសរុបឱ្យបានច្បាស់លាស់នៅទូទាំងប្រទេសឡើយ ដោយសារសាលាធម្មវិន័យមួយចំនួនជ្រកក្រោមម្លប់នៃសាលាពុទ្ធិកបឋមសិក្សា ហេតុនេះហើយទើបពុំត្រូវបានរាប់ជាចំនួនឱ្យបានគ្រប់ទៅតាមបណ្តារាជធានីខេត្តនៅទូទាំងប្រទេស ប៉ុន្តែចំពោះការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រវិញត្រូវបានរៀបចំមណ្ឌលប្រឡងគ្រប់រាជធានី ខេត្តទាំងអស់។

យ៉ាងណាក៏ដោយសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ការបណ្តុះបណ្តាលរបស់សាលាធម្មវិន័យមានការប្រែប្រួលនិងការវិវឌ្ឍគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ បើយើងវិភាគទៅលើបរិមាណ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានពិនិត្យឃើញថា ចំនួនសាលា សមណសិស្ស សិស្សមានការកើនឡើង។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា កិច្ចដំណើរការសាលាធម្មវិន័យគឺជាឆន្ទៈ មនសិការរបស់ព្រះគ្រូចៅអធិការនិងពុទ្ធបរិស័ទចំណុះជើងវត្តនីមួយៗ ព្រមទាំងជាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ចាំបាច់ត្រូវតែសិក្សារៀនសូត្រអំពីពុទ្ធោវាទដែលជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដើម្បីជាមធ្យោបាយក្នុងការបតិបត្តិដ៏ល្អប្រពៃដែលជាប្រយោជន៍ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ពុទ្ធសាសនិកគ្រប់រូប។

ចំពោះវឌ្ឍនភាពសាលាធម្មវិន័យដំណើរវិវឌ្ឍរីកចម្រើនយ៉ាងណានោះ សូមពិនិត្យមើលនូវទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

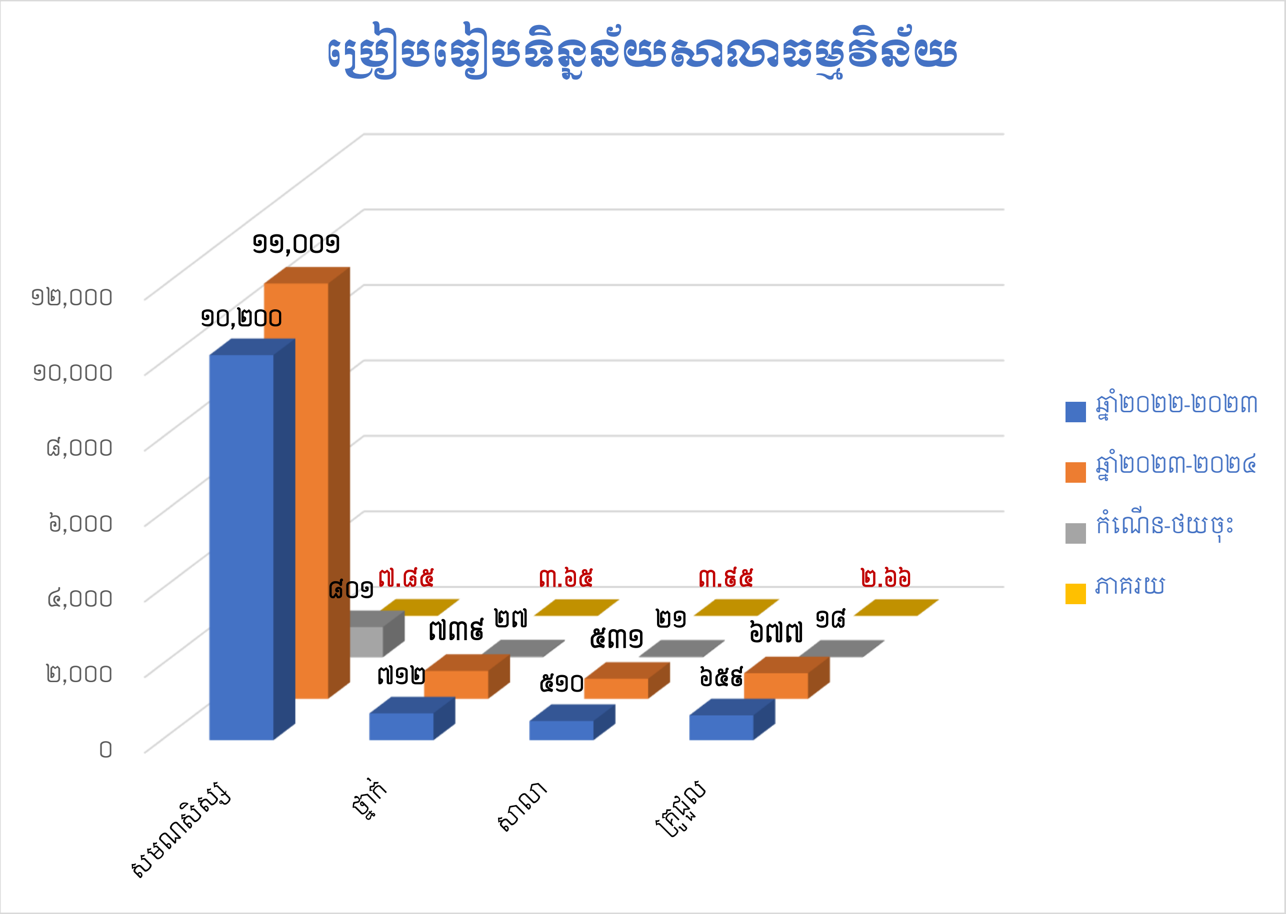

ផ្អែកទៅលើទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថាចំនួនសមណសិស្ស សិស្សមានការកើនឡើង **៧.៨៥%** សាលាកើនឡើង **៣.៩៥%** និងចំនួនគ្រូកើនឡើង **២.៦៦%** នេះបើយោងទៅលើស្ថិតិពុទ្ធិកសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤។ ចំពោះកំណើនសមណសិស្ស សិស្ស ឬកំណើនគ្រូសម្រាប់សាលាធម្មវិន័យនេះ គឺជាបន្ទុករបស់វត្ត ព្រះគ្រូចៅអធិការ និងពុទ្ធបរិស័ទទាំងស្រុងក្នុងការឧបត្ថម្ភ គាំទ្រ និងទ្រទ្រង់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាល ចង្ហាន់ព្រះសង្ឃ ព្រមទាំងបច្ច័យឧបត្ថម្ភដល់គ្រូធម្មាចារ្យផងដែរ។

ដើម្បីវាស់ស្ទង់សមត្ថភាពសមណសិស្សសិស្ស ដែលបានសិក្សារៀនសូត្រធម៌វិន័យ នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ទៅតាមកម្រិតថ្នាក់នីមួយៗ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបានរៀបចំការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រធម្មវិន័យទៅតាមកាលបរិច្ឆេទដែលកំណត់ប្រចាំឆ្នាំ ត្រូវបានដាក់ចេញជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ការប្រឡងធម្មវិន័យបានប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃទី១៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ ដោយមានបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនចូលរួមប្រឡងសរុបចំនួន **២០,៣៨៥** រូប។ ចំពោះលទ្ធផលនៃការប្រឡងមានដូចខាងក្រោម៖

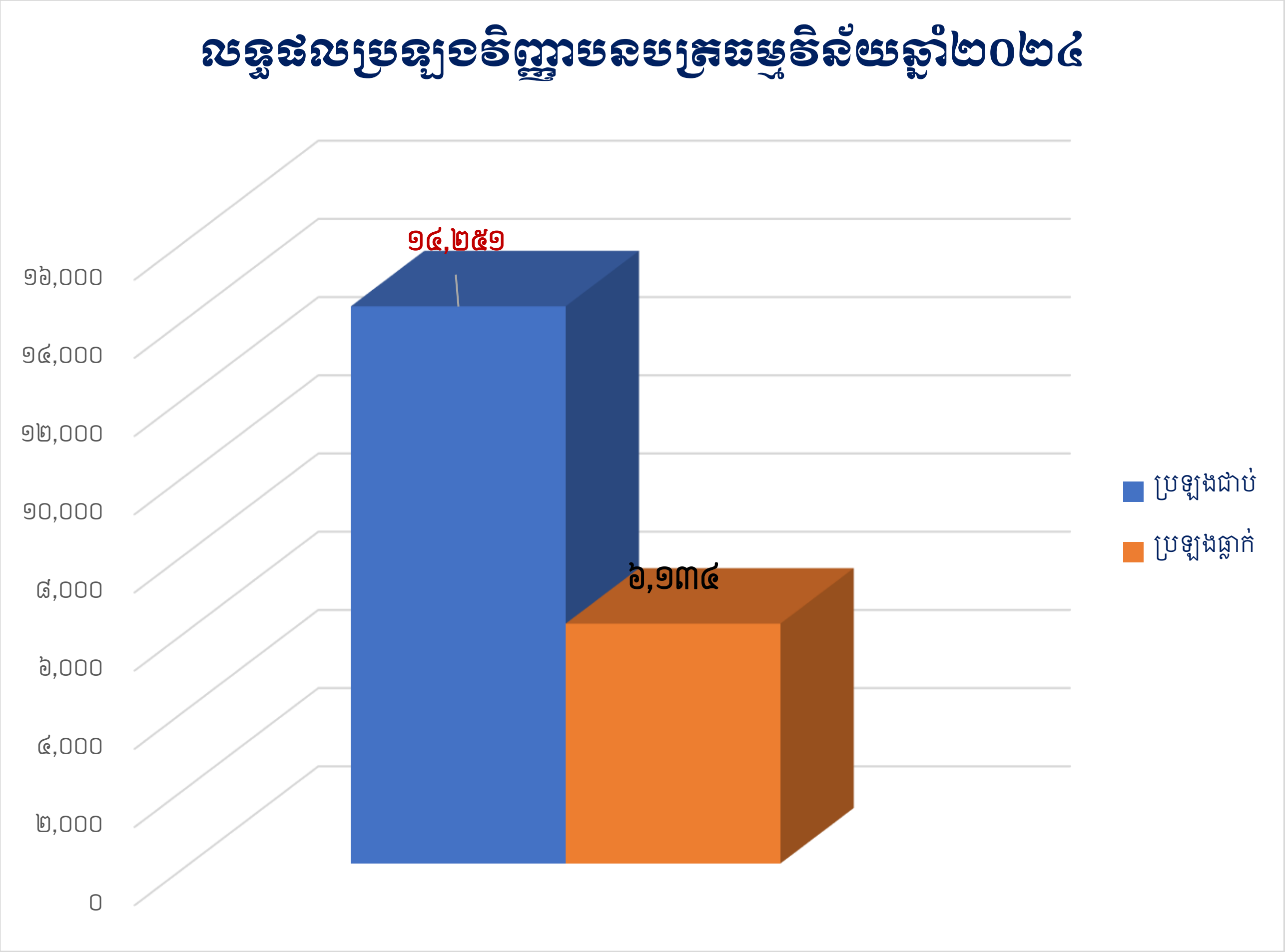

សម្រាប់បេក្ខសមណៈបេក្ខជនបានចូលរួមប្រឡងទាំងអស់ទទួលបានលទ្ធផលគិតជាភាគរយមានដូចទិន្នន័យដែលបង្ហាញខាងក្រោម៖

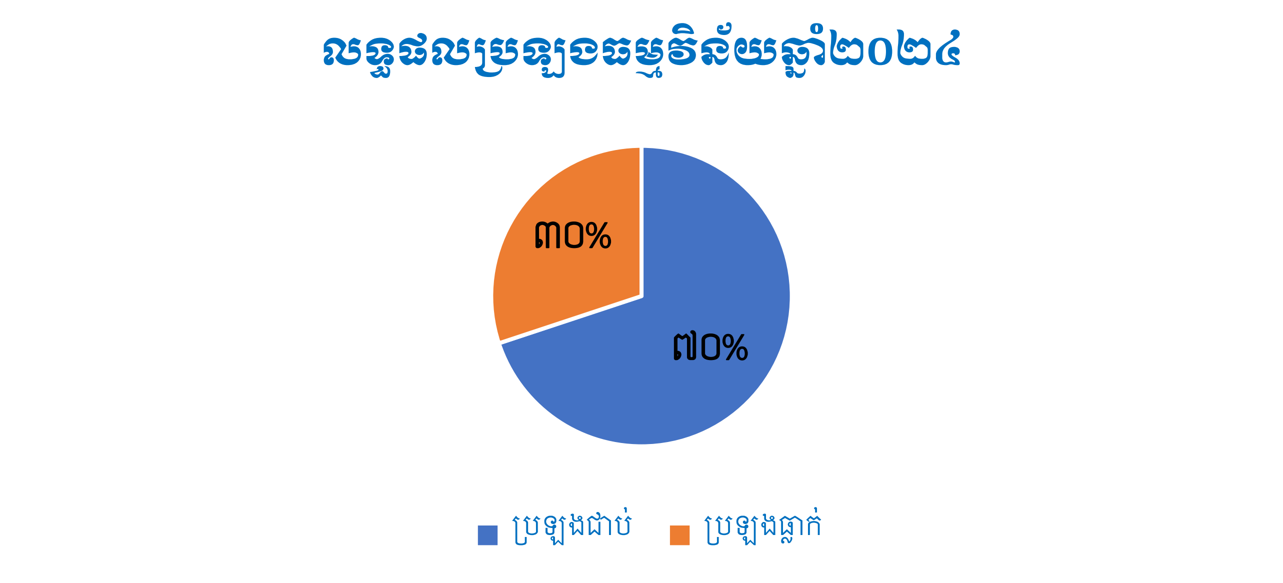

ជាលទ្ធផលបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់ទាំងអស់ស្មើនឹង **៧០%** ចំណែកឯបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងធ្លាក់ស្មើនឹង **៣០%** នេះជាលទ្ធផលរួមសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤។[១៩]

ដោយឡែក បើប្រៀបធៀបលទ្ធផលនៃការប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រធម្មវិន័យទៅនឹងឆ្នាំសិក្សា ២០២២-២០២៣ យើងនឹងពិនិត្យឃើញថាមានការប្រែប្រួលគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ចំពោះលទ្ធផលមានការប្រែប្រួលដូចម្តេចនោះ សូមអង្កេតទៅលើការប្រៀបធៀបទិន្នន័យនៃការប្រឡងដូចខាងក្រោម៖

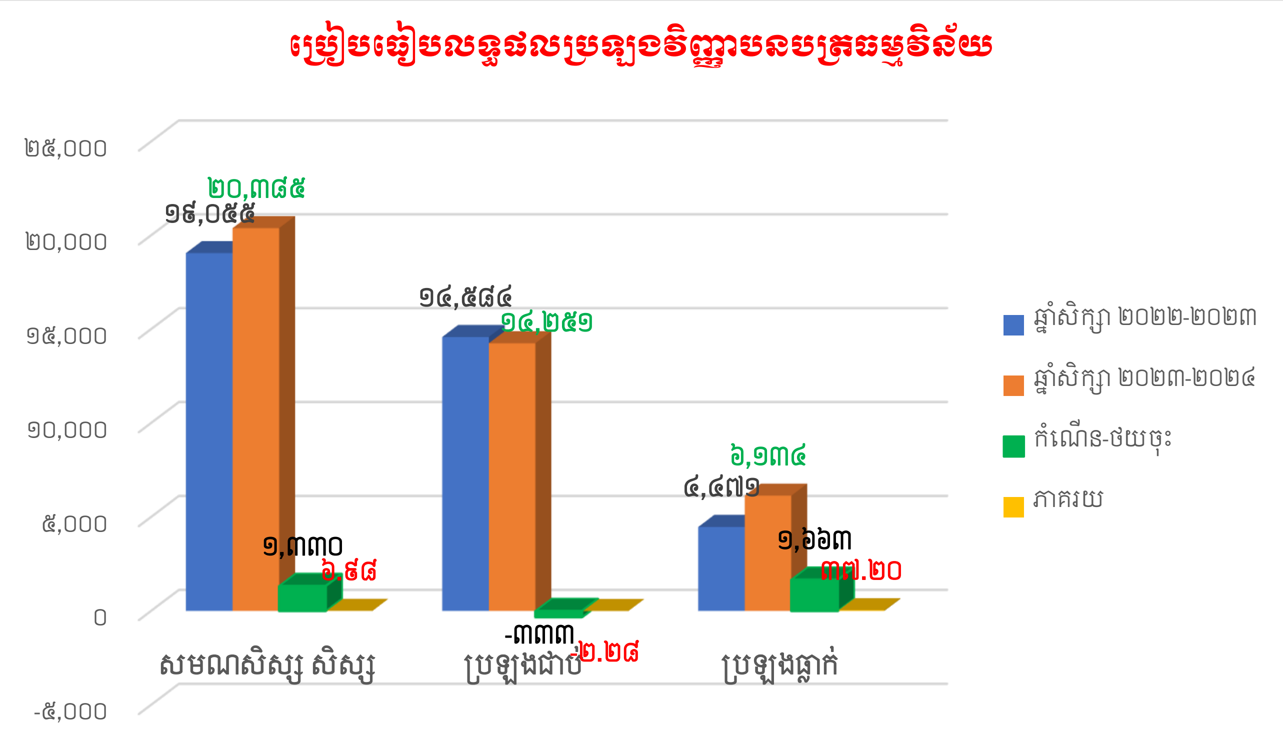

១៩ លិខិតលេខ ៣២/២៤ អ.ព.ស.ជ ស្តីពីសំណើសុំចុះហត្ថលេខាលើលទ្ធផលប្រឡងវិញ្ញាបនបត្រធម្មវិន័យ។

យោងទៅលើលទ្ធផលដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលចូលរួមនៅក្នុងការប្រឡងបានកើនឡើង **៦.៩៨%** អត្រានៃការប្រឡងជាប់បានថយចុះ **២.២៨%** និងការប្រឡងធ្លាក់បានថយចុះ **៣៧.២០%** ។ ទាំងនេះគឺជាសមិទ្ធផលនៃការបណ្តុះបណ្តាល ដែលព្រះគ្រូចៅអធិការ លោកគ្រូធម្មាចារ្យ និងការជ្រោមជ្រែងសព្វបែបយ៉ាងពីពុទ្ធបរិស័ទ ព្រមទាំងថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម ដែលយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ជាពិសេសសាលាធម្មវិន័យ ដែលជាគោលដ៏សំខាន់ក្នុងការសិក្សាស្វែងយល់អំពីព្រះពុទ្ធសាសនា និងការដឹកនាំដំណើរជីវិត ឆ្ពោះទៅរកភាពរីកចម្រើនឱ្យស្របទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍនៃសង្គមឌីជីថល។ ដូច្នេះ ដើម្បីអាចសិក្សាស្វែងយល់កាន់តែស៊ីជម្រៅអំពីព្រះពុទ្ធសាសនា និងពុទ្ធោវាទ ដែលជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដល់វេនេយ្យសត្វឱ្យលុះក្នុងសម្មាទិដ្ឋិ ដែលជាសុភមង្គលជីវិតដ៏ឧត្តមទាំងនៅក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតិនិងអនាគតជាតិខាងមុខផងដែរ ព្រមទាំងជាមធ្យោបាយដ៏ប្រសើរសម្រាប់មនុស្សសត្វគ្រប់រូប។

ការងារបច្ចេកទេសរបស់ផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យ បានជួយជំរុញ លើកកម្ពស់ និងគាំទ្រឱ្យអង្គភាពអប់រំនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ និងបំពេញកិច្ចការរបស់ខ្លួនបានយ៉ាងល្អ និងធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ក្នុងនោះដែរផ្នែកជំនាញបានចុះធ្វើអធិការកិច្ចបច្ចេកទេសទៅកាន់បណ្តាខេត្តមួយចំនួនរួមមានខេត្តតាកែវ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ និងខេត្តស្វាយរៀងជាដើម។ នៅក្នុងដំណើរចុះអធិការកិច្ចនេះ ផ្នែកជំនាញបានពិនិត្យឃើញថា វិស័យអប់រំពុទ្ធិកបឋមសិក្សាកំពុងជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនរួមមាន ស្ថានភាពសមណសិស្ស សិស្សមិនមានស្ថិរភាព ដោយសារការផ្លាស់ទីស្នាក់អាស្រ័យញឹកញាប់ សមណសិស្ស សិស្សដែលចូលមកសិក្សាមានការថយចុះជាលំដាប់ ខ្វះខាតសម្ភារឧបទេសសម្រាប់បង្រៀននិងរៀន ជួបប្រទះការលំបាកផ្នែកប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យរដ្ឋបាលដែលជាហេតុធ្វើឱ្យការគ្រប់គ្រងសមណសិស្ស សិស្សមិនមានភាពច្បាស់លាស់[១៥] ដើម្បីរក្សាបាននូវស្ថិរភាពនិងនិរន្តរភាពរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា។

២.២.២- ផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា

ដំណើរវិវឌ្ឍអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា នៅក្នុងកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងរលូន និងទទួលបានការគាំទ្រលើការងារបច្ចេកទេសជាច្រើន ក្នុងនោះដែរ ផ្នែកជំនាញបានធ្វើការសម្របសម្រួលការងាររដ្ឋបាលទូទៅដោយបានទទួលលិខិតចូលចំនួន **៦៥** ច្បាប់ ចេញលិខិតចំនួន **៦៨** ច្បាប់ទៅកាន់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធ បានប្រគេន ជូនសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា

[១៥] របាយការណ៍សង្ខេបស្តីពីការចុះអធិការកិច្ចរបស់ផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យចុះថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០២៣។

បឋមភូមិបណ្តោះអាសន្នចំនួន ១,៤០៣ ច្បាប់ សញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិចំនួន ១០៩ ច្បាប់ បញ្ជាក់ភាពត្រឹមត្រូវលើសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិចំនួន ១៣ ច្បាប់ ។ ប្រគេនជូនសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិចំនួន ៥៤៥ ច្បាប់ដល់សមណសិស្ស សិស្ស និង បញ្ជាក់ភាពត្រឹមត្រូវសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិចំនួន ៦០ សន្លឹ និងបញ្ជាក់ភាពត្រឹមត្រូវលើសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបណ្តោះអាសន្នចំនួន ៤១៦ សន្លឹក ធ្វើសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិចំនួន ៧៥៩ សន្លឹក បានចេញលិខិតបញ្ជាក់ការសិក្សាថ្នាក់ទី១២ ចំនួន ១២២ សន្លឹក។ បានចូលរួមកិច្ចប្រជុំបច្ចេកទេសផ្ទៃក្នុងនិងខាងក្រៅអង្គភាពចំនួន ៤១ លើក បានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលគ្រូកម្រិតមូលដ្ឋាននិងគ្រូកម្រិតឧត្តម (បង្រៀននៅវិទ្យាល័យ) ចំនួនមួយវគ្គដោយមានសិក្ខាកាមចូលរួមចំនួន៦០ រូប មកពីបណ្តាខេត្តចំនួន ១៨ ខេត្ត មានខេត្តបាត់ដំបង ខេត្តកណ្តាល និងខេត្តសៀមរាបជាដើម។ ជាងនេះទៅទៀត ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃគុណភាពសិក្សារបស់សមណសិស្ស សិស្ស ផ្នែកបានរៀបចំនិងធ្វើការបែងចែកសៀវភៅសិក្ខាគារិកចំនួន ៣,៣៥០ ក្បាល សៀវភៅតាមដានការសិក្សាចំនួន ៤,២៥០ ក្បាល ដល់សមណសិស្ស សិស្សនៅតាមបណ្តាពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនិងពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិទូទាំងប្រទេស។

ការងារទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផលទៅបាន ចាំបាច់ត្រូវតែមានប្រព័ន្ធតាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃដែលមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ មានយន្តការវាយតម្លៃច្បាស់លាស់ កំណត់ទិសដៅក្នុងការវាយតម្លៃប្រកបដោយភាពជាក់លាក់និងប្រាកដនិយម ទើបធ្វើឱ្យដំណើរការវាយតម្លៃនោះមានភាពសុក្រឹត្យ យុត្តិធម៌ប្រកបដោយតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព។ ក្នុងនោះដែរ ផ្នែកជំនាញបានរៀបចំយន្តការច្បាស់លាស់ ដើម្បីចុះធ្វើអធិការកិច្ចទៅដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ និងពុទ្ធិកវិទ្យាល័យនៅទូទាំងប្រទេសបានចំនួន ០៦ លើក ដោយពិនិត្យឃើញថាកិច្ចដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទូទាំងប្រទេស បានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី សមណសិស្ស សិស្សបានយកចិត្តទុកដាក់សិក្សារៀនសូត្រ ព្រមជាមួយគ្នានេះដែរ ព្រះគ្រូចៅអធិការនៅតាមបណ្តាវត្តមួយចំនួនដែលមានសមណសិស្ស សិស្សស្នាក់អាស្រ័យនៅ លោកបានយកព្រះទ័យទុកដាក់និងមានការដាស់តឿនក្រើនរំលឹកជារឿយៗ ឱ្យសមណសិស្ស ខិតខំរៀនសូត្រយកចំណេះដឹងទៅបម្រើប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏ដូចជាសង្គមជាតិទាំងមូលផងដែរ។ ទាំងនេះគឺជាគោលដៅដ៏សំខាន់ក្នុងការពង្រីកនិងពង្រឹងគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងប្រសិទ្ធផល។

ក-ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ

ការបណ្តុះបណ្តាលនិងការសិក្សារៀនសូត្ររបស់សមណសិស្ស សិស្សកម្រិតមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបានដំណើរការយ៉ាងល្អ ព្រមទាំងមានវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ការងារនេះគឺជាការលះបង់និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំនៅតាមមូលដ្ឋាន ដែលបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើការរៀននិងការបង្រៀនរបស់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ព្រមទាំងមានការគាំទ្រពីថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមចាប់ពីថ្នាក់មូលដ្ឋានរហូតដល់ថ្នាក់កណ្តាល និងក្រសួងធម្មការនិងសាសនាផងដែរ។ ជាសក្ខីកម្មនៃការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានទិន្នន័យបង្ហាញដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	រាជធានី-ខេត្ត	សមណសិស្ស សិស្ស			សរុប		សាលា
		ថ្នាក់ទី១	ថ្នាក់ទី២	ថ្នាក់ទី៣	ថ្នាក់	សិស្ស	
១	ព្រះសុរាម្រឹត	២៣៣	១៦៨	១៣៨	១២	៥៣៩	១
២	ភ្នំពេញ	៣៥៩	២៥៨	២៤២	២២	៨៥៩	៧
៣	កណ្តាល	២៧៣	១៣៨	១៧១	១៩	៥៨២	៦
៤	បាត់ដំបង	២៣០	១៤១	១៩៥	១២	៥៦៦	៣
៥	សៀមរាប	២៤៦	១០៤	៦៣	១០	៤១៣	២
៦	បន្ទាយមានជ័យ	១១៩	១០០	៧៨	៦	២៩៧	១
៧	ពោធិ៍សាត់	៧៩	៩៣	៨៨	៦	២៦០	២
៨	ព្រៃវែង	១៥៥	៨៩	៧១	៨	៣១៥	២
៩	ស្វាយរៀង	៧៣	៦០	២៤	៤	១៥៧	១
១០	តាកែវ	៤១	២៦	២៤	៣	៩១	១
១១	ត្បូងឃ្មុំ	១៩៦	១០១	១០៦	៩	៤០៣	២
១២	កំពង់ចាម	១៥២	១៤៧	៩៧	១៤	៣៩៦	៣
១៣	កំពង់ធំ	១១១	៥២	៧៤	៦	២៣៧	២
១៤	កំពង់ឆ្នាំង	១០៦	៦៧	៤៣	៤	២១៦	១
១៥	កំពង់ស្ពឺ	៤៩	៥២	៦០	៥	១៦១	១
១៦	កំពត	១០៨	៧១	៤៣	៥	២២២	១
១៧	ព្រះសីហនុ	៣៦	២៦	១០	៣	៧២	១
១៨	ក្រចេះ	៣១	៣៩	៣៥	៣	១០៥	១
១៩	ប៉ៃលិន	១៨	៦	១៨	៣	៤២	១
សរុប		២,៦១៥	១,៧៣៨	១,៥៨០	១៥៤	៥,៩៣៣	៣៩

តាមបណ្តារាជធានី ខេត្តនីមួយៗ បានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការទ្រទ្រង់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមាននិរន្តរភាពយូរអង្វែង និងទទួលបានលទ្ធផលល្អដូចបានបញ្ជាក់ខាងលើនេះស្រាប់។ ការបណ្តុះបណ្តាលរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបានដំណើរការល្អ និងទទួលបានការគាំទ្រពីប្រភពនានាជាច្រើន ដែលធ្វើឱ្យស្ថានភាពសិក្សារៀនសូត្រនិងការបង្រៀនមានសន្ទុះឆ្ពោះទៅមុខគួរឱ្យកត់សម្គាល់។យ៉ាងណាក៏ដោយកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមចាប់ពីកម្រិតថ្នាក់មូលដ្ឋានរហូតដល់ថ្នាក់កណ្តាលនិងថ្នាក់ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ដែលបានសហការគ្នាយ៉ាងស៊ីជម្រៅ ធ្វើឱ្យវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាមានវត្តមានប្រកបដោយចីរភាពរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ដូច្នេះ ដើម្បីងាយសម្រួលដល់ការពិនិត្យនិងវាយតម្លៃអំពីដំណើរវិវឌ្ឍរបស់វិស័យអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិដូចម្តេចនោះ សូមពិនិត្យទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

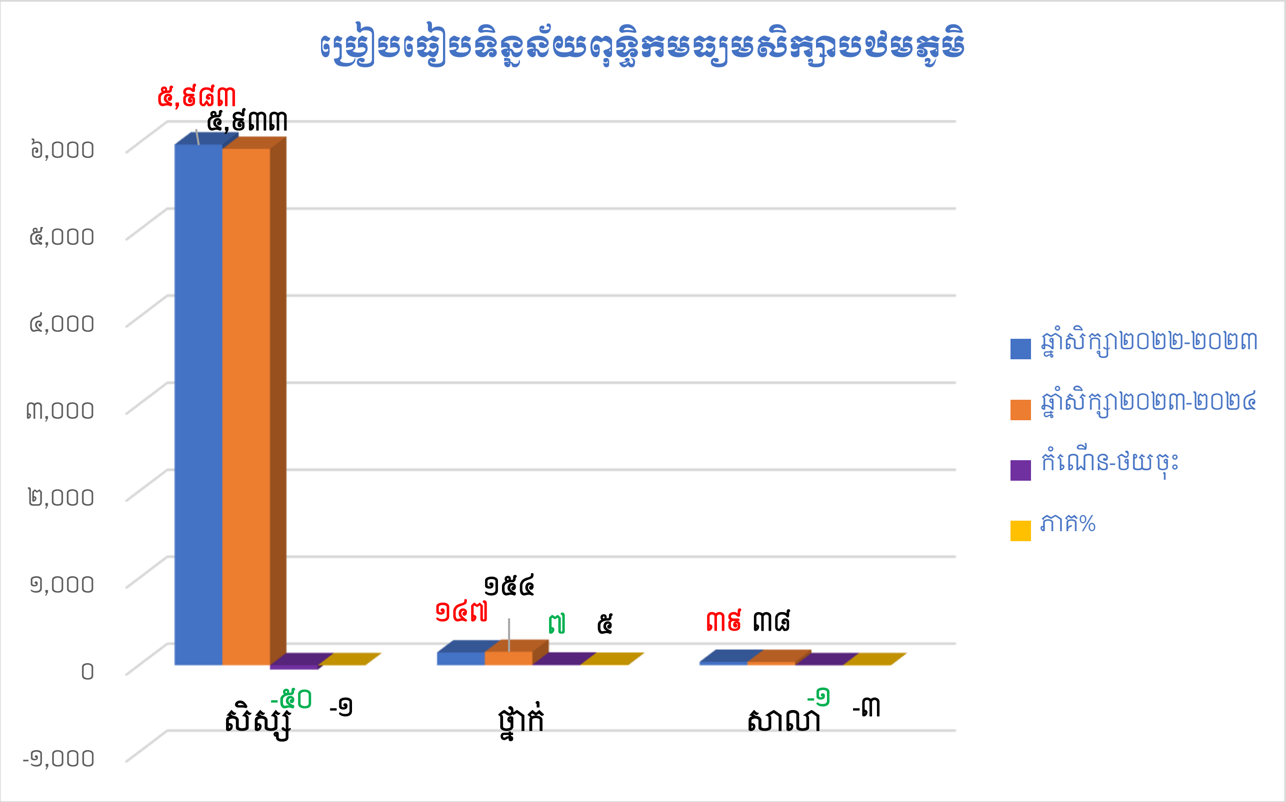

ទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើនេះបានបញ្ជាក់ថា ស្ថានភាពសមណសិស្ស សិស្សកំពុងសិក្សារៀននៅក្នុងកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានការថយចុះ **១%** ចំនួនថ្នាក់កើនឡើង **៣%** និងចំនួនសាលាបានថយចុះ **១%**។ ចំពោះការថយចុះនេះ បើពិនិត្យជារួម យើងសង្កេតឃើញថានៅមានកម្រិតតិចតួចនៅឡើយ ដែលមិនមានអ្វីគួរបារម្ភប៉ុន្មាននោះទេ។ ប៉ុន្តែ បើពិចារណាឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ ផ្នែកជំនាញ ក៏ដូចជាអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិចាំបាច់ត្រូវគិតគូរឱ្យបានខ្ពស់ និងស្វែងរកដំណោះស្រាយឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។ ព្រោះបើផ្អែកទៅលើដំណើរវិវឌ្ឍនៃស្ថានភាពសង្គមនាពេលបច្ចុប្បន្ន វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាអាចនឹងប្រឈមទៅនឹងការថយចុះនៃចំនួន

សមណសិស្ស សិស្សបន្តទៀត ដោយសារភាពរីកចម្រើននៃបច្ចេកវិទ្យានិងវិស័យអប់រំចំណេះដឹងទូទៅនៅគ្រប់ទីកន្លែង ចំនួនកុលបុត្រពុទ្ធសាសនិកដែលចូលមកបួសក៏មានការថយចុះនិងកំណើនសមណសិស្ស សិស្សស្វែរិនទៅប្រឡងនៅសាលាចំណេះទូទៅក៏មានការកើនឡើងខ្ពស់កត្តាទាំងនេះ ដែលធ្វើឱ្យចំនួនសមណសិស្ស សិស្សនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានការថយចុះជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ហេតុនេះហើយថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ចាំបាច់ត្រូវយកព្រះទ័យទុកដាក់ខ្ពស់ ដើម្បីធ្វើឱ្យវិស័យអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាមាននិរន្តរភាពបន្តទៀត។

ការបន្តនិរន្តរភាពទៅបានរបស់ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិដោយមានការជួយជ្រោមជ្រែងពីប្រភពជាច្រើន មានទាំងប្រភពរូបវន្ត ធនធានមនុស្ស និងហិរញ្ញវត្ថុជាដើម។ ក្នុងនោះដែរ ប្រភពធនធានមនុស្សគឺជាកត្តាចម្បងទី១ដែលជួយទ្រទ្រង់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាជាពិសេសគ្រូបង្រៀនដែលជាធនធានមិនអាចខ្វះបាននៅក្នុងទម្រង់នៃការអប់រំគ្រប់រូបភាព។ បច្ចុប្បន្ន គ្រូបង្រៀនដែលកំពុងបំពេញការងារនៅក្នុងវិស័យអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	**រាជធានី-ខេត្ត**	**គ្រូ**			**សរុប**
		ក្របខណ្ឌ	**កិច្ចសន្យា**	**ជួល**	
១	ព្រះសុរាម្រឹត	៩	០	៤១	៥០
២	ភ្នំពេញ	២៤	០	៨៨	១១២
៣	កណ្តាល	១៤	០	៤២	៥៦
៤	បាត់ដំបង	៥	១៥	១៣	៣៣
៥	សៀមរាប	៣	៨	២៣	៣៤
៦	បន្ទាយមានជ័យ	២	០	១៧	១៩
៧	ពោធិ៍សាត់	៥	២	១៥	២២
៨	ព្រៃវែង	៤	៣	៣១	៣៨
៩	ស្វាយរៀង	៧	៧	២	១៦
១០	តាកែវ	៦	០	៥	១១
១១	ត្បូងឃ្មុំ	៣	៩	២៤	៣៦
១២	កំពង់ចាម	១២	១៣	២១	៤៦
១៣	កំពង់ធំ	៥	០	១៨	២៣
១៤	កំពង់ឆ្នាំង	៧	០	១៤	២១
១៥	កំពង់ស្ពឺ	១	៤	៧	១២
១៦	កំពត	៣	៤	១០	១៧
១៧	ព្រះសីហានុ	២	០	៤	៦
១៨	ក្រចេះ	៥	៨	០	១៣
១៩	ប៉ៃលិន	១	០	៨	៩
សរុប		**១១៨**	**៧៣**	**៣៨៣**	**៥៧៤**

ដើម្បីទ្រទ្រង់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាល នៅតាមបណ្ដាពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិទូទាំងប្រទេសទៅបាន ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិត្រូវការគ្រូសរុបចំនួន **៥៧៤** រូប ចំពោះគ្រូទាំងអស់ដែលបានបញ្ជាក់ជូននេះ ត្រូវបានបែងចែកជា **៣** ប្រភេទ គឺគ្រូក្របខណ្ឌចំនួន **១១៨** រូប គ្រូកិច្ចសន្យាចំនួន **៧៣** រូប និងគ្រូជួលចំនួន **៣៨៣** រូប។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា បើយោងទៅតាមច្បាប់បទដ្ឋានគតិយុត្តនៅក្នុងក្របខណ្ឌវិស័យអប់រំពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា ពុំត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់គ្រូកិច្ចសន្យាឡើយ គឺអាចប្រើប្រាស់គ្រូជួលជំនួសវិញ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែង គ្រូដែលមានជំនាញពិតប្រាកដ ហើយជាគ្រូដែលកម្រ ដូចជាគ្រូភាសាបាលី និងភាសាសំស្ក្រឹតជាដើម គាត់មានវ័យជ្រេណាស់ទៅហើយ គាត់ពុំមានសញ្ញាបត្រ ដោយសារខូចខាតនិងបាត់បង់នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ប៉ុន្តែពួកគាត់មានឆន្ទៈខ្ពស់ ដើម្បីរួមចំណែកផ្ទេរចំណេះដឹងដល់បច្ឆាជនជំនាន់ក្រោយ ដោយមិនគិតពីការនឿយហត់។ អាស្រ័យហេតុនេះ ដើម្បីជាការលើកទឹកចិត្តដល់មតិកមនុស្សរស់ដ៏កម្របែបនេះ ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនៅតាមបណ្ដាខេត្តមួយចំនួននៅតែបន្តប្រើប្រាស់គ្រូកិច្ចសន្យារហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។

ការប្រើប្រាស់គ្រូបង្រៀននៅក្នុងកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ មានការប្រែប្រួលមួយចំនួន ដូចមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងក្រោម៖

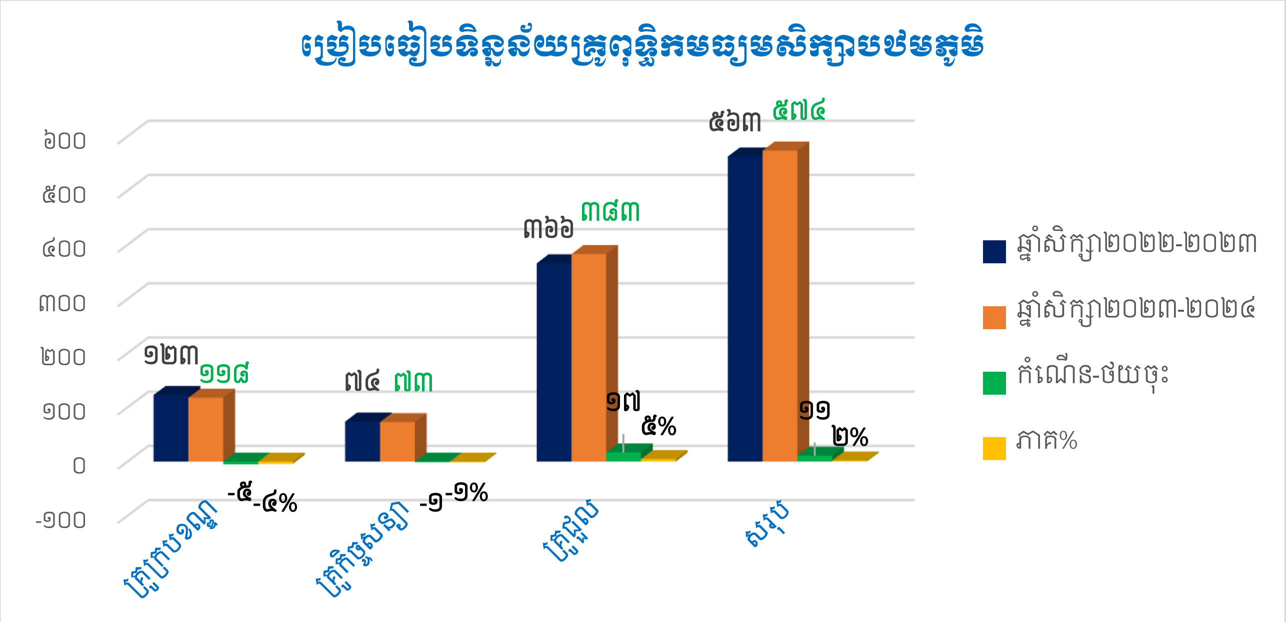

ការប្រើប្រាស់គ្រូក្របខណ្ឌមានការថយចុះ **៤%** គ្រូកិច្ចសន្យាថយចុះ **១%** គ្រូជួលកើនឡើង **៥%** ។ ចំពោះការថយចុះ ឬកើនឡើងនេះគឺផ្អែកទៅលើកំណើន ឬការថយចុះនៃចំនួនសមណសិស្ស សិស្ស ចំនួនថ្នាក់ និងចំនួនសាលាផងដែរ។ ដូច្នេះ ក្នុងចំណោមគ្រូទាំងបីប្រភេទដែលបានលើកឡើងមកបញ្ជាក់ខាងលើនេះ ប្រសិនបើគ្រូនៃប្រភេទណាមួយមានការថយចុះ គ្រូប្រភេទផ្សេងទៀតអាចនឹងកើនឡើងដោយស្វ័យប្រវត្តិ នេះគឺសច្ចភាពនៃការប្រើប្រាស់គ្រូនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា។

កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គណៈគ្រប់គ្រងសាលា មន្ទីរធម្មការនិងសាសនា ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម បានជួយជំរុញ និងគាំទ្រដល់ដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាល ផ្ដល់បរិយាកាសយ៉ាងល្អសម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ ក្រេបជញ្ជក់យកចំណេះដឹង ដើម្បីសុភមង្គលជីវិត និងការអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនាឱ្យមានភាពរីកចម្រើនជានិរន្តរ៍។ ដូច្នេះ ដើម្បីអាចវាស់ស្ទង់ពីកម្រិតចំណេះដឹងរបស់សមណសិស្ស សិស្សទៅបានអង្គភាពអប់រំចាំបាច់ត្រូវតែមានយន្តការពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃប្រកបដោយតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាព។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ យោងតាមនិយាមនៃការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិមានរៀបចំការប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ដោយមានបេក្ខសមណៈបេក្ខជនចូលរួមក្នុងការប្រឡងសរុបចំនួន **១,៣០៦** រូប ប្រឡងជាប់ **៩១២** រូប និងប្រឡងធ្លាក់ចំនួន **៣៩៤** រូប។[១៦] លទ្ធផលប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិដែលបានលើកឡើងខាងលើនេះ បើគណនាជាភាគរយមានដូចខាងក្រោម៖

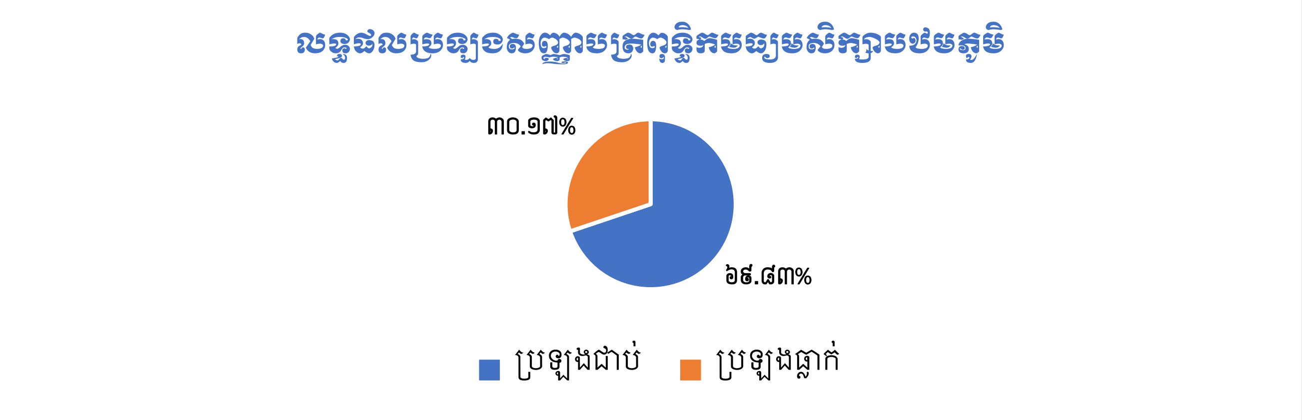

លទ្ធផលនេះបានពីភាគរយនៃការប្រឡងជាប់សមណសិស្ស សិស្សមានកម្រិតខ្ពស់ជាងភាគរយនៃការប្រឡងធ្លាក់។ ម្យ៉ាងទៀតបើប្រៀបធៀបនិទ្ទេសសម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សដែលបានប្រឡងជាប់សញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិទទួលបានលទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

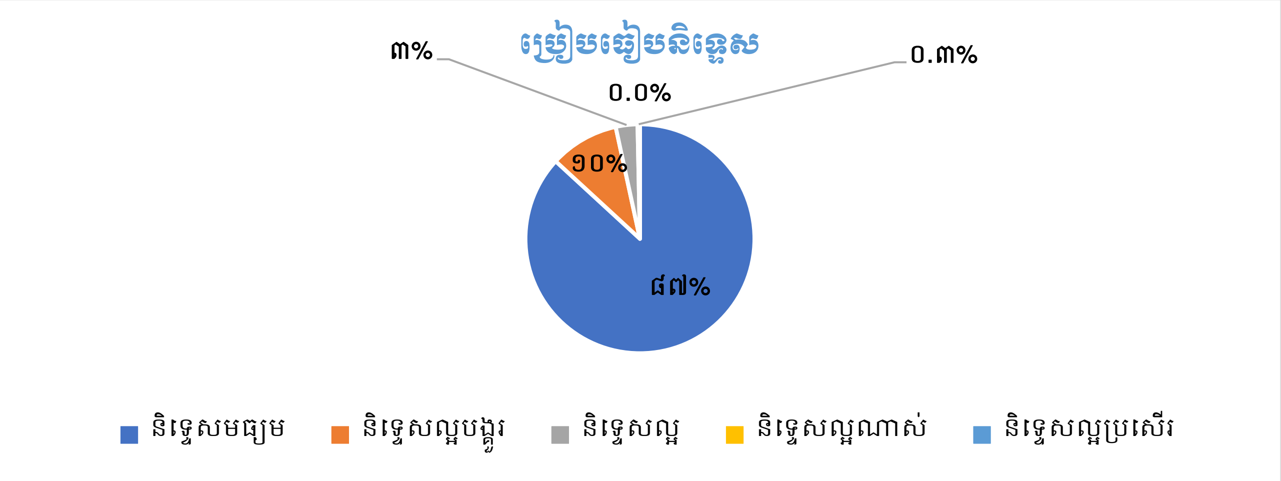

[១៦] លិខិតលេខ ៤២/២៤ អ.ព.ស.ជ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤ ស្ដីពីលទ្ធផលប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤។

យោងទៅលើទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ បានសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថាសមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងជាប់និទ្ទេសមធ្យមមានរហូតដល់ទៅ **៨៧%** ប៉ុន្តែសម្រាប់និទ្ទេសល្អណាស់ពុំមានសមណសិស្ស សិស្សប្រឡងជាប់ឡើយ។ លទ្ធផលនេះបានបញ្ជាក់ថា គុណភាពនៃការអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនៅមានកម្រិតនៅឡើយ ហើយក៏ទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹងការអប់រំបន្ថែមទៀត។ ម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីមើលឱ្យឃើញពីស្ថានភាពប្រែប្រួលនៅក្នុងការប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានលក្ខណៈយ៉ាងណានោះ យើងត្រូវពិនិត្យទៅលទ្ធផលនៃការប្រឡងសម្រាប់ឆ្នាំចាស់កន្លងមក។ ដូច្នេះ ទើបអាចបង្កភាពងាយស្រួលដល់ការប្រៀបធៀបពីស្ថានភាពប្រែប្រួលទាំងនេះ ថាតើមានលក្ខណៈវិជ្ជមានឬអវិជ្ជមានបែបណា? ដើម្បីបានជាមូលដ្ឋានក្នុងការវាយតម្លៃពីកម្រិតលម្អៀង និងការវិវឌ្ឍដែលមានភាពវិជ្ជមានបានជាភស្តុតាងជាក់លាក់ក្នុងការវាយតម្លៃ។ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍សូមបង្ហាញទិន្នន័យប្រៀបធៀបដែលមានដូចខាងក្រោម៖

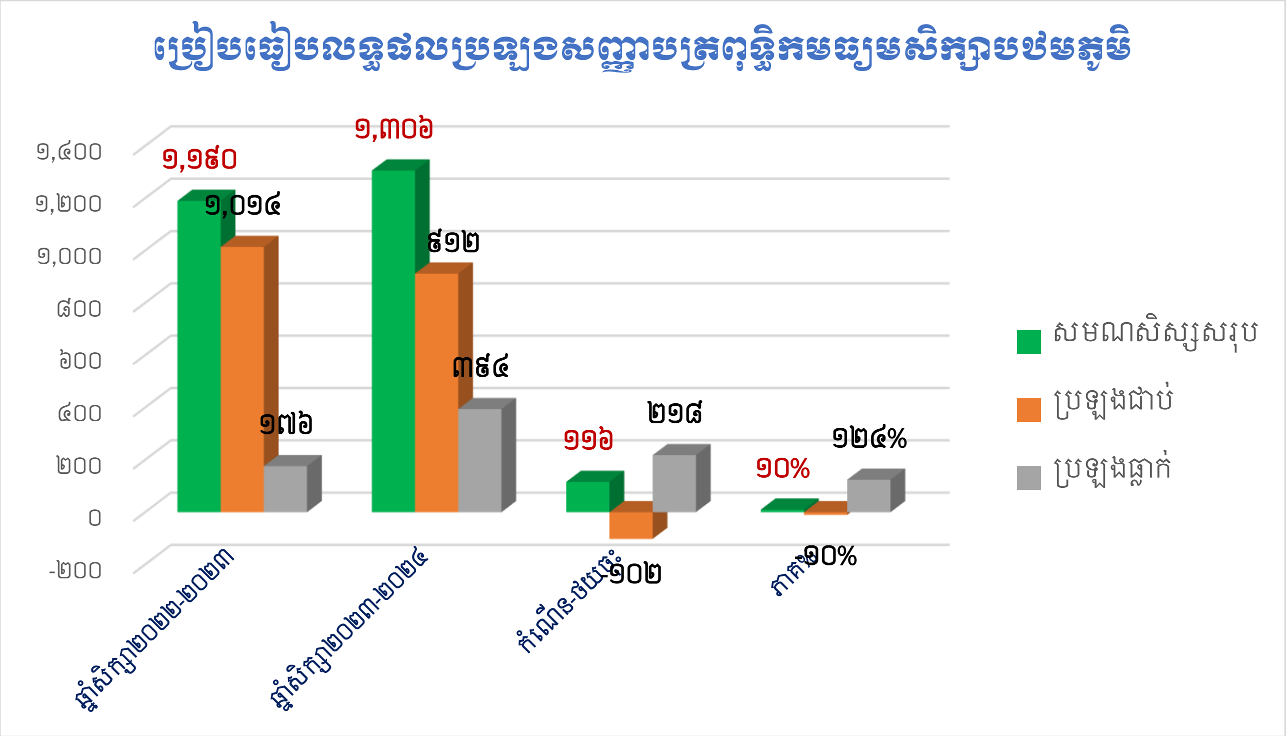

ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលនិងការប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ចំនួនបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនបានចូលរួមប្រឡងមានការកើន **១០%** ដែលចំនួនបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលបានប្រឡងជាប់បានថយចុះរហូតដល់ទៅ **២០%** ចំណែកឯបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលបានប្រឡងធ្លាក់មានរហូតទៅ **១២៤%** នេះបើប្រៀបទៅនឹងឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣ដែលជាកំណើនខ្ពស់បំផុតពុំធ្លាប់មានក្នុងដំណាក់កាលចុងក្រោយនេះ។ ចំពោះការប្រឡងធ្លាក់បានកើនឡើងខ្ពស់បែបនេះ មិនមែនជាការចៃដន្យឡើយ ដោយសារប្រព័ន្ធនៃការកែទម្រង់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាត្រូវបានចាប់ផ្តើមឡើងពីការរៀបចំប្រឡងផ្សេងៗ "*គុណភាពគឺជាមូលដ្ឋានដ៏ចម្បងនៃការចាប់ផ្តើម*

ពង្រឹងប្រព័ន្ធអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពទៅបានត្រូវផ្ដើមចេញពីការប្រឡង ហេតុនេះហើយ បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនទាំងអស់ត្រូវចាប់ផ្ដើមពង្រឹងសមត្ថភាពខ្លួនឯងឱ្យបានល្អប្រសើរ ពុំនោះទេ នឹងមិនអាចបន្តការសិក្សារបស់ខ្លួននៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាដល់កម្រិតពុទ្ធិកឧត្ដមសិក្សាឡើយ។ ការធ្វេសប្រហែសរបស់បេក្ខសមណៈ បេក្ខជននៅក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រនឹងធ្វើឱ្យបាត់បង់ឱកាសទទួលបានការអប់រំបន្តទៅកម្រិតដទៃទៀត មានកម្រិតពុទ្ធិកឧត្ដមសិក្សាជាដើម។ ទាំងនេះគឺជាបដិការថ្មីមួយដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់ថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់ឋានានុក្រមនៅក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ដែលបានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអប់រំកុលបុត្រពុទ្ធសាសនិកខ្មែរឱ្យមានចំណេះ ជំនាញ និងអភិសមាចារសមរម្យនៅក្នុងសង្គមទំនើបនាពេលបច្ចុប្បន្ន។

លើសពីនេះទៅទៀត បើប្រៀបធៀបនិទ្ទេសដែលបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនប្រឡងជាប់មានការប្រែប្រួលយ៉ាងច្រើនបើប្រៀបធៀបទៅនឹងឆ្នាំចាស់ ដែលទទួលបានលទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

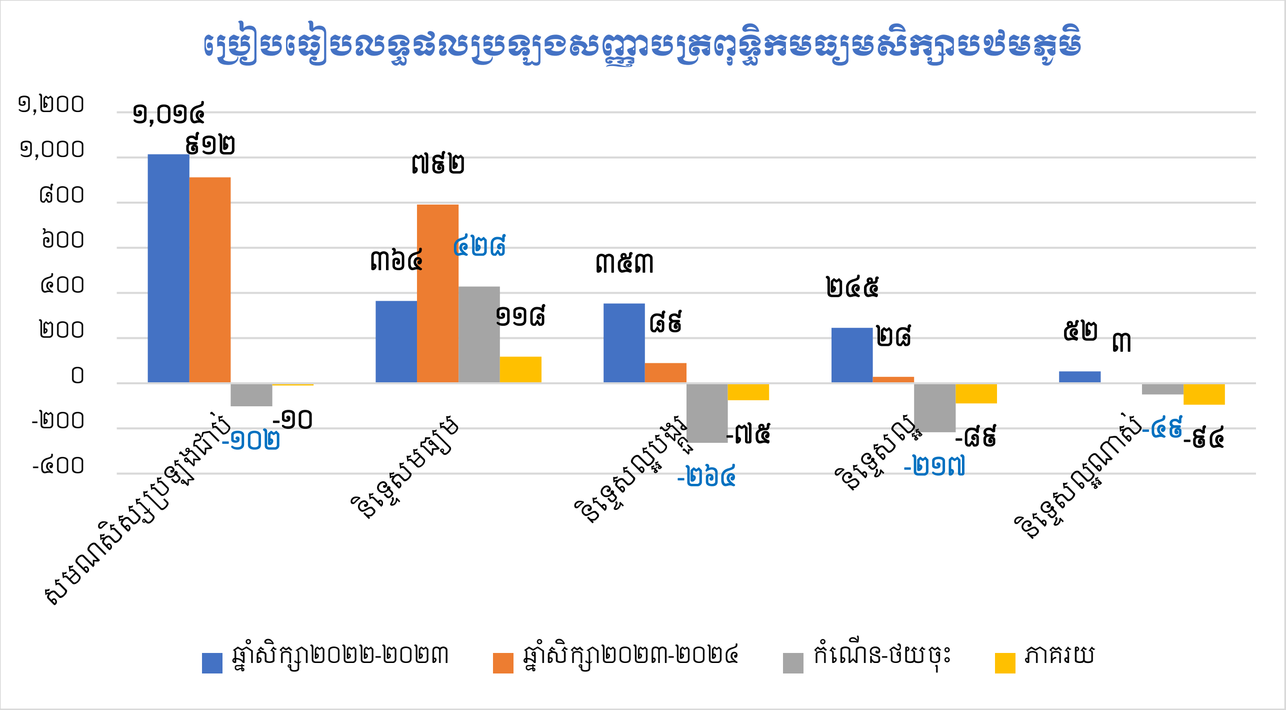

សមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងជាប់និទ្ទេសមធ្យមបានកើនឡើងរហូតដល់ទៅ **១១៨%** និងនិទ្ទេសល្អបានថយចុះដល់ទៅ **៩៤%** ដែលជាកម្រិតនៃការថយចុះដ៏ខ្ពស់បំផុត បើប្រៀបធៀបទៅនឹងឆ្នាំចាស់កន្លងមក។ ដោយឡែកសម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សដែលទទួលបាននិទ្ទេសល្អណាស់ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ពុំមានបេក្ខសមណៈបេក្ខជនរូបណាមួយទទួលបានឡើយ ករណីនេះក៏ជាកត្តាដ៏សំខាន់ផងដែរ ថាតើបណ្ដាលមកពីមូលហេតុអ្វីខ្លះដែលបេក្ខសមណៈ បេក្ខជន ប្រឡងនៅក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា មិនអាចទទួលបានលទ្ធផលល្អណាស់សូម្បីតែមួយរូបបែបនេះ?

ដូច្នេះករណីដែលបានលើកឡើងខាងលើ ផ្នែកជំនាញចាំបាច់ត្រូវតែធ្វើការសិក្សាឱ្យបានស៊ីជម្រៅអំពីមូលហេតុដែលបានបញ្ជាក់ខាងលើ ដើម្បីបង្កភាពងាយស្រួលដល់ការពង្រឹងនិងការអភិវឌ្ឍគុណភាពអប់រំរបស់ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង។

យោងទៅតាមនិយាមនៃការអប់រំរបស់ពុទ្ធិកសិក្សា អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិនៅតែបន្តនីតិវិធីនៃការជ្រើសរើសសមណសិស្ស សិស្សឱ្យចូលរៀននៅពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យនានា ទៅតាមប្រពៃណីដែលធ្លាប់អនុវត្តតាំងពីអតីតកាលរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ដោយបានរៀបចំការប្រឡងចូលរៀន ដែលមានបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនចូលរួមប្រឡងសរុបចំនួន **២,៩៥៧** រូប ប្រឡងជាប់ចំនួន**២,៨២២** រូប និងប្រឡងធ្លាក់ចំនួន **១៣៥** រូប បើគណនាជាភាគរយមានដូចខាងក្រោម៖

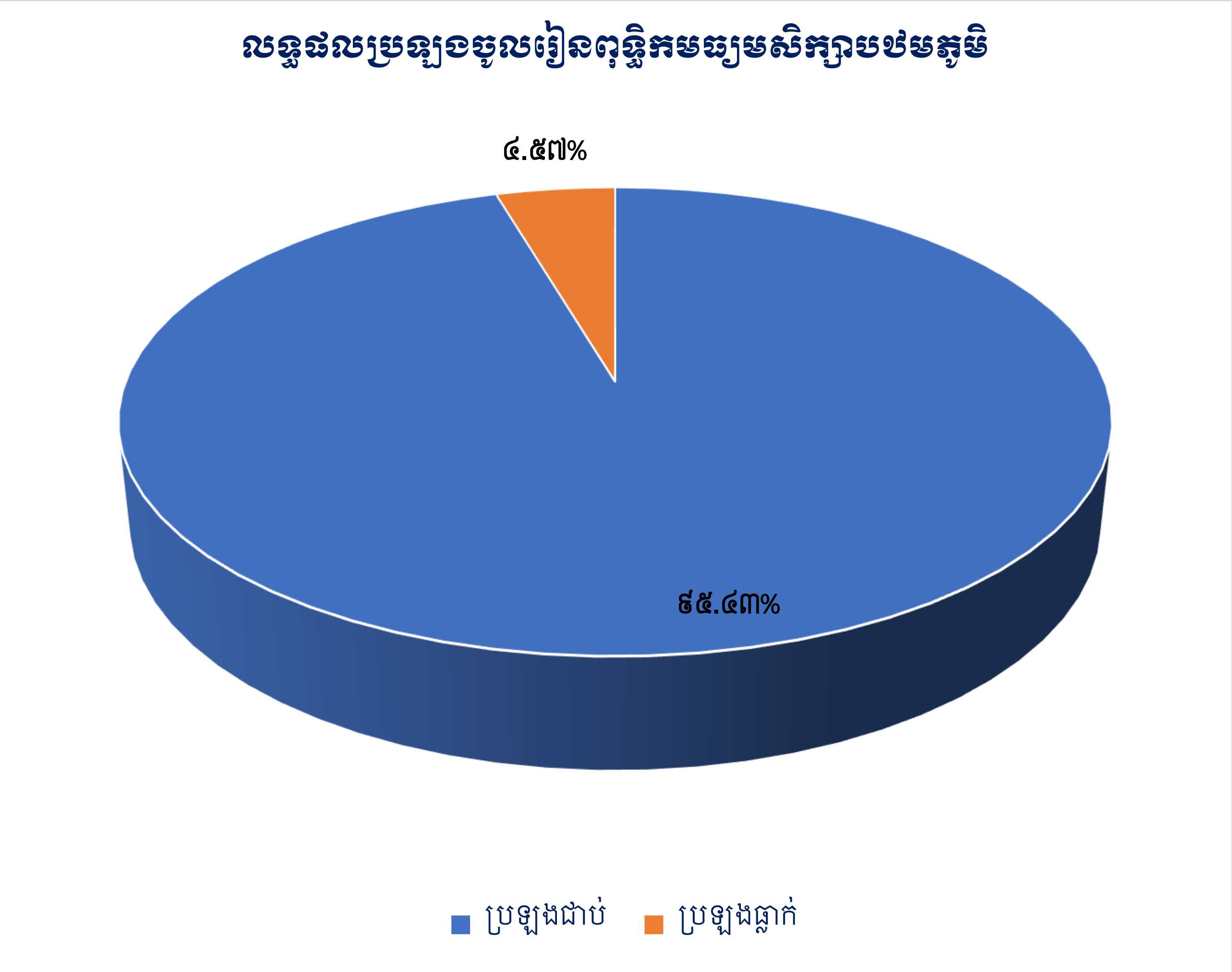

ចំពោះបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលបានប្រឡងជាប់មានកម្រិតខ្ពស់ ដែលមានរហូតដល់ **៩៥.៤៣%** និងប្រឡងធ្លាក់មានត្រឹមតែ **៤.៥៧%** ប៉ុណ្ណោះ នេះគឺជាសញ្ញាណដ៏ល្អមួយសម្រាប់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា។ ប៉ុន្តែប្រៀបធៀបលទ្ធផលប្រឡងចូលរៀននេះ ទៅនឹងឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានពិនិត្យឃើញថា មានការប្រែប្រួលមួយចំនួនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដូចទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងក្រោម៖

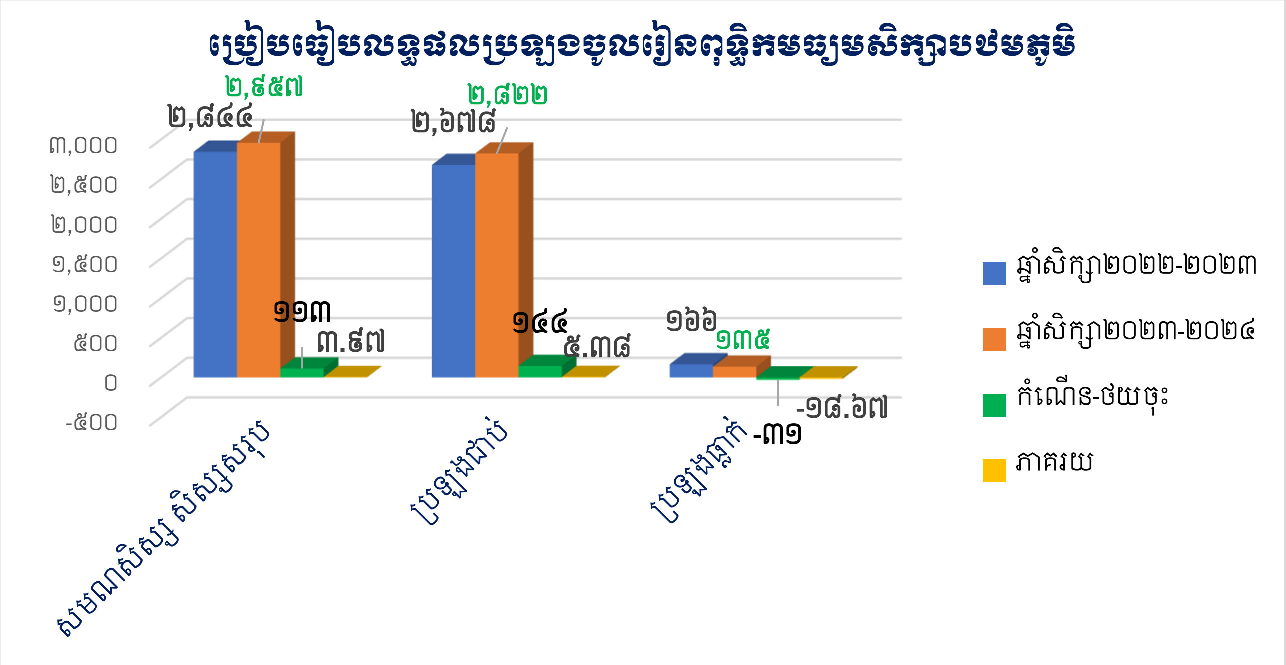

សម្រាប់ការប្រឡងចូលរៀនកម្រិតពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ បេក្ខសមណៈ បេក្ខជន ដែលបានចូលរួមប្រឡងកើនឡើង **៣.៩៧%** បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់បានកើនឡើង **៥.៣៨%**ចំណែកឯបេក្ខសមណៈបេក្ខជនដែលប្រឡងធ្លាក់បានថយចុះ**១៨.៦៧%**។បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងធ្លាក់មានការថយចុះក្នុងកម្រិតមួយខ្ពស់គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ចំពោះករណីនេះ បានសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ការរឹតបន្តឹងនៅក្នុងការប្រឡងយកសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបានរួមចំណែកយ៉ាងច្រើនក្នុងការចម្រាញ់យកសមណសិស្ស សិស្សដែលមានសមត្ថភាព ដើម្បីអាចបន្តការសិក្សាតាមបណ្តាពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យនានាបាន។ ដូច្នេះ គោលដៅនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា គឺជាការចេញដំណើរយ៉ាងសន្សឹមៗ ដោយផ្តើមចេញពីការរៀបចំប្រឡងនានា ដើម្បីឈានទៅរកកំណែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យ ក្នុងបំណងពង្រឹងគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង។

ខ-ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ

កម្រិតនៃការអប់រំដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ គឺជាយន្តការដ៏សំខាន់ ដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញពីការអភិវឌ្ឍនៃសមត្ថភាពរបស់សមណសិស្ស សិស្ស និងផ្អែកទៅលើដំណើរវិវឌ្ឍនៃវ័យវឌ្ឍនាការរបស់មនុស្សយើងផងដែរ។ ដូច្នេះ ដើម្បីអាចមើលឃើញពីភាពរីកចម្រើនក្នុងការសិក្សារៀនសូត្ររបស់មនុស្សយើង បោរាណបណ្ឌិតបានរៀបចំឱ្យមានប្រព័ន្ធអប់រំ ដោយបានបែងចែកកម្រិតថ្នាក់ច្បាស់លាស់ ដែលមានចាប់តាំងពីកម្រិតមតេយ្យសិក្សារហូតដល់កម្រិតឧត្តមសិក្សា។ សម្រាប់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ក៏បានរៀបចំប្រព័ន្ធអប់រំមិនខុសពីវិស័យអប់រំចំណេះដឹងទូទៅឡើយ។ យ៉ាងណាមិញ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបានធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលសមណសិស្ស សិស្ស នៅតាមបណ្តារាជធានី ខេត្តដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	រាជធានី-ខេត្ត	សមណសិស្ស សិស្ស			សរុប		សាលា
		ថ្នាក់ទី១	ថ្នាក់ទី២	ថ្នាក់ទី៣	ថ្នាក់	សិស្ស	
១	ព្រះសុរាម្រឹត	២៣៧	១៥០	១១៣	១២	៥០០	១
២	រាជធានីភ្នំពេញ	៥៩	៥៤	៤៤	៣	១៥៧	១
៣	កណ្ដាល	១០៤	៧៩	៣៨	៥	២២១	២
៤	បាត់ដំបង	១២៦	៨៩	៨១	៦	២៩៦	១
៥	សៀមរាប	៨៣	៤១	៥២	៤	១៧៦	១
៦	បន្ទាយមានជ័យ	៣២	២៧	២៤	៣	៨៣	១
៧	ពោធិ៍សាត់	៤២	១៥	៦៣	៣	១២០	១
៨	ព្រៃវែង	៣០	១៩	១២	៣	៦១	១
៩	ត្បូងឃ្មុំ	៥០	៤២	៥៨	៣	១៥០	១
១០	កំពង់ចាម	៧៥	៣៣	៤៥	៤	១៥៣	១
១១	កំពង់ធំ	០	១៨	១៥	២	៣៣	១
១២	កំពង់ឆ្នាំង	២៧	២០	២០	៣	៦៧	១
១៣	កំពត	៤០	១៥	២៤	៣	៧៩	១
សរុប		**៩០៥**	**៦០២**	**៥៨៩**	**៥៤**	**២,០៩៦**	**១៤**

ទាំងនេះគឺជាសមិទ្ធផលនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំ គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់រាប់ចាប់តាំងពីកម្រិតមូលដ្ឋានរហូតដល់ថ្នាក់ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ដែលបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការពង្រឹង ពង្រីក និងគាំទ្រសព្វបែបយ៉ាង ដើម្បីលើកកម្ពស់ដល់ដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលសមណសិស្ស សិស្សប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាប្រកបដោយចីរភាព។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួល ដល់ការពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃសម្រាប់អ្នកអានទូទៅនិងអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ នឹងធ្វើការបង្ហាញពីដំណើរវិវឌ្ឍអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិថាតើមានវឌ្ឍនភាព ឬឱនភាពយ៉ាងណានោះ? សូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

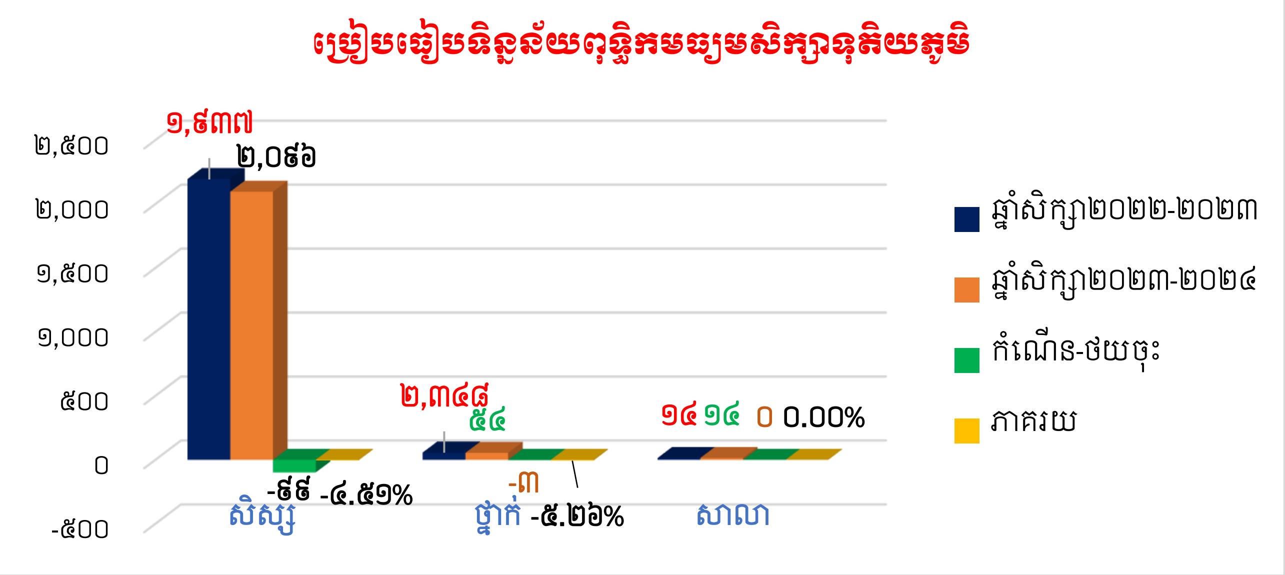

ផ្អែកទៅលើភស្តុតាងដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤ ចំនួនសមណសិស្ស សិស្សមានការថយចុះ **៤.៥១%** និងចំនួនថ្នាក់មានការថយចុះ **៥.២៦%** ចំណែកឯចំនួនសាលាបានស្ថិតនៅដដែល។ ទោះបីជាដំណើរវិវឌ្ឍនៃការអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ មានឱនភាពតិចតួចក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែក៏ជាកត្តាគួរឱ្យព្រួយបារម្ភផងដែរ ព្រោះវាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងនិរន្តរភាព នៃការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទៅថ្ងៃអនាគតផងដែរ។ ហេតុនេះហើយ ផ្នែកជំនាញ គណៈគ្រប់គ្រងសាលាពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សានីមួយៗ និងមន្ទីរធម្មការ និងសាសនារាជធានី ខេត្តទាំងអស់ចាំបាច់ត្រូវរកឱ្យឃើញពីកត្តាប្រឈមនានា បណ្តាលឱ្យសមណសិស្ស សិស្ស សិក្សានៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានការថយចុះដូច្នេះ ព្រមទាំងស្វែងរកមធ្យោបាយ ឬនីតិវិធីក្នុងការដោះស្រាយឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។

ស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរ ការប្រើប្រាស់ធនធានមនុស្សនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា គឺជារឿងចាំបាច់បំផុតដែលមិនអាចខ្វះបាន ជាពិសេសគ្រូបង្រៀន ព្រោះគ្រូបង្រៀនត្រូវបានគេប្រសិទ្ធនាមឱ្យថាជា **"វិស្វករព្រលឹង"** ដ៏មានសក្តានុពលក្នុងការកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះអប់រំដ៏រឹងមាំសម្រាប់សង្គមជាតិ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបច្ចុប្បន្នត្រូវការគ្រូបង្រៀនទាំង **៣** ប្រភេទ ដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	រាជធានី-ខេត្ត	គ្រូ			សរុប
		ក្របខណ្ឌ	កិច្ចសន្យា	ជួល	
១	ព្រះសុរាម្រឹត	១១	០	៤២	៥៣
២	រាជធានីភ្នំពេញ	២	០	២១	២៣
៣	កណ្តាល	៥	០	១៦	២១
៤	បាត់ដំបង	០	១	២៣	២៤
៥	សៀមរាប	៤	៤	១៨	២៦
៦	បន្ទាយមានជ័យ	០	០	១១	១១
៧	ពោធិ៍សាត់	១	១	១០	១២
៨	ព្រៃវែង	១	១	១៦	១៨
៩	ត្បូងឃ្មុំ	០	២	១៣	១៥
១០	កំពង់ចាម	៣	៩	១១	២៣
១១	កំពង់ធំ	៦	០	៦	១២
១២	កំពង់ឆ្នាំង	១	០	១៣	១៤
១៣	កំពត	១	៣	៧	១១
សរុប		**៣៥**	**២១**	**២០៧**	**២៦៣**

ព្រះអង្គគ្រូ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូទាំងអស់បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្ទេរចំណេះដឹង និងបទពិសោធគ្រប់យ៉ាងដល់សមណសិស្ស សិស្ស ដោយមិនគិតពីការនឿយហត់ឡើយ។ ក្នុងនេះដែរ តម្រូវការចាំបាច់របស់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ មានទិន្នន័យដូចបានបញ្ជាក់ខាងលើនេះស្រាប់។ ចំពោះតម្រូវការទាំងនេះ មានការប្រែប្រួលទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃឆ្នាំសិក្សានីមួយៗរបស់ពុទ្ធិកសិក្សា ព្រោះផ្អែកទៅលើស្ថានភាពសមណសិស្ស សិស្សផងដែរ។ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ តម្រូវការគ្រូមានការកើនឡើងដូចមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងក្រោម៖

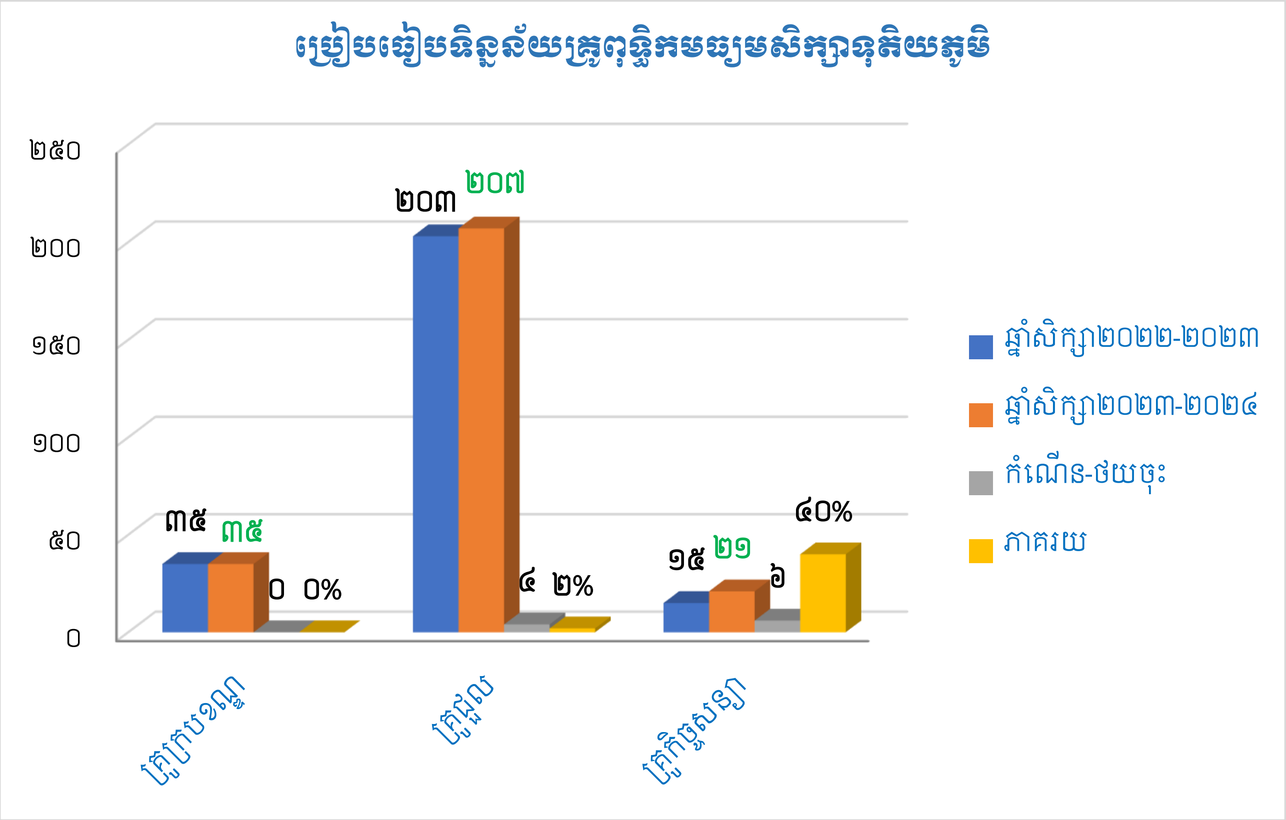

ចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូទាំង៣ប្រភេទសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានសង្កេតឃើញថា សម្រាប់គ្រូក្របខណ្ឌពុំមានការប្រែប្រួលឡើយ។ ដោយឡែកសម្រាប់គ្រូកិច្ចសន្យានិងគ្រូជួលមានការប្រែប្រួលមួយចំនួន សម្រាប់គ្រូកិច្ចសន្យាមានការកើនឡើងរហូតដល់ទៅ **៤០%** ដែលជាកំណើនមួយខ្ពស់គួរឱ្យកត់សម្គាល់ ប៉ុន្តែសម្រាប់គ្រូជួលបានកើនឡើងត្រឹមតែ **២%** ប៉ុណ្ណោះ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមក៏ត្រូវគិតគូរឱ្យបានម៉ត់ចត់ផងដែរ ចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូនៅក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សានេះ ពីព្រោះបើប្រៀបធៀបទៅនឹងចំនួនសិស្ស និងចំនួនថ្នាក់យើងពិនិត្យឃើញថា ពុំមានសង្គតិភាពនឹងគ្នាឡើយ ព្រោះចំនួនសិស្សនិងចំនួនថ្នាក់មានការថយចុះ ចំណែកឯចំនួនគ្រូបែរជាកើនឡើងទៅវិញ។ ដូច្នេះត្រូវតែពិចារណាឱ្យបានម៉ត់ចត់និងប្រើប្រាស់គ្រូឱ្យអស់ពីលទ្ធភាពតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។

ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលនៃពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី និងឈានឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលដែលបានគ្រោងទុក ដើម្បីជាការវាស់ស្ទង់អំពីសមត្ថភាពសមណសិស្ស សិស្ស ក៏ដូចជាការបង្ហាញឱ្យឃើញអំពីគុណភាពនៃការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាផងដែរ។ ដូច្នេះ ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ នឹងបង្ហាញនូវលទ្ធផលនៃការប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិដែលមានទិន្នន័យបញ្ជាក់ដូចខាងក្រោម៖

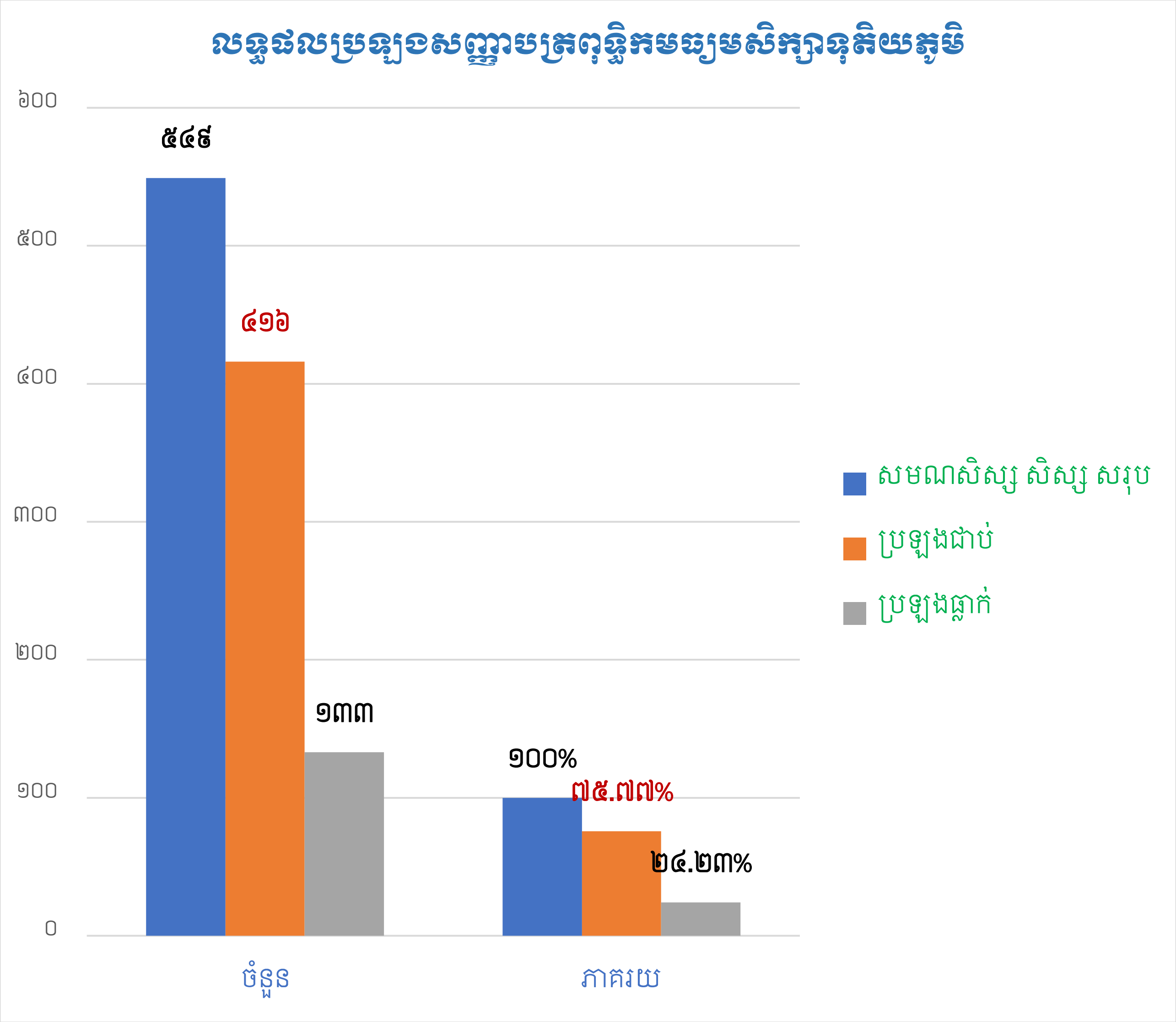

យោងទៅលើទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ បានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីដំណើរវិវឌ្ឍ និងសមិទ្ធផលនៃការបណ្តុះបណ្តាលដែលទទួលបានលទ្ធផលល្អគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ក្នុងនោះដែរបើយើងពិនិត្យទៅមើលលទ្ធផលនៃការប្រឡងទាំងស្រុង បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់ស្មើនឹង**៧៥.៧៧%** និងប្រឡងធ្លាក់ស្មើនឹង **២៤.២៣%** ។ ត្រង់ចំណុចនេះ ស្ថិតិនៃបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់មានកម្រិតខ្ពស់គួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ចំពោះបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលបានប្រឡងជាប់ទាំងអស់ទទួលបាននិទ្ទេសដូចខាងក្រោម៖

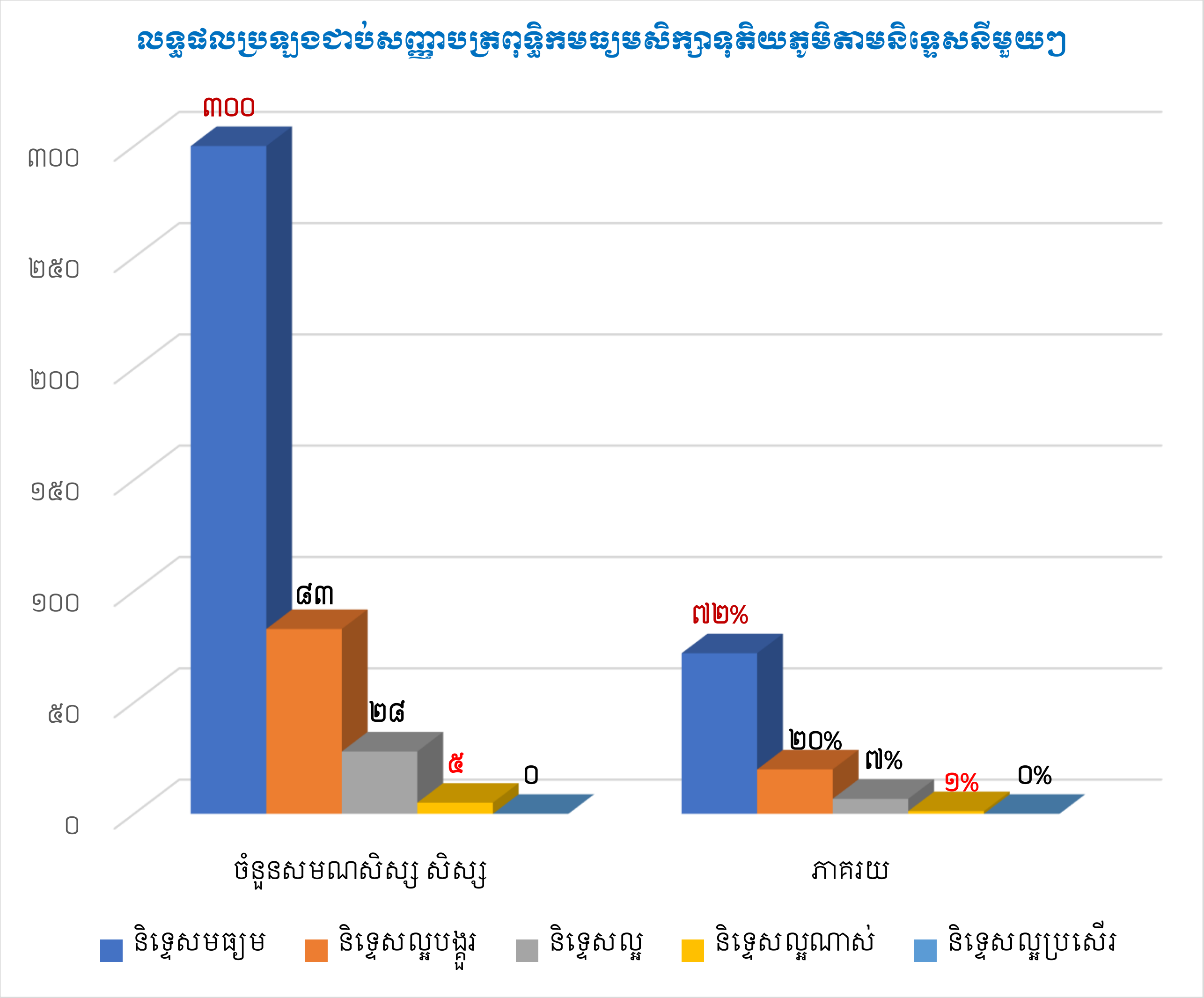

យោងទៅលើលទ្ធផលដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ យើងសង្កេតឃើញថា បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលបានប្រឡងជាប់និទ្ទេសមធ្យមមាន **៧២%** ដែលជាកម្រិតខ្ពស់បំផុត ប៉ុន្តែសម្រាប់បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់និទ្ទេសល្អប្រសើរមិនមានទាល់តែសោះ ដោយឡែកសម្រាប់បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលធ្វើបាននិទ្ទេសល្អណាស់មានត្រឹម **១%** ដែលជាកម្រិតទាបបំផុត។ អាស្រ័យហេតុនេះ ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម គណៈគ្រប់គ្រងសាលា និងផ្នែកជំនាញចាំបាច់ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ ក្នុងការពង្រឹងគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត ព្រោះយើងអាចវាយតម្លៃទៅលើលទ្ធផលនៃការបណ្តុះបណ្តាលថាទទួលបានជោគជ័យកម្រិតណាមួយនោះ ត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើការប្រឡង ដើម្បីវាស់ស្ទង់សមត្ថភាពពិតប្រាកដរបស់សមណសិស្ស សិស្ស និងគុណភាពអប់រំផងដែរ។

សម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សដែលបានប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបានចប់សព្វគ្រប់ហើយនោះ មានឱកាសផ្សេងៗដែលត្រូវបន្តដំណើរទៅមុខទៀត ដោយមានការប្រឡងចូលរៀននៅតាមបណ្ឌាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ឬសាកលវិទ្យាល័យដទៃជាច្រើនទៀត។ ដោយឡែក សម្រាប់សមណសិស្ស សិស្ស ដែលបានប្រឡងបញ្ចប់ការសិក្សារបស់ខ្លួននៅកម្រិត

ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិរួចហើយ នៅពុំទាន់បានចប់ភារកិច្ចឡើយ គឺត្រូវបន្តដាក់ពាក្យប្រឡងចូលរៀននៅតាមពុទ្ធិកវិទ្យាល័យនានាដើម្បីឆក់ឱកាសបន្តការសិក្សានៅកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបន្ថែមទៀតព្រោះកម្មវិធីសិក្សារបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមិនដូចគ្នាទៅនឹងសាលាចំណេះទូទៅដែលបានប្រឡងជាប់សញ្ញាបត្ររួចហើយ មានសិទ្ធិដាក់ពាក្យចូលរៀននៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិនោះឡើយ។ សម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ទោះបីជាប្រឡងជាប់សញ្ញាបត្ររួចហើយក៏ដោយ ចាំបាច់ត្រូវតែដាក់ពាក្យប្រឡងចូលរៀនមួយកម្រិតទៀត ប្រសិនបើប្រឡងចូលជាប់ នោះទើបមានសិទ្ធិចូលរៀននៅពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិបាន បើពុំនោះទេនឹងមិនមានឱកាសបន្តការសិក្សាទៀតឡើយ។ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ បេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលបានចូលរួមប្រឡងចូលរៀនកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិមានចំនួន **៨០៩** រូប ប្រឡងជាប់ **៧៨៦** រូប និងប្រឡងធ្លាក់ **២៣** រូប ជាលទ្ធផលគណនាជាភាគរយមានដូចខាងក្រោម៖

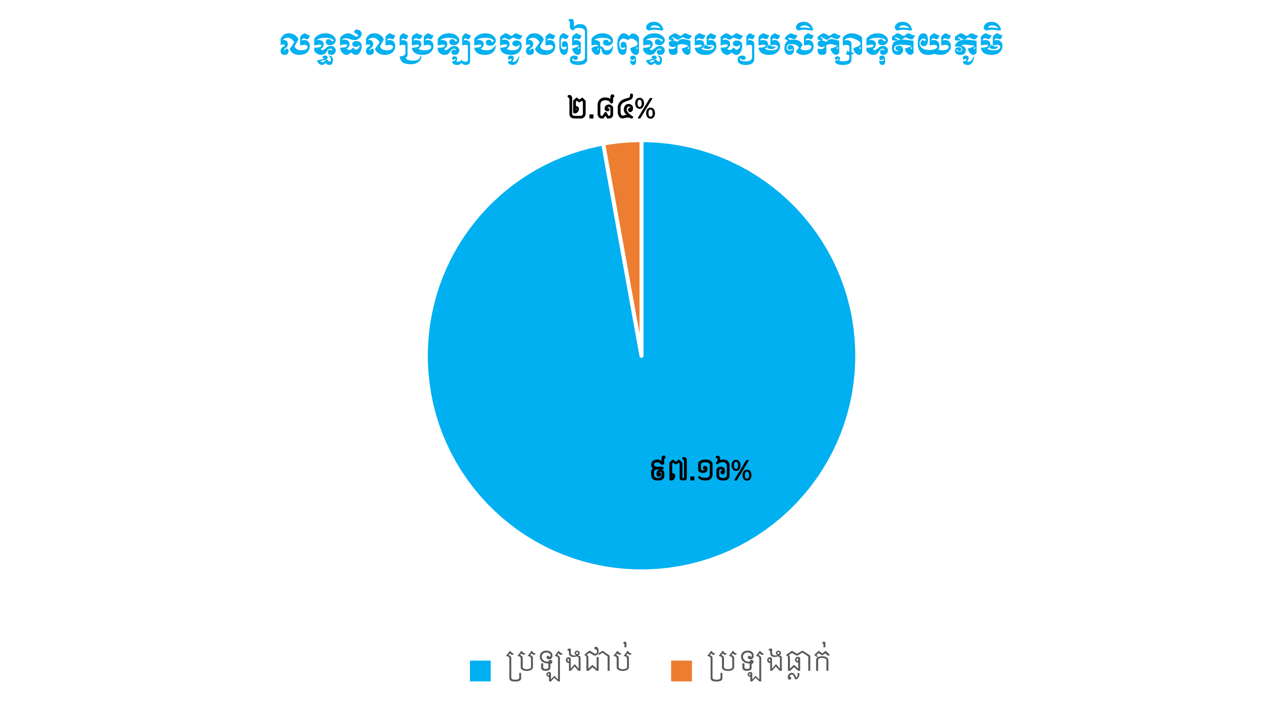

ដោយសារការរឹតបន្តឹងគ្រប់ការងារប្រឡងទាំងអស់ ធ្វើឱ្យលទ្ធផលនៃការប្រឡងចូលរៀននៅតាមបណ្តាពុទ្ធិកវិទ្យាល័យនានា សមណសិស្ស សិស្សដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការប្រឡងជាប់មានកម្រិតខ្ពស់ ជាលទ្ធផល សមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងជាប់មានរហូតដល់ទៅ **៩៧.១៦%** និងប្រឡងធ្លាក់មានត្រឹមតែ **២.៨៤%** ប៉ុណ្ណោះ។ ទាំងនេះមិនមែនជាការចៃដន្យឡើយ ដោយសារការប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបានចម្រាញ់យកអ្នកមានសមត្ថភាពមួយកម្រិតរួចទៅហើយ ហេតុនេះទើបធ្វើឱ្យលទ្ធផលនៃការប្រឡងចូលរៀនជាប់មានភាគរយខ្ពស់ដូចបានបង្ហាញខាងលើ។

យ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើយើងប្រៀបធៀបទៅនឹងលទ្ធផលឆ្នាំចាស់ យើងនឹងពិនិត្យឃើញថា ស្ថានភាពលទ្ធផលនៃការប្រឡងចូលរៀននៅតាមពុទ្ធិកវិទ្យាល័យនានាមានការប្រែប្រួលគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ដូច្នេះ ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការអង្កេត សម្រាប់សាធារណជនទូទៅ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ សូមធ្វើការបង្ហាញទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

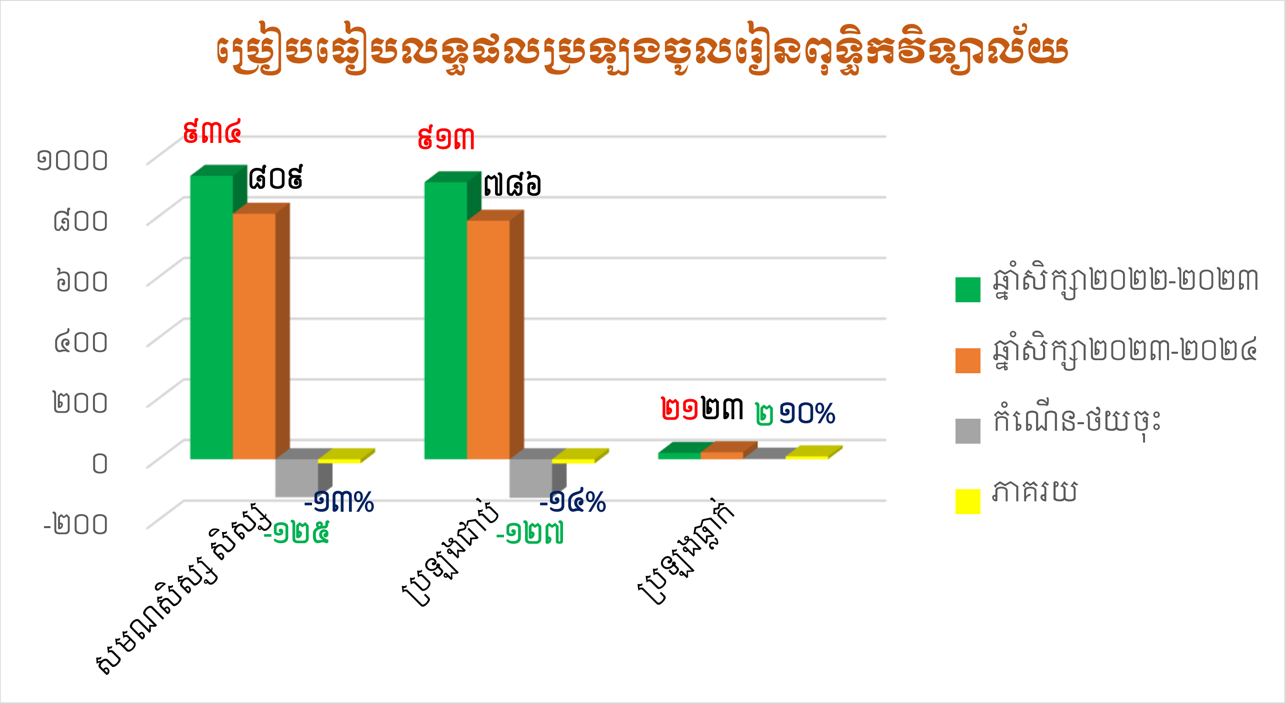

ដ្យាក្រាមខាងលើបានបង្ហាញថា សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ចំនួនបេក្ខសមណៈបេក្ខជន ដែលបានដាក់ពាក្យចូលរួមប្រឡងចូលរៀននៅតាមបណ្ដាពុទ្ធិកវិទ្យាល័យនានាមានការថយចុះ **១៣%** ប្រឡងជាប់ថយចុះ **១៤%** និងប្រឡងធ្លាក់បានកើនឡើងដល់ទៅ **១០%** ឯណោះ។ លទ្ធផលខាងលើនេះបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម ផ្នែកជំនាញ គណៈគ្រប់គ្រងសាលា មន្ទីរធម្មការនិងសាសនាតាមបណ្ដារាជធានី ខេត្តបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់និងសហការគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ក្នុងការកែទម្រង់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានគុណភាពប្រសើរឡើងថែមទៀត។

២.២.៣- ផ្នែកពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត

ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត មានលក្ខណៈពិសេសជាងពុទ្ធិកវិទ្យាល័យដទៃជាច្រើនទៀត ព្រោះបច្ចុប្បន្ន ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យមួយនេះបានប្រែក្លាយទៅជាផ្នែក ដែលមានថ្នាក់ស្មើនឹងនាយកដ្ឋានមួយរបស់ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា[១៧] ដើរតួនាទីចម្បងទៅលើការបណ្ដុះបណ្ដាល និងការ

[១៧] អនុក្រឹត្យលេខៈ ៧០ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ស្ដីពីការដំឡើងពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតមានថ្នាក់ស្មើការិយាល័យទៅជាថ្នាក់ស្មើនាយកដ្ឋានចំណុះផ្ទាល់អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។

ផ្សព្វផ្សាយពីដំណើរការទូរសិក្សា ព្រមទាំងសកម្មភាពផ្សេងៗជាច្រើនទៀត ដើម្បីរួមចំណែកលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការបង្រៀននិងការរៀនរបស់សមណសិស្ស សិស្សនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា។

ជាងនេះទៅទៀត ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតបានធ្វើការសម្របសម្រួលលើការងារបច្ចេក-ទេស ការងាររដ្ឋបាលទូទៅនិងការផ្តល់សេវាផ្សេងៗសម្រាប់សមណសិស្ស សិស្ស និងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធដទៃជាច្រើនទៀត។ ក្នុងនោះដែរ ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតបានទទួលលិខិតចូលចំនួន **៥៥** ច្បាប់ ចេញលិខិតទៅកាន់អង្គភាពនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានាចំនួន **១៣៥** ច្បាប់ និងចេញលិខិតបញ្ជាក់ការសិក្សាប្រគេន ជូនសមណសិស្ស សិស្សចំនួន **៤៥៦** ច្បាប់។ ទទួលគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនានិងសៀវភៅផ្សេងៗថ្មីចំនួន **២១២** ក្បាលដើម្បីដាក់តម្កល់នៅបណ្ណាល័យ សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **២៥១** រូបបានចូលអានសៀវភៅក្នុងបណ្ណាល័យ បានបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់ភាសាបាលី-សំស្ក្រឹតចំនួន **០២** វគ្គដែលមានសិក្ខាកាមចូលរួមសិក្សាសរុបចំនួន **៥៦០** រូប។

លើសពីនេះទៅទៀត សម្តេចព្រះមង្គលមុនីវង្សី **ហ៊ូ ឈីវនាថ** ព្រះនាយកនៃពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតតែងតែយកព្រះទ័យទុកដាក់លើកទឹកចិត្តប្រគេន ជូនអាហារូបករណ៍ដល់មន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ដែលមានបំណងចង់បន្តការសិក្សានៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សានិងថ្នាក់ក្រោយឧត្តមសិក្សា ដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពបន្ថែម ព្រមទាំងទទួលបានចំណេះដឹងថ្មីៗយកមកអភិវឌ្ឍការងាររបស់អង្គភាព។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ក្នុងនាមសាលានិងសម្តេចព្រះមង្គលមុនីវង្សី **ហ៊ូ ឈីវនាថ** បានចំណាយថវិកាផ្ទាល់ឧបត្ថម្ភអាហារូបករណ៍ជូនមន្ត្រីបុគ្គលិកចំនួន ៣រូប គឺ ១-លោក **ហេង រតនៈ** នាយករងទទួលបន្ទុករដ្ឋបាល បន្តការសិក្សានៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ជំនាញបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ២-លោកស្រី **សែមរ៉ី**បន្តការសិក្សានៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ជំនាញរដ្ឋបាលសាធារណៈ ៣-ព្រះមហា **យ៉ាន ស៊ុនទៀង** បន្តការសិក្សានៅសាលាប៉ែលជី អន្តរជាតិ ជំនាញនីតិសាស្ត្រ ក្នុងមន្ត្រី១រូបៗ នូវតម្លៃសិក្សាពេញ១ឆ្នាំ។

ដោយឡែកសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទាំងពីរកម្រិត គឺកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនិងពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ	សមណសិស្ស សិស្ស			សរុប	
		ថ្នាក់ទី១	ថ្នាក់ទី២	ថ្នាក់ទី៣	សិស្ស	ថ្នាក់
១	ព្រះសុរាម្រឹត(អនុ)	២៣៣	១៦៨	១៣៨	៥៣៩	១២
២	ព្រះសុរាម្រឹត	២៣៧	១៥០	១១៣	៥០០	១២
សរុប		**៤៧០**	**៣១៨**	**២៥១**	**១,០៣៩**	**២៤**

នៅក្នុងដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលសមណសិស្ស សិស្សទាំងពីរកម្រិតសិក្សា បានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី ដោយសមណសិស្ស សិស្សបានយកចិត្តទុកដាក់សិក្សារៀនសូត្រ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ចំណេះដឹងឱ្យកាន់តែមានភាពរីកចម្រើន ដែលជាកិច្ចការពង្រឹងសមត្ថភាពផ្ទាល់ខ្លួន ឱ្យស្របទៅ

តាមដំណើរវិវឌ្ឍនៃសាកលភាវូបនីយកម្ម និងដំណើរការបដិវត្តអប់រំឌីជីថលនាពេលបច្ចុប្បន្ន ដែលជាការប្រកួតប្រជែងផ្នែកចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពលើបច្ចេកវិទ្យាជាចម្បង។ ដំណើរការអប់រំដែលអាចប្រព្រឹត្តទៅបានដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់ ព្រះគ្រូ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងបុគ្គលិកអប់រំដទៃជាច្រើនទៀត។ យ៉ាងណាក៏ដោយសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតបានប្រើប្រាស់គ្រូដែលមានទិន្នន័យបញ្ជាក់ដូចខាងក្រោមៈ

ល.រ	ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ	ក្របខណ្ឌ	កិច្ចសន្យា	ជួល	សរុប
១	ព្រះសុរាម្រឹត(អនុ)	៩	០	៤១	៥០
២	ព្រះសុរាម្រឹត	១១	០	៤២	៥៣
សរុប		២០	០	៨៣	១០៣

ព្រះអង្គគ្រូ លោកគ្រូ និងអ្នកគ្រូគ្រប់រូបដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ គឺជាធនធានដ៏សំខាន់ដែលបានរួមចំណែកយ៉ាងច្រើនក្នុងការលើកកម្ពស់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ជាពិសេសពុទ្ធិកវិទ្យា-ល័យព្រះសុរាម្រឹតនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ បើមិនមានវត្តមានរបស់គ្រូគ្រប់រូបនោះទេ ដំណើរការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត ក៏ពុំអាចអនុវត្តទៅបានដោយជោគជ័យឡើយ ទាំងនេះគឺជាការលះបង់ដ៏ធំដើម្បីសង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនា។ ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូគ្រប់រូបក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលសមណសិស្ស សិស្សនៅពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរា-ម្រឹតទាំងអស់ គឺជានិមិត្តរូបដ៏សំខាន់ដែលមិនអាចខ្វះបាននៅក្នុងវិស័យអប់រំគ្រប់កម្រិតសិក្សា ព្រោះលោកគ្រូ អ្នកគ្រូទាំងអស់ត្រូវបានគេចាត់ទុកថា គឺជាឪពុកម្តាយទី២ ជាមគ្គុទ្ទេសក៍ដ៏ឆ្នើម ជាស្ថាបត្យករព្រលឹងដ៏មានសក្តានុពល និងជាទីប្រឹក្សាដែលពោរពេញដោយបទពិសោធ ដែលអាចបណ្តុះបណ្តាលសិស្សឱ្យក្លាយជាអ្នកដឹកនាំដ៏ល្អ ជាអ្នកជំនួញដ៏មានតម្លៃនិងប្រកបដោយសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ជាមហាសេដ្ឋីដែលមានមនសិការខ្ពស់ក្នុងជួយសង្គ្រោះដល់អ្នកក្រខ្សត់ និងសង្គមជាតិផងដែរ។

ចំពោះដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ នេះ សមណសិស្ស សិស្សដែលចូលមកសិក្សានៅពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតមានការប្រែប្រួលមួយចំនួន មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះចំពោះធនធានគ្រូក៏មានការប្រែប្រួលផងដែរ ចំពោះស្ថានភាពនៃការប្រែប្រួលទាំងនេះអាចបណ្តាលមកពីកត្តារួមផ្សំ ជារួមមានគ្រូផ្ទេរមកពីបណ្តាមន្ទីររាជធានី ខេត្ត ឬគ្រូដែលគ្រប់អាយុចូលនិវត្តន៍ជាដើម។ ដូច្នេះដើម្បីឱ្យជ្រាបកាន់តែច្បាស់លាស់អំពីស្ថានភាពរបស់ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតមានការប្រែប្រួលយ៉ាងណានោះ ចូរមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោមៈ

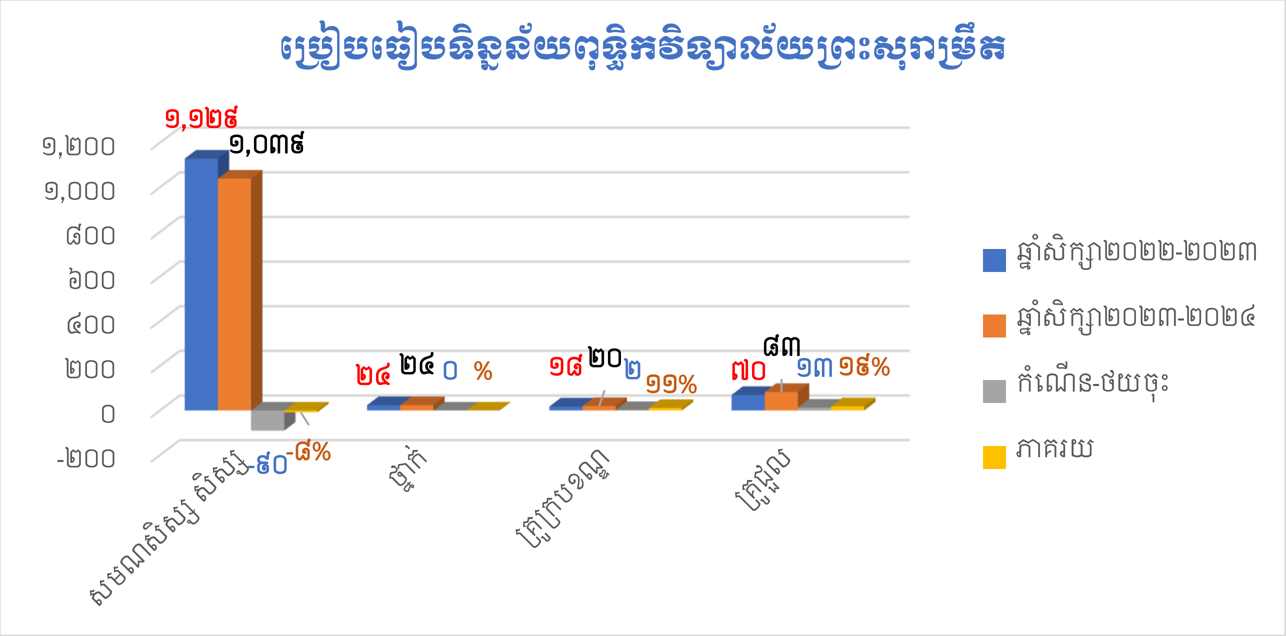

យោងទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណសិស្ស សិស្សដែលចូលមកសិក្សានៅពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតមានការថយចុះ **៨%** គ្រូក្របខណ្ឌបានកើនឡើង **១១%** និងគ្រូជួលកើនឡើង **១៩%** ។ ដោយឡែកចំពោះចំនួនសមណសិស្ស សិស្សមានការថយចុះនេះបណ្តាលមកពីកត្តាពីរសំខាន់ ទី១ សមណសិស្ស សិស្សពិបាកក្នុងការរកកន្លែងស្នាក់អាស្រ័យនៅតាមបណ្តាវត្តនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ទី២ បណ្តាលមកពីកត្តាសេដ្ឋកិច្ចផ្ទាល់របស់សមណសិស្ស សិស្សមិនអាចទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅក្នុងក្រុង តម្រូវឱ្យព្រះសង្ឃបង្ខំចិត្តប្តូរចេញទៅសិក្សានៅសាលាពុទ្ធិកតាមបណ្តាខេត្តវិញ ទី៣ កត្តានៃការរឹតបន្តឹងវិន័យនិងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សាលាក៏ជាកត្តាចាំបាច់ផងដែរ។ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់គ្រូមានការកើនឡើងចំពោះគ្រូក្របខណ្ឌ គឺឆ្នាំកន្លងមកមិនបានរាប់បញ្ចូលគ្រូ ដែលចូលទៅបម្រើការនៅតាមការិយាល័យទើបធ្វើឱ្យចំនួនគ្រូជាក់ស្តែងគ្រូសរុបទាំងអស់មាន **២០** រូប ជាងនេះទៅទៀតចំពោះគ្រូជួលកើនឡើងបណ្តាលមកពីគ្រូមួយចំនួន ដែលគាត់មានជំនាញច្រើន ប៉ុន្តែគាត់ពុំបានបន្តមកបង្រៀនទៀត ហេតុនេះហើយទើបតម្រូវឱ្យសាលាត្រូវជួលគ្រូបន្ថែម ប៉ុន្តែគ្រូដែលជំនួសនោះគាត់មិនមានជំនាញគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមតម្រូវការ ដូច្នេះសាលាត្រូវជួលគ្រូលើសពីចំនួនដែលធ្លាប់បានអញ្ជើញមកបង្រៀនកន្លងមក។ ទាំងនេះគឺជាមូលហេតុដ៏សំខាន់ដែលបណ្តាលឱ្យចំនួនគ្រូជួលនៅពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតមានការកើនឡើង។

កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបណ្តុះបណ្តាល និងការសិក្សារៀនសូត្ររបស់សមណសិស្ស សិស្សបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងរលូន ដើម្បីជាការវាស់ស្ទង់នូវសមត្ថភាពសមណសិស្ស សិស្ស សាលាបានរៀបចំការប្រឡងដំណាច់ឆ្នាំដែលមានសមណសិស្ស សិស្សចូលរួមការប្រឡងសរុបចំនួន **៧៩២** រូប ដោយទទួលបានលទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

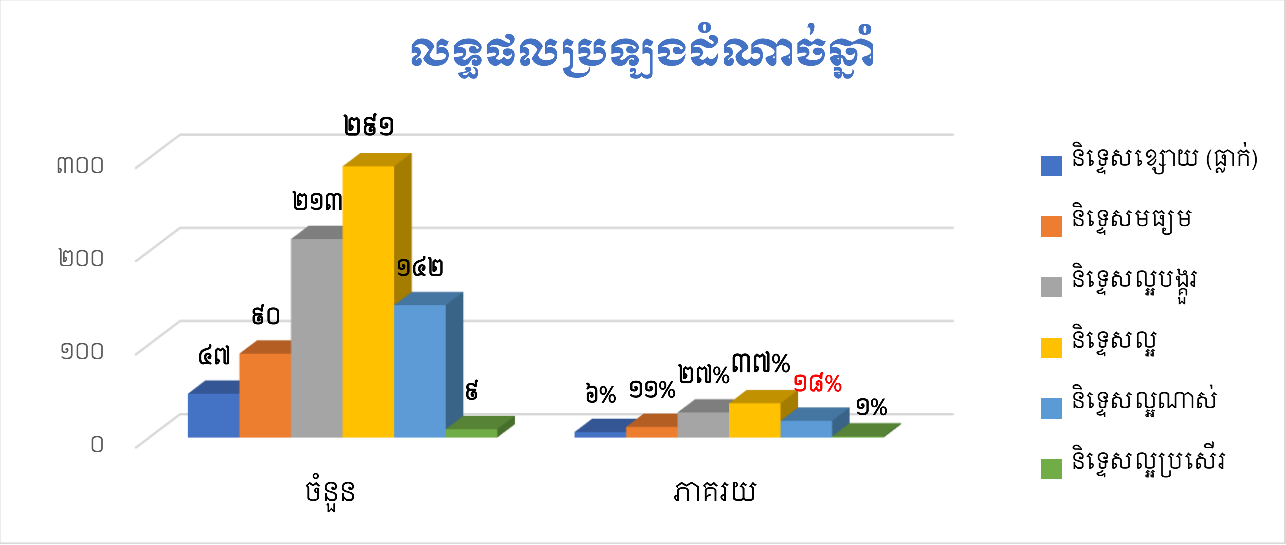

ផ្អែកទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបនិទ្ទេសនៃការប្រឡងដំណាច់ឆ្នាំខាងលើ យើងសង្កេតឃើញថា សមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងបាននិទ្ទេសល្អមានរហូតដល់ទៅ **៣៧%** ដោយឡែកសម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងបាននិទ្ទេសល្អណាស់មានត្រឹម **១%** ប៉ុណ្ណោះ នេះជាចំនួនមួយដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍។ ប៉ុន្តែអ្វីដែលសំខាន់សមណសិស្ស សិស្សដែលធ្វើល្អគឺជាចំនួនមួយគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ផងដែរ បើយើងប្រៀបធៀបក្នុងចំណោមនិទ្ទេសទាំងនេះ យើងមើលឃើញថាសមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងបាននិទ្ទេសល្អគឺជាកម្រិតខ្ពស់បំផុតប្រចាំឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤នេះ។ កត្តាទាំងនេះក៏បង្ហាញអំពីសក្តានុពលនៃការបណ្តុះបណ្តាលប្រកបដោយគុណភាពផងដែរ។

យ៉ាងណាមិញ ប្រសិនបើយើងប្រៀបធៀបលទ្ធផលនៃការប្រឡងទៅនឹងឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣ យើងនឹងពិនិត្យឃើញថាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ លទ្ធផលនៃការប្រឡងដំណាច់ឆ្នាំនេះមានការប្រែប្រួលជាច្រើនដូចមានទិន្នន័យបង្ហាញខាងក្រោម៖

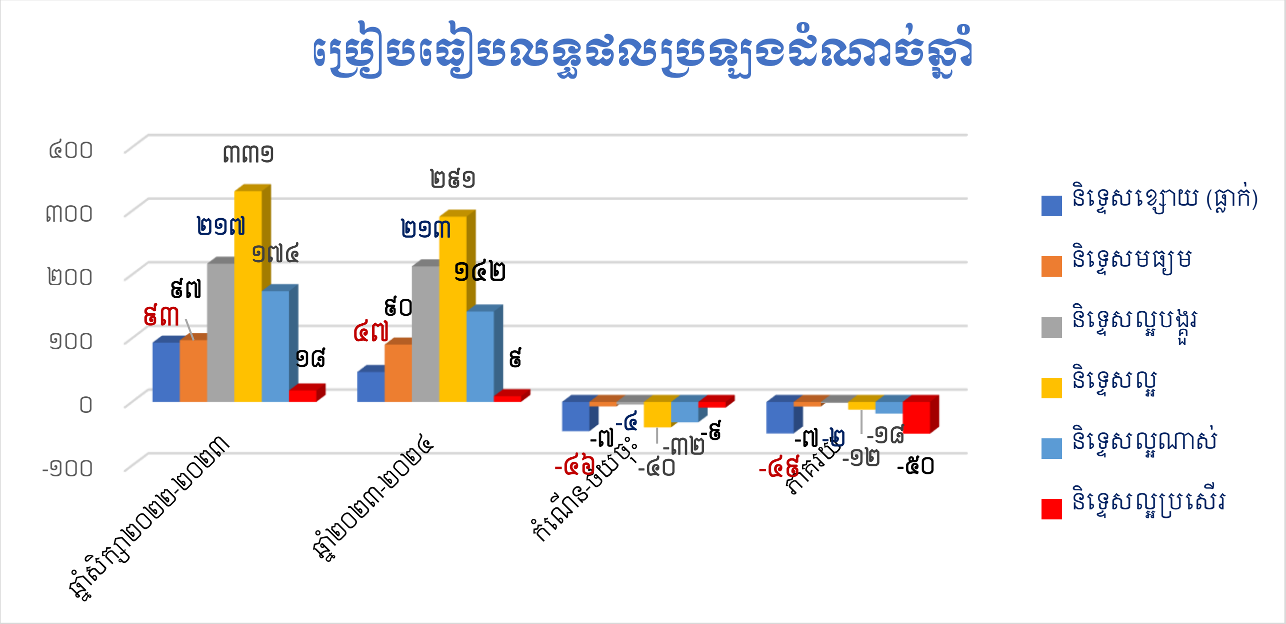

ទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា គ្រប់ផ្នែកទាំងអស់មានការធ្លាក់ចុះគួរឱ្យបារម្ភ រាប់ចាប់តាំងពីចំនួនសមណសិស្ស សិស្សដែលបានថយចុះ **១៥%** និងសមណសិស្ស សិស្សដែលប្រឡងជាប់និទ្ទេសល្អណាស់បានថយចុះរហូតដល់ទៅ **៥០%** គឺជាកម្រិតនៃការថយចុះដ៏ខ្ពស់បំផុត។ ចំណុចនៃការថយចុះទាំងនេះបណ្ដាលមកពីកត្តាពីរសំខាន់រួមមានៈការរឹតបន្តឹងនៅក្នុងការប្រឡង ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា និងកត្តាសមត្ថភាពរបស់សមណសិស្ស សិស្សនៅមានកម្រិតនៅឡើយ ហេតុនេះហើយនៅពេលដែលដាក់ចេញនូវគោលការណ៍ថ្មីដើម្បីគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង សមណសិស្ស សិស្សមួយចំនួនពុំទាន់បានពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ទើបធ្វើឱ្យលទ្ធផលនៃការប្រឡងទទួលបានខុសពីការរំពឹងទុក។ យ៉ាងណាក៏ដោយនេះក៏ជាសារដាស់តឿនមួយដែរ សម្រាប់សមណសិស្ស សិស្សឱ្យខិតខំប្រឹងប្រែងរៀនសូត្រ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការប្រឡងក្នុងឆ្នាំសិក្សាខាងមុខទៀត។

ចំពោះទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទាំង ៤ កម្រិត ដែលរាប់ចាប់តាំងពីសាលាធម្មវិន័យឡើងទៅ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានពិនិត្យឃើញថា ស្ថានភាពអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានការរីកចម្រើនជាវិជ្ជមាន ទោះបីជាកម្រិតសិក្សាមួយចំនួនមានឱនភាពក៏ដោយ។ ដូច្នេះ ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការពិនិត្យ អង្កេតនិងវាយតម្លៃ ចូរមើលដ្យាក្រាមបង្ហាញការប្រៀបធៀបទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

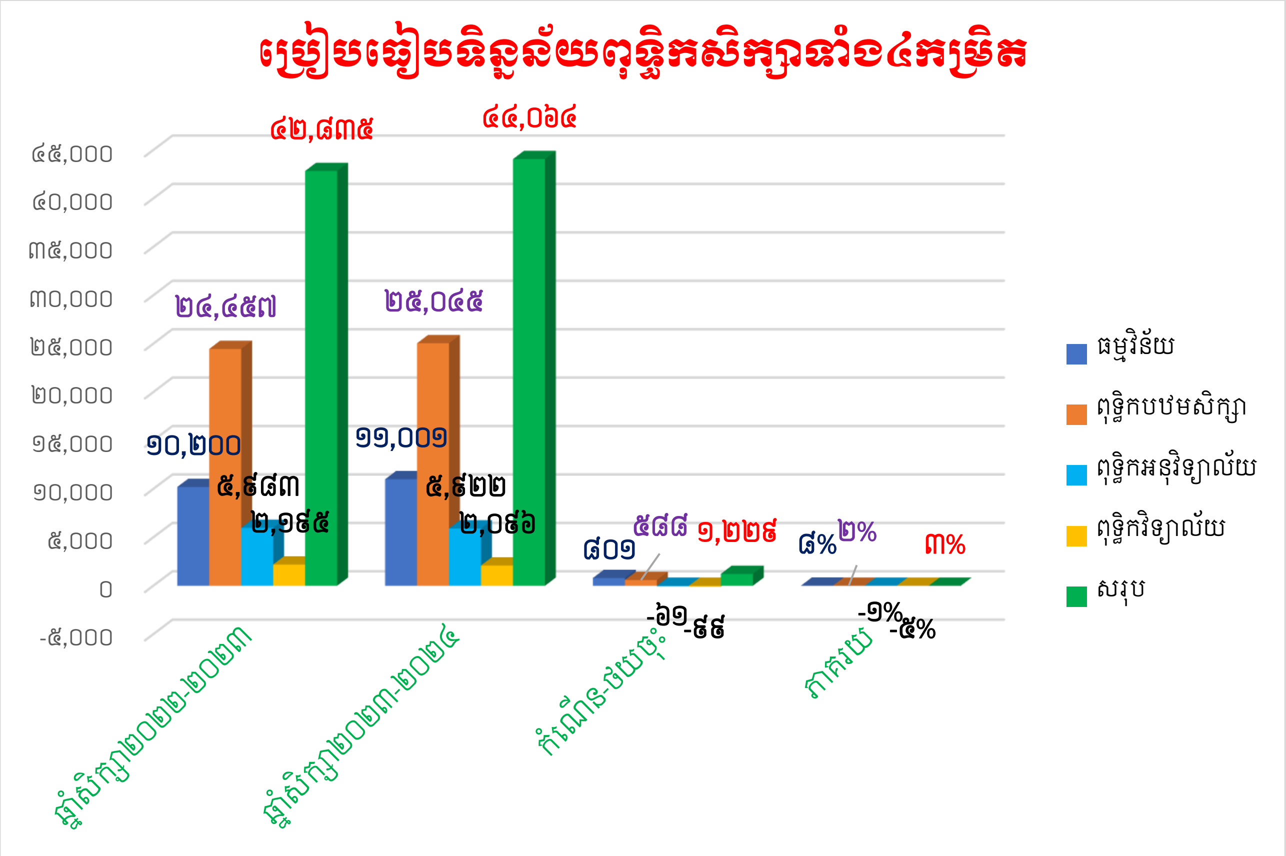

ការបង្ហាញខាងលើនេះបានបញ្ជាក់ថាវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាជារួមមានការកើនឡើង **៣%** ទោះបីជាកម្រិតសិក្សាខ្លះមានការថយចុះក៏ពិតមែនប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់ក៏បង្ហាញនូវសញ្ញាណវិជ្ជមានចំពោះភាពរីកចម្រើនយ៉ាងសន្សឹមៗនៃការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាផងដែរ។

ទន្ទឹមគ្នាទៅនឹងភាពរីកចម្រើននេះដែរ វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាក៏មានតម្រូវការខ្ពស់ផ្នែកធនធានគ្រូដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការចែករំលែកចំណេះដឹងដល់សមណសិស្ស សិស្សប្រកបដោយគុណភាពសមត្ថភាព និងសីលធម៌ ដែលជាគុណប្រយោជន៍ដ៏សំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សដ៏មានសក្តានុពលសម្រាប់សង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនាផងដែរ។ ដូច្នេះ ធនធានស្នូលដ៏សំខាន់បំផុតនោះគឺគ្រូបង្រៀនគ្រប់កម្រិតសិក្សា។ បច្ចុប្បន្ន វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាបានប្រើប្រាស់គ្រូទាំង **៣** ប្រភេទ គឺគ្រូក្របខណ្ឌ គ្រូបង្រៀនជាប់កិច្ចសន្យា និងគ្រូជួល ដែលមានស្ថានភាពដូចមានទិន្នន័យបង្ហាញខាងក្រោម៖

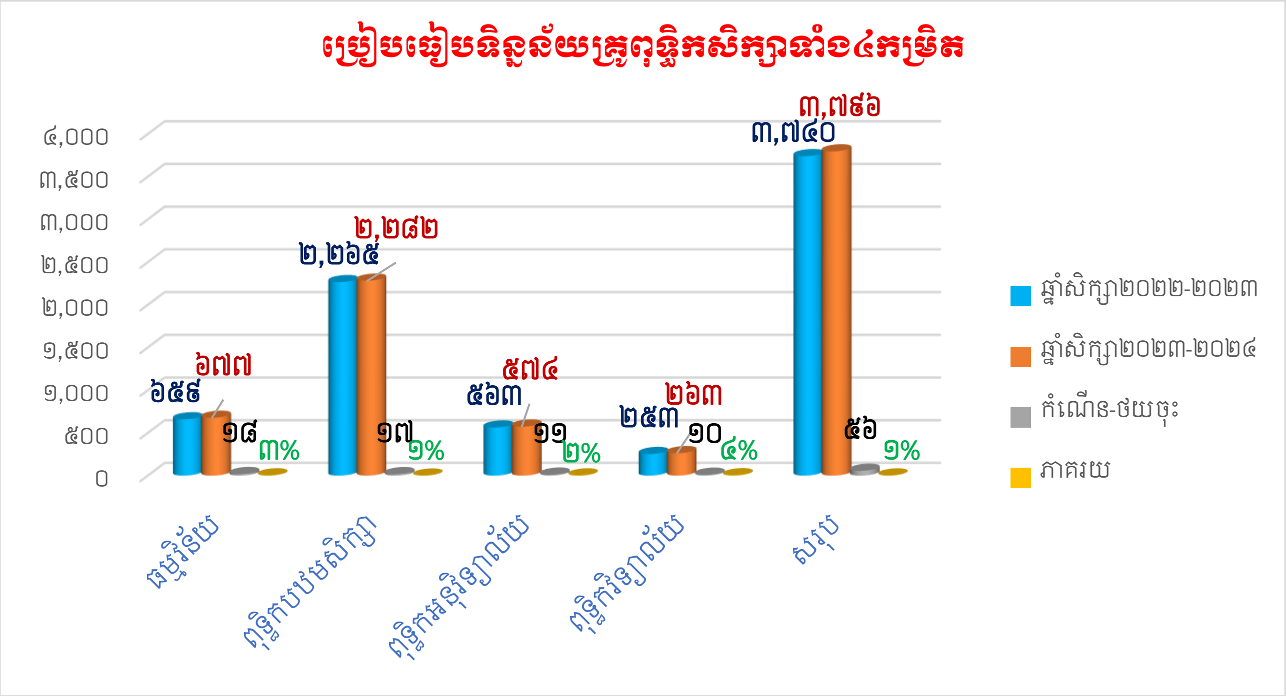

គ្រប់កម្រិតសិក្សាដែលបានបង្ហាញខាងលើ ក៏មានតម្រូវការចាំបាច់ចំពោះធនធានមនុស្សដ៏សំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍអប់រំផងដែរ ក្នុងតម្រូវការគ្រូនៅកម្រិតពុទ្ធិកសិក្សាទាំង **៤** មានតម្រូវការបានកើនឡើងទាំងអស់ ប៉ុន្តែបើវិភាគជារួមកំណើនទាំងនេះមានត្រឹមតែ **១%** ប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះមិនសូវជាមានបន្ទុកធ្ងន់ប៉ុន្មានសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលឡើយ ប៉ុន្តែយ៉ាងណាក៏ដោយការប្រើប្រាស់ធនធានមនុស្សនៅក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាចាំបាច់ត្រូវប្រើប្រាស់ឱ្យអស់លទ្ធភាព ដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយបន្ទុករបស់រាជរដ្ឋាភិបាលផងដែរ។ ទាំងនេះ គឺជាសមិទ្ធផលដ៏សំខាន់ដែលវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា បានរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សចាប់ពីកម្រិតសាលាធម្មវិន័យ ពុទ្ធិកបឋមសិក្សា និងពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា។

២.២.៤- ផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា

ការសម្របសម្រួលកិច្ចការងារឱ្យកាន់តែមានដំណើរការល្អនិងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ចាំបាច់ត្រូវតែមានប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យនិងតាមដានពីដំណើរវិវឌ្ឍនៃការអប់រំ ដែលស្របទៅតាមស្តង់ដារអប់រំទូទៅនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ យ៉ាងណាមិញ វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាក៏ដូច្នេះដែរ ក្រោយពីសមណសិស្ស សិស្សបានបញ្ចប់ការសិក្សាកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិហើយនោះ សមណសិស្ស សិស្សទាំងអស់មានសិទ្ធិបន្តការសិក្សានៅកម្រិតឧត្តមសិក្សាបាន។ ដូច្នេះសម្រាប់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា មានផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាធ្វើការសម្របសម្រួលការងារទូទៅដើម្បីធានាបាននូវការផ្តល់សេវាអប់រំដ៏សមស្រប សម្រាប់អ្នកមកទទួលសេវាដែលនិមន្តនិងអញ្ជើញមកពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន និងធ្វើយ៉ាងណាឱ្យដំណើរការអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងទទួលបានការគាំទ្រពីសាធារណជនទូទៅ។

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាបានធ្វើការសម្របសម្រួលលើការងាររដ្ឋបាលទូទៅនិងការងារបច្ចេកទេសផ្សេងៗជាច្រើនទៀត រួមមាន ទទួលលិខិតចូលមកពីបណ្តាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ អង្គភាព និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធសរុបចំនួន **៨៧** ច្បាប់ ចេញលិខិតទៅកាន់អង្គភាព និងស្ថាប័នផ្សេងៗចំនួន**៥៤** ច្បាប់ បានចុះធ្វើអធិការកិច្ចនៅតាមពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំង **៣** ចំនួន **២** លើក ប្រជុំបច្ចេកទេសផ្ទៃក្នុងនិងខាងក្រៅអង្គភាពចំនួន **៥១** លើក។

ដើម្បីលើកកម្ពស់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាល របស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីបច្ចេកទេសនៃផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាតែងចុះជួបពិភាក្សាជាមួយគណៈគ្រប់គ្រងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់ ដើម្បីសិក្សាស្វែងយល់អំពីបញ្ហាប្រឈមនានា សម្របសម្រួលលើការងារបច្ចេកទេស និងជំរុញលើកទឹកចិត្តឱ្យពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់ ត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងពង្រឹងគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ឱ្យកាន់តែមានភាពល្អប្រសើរបន្ថែមទៀត ធ្វើយ៉ាងណាបណ្តុះបណ្តាលមូលធនមនុស្សឱ្យបានច្រើន ជាពិសេសធនធានព្រះសង្ឃដើម្បីរួមចំណែកលើកកម្ពស់ការអប់រំនិងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សសម្រាប់សង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យស្របទៅតាមគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧នៃរដ្ឋសភា។

ក-ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ

យោងតាមសាវតារនៃសាកលវិទ្យាល័យនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ គឺជាសាកលវិទ្យាល័យដែលមានវ័យចំណាស់ជាងគេ[១៨] ហើយបានបណ្តុះបណ្តាលបញ្ញវន្តសង្ឃខ្មែរជាច្រើនអង្គ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះក៏បានបណ្តុះបណ្តាលនិស្សិតបញ្ញវន្ត

[១៨] ព្រះរាជក្រមលេខ ៨៧៩ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៤។

ដែលជាគ្រូហាស្ដជាច្រើនរូបផងដែរ។ បញ្ញវន្តសង្ឃខ្មែរដែលបានប្រសូត្រចេញពីពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជជាច្រើនសម័យកាល បានបន្សល់ទុកនូវស្នាដៃជាច្រើនសម្រាប់សង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនា ជាពិសេសវីរភាពដ៏អង់អាចក្នុងការកសាងនិងអភិវឌ្ឍធនធានព្រះសង្ឃតាំងពីអតីតកាលរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ទោះបីនៅក្នុងកាលៈទេសៈខ្លះដែលប្រទេសជាតិ ធ្លាក់ក្នុងស្ថានភាពភយន្តរាយយ៉ាងធំធេង ដែលតម្រូវឱ្យពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះត្រូវបិទទ្វារទាំងនៅក្នុងរបបផ្ដាច់ការកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យក៏ដោយ ក៏ក្រោយរបបមួយនេះបានដួលរលំ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជក៏បានបើកដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលឡើងវិញ ដើម្បីរួមចំណែកអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សសម្រាប់សង្គមជាតិ និងព្រះពុទ្ធសាសនាឱ្យមានការរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការចាំបាច់របស់សង្គមក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជបានពង្រីកសាខាចំនួន ០២ បន្ថែមទៀត គឺសាខាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជខេត្តកំពង់ឆ្នាំងនិងសាខាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យខេត្តបាត់ដំបង។

បច្ចុប្បន្ន ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ ដឹកនាំដោយសម្ដេចព្រះមហាអរិយវង្សបណ្ឌិត **យ៉ន សេង យៀត** ជាព្រះសាកលវិទ្យាធិការ[១៩] និងមានព្រះសាកលវិទ្យាធិការរង ព្រឹទ្ធបុរស ព្រឹទ្ធបុរសរង លោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ ព្រមទាំងមន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការ មន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យា និងមន្ត្រីស្ម័គ្រចិត្តសរុបទាំង ០៣ ទីតាំង មានចំនួន **៣១៩** រូប (បព្វជិត **៣២** អង្គ ប្រុស **២៥៥** នាក់ និងស្រី **៣២** នាក់)។

សម្រាប់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ (រាជធានីភ្នំពេញ) កំពុងបើកដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រចំនួន ០៤ មហាវិទ្យាល័យ និង ០៨ ឯកទេស ដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

១-ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សរុប			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	ទស្សនវិជ្ជានិងពុទ្ធសាសនា	ទស្សនវិជ្ជាពុទ្ធសាសនា	៥	៣	២	១០
		នីតិសាស្ត្រ	៤៧	៦៩	៨៣	១៩៩
២	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំនិងព័ត៌មានវិទ្យា	រដ្ឋបាលអប់រំ	៤៦	៤១	៦៧	១៥៤
		គ្រប់គ្រងទូទៅ	១៩	២៧	៤២	៨៨
៣	អក្សរសាស្ត្រ	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	៥៤	៤៦	១៨១	២៨១

[១៩] ព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/០១២៤/១៣១ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ មាត្រា១ តែងតាំងមុខតំណែង សម្ដេចព្រះមហាអរិយវង្សបណ្ឌិត **យ៉ន សេងយៀត** ជាព្រះសាកលវិទ្យាធិការនៃពុទ្ធិកសាលកវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ។

		បរិស្ថាន	១	៣	៧	១១
៤	បាលី-សំស្ក្រឹតនិងភាសាបរទេស	ភាសាបាលី	៣៥	៦	២	៤៣
		អក្សរស/អង់គ្លេស	២៧	១៥	៣៥	៧៧
សរុប			**២៣៤**	**២១០**	**៤១៩**	**៨៦៣**

ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជបានបន្តបេសកកម្មរបស់ខ្លួន ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិត ឱ្យទទួលបានចំណេះដឹង បំណិនជំនាញ និងអភិសមាចារប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ក្នុងសង្គម។ លើសពីនេះទៅទៀត ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះត្រូវបានគេស្គាល់ជាទូទៅថា ជាសាកលវិទ្យាល័យសម្រាប់តែព្រះសង្ឃសិក្សាប៉ុណ្ណោះ ពុំសូវឃើញមានគ្រហស្ថ ឬត្រូវបានគេដឹងថាគ្រហស្ថអាចចូលមកសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះបានឡើយ ប៉ុន្តែនៅក្នុងដំណាក់កាលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានពិនិត្យឃើញថា សមណនិស្សិត និស្សិតចូលមកសិក្សាមានភាពចំរុះ ដែលស្ថានភាពនេះមានការប្រែប្រួលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ព័ត៌មានសិក្សារបស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយ ធ្វើឱ្យសាធារណជនទូទៅបានស្គាល់ច្បាស់ និងចាប់ផ្តើមបញ្ជូនកូនចៅ ឬបងប្អូនឱ្យមកចូលរៀននៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះផងដែរ។ ការបើកទូលាយនេះ បានផ្តល់ឱកាសដល់កុលបុត្រខ្មែរទូទៅដែលមានស្ថានភាពគ្រួសារក្រីក្រលំបាក បានបន្តការសិក្សារបស់ខ្លួននៅកម្រិតឧត្តមសិក្សាបាន ព្រោះពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ គឺជាសាកលវិទ្យាល័យរបស់រដ្ឋ ដែលផ្តល់អាហារូបករណ៍ **១០០%** ដល់សមណនិស្សិត និស្សិតសិក្សារយៈពេល **៤** ឆ្នាំ ដើម្បីជួយកាត់បន្ថយបន្ទុកនៃការចំណាយរបស់គ្រួសារ ព្រមទាំងបានផ្តល់នូវចំណេះដឹង សមត្ថភាព ជំនាញយ៉ាងពិតប្រាកដ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ បានបណ្តុះសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏សំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង និងសង្គមជាតិឱ្យមានការរីកចម្រើនប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ សមណនិស្សិត និស្សិត ដែលចូលមកសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជមានសន្ទុះកើនឡើងគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍។ យ៉ាងណាក៏ដោយចំពោះសមណនិស្សិត និស្សិត ដែលចូលមកសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជមានស្ថានភាពដូចខាងក្រោម៖

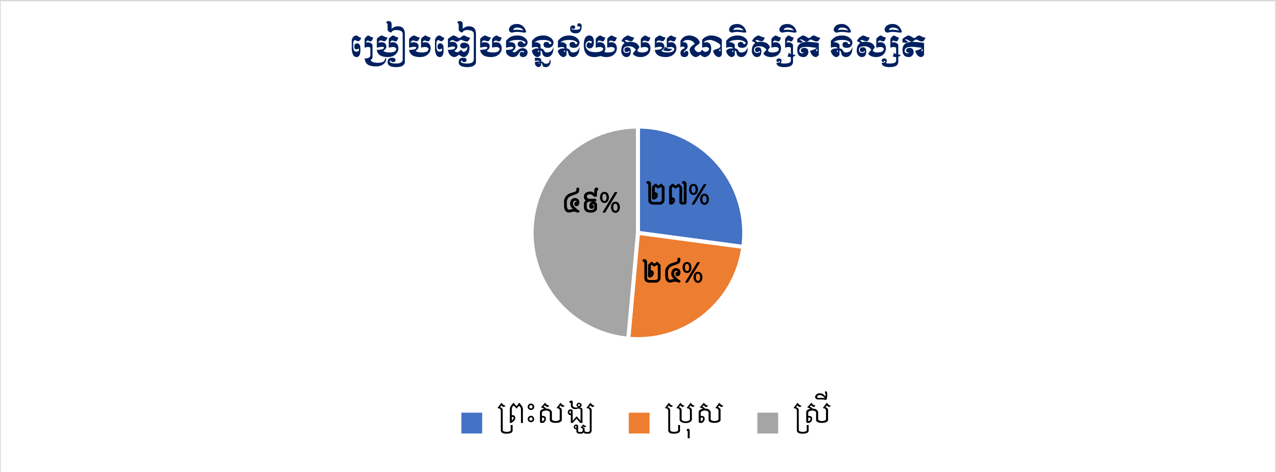

យោងទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា សមណនិស្សិតនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជមានត្រឹមតែ **២៧%** ប៉ុណ្ណោះ ក្រៅពីនេះសុទ្ធតែជាគ្រហស្ថទាំងអស់។ អ្វីដែលកាន់តែពិសេសជាងនេះ ទៅទៀត គឺនិស្សិតស្រីមានរហូតដល់ទៅ **៤៩%** គឺជាកម្រិតដែលខ្ពស់បំផុត នេះបើប្រៀបធៀបទៅនឹងនិស្សិតទាំង **៣** ប្រភេទដែលបានបង្ហាញខាងលើ គឺ (បព្វជិត ប្រុស និងស្រី)។

ទិន្នន័យទាំងនេះក៏បានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការផ្លាស់ប្តូរនៃរបត់សង្គមផងដែរ ដូច្នេះ គំនាបប្រពៃណីលែងជាឧបសគ្គធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់យុវតី ឬនិស្សិតស្រី នៅក្នុងសង្គមខ្មែរទៀតហើយ។ ជាងនេះទៅទៀត សន្ទុះនិស្សិតស្រីដែលបានបន្តការសិក្សានៅកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាតែងតែមានការកើនឡើងជាលំដាប់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ ទាំងនេះគឺដោយសារតែការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់តម្លៃខ្ពស់ទៅលើការអប់រំ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះការយកចិត្តដាក់ខ្ពស់របស់ប្រមុខរាជ-រដ្ឋាភិបាលដែលដឹកនាំដោយសម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមបានលើកកម្ពស់នូវសមភាពយេនឌ័រនាពេលបច្ចុប្បន្ន។

ម្យ៉ាងទៀត សមណនិស្សិត និស្សិតកំពុងសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជមានការប្រែប្រួលជាច្រើនដែលមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

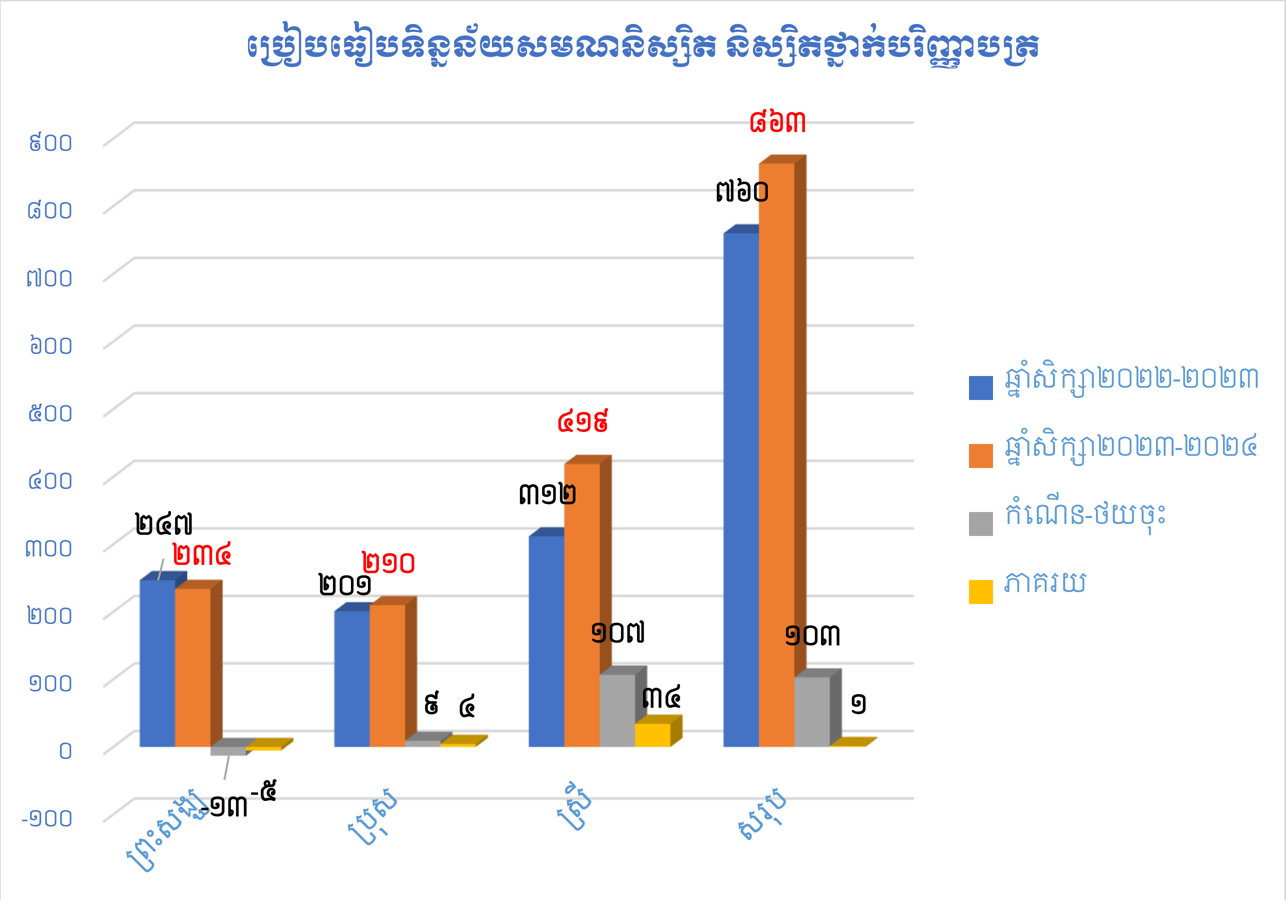

ដូច្នេះ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិត មានការកើនឡើងសរុប ស្មើនឹង **១%** ដោយឡែក សមណនិស្សិត បានថយចុះ **១៣%** និស្សិតស្រីបានកើនឡើងរហូតដល់ទៅ**៣៤%**នេះបើប្រៀបធៀបទៅនឹងឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣។ទាំងនេះបានបង្ហាញនូវសញ្ញាណវិជ្ជមានសម្រាប់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ប៉ុន្តែក៏ជាចំណែកដែលគួរឱ្យព្រួយបារម្ភផងដែរ ព្រោះសមណនិស្សិតដែលបន្តការសិក្សានៅកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាតែងមានការថយចុះជាបន្តបន្ទាប់។

ដើម្បីអាចដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យបានប្រើប្រាស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យ **០២** ប្រភេទ គឺគ្រូក្របខណ្ឌ និងគ្រូជួល ដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

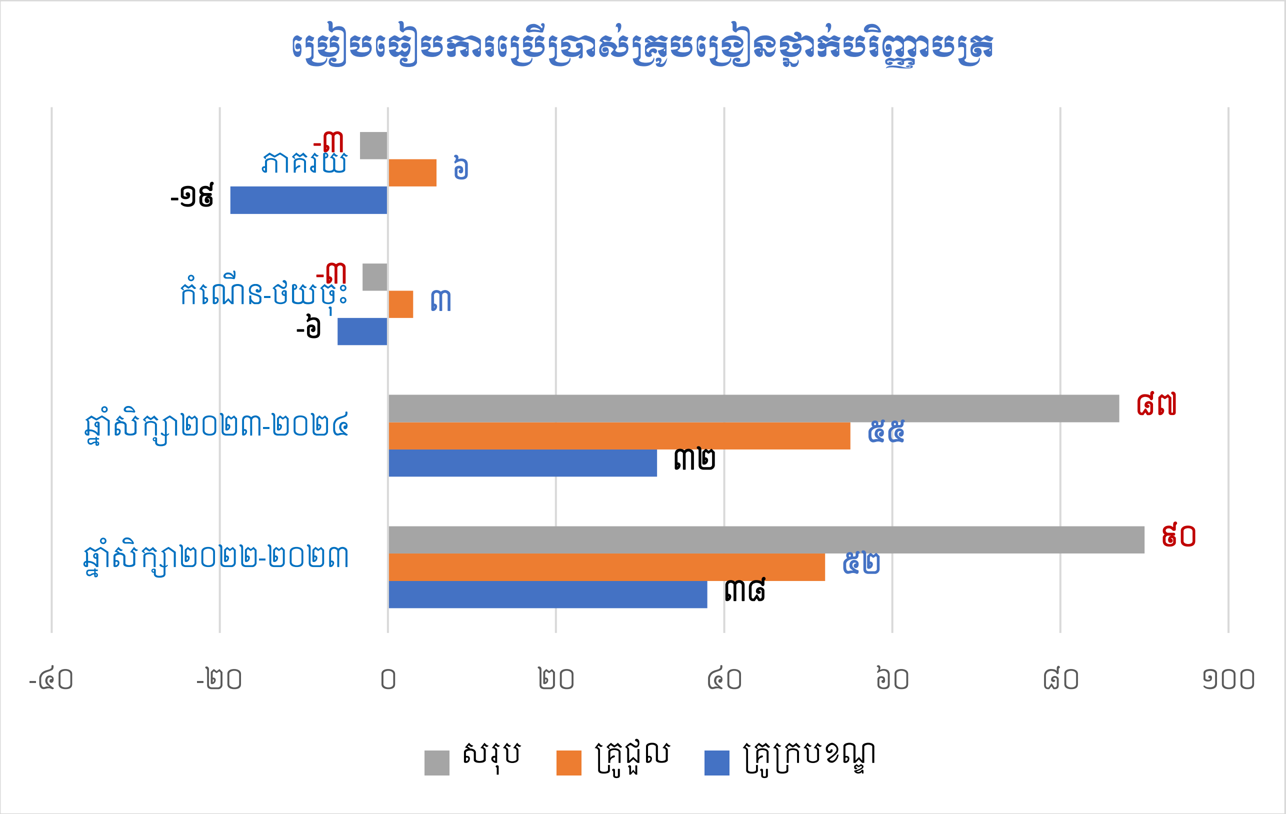

គ្រូសាស្ត្រាចារ្យដែលមានក្របខណ្ឌ កំពុងបំពេញការងារនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជបច្ចុប្បន្នបានថយចុះ **១៩%** ដោយឡែកចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូទាំងពីរប្រភេទនេះបានថយចុះជារួមស្មើនឹង **៣%** ចំពោះការថយចុះនេះ គឺដោយសារគ្រូក្របខណ្ឌមួយចំនួនបានធ្វើនិយត្តិទៅជាមន្ត្រី ឬផ្ទេរការងារទៅកាន់អង្គភាពផ្សេង មួយវិញទៀតការបង្កើតម៉ោងទទួលខុសត្រូវរបស់គ្រូក្របខណ្ឌដើម្បីឱ្យស្របទៅតាមច្បាប់បទដ្ឋានគតិយុត្តទាក់ទងទៅនឹងម៉ោងកាតព្វកិច្ចរបស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យគ្រប់រូបដែលត្រូវបំពេញ។ ហេតុនេះហើយទើបធ្វើឱ្យចំនួនគ្រូសាស្ត្រាចារ្យដែលត្រូវប្រើប្រាស់នៅក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រមានការថយចុះ ដូចអ្វីដែលបង្ហាញនៅក្នុងដ្យាក្រាមខាងលើនេះស្រាប់។

ដើម្បីពង្រីកចំណេះដឹងឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ សមណនិស្សិត និស្សិត មានឆន្ទៈខ្ពស់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត ក៏ជំរុញឱ្យមានការបើកបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតថ្នាក់បរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់ បំពេញតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់សមណនិស្សិត និស្សិតដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សមនិស្សិត និស្សិត			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	ទស្សនវិជ្ជានិងសាសនា	ទស្សនវិជ្ជា	១៦	៣៣	៧	៥៦
២	អក្សរសាស្ត្រ	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	១១	១៤	៥	៣០
៣	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំនិងព័ត៌មានវិទ្យា	គ្រប់គ្រងអប់រំ	១៣	៧	១	២១
៤	បាលី សំស្ក្រឹតនិងភាសាបរទេស	ភាសាបាលី	១២	៩	០	២១
៥	នីតិសាស្ត្រនិងរដ្ឋបាលសាធារណៈ	នីតិសាស្ត្រ	២១	២១	១១	៥៣
សរុប			៧៣	៨៤	២៤	១៨១

ការបន្តការសិក្សារបស់សមណនិស្សិត និស្សិតនៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍សង្កេតឃើញថាស្ថានភាពព្រះសង្ឃមានការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ដូច្នេះ ដើម្បីឱ្យជ្រាបកាន់តែច្បាស់ថា តើមានការកើនឡើងកម្រិតណានោះ? សូមអង្កេតមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

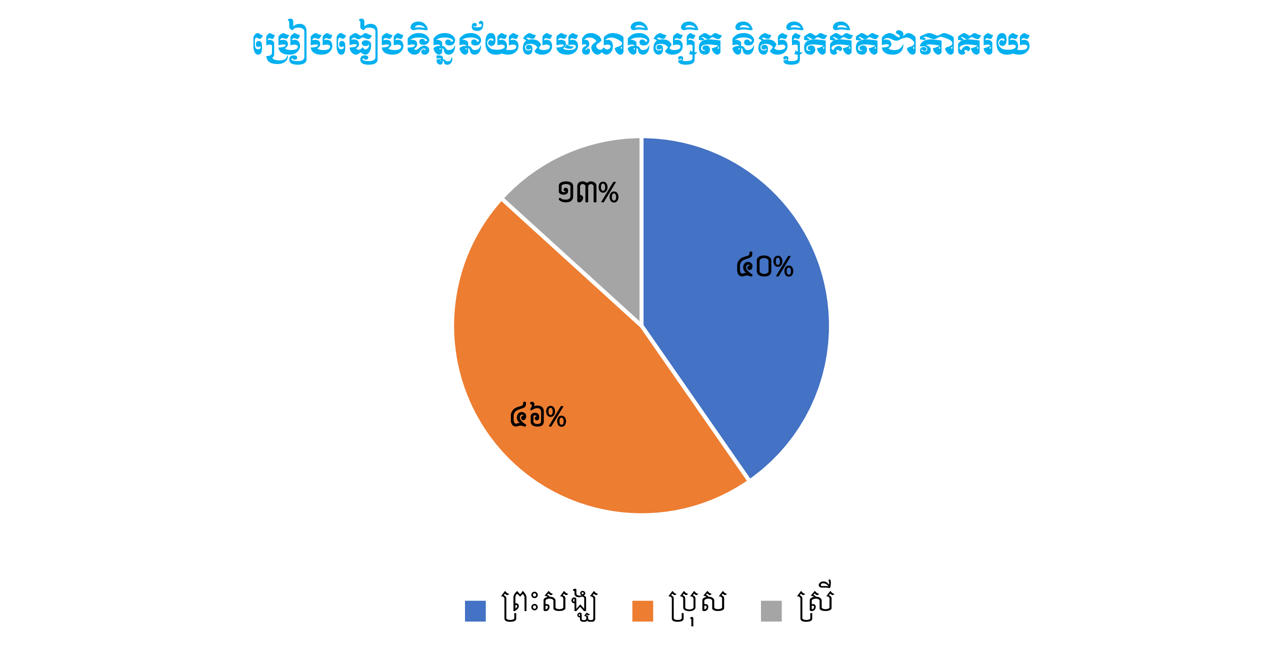

ផ្អែកទៅលើភស្តុតាងដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា សមណនិស្សិតនិស្សិត ដែលមានឆន្ទៈក្នុងការបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បានកើនឡើងខ្ពស់នេះបើប្រៀបធៀបទៅនឹងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រមានភាពខុសគ្នាច្រើន។ ដោយឡែកសម្រាប់និស្សិតស្រី

ដែលបន្តការសិក្សាមកដល់កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានត្រឹមតែ **១៣%** ប៉ុណ្ណោះ ចំណែកឯនិស្សិតប្រុសមានរហូតដល់ទៅ **៨៦%** ឯណោះ។ ដូច្នេះយើងអាចវាយតម្លៃបានថា គំនាបប្រពៃណីនៅតែមានសម្ពាធខ្លះដែរសម្រាប់ស្ត្រី បើទោះបីជា មានអង្គភាព ឬស្ថាប័នជាច្រើនព្យាយាមបញ្ជ្រាបចំណេះដឹងទាក់ទងទៅនឹងសមភាពយេនឌ័រយ៉ាងណាក៏ដោយ។

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិតដែលបន្តការសិក្សានៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានការកើនឡើងគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ដូច្នេះដើម្បីងាយស្រួលដល់ការពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍នឹងធ្វើការបង្ហាញនូវទិន្នន័យប្រៀបធៀបមានដូចខាងក្រោម៖

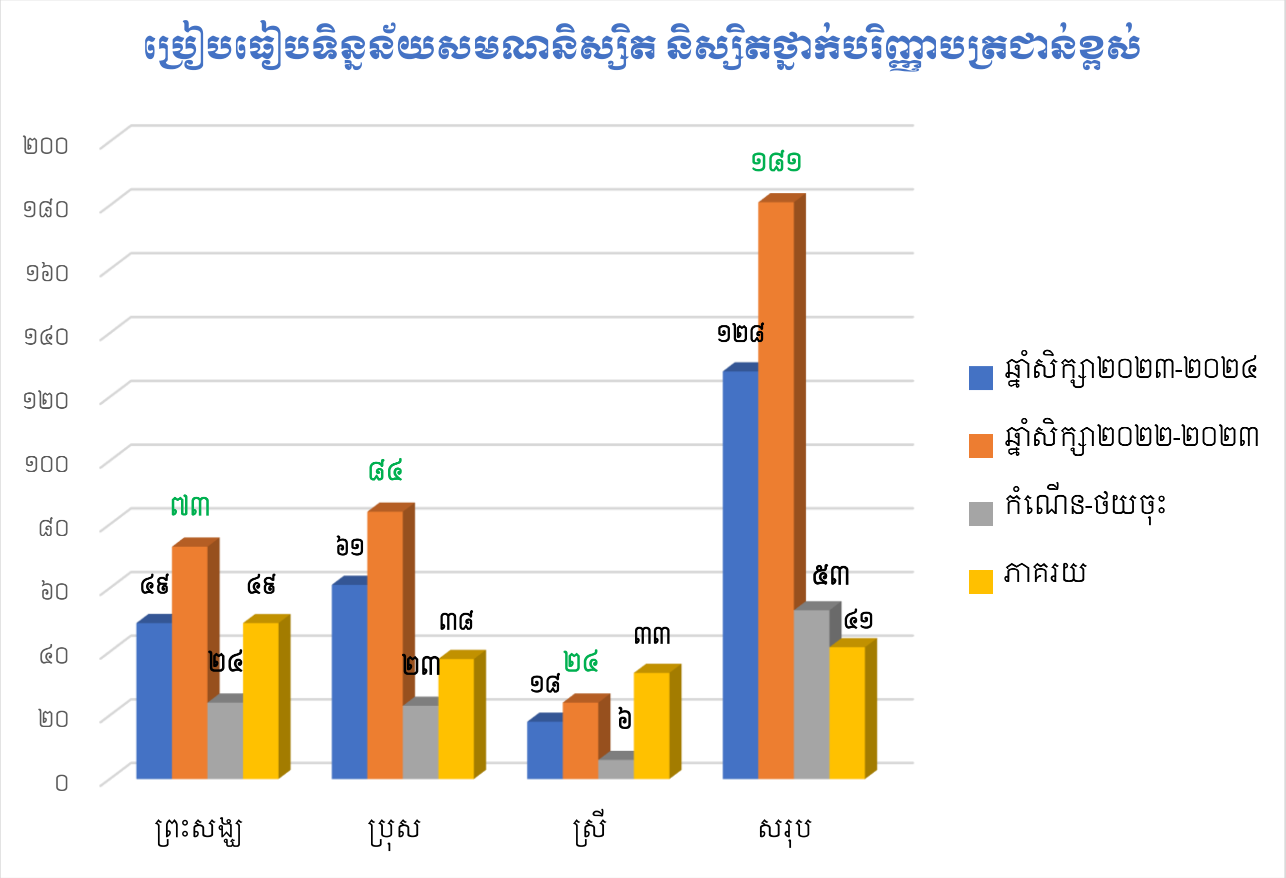

ផ្អែកទៅលើដ្យាក្រាមដែលបានបង្ហាញខាងលើ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ទិន្នន័យជារួមសមណនិស្សិត និស្សិតមានការកើនឡើង **៤១%** ក្នុងនោះសមណនិស្សិតកើនឡើង **៤៩%** និស្សិតប្រុសកើនឡើង **៣៨%** និងនិស្សិតស្រីកើនឡើង **៣៣%** ។ ដូច្នេះសន្ទុះនៃការចាប់អារម្មណ៍បន្តការសិក្សានៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានការកើនឡើងខ្ពស់គួរឱ្យកត់សម្គាល់។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមក៏គប្បីបន្តយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀត ដើម្បីទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍ពីសមណនិស្សិត និស្សិតបានបន្តការសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់និរន្តរភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាបន្ថែមទៀត។

ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ត្រូវបានបើកដំណើរការ និងទ្រទ្រង់លើសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗដោយសាលាផ្ទាល់ ហេតុនេះហើយ សាលាត្រូវប្រើប្រាស់គ្រូជួលទាំងស្រុង ចំពោះការចំណាយលើប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមនេះ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យត្រូវស្វែងរកការគាំទ្រនិងការឧបត្ថម្ភលើហិរញ្ញប្បទានផ្សេងៗពីពុទ្ធបរិស័ទ ឬសមណនិស្សិត និស្សិតត្រូវបង់ថ្លៃសិក្សា ដើម្បីជាការរួមចំណែកក្នុងការគាំទ្រដល់កិច្ចដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលទាំងមូលនិងការចំណាយទៅលើប្រាក់ម៉ោងលោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យផងដែរ។ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ បានប្រើប្រាស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យត្រឹមតែ**៣២** រូបប៉ុណ្ណោះ។

ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធកន្លងមកនេះ សមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រចំនួន **១០២** រូបបានការពារសារណាបញ្ចប់ការសិក្សារបស់ខ្លួនដោយជោគជ័យ។

ខ- ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ (សាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង)

ការអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏សំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាព និងសីលធម៌ ដើម្បីចូលរួមអភិវឌ្ឍសង្គមកម្ពុជាប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ក្នុងនោះដែរ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ សាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការបន្តបេសកកម្មរបស់ខ្លួននៅក្នុងវិស័យអប់រំ ដើម្បីអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សកម្រិតឧត្តមសិក្សាប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។

បច្ចុប្បន្ន ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង បានបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាទាំងពីរកម្រិត គឺកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ និងបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។ ដោយឡែកសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង បានបើកដំណើរការមហាវិទ្យាល័យចំនួន **០៣** និង **០៥** ឯកទេស ដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សមណនិស្សិត និស្សិត			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	នីតិសាស្ត្រ	នីតិសាស្ត្រ	១៧	៩	២៨	៥៤
២	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំនិងព័ត៌មានវិទ្យា	រដ្ឋបាលអប់រំ	១២	៣២	១០១	១៤៥
		គ្រប់គ្រងទូទៅ	៩	៣៨	៤៨	៩៥
៣	បាលី-សំស្ក្រឹតនិងភាសាបរទេស	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	៥	២០	៥៨	៨៣
		អក្សរស/អង់គ្លេស	០	៥	១១	១៦
សរុប			**៤៣**	**១០៤**	**២៤៦**	**៣៩៣**

មិនខុសគ្នាទៅនឹងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យដទៃទៀតនោះទេ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ សាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង មានសមណនិស្សិត និស្សិតមានសភាពប្រែប្រួលទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ យ៉ាងណាមិញ សមណនិស្សិតមានចំនួនតិចជាងនិស្សិតដែលជាគ្រហស្ថ ចំពោះភាពខុសគ្នានេះមិនមានអ្វីប្លែកឡើយ ដោយសារសមណនិស្សិត បួសហើយបានបន្តការសិក្សារបស់ខ្លួនរហូតដល់កម្រិតមហាវិទ្យាល័យនេះ មិនមែនជាការងាយឡើយ ព្រោះព្រះសង្ឃដែលបានបួសបានរៀនជាច្រើនរូប តែងជ្រុះចេញពីសង្វៀនជីវិតនៃការអប់រំជាបន្តបន្ទាប់តាមរយៈការលាចាកសិក្ខាបទ (សឹក) ទៅជាយរាវាស (គ្រហស្ថ) ឬត្រឡប់ទៅកាន់ស្រុកកំណើតរបស់ខ្លួនវិញ ដើម្បីគ្រប់គ្រងវត្តនៅតាមមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនវិញជាដើម ហើយក៏ពុំបានបន្តការសិក្សាទៀតឡើយ។ ព្រះសង្ឃអង្គខ្លះក៏បោះបង់ការសិក្សារបស់ខ្លួនតាំងពីកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សា ឬពីកម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាជាដើម កត្តាទាំងនេះហើយដែលនាំឱ្យព្រះសង្ឃដែលអាចបន្តការសិក្សានៅកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាមានចំនួនតិច។ នៅមានកត្តាជាច្រើនផ្សេងទៀត ដែលគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ពុំបានលើកមកបង្ហាញទីនេះ។ ទន្ទឹមនឹងអ្វីដែលបានលើកឡើងខាងលើ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍សូមធ្វើការបង្ហាញទិន្នន័យប្រៀបធៀបសមណនិស្សិត និស្សិតមានដូចខាងក្រោម៖

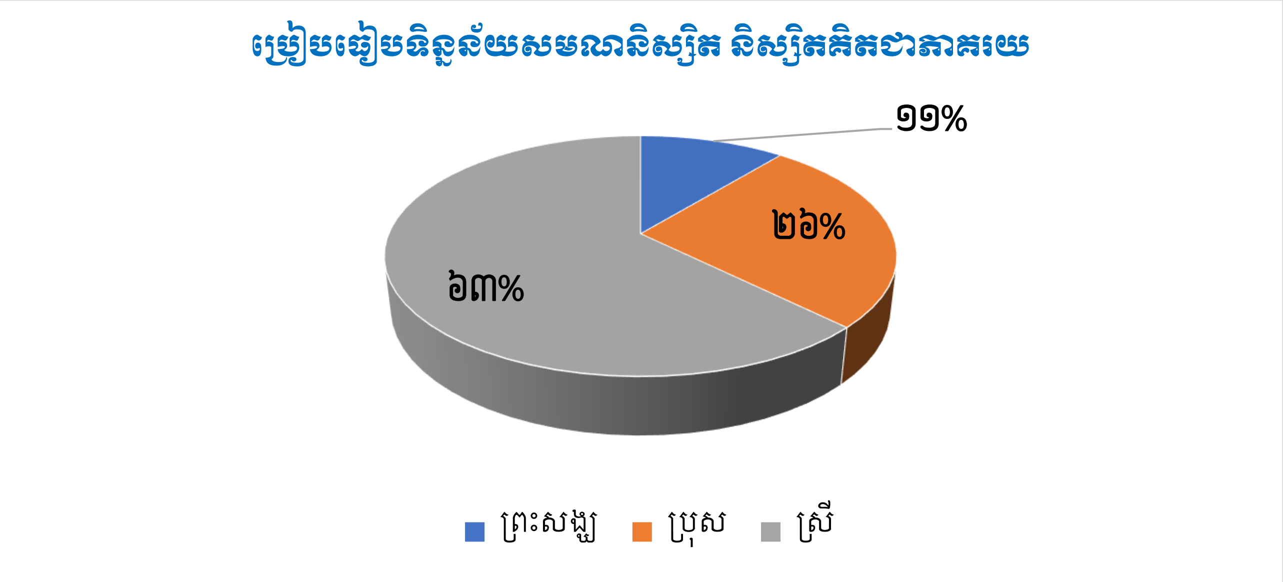

បើពិនិត្យទៅលើទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើ បញ្ជាក់ថា ព្រះសង្ឃដែលបន្តការសិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យមានត្រឹមតែ **១១%** ប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែនិស្សិតស្រីមានដល់ទៅ **៦៣%** ដែលករណីនេះមិនខុសពីគ្នាប៉ុន្មាន ពីពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជនៅទីក្រុងភ្នំពេញឡើយ ដែលចំនួននិស្សិតស្រីនៅតែមានចំនួនច្រើនជាងចំនួននិស្សិតប្រុស និងព្រះសង្ឃ ដោយសារបរិបទសង្គមបានផ្តល់ឱកាសនិងលើកទឹកចិត្តដល់ស្ត្រី ឱ្យបន្តការសិក្សានៅកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាកាន់តែច្រើនឡើងបន្ថែមទៀត។

ជាងនេះទៅទៀត សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិតនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជមានកំណើនតិចតួចផងដែរ ដូច្នេះដើម្បីជ្រាបកាន់តែច្បាស់សូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

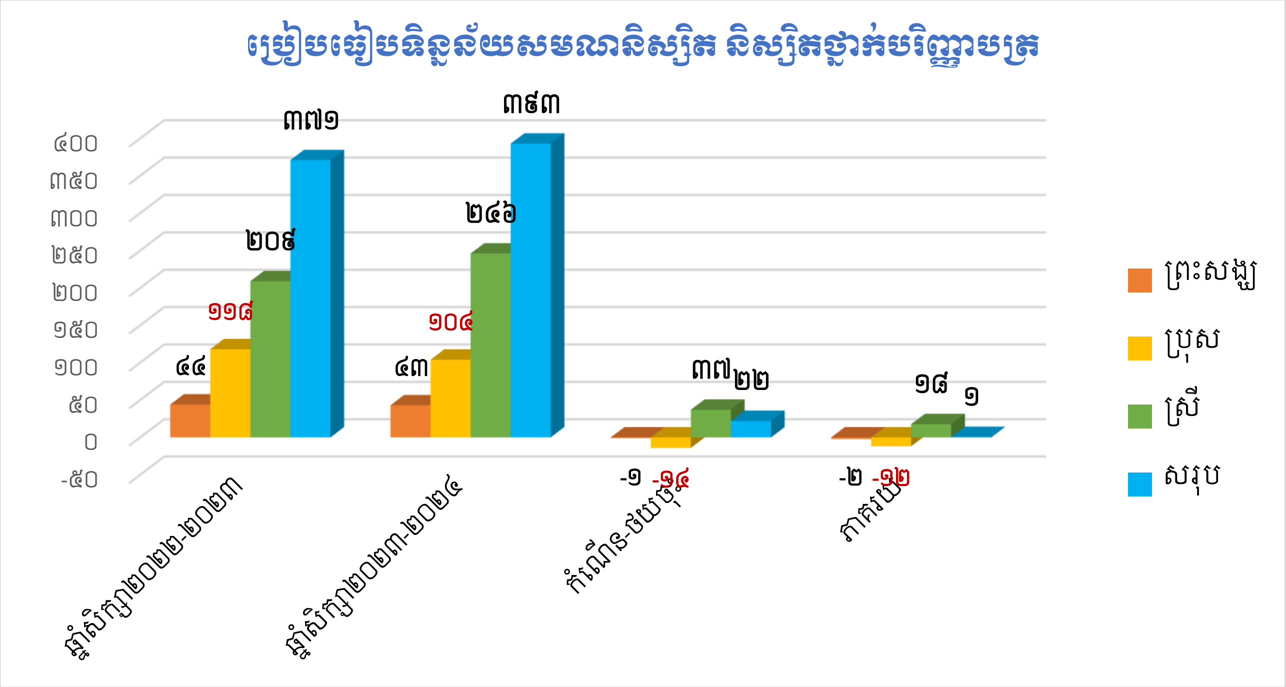

បើសង្កេតជារួម យើងពិនិត្យឃើញថា សមណនិស្សិត និស្សិតនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំងមានការកើនឡើង ១% សមណនិស្សិតថយចុះ ២% និស្សិតប្រុសថយចុះ ១២% និងនិស្សិតស្រីកើនឡើង ១៨%។ ទោះបីជាមានការប្រែប្រួលយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង បានបង្ហាញនូវសញ្ញាណវិជ្ជមាននៃការកើនឡើងនៃសមណនិស្សិត និស្សិតផងដែរ។ នេះគឺជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដោយមិនដាក់ធុរៈរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម ដែលបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ចំពោះការអប់រំរបស់ពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ធ្វើយ៉ាងណាក៏ផ្តល់ឱកាសឱ្យបានច្រើនសម្រាប់កុលបុត្រពុទ្ធសាសនិកដែលមានស្ថានភាពគ្រួសារក្រីក្រ បានទទួលការអប់រំប្រកបដោយភាពស្មើគ្នាដោយមិនប្រកាន់រើសអើងវណ្ណៈ ពណ៌សម្បុរ ឬសាសនាឡើយ។

ដើម្បីទ្រទ្រង់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រឱ្យទទួលបានជោគជ័យ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំងបានប្រើប្រាស់គ្រូជួលទាំងស្រុង ព្រោះគ្រូក្របខណ្ឌដែលបំពេញការងារនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះមានតែ ១ រូប ប៉ុណ្ណោះ ហើយបានផ្ទេរចេញទៅទីតាំងរាជធានីភ្នំពេញទៀត នេះគឺជាហេតុផលដែលពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះប្រើប្រាស់តែគ្រូជួល មិនមានគ្រូក្របខណ្ឌ។ ចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូជួលនេះទៀតសោត មានការប្រែប្រួលទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងដូចមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងក្រោម៖

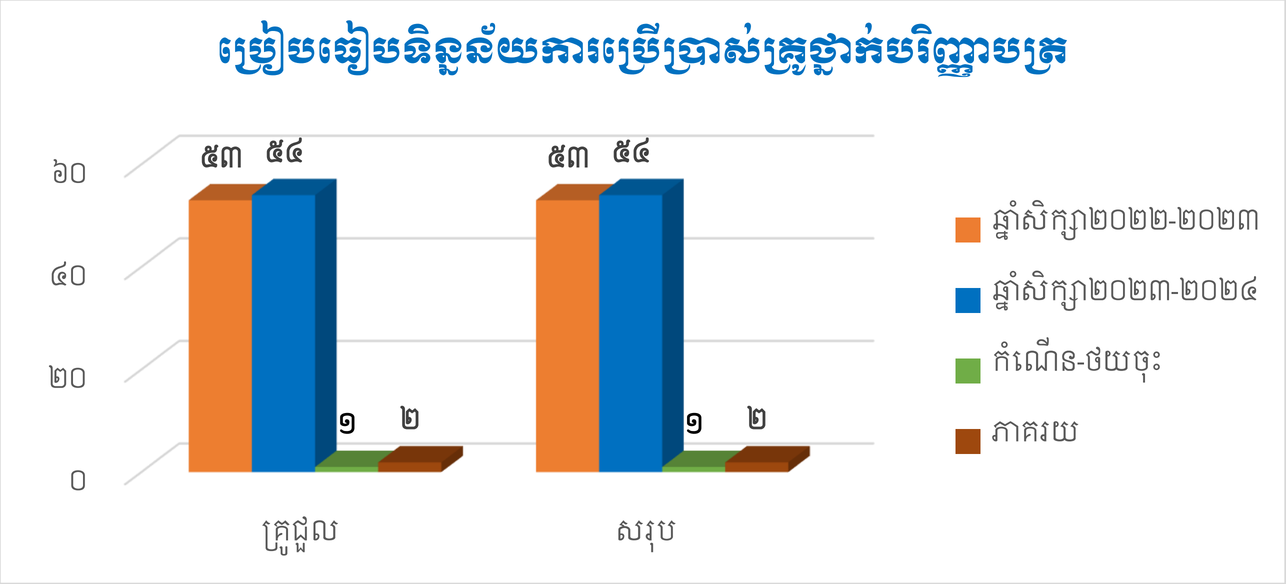

ការប្រើប្រាស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ មានការប្រែប្រួលតិចតួច មិនមានអ្វីដែលជាបញ្ហាប្រឈមធ្ងន់ធ្ងរគួរឱ្យកត់សម្គាល់ឡើយ ដូច្នេះអ្វីដែលថ្នាក់ដឹកនាំត្រូវធ្វើបន្តទៀតគ្រាន់តែពង្រឹងបន្ថែមលើការប្រើប្រាស់គ្រូឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ដើម្បីធ្វើឱ្យដំណើរការរបស់អប់រំពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង កាន់តែមានភាពរឹងមាំមន្ថែមទៀត។

ទន្ទឹមគ្នាទៅនឹងភាពរីកចម្រើនលើវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សានេះ ដើម្បីបំពេញតម្រូវជាក់ស្តែងរបស់សមណនិស្សិត និស្សិត ដែលមានបំណងបន្តការសិក្សារបស់ខ្លួនបន្ថែមទៀត ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ក៏បានបន្តបើកបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ឱ្យតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់សង្គមជាតិ ក្នុងនោះដែរ សមណនិស្សិត និស្សិតដែលបានបន្តការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សមណនិស្សិត និស្សិត			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ និងព័ត៌មានវិទ្យា	គ្រប់គ្រងអប់រំ	៣	២០	១០	៣៣
សរុប			៣	២០	១០	៣៣

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង បានបើកដំណើរការថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ត្រឹមតែមួយមហាវិទ្យាល័យនិងមួយឯកទេសប៉ុណ្ណោះ ដោយសារស្ថានភាពសមណនិស្សិត និស្សិតដែលចុះឈ្មោះចូលរៀននៅមហាវិទ្យាល័យផ្សេងទៀតមិនគ្រប់ចំនួនទៅតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់សាលា ហេតុនេះហើយ ទើបសាលាសម្រេចបើកបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមតែមួយមហាវិទ្យាល័យប៉ុណ្ណោះ។ ហើយការបណ្តុះបណ្តាលនេះបានប្រើប្រាស់គ្រូជួលត្រឹមតែ ១៤ រូបប៉ុណ្ណោះ។

ចំពោះការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ មានការថយចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ដូច្នេះដើម្បីងាយស្រួលដល់ការពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ សូមធ្វើការបង្ហាញទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

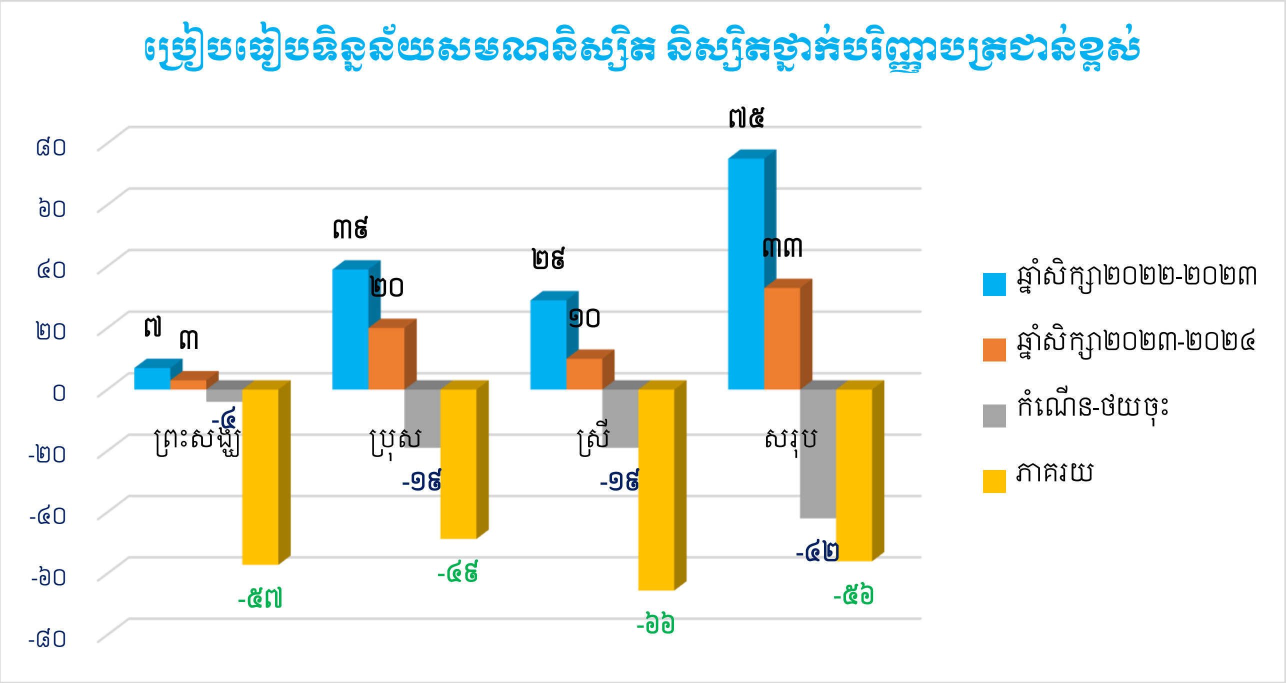

ផ្អែកទៅលើភស្តុតាងនៃការប្រៀបធៀបទិន្នន័យខាងលើនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់ថា ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ នៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ សាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំងមានការធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកគួរឱ្យបារម្ភ ព្រោះបើគណនាជារួមសមណនិស្សិត និស្សិតបានធ្លាក់ចុះរហូតដល់ទៅ **៥៦%** ដែលជាការថយចុះពុំធ្លាប់មានពីមុនមកសម្រាប់ដំណាក់កាលចុងក្រោយនេះ។ ដូច្នេះថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម និងផ្នែកជំនាញគួរគប្បីចុះធ្វើការត្រួតពិនិត្យឱ្យបានដិតដល់ ស្វែងរកឱ្យឃើញនូវបញ្ហាប្រឈមដែលពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យកំពុងជួបប្រទះ និងរកដំណោះស្រាយឱ្យបានសមស្រប ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាទាំងនេះឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។

ដោយឡែកការប្រើប្រាស់គ្រូនៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់នេះ ក៏មានការថយចុះទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃការថយចុះរបស់សមណនិស្សិត និស្សិតផងដែរ។ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ បានប្រើប្រាស់គ្រូសរុបចំនួន **១៤** រូប។

ចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យខាងលើនេះ ស្របទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីធ្វើឱ្យដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលនេះប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ព្រមទាំងប្រើប្រាស់ធនធានឱ្យអស់លទ្ធភាព។

គ- ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ (សាខាខេត្តបាត់ដំបង)

ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ (សាខាខេត្តបាត់ដំបង) ជាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យមួយដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយពីទីក្រុងភ្នំពេញ បានផ្តល់ឱកាសយ៉ាងច្រើនដល់សមណនិស្សិត និស្សិតដែលមានស្ថានភាពគ្រួសារក្រលំបាក មកពីតំបន់ដាច់ស្រយាលបានទទួលអាហារូបករណ៍ ១០០% ពីរាជរដ្ឋាភិបាលសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររយៈពេល៤ឆ្នាំ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់បានយកចិត្តទុកខ្ពស់ កសាងអគារសិក្សាថ្មីបន្ថែមទៀត ដើម្បីផ្តល់ឱកាសដល់សមណនិស្សិតនិស្សិតឱ្យបានកាន់តែច្រើន ទទួលបានការអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ក៏ដូចជាការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សប្រកបបដោយគុណភាព សមត្ថភាព និងសីលធម៌សម្រាប់សង្គមកម្ពុជា។ លើសពីនេះទៅទៀតពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យបានកសាងអន្តេវាសិកដ្ឋានសម្រាប់និស្សិតស្រីដែលមកពីតំបន់ឆ្ងាយដាច់ស្រយាលបានស្នាក់អាស្រ័យផងដែរ។

បច្ចុប្បន្ន ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបងកំពុងបណ្តុះបណ្តាលឧត្តមសិក្សាទាំងពីកម្រិតគឺថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនិងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។ ចំពោះថ្នាក់បរិញ្ញាកំពុងបើកដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលមាន ០៣ មហាវិទ្យាល័យនិង ០៥ ឯកទេសដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

១-ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សមណនិស្សិត និស្សិត			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	នីតិសាស្ត្រ	នីតិសាស្ត្រ	២៧	៥៤	១០៥	១៨៦
២	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំនិងព័ត៌មានវិទ្យា	រដ្ឋបាលអប់រំ	២៨	៤៩	២០៤	២៨១
		គ្រប់គ្រងទូទៅ	១២	២៧	៧៤	១១៣
៣	បាលី-សំស្ក្រឹតនិងភាសាបរទេស	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	៣៩	៦៣	២៤៨	៣៥០
		អក្សរស/អង់គ្លេស	១៦	១៨	៥៩	៩៣
សរុប			**១២២**	**២១១**	**៦៩០**	**១,០២៣**

ស្ថានភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្របានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី និងទទួលបានការគាំទ្រពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ដើម្បីធ្វើឱ្យវិស័យអប់រំពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ព្រមទាំងការរួមចំណែកដ៏សំខាន់ដែលមិនអាចខ្វះបាននៅក្នុងបរិបទអប់រំឌីជីថលនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ចំពោះការងារបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបងមានការប្រែប្រួលមួយចំនួនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដូច្នេះដើម្បីងាយស្រួលដល់ការអង្កេត និងវាយតម្លៃពីស្ថានភាពទាំងនេះចូរពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

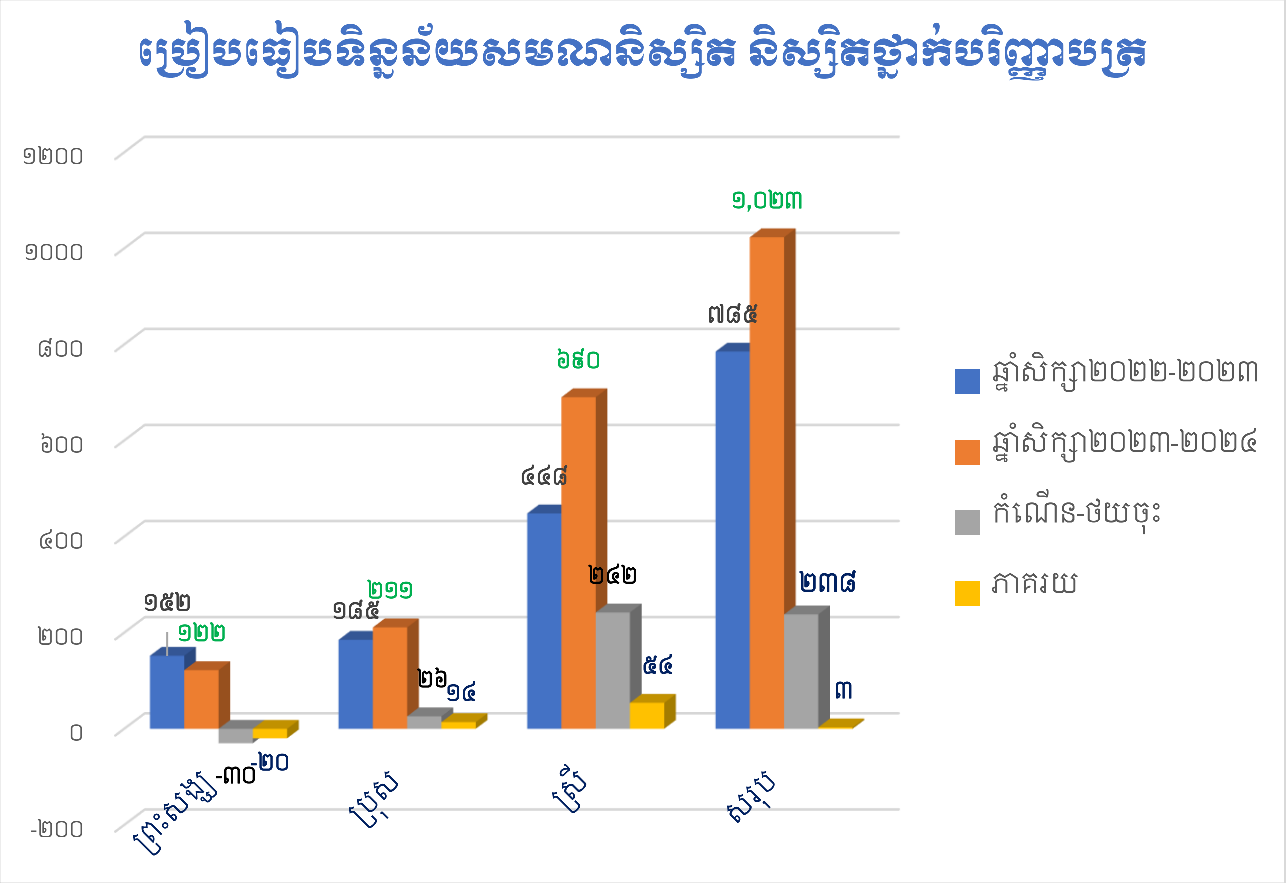

ទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើនេះ ជាភស្តុតាងបង្ហាញឱ្យឃើញថា កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមបានរួមចំណែកយ៉ាងច្រើន ធ្វើឱ្យការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបងអាចរក្សានិរន្តរភាពបាន ព្រមទាំងបន្តធ្វើឱ្យកំណើនសមណនិស្សិត និស្សិតជាបន្តបន្ទាប់ផងដែរ។ ក្នុងនោះយើងពិនិត្យជារួមយើងសង្កេតឃើញថា សមណនិស្សិត និស្សិតបានកើនឡើង **៣%** បើទោះបីជាកំណើននេះមានស្ថានភាពតិចតួច ក៏ពិតមែន យ៉ាងហោចណាស់ក៏អាចបង្ហាញពីសញ្ញាណវិជ្ជមានមួយសម្រាប់ការអប់រំកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាផងដែរ។ ទន្ទឹមទៅនឹងភាពរីកចម្រើននេះ ថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ក៏មានក្តីបារម្ភមួយចំនួនផងដែរ ក្នុងនោះយើងសង្កេតឃើញថា សមណនិស្សិតមានការថយចុះដល់ទៅ **២០%** សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤នេះ។ យោងតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ជារៀងរាល់ឆ្នាំសមណនិស្សិតដែលបន្តការសិក្សានៅកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាមានការថយចុះជាបន្តបន្ទាប់ ដែលតម្រូវឱ្យថ្នាក់ដឹកនាំ ផ្នែកជំនាញ និងភាគីពាក់ព័ន្ធត្រូវការសិក្សាឱ្យបានច្បាស់លាស់ថាតើការថយចុះនៃសមណនិស្សិតនេះបណ្តាលមកពីកត្តាអ្វីខ្លះ? ទើបអាចស្វែងរកដំណោះស្រាយឱ្យបានសមស្របទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងបាន។ ព្រមជាមួយគ្នានេះដែរ បើយើងប្រៀបធៀបទៅនឹងចំនួនសមណនិស្សិត និងនិស្សិតយើងនឹងពិនិត្យឃើញថា ភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងច្រើន។ ដើម្បីឱ្យជ្រាប កាន់តែច្បាស់អំពីស្ថានភាពពិតប្រាកដរបស់សមណនិស្សិត និស្សិតថាមានការភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងណានោះសូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងក្រោម៖

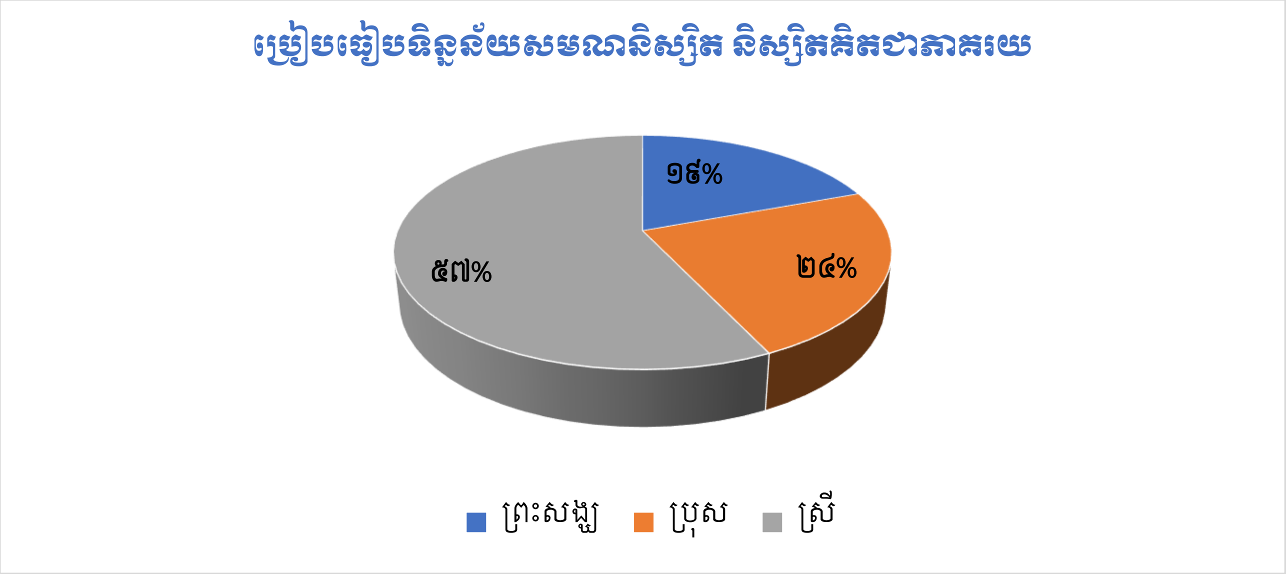

យោងតាមផាឆាតដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា សមណនិស្សិតសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ នេះមានត្រឹមតែ **១៩%** ប៉ុណ្ណោះ ចំណែកឯនិស្សិតស្រី មានដល់ទៅ **៥៧%** និស្សិតប្រុសមាន **២៤%** បើពិនិត្យទៅលើទិន្នន័យយើងសង្កេតឃើញថា សមណនិស្សិតពិតជាមានចំនួនតិចណាស់ ព្រោះពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យត្រូវបានគេស្គាល់ទូទៅថា ជាសាកលវិទ្យាល័យសម្រាប់ព្រះសង្ឃសិក្សា ច្រើនជាងគ្រហស្ថ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញចំនួនព្រះសង្ឃត្រូវបានថយចុះជាលំដាប់គួរឱ្យមានការបារម្ភសម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់រូប។ ត្រង់ចំណុចនេះគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ មិនមែនផ្តោតទៅលើតែពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបងមួយទេ ប៉ុន្តែនៅគ្រប់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់។

នៅក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនេះ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបង បានប្រើប្រាស់គ្រូពីរប្រភេទគឺគ្រូក្របខណ្ឌនិងគ្រូជួល ដែលមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

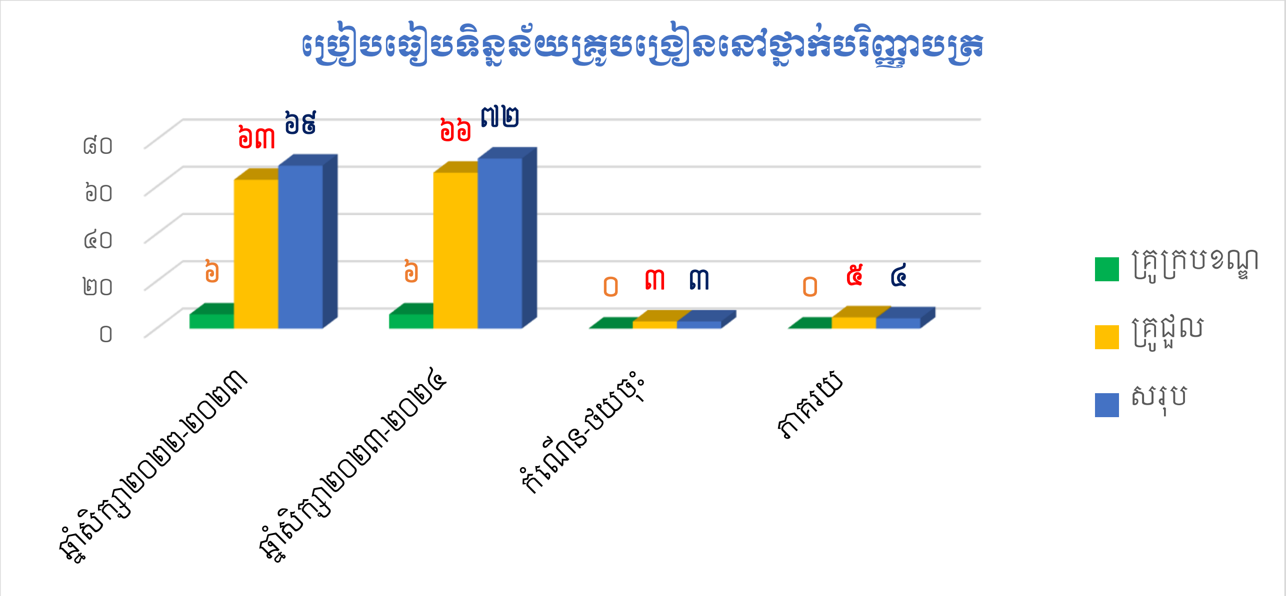

ដូច្នេះការប្រើប្រាស់គ្រូនៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រពុំមានអ្វីប្រែប្រួលច្រើននោះទេ គឺគ្រូក្របខណ្ឌស្ថិតនៅថេរដដែល ចំណែកឯគ្រូជួលបានកើនឡើងត្រឹម ៥% ប៉ុណ្ណោះ គឺស្របទៅតាមកំណើននៃសមណនិស្សិត និស្សិតផងដែរ។

ដោយឡែកចំពោះការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបងបានបើកដំណើរការចំនួន ៣ មហាវិទ្យាល័យ និង ៣ ឯកទេស ដែលមានសមណនិស្សិត និស្សិតកំពុងសិក្សាដូចមានទិន្នន័យបង្ហាញខាងក្រោម៖

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សមណនិស្សិត និស្សិត			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	ទស្សនវិជ្ជានិងសាសនា	ទស្សនវិជ្ជា	៧	៩	១	១៧
២	អក្សរសាស្ត្រ	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	៣	៨	១២	២៣
៣	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំនិងព័ត៌មានវិទ្យា	គ្រប់គ្រងអប់រំ	៦	៩	១៧	៣២
សរុប			១៦	២៦	៣០	៧២

នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលនេះ សមណនិស្សិត និស្សិតបានចាប់អារម្មណ៍ និងយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ ព្រមជាមួយគ្នានេះដែរ ការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ នេះក៏មានការប្រែប្រួលមួយចំនួនផងដែរ។ ដូច្នេះ ដើម្បីជ្រាបកាន់តែច្បាស់អំពីស្ថានភាពនៃការប្រែប្រួលសូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

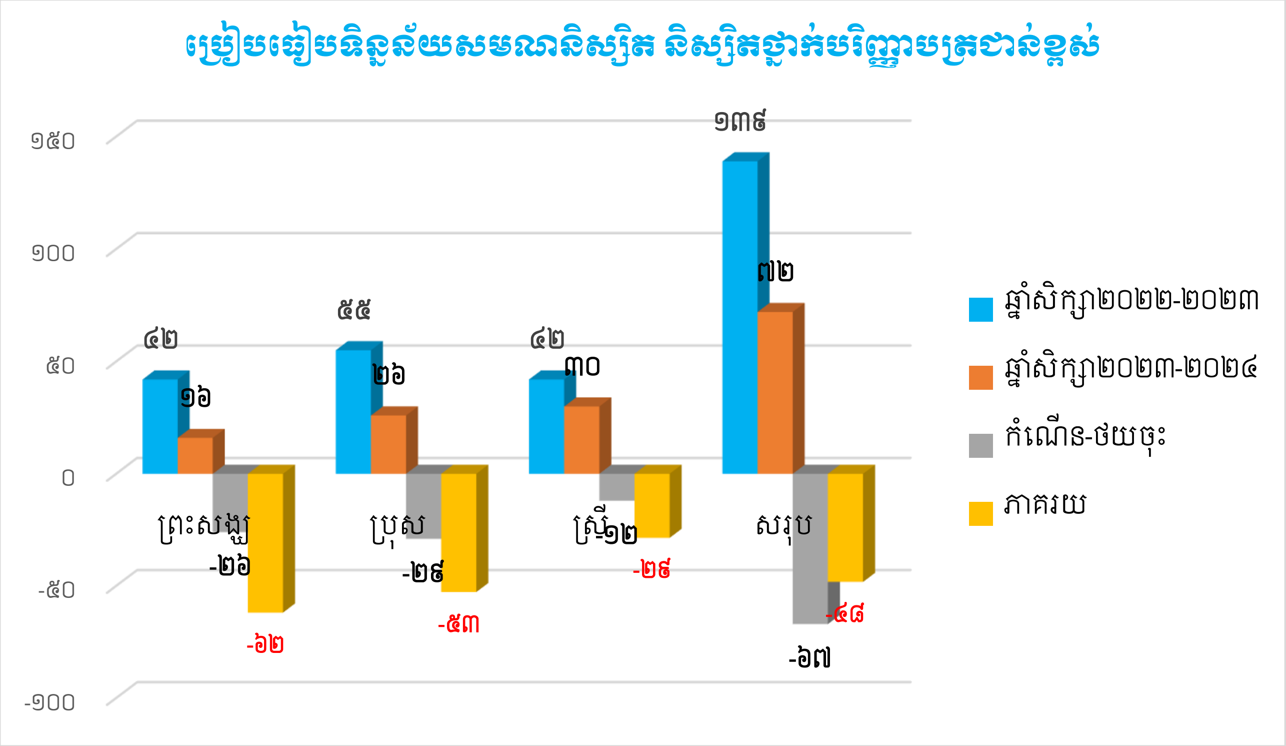

យោងតាមទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ស្ថានភាពសមណនិស្សិត និស្សិតដែលកំពុងសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ នៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបង មានការថយចុះរហូតដល់ទៅ **៤៨%** នេះជាកម្រិតនៃការថយចុះដ៏ខ្ពស់បំផុតមិនធ្លាប់ មានពីមុនមក ហើយក៏ជាកត្តាដែលផ្នែកជំនាញត្រូវការសិក្សាស្វែងយល់ឱ្យបានស៊ីជម្រៅអំពីកត្តាប្រឈមទាំងឡាយ ដែលបណ្តាលឱ្យមានការរាំងស្ទះដល់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលក៏ដូចជាការធ្លាក់ចុះចំនួនសមណនិស្សិត និស្សិតផងដែរ ដើម្បីឱ្យស្វែងរកដំណោះស្រាយឱ្យបានសមស្របឆ្លើយតបឱ្យត្រូវនឹងបញ្ហា ក្នុងវត្ថុបំណងនៃការអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមានស្ថិរភាពយូរអង្វែងសម្រាប់អនាគតរបស់សង្គមជាតិ និងព្រះពុទ្ធសាសនា។

សម្រាប់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យដែលបំពេញការងារបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ត្រូវបានប្រើប្រាស់គ្រូជួលទាំងស្រុងដូចមានទិន្នន័យបង្ហាញខាងក្រោម៖

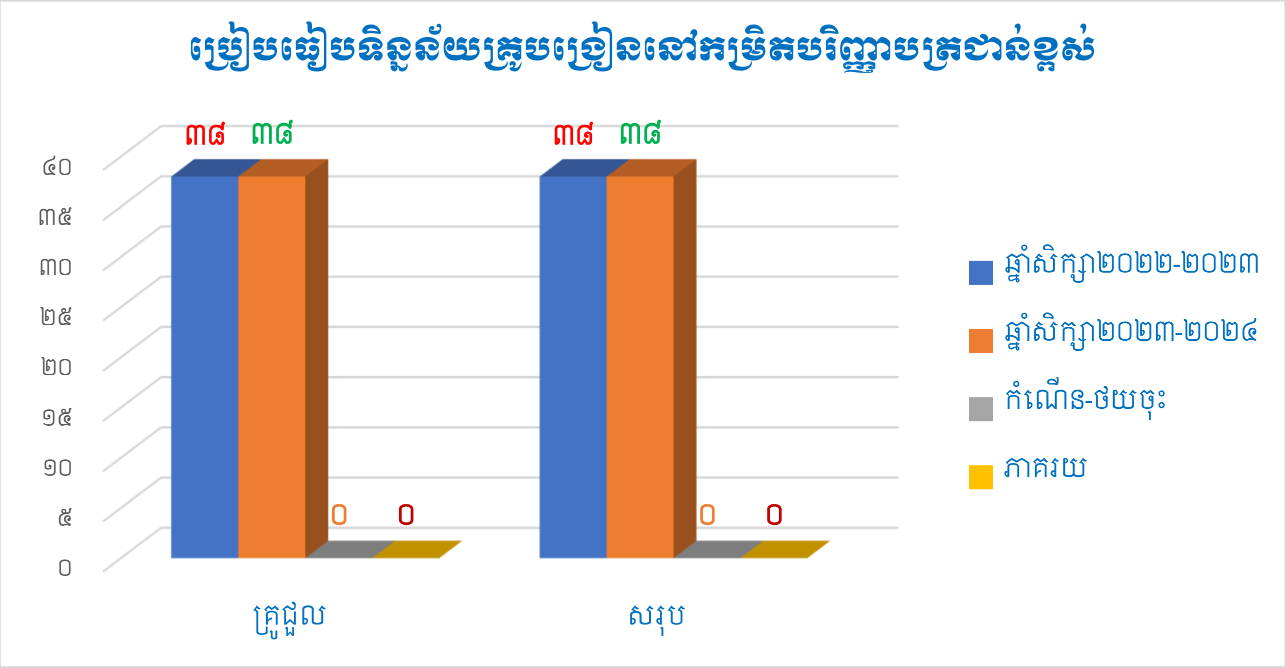

ចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូពុំមានការប្រែប្រួលឡើយ បើទោះបីជា យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នៅត្រូវការគ្រូដែលមានជំនាញនិងបទពិសោធបង្រៀនទៅលើឯកទេសនិងមុខវិជ្ជាដែលត្រូវបង្រៀនទាំងនេះជាចាំបាច់មិនអាចខ្វះបានឡើយ កត្តានេះហើយដែលធ្វើឱ្យទិន្នន័យនៃការប្រើប្រាស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យមានចំនួនស្ថិតនៅដដែល។

ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាលព្រះសីហនុរាជទាំង **៣** ទីតាំង គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានសង្កេតឃើញថា ស្ថានភាពសមណនិស្សិត និស្សិត កំពុងសិក្សារៀនសូត្រថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ និងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានភាពខុសគ្នាយ៉ាងច្រើន ហើយក៏ជាចំណែកដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ផងដែរ។ ដូច្នេះ សូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងក្រោម៖

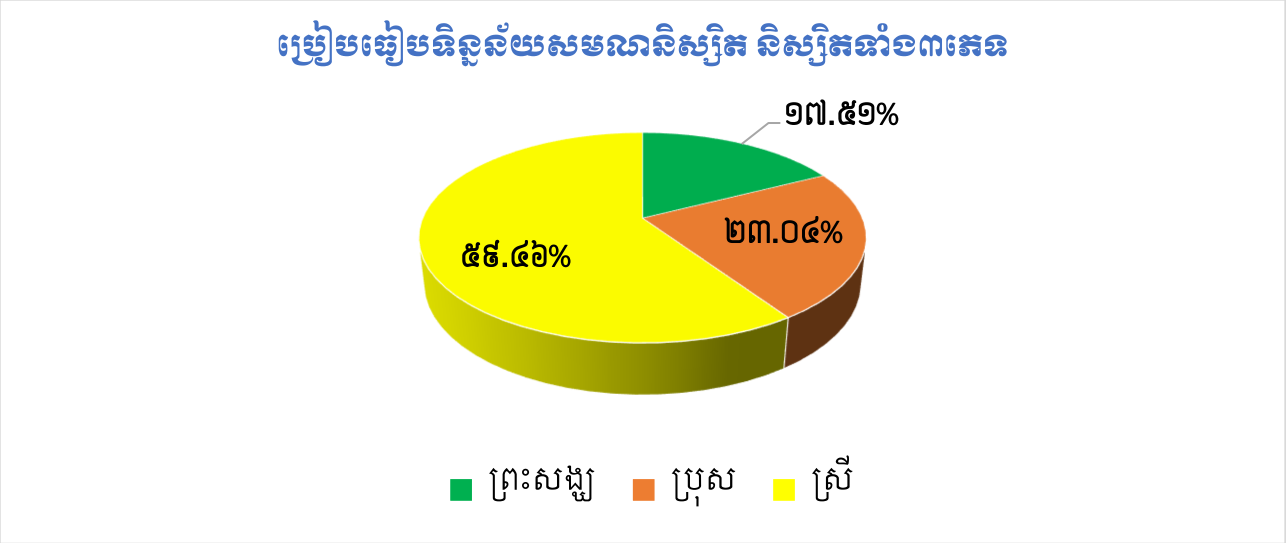

យោងតាមការវិភាគទិន្នន័យខាងលើ យើងសង្កេតឃើញថា និស្សិតស្រីដែលកំពុងសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជទាំង**៣** ទីតាំង មានភាគរយខ្ពស់ជាងគេបង្អស់គឺមានរហូតដល់ទៅ **៥៩.៤៦%** ចំណែកឯសមណនិស្សិតមានត្រឹមតែ **១៧.៥១%** ប៉ុណ្ណោះ។ ត្រង់ចំណុចនេះហើយដែលជាកត្តាគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ព្រោះវាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអត្តសញ្ញាណរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាផងដែរ ហេតុអ្វីបានជាចំនួនសមណនិស្សិត មានភាគរយតិចបែបនេះ? តើទៅថ្ងៃអនាគតការងារបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យអាចនឹងបាត់បង់ចំនួនព្រះសង្ឃទាំងស្រុងដែរឬទេ? តើផ្នែកជំនាញ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ និងថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីរក្សាបាននូវនិរន្តរភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាល? ជាពិសេសរក្សាឱ្យចំនួនព្រះសង្ឃបន្តការសិក្សាទៅកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា។

ដោយឡែក បើយើងពិនិត្យទៅមើលជំនាញឯកទេសដែលសមណនិស្សិត និស្សិតពេញនិយមក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រនៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ សូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

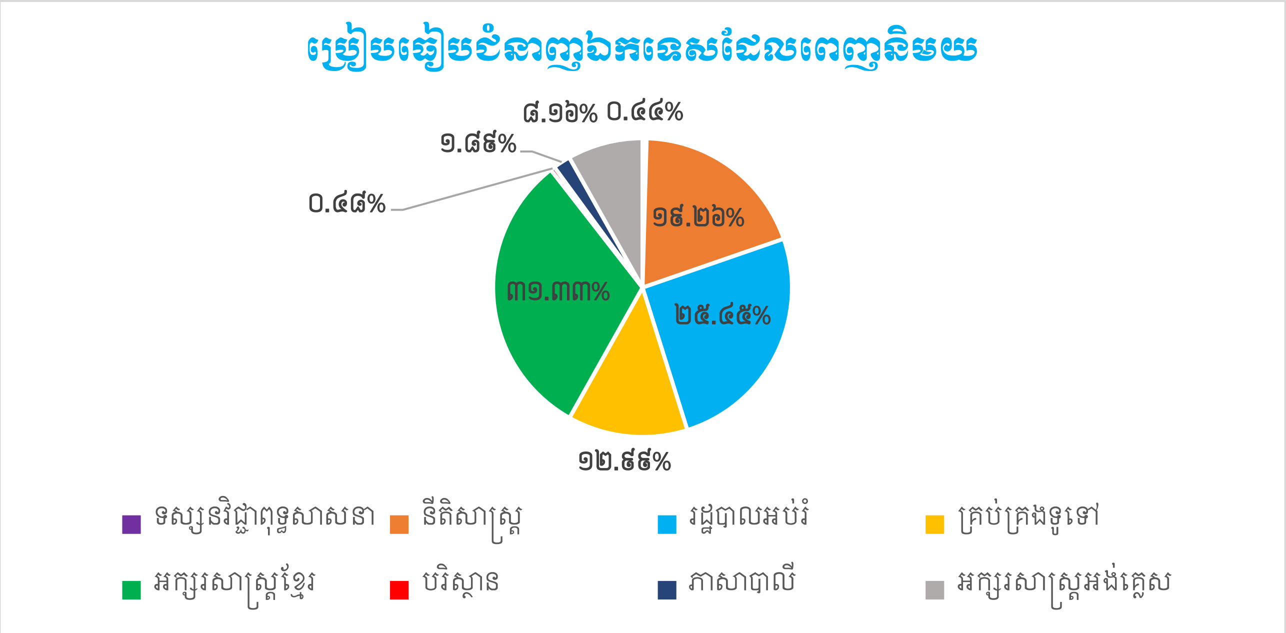

ផ្អែកទៅលើទិន្នន័យដែលបានធ្វើការប្រៀបធៀបបង្ហាញខាងលើនេះ យើងសង្កេតឃើញថា ជំនាញឯកទេសដែលពេញនិយមបំផុតសម្រាប់សមណនិស្សិត និស្សិតសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជទាំង ៣ ទីតាំងគឺជំនាញអក្សរសាស្ត្រខ្មែរដែលមានរហូតដល់ ៣១.៣៣%។ ដោយឡែកជំនាញឯកទេដែលទទួលរងនូវហានិភ័យខ្ពស់ជាងគេគឺទស្សនវិជ្ជាពុទ្ធសាសនា ដែលមានសមណនិស្សិត និស្សិតត្រឹមតែ ០.៤៤% ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានចាប់យកឯកទេសមួយនេះ។ យោងតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងវិភាគទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ នៅពុំទាន់បានធ្វើការសិក្សាឱ្យស៊ីជម្រៅ ថាតើបណ្តាលមកពីកត្តាអ្វីខ្លះដែលធ្វើឱ្យសមណនិស្សិត និស្សិតពុំសូវចាប់អារម្មណ៍សិក្សាឯកទេសទស្សនវិជ្ជាពុទ្ធសាសនានិងឯកទេសដទៃមួយចំនួនទៀតនៅឡើយទេ។ ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានកាន់តែលម្អិតបន្ថែមទៀត គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ នឹងធ្វើការឱ្យបានជិតស្និទ្ធជាមួយពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ផ្នែកជំនាញ និងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែមអំពីបញ្ហាប្រឈមដែលពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យកំពុងជួបប្រទះ និងស្វែងរកដំណោះស្រាយឱ្យបានសមស្របឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាទាំងនោះ។

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិតកំពុងសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជទាំង ៣ ទីតាំងមានស្ថានភាពដូចខាងក្រោម៖

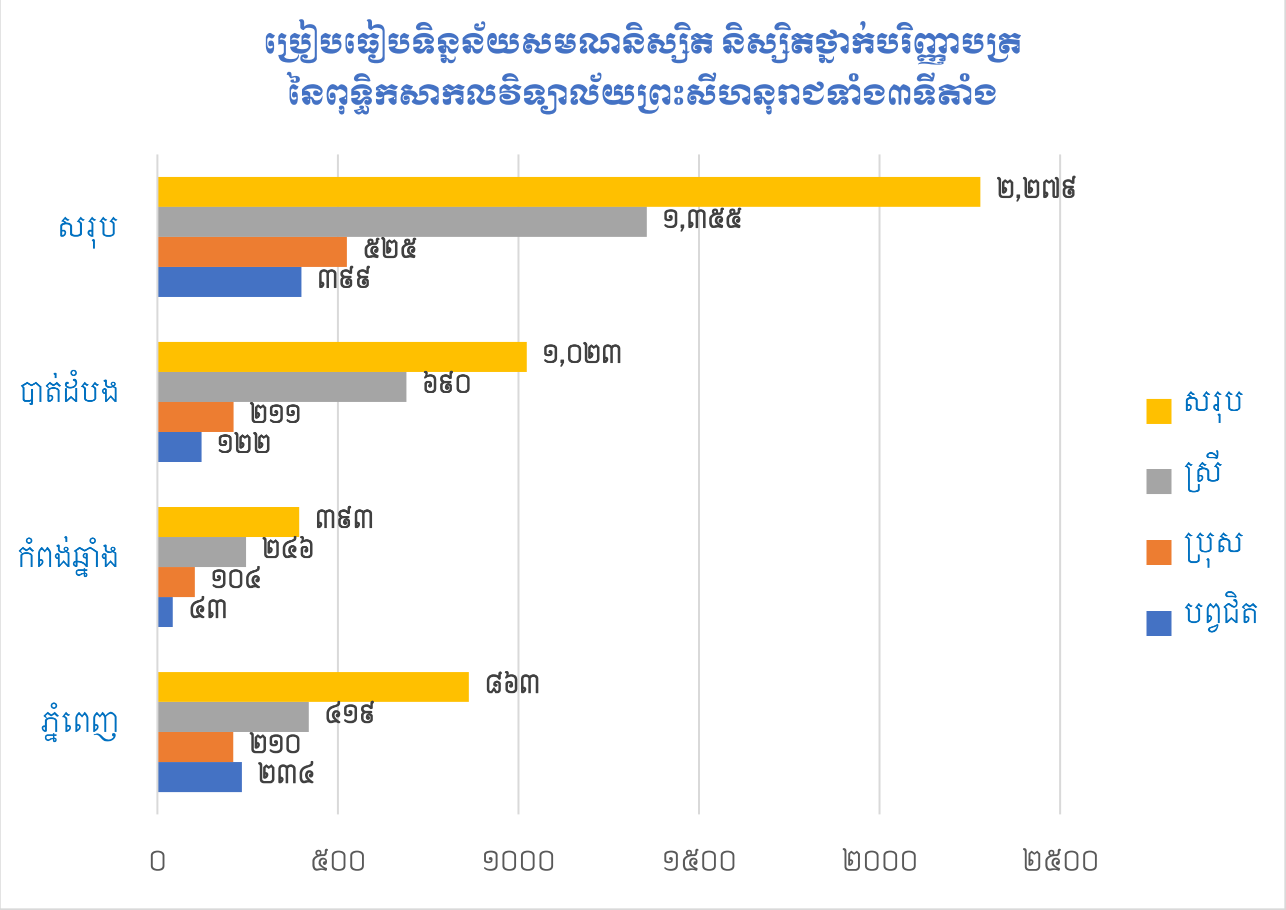

ក្នុងចំណោមទីតាំងទាំង ៣ នៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ យើងសង្កេតឃើញថា ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបងមានចំនួនសមណនិស្សិត និស្សិតច្រើនជាងគេសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ដូចមានទិន្នន័យបង្ហាញខាងលើស្រាប់។

ចំពោះការវិភាគទិន្នន័យជារួមយើងពិនិត្យឃើញថា សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិតកំពុងសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជទាំង ៣ ទីតាំងមានការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដូច្នេះដើម្បីឱ្យជ្រាបកាន់តែច្បាស់សូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

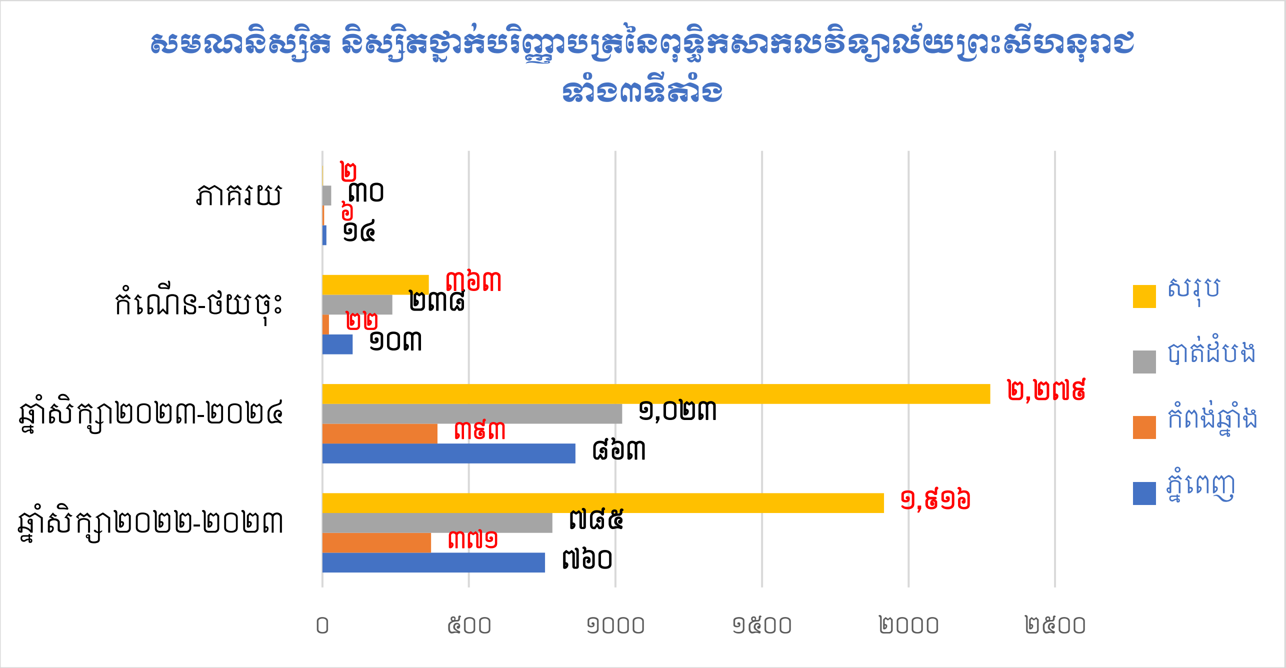

ដូច្នេះបើអង្កេតជារួម សមណនិស្សិត និស្សិតនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជមានការកើនឡើង ២% ក្នុងនោះពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តបាត់ដំបងបានកើនឡើងរហូតដល់ទៅ ៣០% ដែលជាកំណើនខ្ពស់បំផុត បើប្រៀបធៀបទៅនឹងទីតាំង ២ ផ្សេងទៀត។

ចំពោះថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងរបាយការណ៍នឹងមិនធ្វើការប្រៀបធៀបទិន្នន័យសមណនិស្សិត និស្សិតកម្រិតនេះឡើយ ដោយសារមានចំនួនតិច ដូច្នេះលោកអ្នកអានទូទៅអាចធ្វើការអង្កេតតាមរយៈរបាយការណ៍នេះ ឬតាមប្រភពផ្សេងៗទៅតាមអធ្យាស្រ័យរបស់ខ្លួនចុះ។

បន្ទាប់ពីការបណ្តុះបណ្តាលអស់រយៈពេលពេញមួយឆ្នាំ សមណនិស្សិត និស្សិតនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជទាំង ៣ ទីតាំងសរុបចំនួន ៣២៣ រូប ក្នុងនោះពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជភ្នំពេញមានសមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន ១០២ រូប ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជសាខាខេត្តកំពង់ឆ្នាំងចំនួន ៨៣ រូប និងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ

សាខាខេត្តបាត់ដំបងចំនួន **១៣២** រូប បានការពារសារណាបញ្ចប់ការសិក្សារបស់ខ្លួន ក្នុងចំណោមនោះសមណនិស្សិត និស្សិតដែលបានការពារជាប់ជាស្ថាពរមានចំនួន **៣១៩** រូបស្មើនឹង **៩៩%** ធ្លាក់ **៤** រូបស្មើនឹង **១%**។

ព្រមជាមួយគ្នានេះដែរ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជបានធ្វើការប្រឡងជ្រើសរើសសមណសិស្ស សិស្សឱ្យចូលរៀនថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៤-២០២៥ ដែលមានបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនចូលរួមប្រឡងសរុបមានដូចខាងក្រោម៖

ល.រ	ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ព្រះសីហនុរាជ	សមណសិស្ស សិស្ស	ប្រឡងជាប់	ភាគរយ	ប្រឡងធ្លាក់	ភាគរយ
១	ភ្នំពេញ	៤៩៦	៤៦៨	៩៤%	២៨	៦%
២	កំពង់ឆ្នាំង	១២២	១១៣	៩៣%	៩	៧%
៣	បាត់ដំបង	៣៤៥	៣៤០	៩៩%	៥	១%
សរុប		**៩៦៣**	**៩២១**	**៩៦%**	**៤២**	**៤%**

ក្នុងចំណោមបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនដែលប្រឡងជាប់ទាំងអស់ ក្នុងនោះគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍នឹងធ្វើការប្រៀបធៀបទៅលើចំនួនសមណសិស្ស សិស្សប្រុស និងសិស្សស្រីដែលបានចូលរួមប្រឡងយកអាហារូបករណ៍១០០%សិក្សារយៈពេល ៤ ឆ្នាំ ដោយមិនមានការបង់ប្រាក់ ព្រោះជាអាហារូបករណ៍ដែលត្រូវបានផ្តល់ប្រគេន ជូនដោយរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សម្រាប់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ជាពិសេសពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា។

ដូច្នេះ ដើម្បីបានជាមូលដ្ឋានក្នុងការវិភាគនិងវាយតម្លៃពីដំណើរវិវឌ្ឍរបស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ក៏ដូចជាសក្ខីកម្មបង្ហាញឱ្យឃើញពីការប្រែប្រួលរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាផងដែរ ចូរពិនិត្យនូវទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

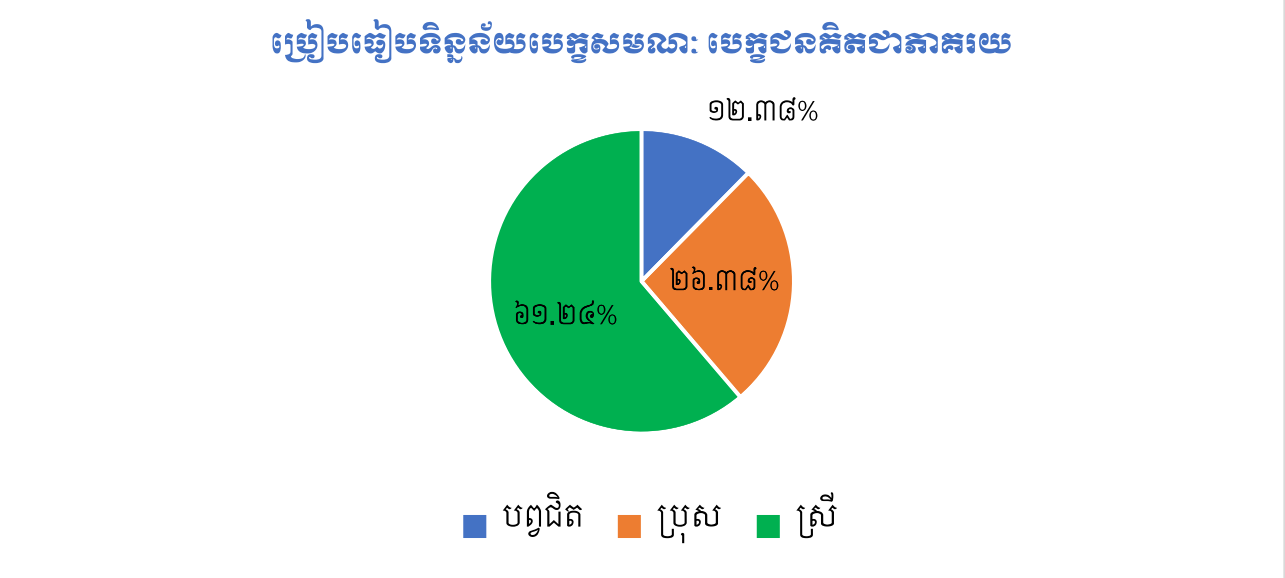

ផ្អែកទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ មានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងទិន្នន័យសមណនិស្សិត និស្សិតដែលកំពុងសិក្សានៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រផងដែរ គឺនៅតែចំនួនសិស្សស្រីដែលចូលរួមប្រឡងមានភាគរយខ្ពស់ជាងគេ ដែលមានរហូតដល់ទៅ **៦១.២៤%** ចំណែកឯ សមណសិស្សមានត្រឹមតែ **១២.៣៨%** ប៉ុណ្ណោះ សម្រាប់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជទាំង **០៣** ទីតាំង។

ក្រៅពីការបណ្តុះបណ្តាលពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជទាំង **៣** ទីតាំងបានសម្របសម្រួលលើការងារបច្ចេកទេស និងការងាររដ្ឋបាលទូទៅផ្សេងៗជាច្រើនទៀតក្នុងនោះដែរ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជបានទទួលលិខិតចូលចំនួន **២១១** ច្បាប់ ចេញលិខិតទៅកាន់ស្ថានប័ននិងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធចំនួន **២,៣៨៤** ច្បាប់ បញ្ជូនលិខិតបន្តទៅកាន់អង្គភាពឬស្ថាប័នផ្សេងៗចំនួន**១០០** ច្បាប់ បានរៀបចំបាឋកថាចំនួន **៣១** លើក បានចុះអនុស្សារណៈនៃការយោគយល់ជាមួយស្ថាប័នអប់រំនានាចំនួន **១១** ស្ថាប័ន ប្រជុំបច្ចេកទេសផ្ទៃក្នុងនិងខាងក្រៅអង្គភាពចំនួន **២៦៤**លើក ចេញវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាប្រគេន ជូនសមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន **១២៦** សន្លឹក ចេញព្រឹត្តិបត្រពិន្ទុចំនួន **៣១៤** សន្លឹក ចេញវិញ្ញាបនបត្រថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានចំនួន **១៩៣** សន្លឹក ប្រជុំរៀបចំវាយតម្លៃគុណភាពអប់រំជាមួយគណៈកម្មការវាយតម្លៃគុណភាពអប់រំកម្ពុជា (ACC) ចំនួន **៥២** លើក ចេញសញ្ញាបត្រថ្នាក់បរិញ្ញាបត្របណ្តោះអាសន្នចំនួន**២៨១**សន្លឹកចេញសញ្ញាបត្រថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បណ្តោះអាសន្នចំនួន**២១**សន្លឹកនិងចូលរួមការងារសប្បុរសធម៌ផ្សេងៗចំនួន **៣៥៩** លើក។

ឃ- ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា

ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា គឺជាគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ដែលទទួលបានការប្រោសព្រះរាជទានព្រះនាមពីព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយមានព្រះនាមថា ពុទ្ធិកមហាវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា[២០] និងបានបើកដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលជាផ្លូវការចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៧[២១] រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ជាងនេះទៅទៀត ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា ត្រូវបានទទួលស្គាល់ពីគណៈកម្មាធិការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំនៃកម្ពុជា (ACC)[២២] ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋាន ស្តីពីការទទួលស្គាល់កម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានលើពុទ្ធិកមហាវិទ្យាល័យទស្សនវិជ្ជាសាសនា និងនីតិសាស្ត្រ ពុទ្ធិកមហាវិទ្យាល័យ បាលី-សំស្ក្រឹត និងភាសាបរទេស ពុទ្ធិកមហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ និងអក្សរសាស្ត្រ និងពុទ្ធិកមហាវិទ្យាល័យព័ត៌មានវិទ្យាផងដែរ។

[២០] ថ្ងៃទី០៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៤

[២១] អនុក្រឹត្យលេខ៨៣ អនក្រ ប.ក ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧

[២២] ស.ជ.ណ លេខ ០៤/២៣ ចុះថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣

ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា បានចូលជាសមាជិកសមាគមសាកលវិទ្យាល័យអន្តរជាតិ នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ (IAU)[២៣] ដែលមានសាកលវិទ្យាល័យជាង **៦០០** ជាសមាជិកមកពី **១៣០** ប្រទេស ទូទាំងពិភពលោក នេះគឺជាប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មី ដែលពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក្នុងការលើកកម្ពស់ឧត្តមភាពអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាលើឆាកអន្តរជាតិ។

បច្ចុប្បន្ន ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា មានសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតីកិត្តិឧទ្ទេសបណ្ឌិត **ប៊ូរ គ្រី** ជាព្រះសាកលវិទ្យាធិការ និងអមដោយព្រះសាកលវិទ្យាធិការរង សាកលវិទ្យាធិការរងចំនួន **៥** រូប (ស្រី **១**នាក់) ព្រឹទ្ធបុរស **៣** រូប ព្រឹទ្ធបុរសរង **៤** រូប គ្រូក្រុបខណ្ឌ **២** នាក់ និងមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យាចំនួន **២** នាក់។

នៅក្នុងបេសកកម្មនៃការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្រមិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាបាននិងកំពុងបើកដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រចំនួន **៤** មហាវិទ្យាល័យនិង**៧**ឯកទេសនិងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ចំនួន **៥** ឯកទេសផងដែរ។

១-ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សមណនិស្សិត និស្សិត			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	ទស្សនវិជ្ជាពុទ្ធសាសនា និងនីតិសាស្ត្រ	នីតិសាស្ត្រ	១២៤	៣៨៦	១៩៩	**៧០៩**
		ទស្សនវិជ្ជា	១១	៣៦	១៥	**៦២**
២	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ អក្សរសាស្ត្រ	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ	១៣	១១៧	២៥	**១៥៥**
		គ្រប់គ្រងទូទៅ	២៥	១៧៤	១១៤	**៣១៣**
៣	បាលី-សំស្ក្រឹត ភាសាបរទេស	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	៨	៧០	៨៦	**១៦៤**
		អក្សរសាស្ត្រអង់គ្លេស	១៦	១៨៧	១៨០	**៣៨៣**
៤	ព័ត៌មានវិទ្យា	ព័ត៌មានវិទ្យា	១៦	១៤២	៣៣	**១៩១**
សរុប			**២១៣**	**១,១១២**	**៦៥២**	**១,៩៧៧**

នៅក្នុងដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលនេះ សមណនិស្សិត និស្សិតទាំងអស់បានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ ដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹង ជំនាញ និងសមត្ថភាពទាំងផ្លូវលោកនិងផ្លូវធម៌ ដែលជាប្រយោជន៍ដល់ការអភិវឌ្ឍជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង និងរក្សាបាននូវគុណតម្លៃដ៏ល្អនៅក្នុងសង្គម។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះក៏ជាការរួមចំណែកលើកមុខមាត់សង្គមជាតិ ដោយសារការប្រតិបត្តិដ៏ត្រឹមត្រូវទៅតាមគន្លងធម៌ ដែលជាកត្តាដ៏សំខាន់ក្នុងការរក្សានូវតម្លៃរបស់មនុស្សឱ្យមានកិត្យានុភាពនៅក្នុងសង្គមផងដែរ។ ផ្អែកទៅ

[២៣] ថ្ងៃទី១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២២

លើទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើនេះ បានបញ្ជាក់ពីការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់របស់សមណនិស្សិត និស្សិតក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រទៅលើមុខជំនាញ ឬឯកទេសផ្សេងៗពីគ្នា ទៅតាមចំណូលចិត្តរៀងៗខ្លួន។

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិតនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាមានការប្រែប្រួល កើនឡើង ឬថយចុះយ៉ាងណានោះ ចូរអង្កេតទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

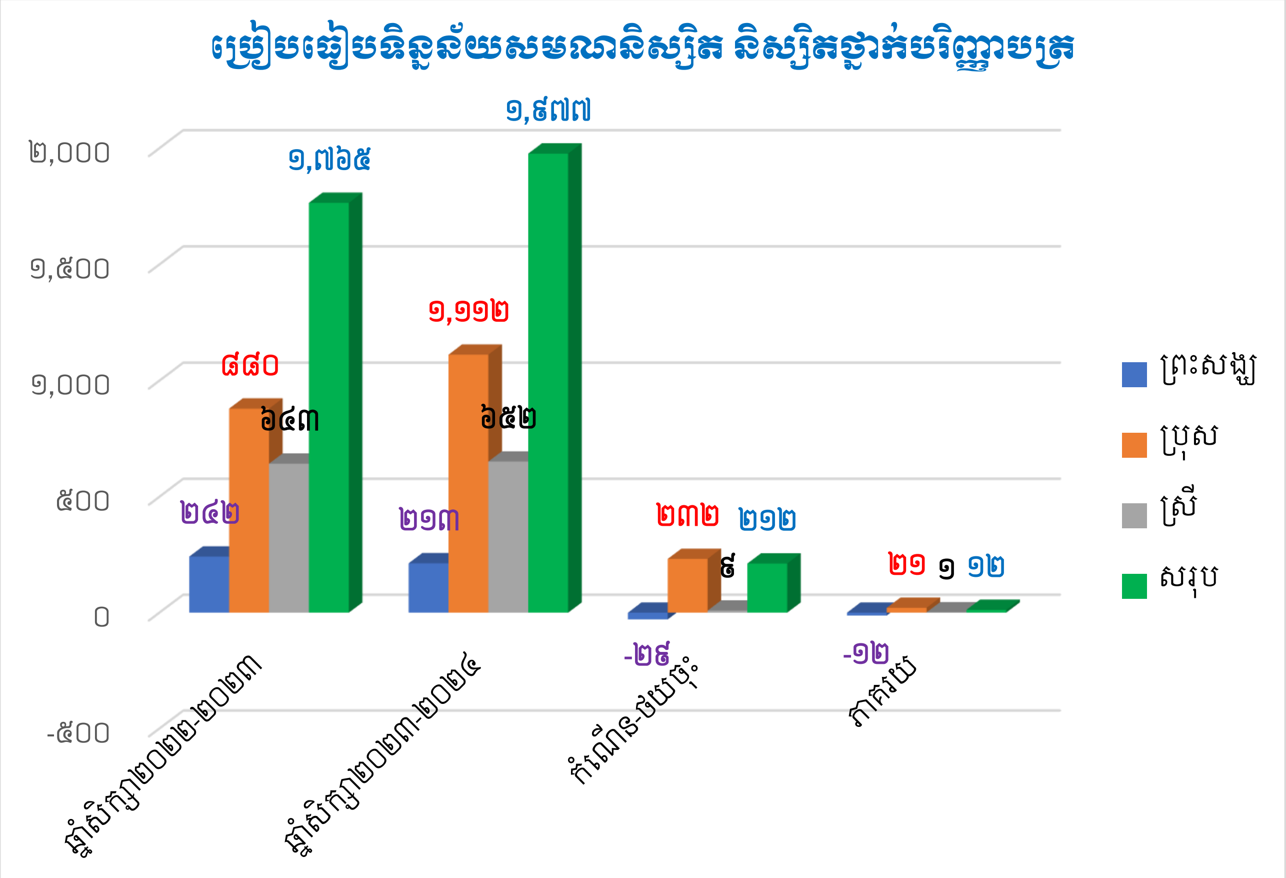

យោងទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើនេះ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា សមណនិស្សិត និស្សិតមានការកើនឡើងជារួម **១២%** និស្សិតស្រីកើនឡើង **១%** និស្សិតប្រុសកើនឡើង **២១%** ដោយឡែកសម្រាប់សមណនិស្សិតមានការថយចុះរហូតដល់ទៅ **១២%** ទៅវិញ។ ប៉ុន្តែយ៉ាងណាក៏ដោយជាទិដ្ឋភាពរួមយើងសង្កេតឃើញថា ការអប់រំថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា ក៏បានបង្ហាញនូវសញ្ញាណវិជ្ជមានក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សកម្រិតឧត្តមសិក្សាគួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងដែរ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត សម្រាប់សមណនិស្សិត និស្សិតទាំង **៣** ភេទ កំពុងសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា មានចំនួនខុសៗគ្នាគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដូច្នេះដើម្បីងាយស្រួលដល់ការអង្កេតគណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ នឹងបង្ហាញនូវទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

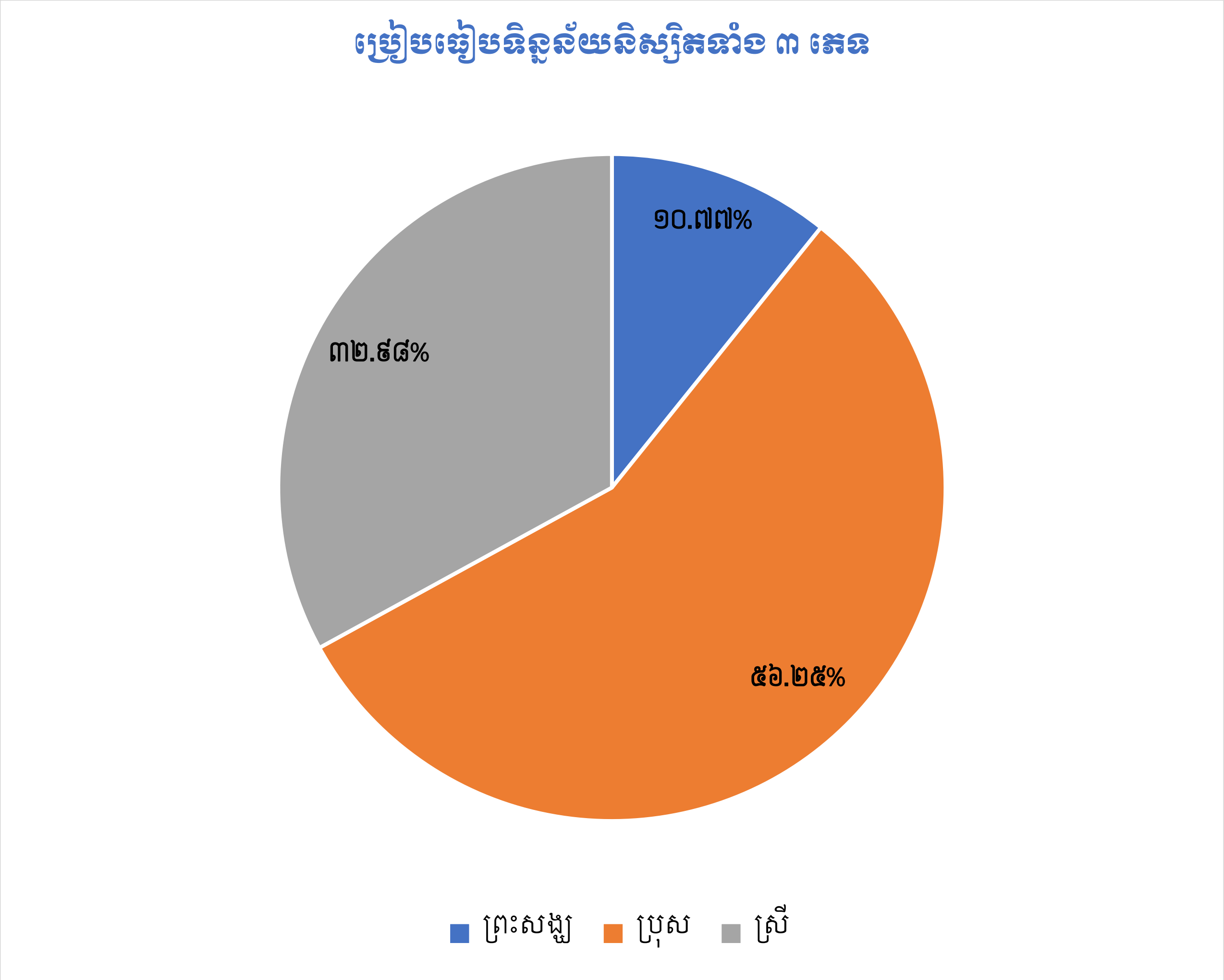

សម្រាប់ទិន្នន័យប្រៀបធៀបនេះ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានសង្កេតឃើញថា និស្សិតប្រុសមានរហូតដល់ទៅ **៥៦.២៥%** ដោយឡែកសមណនិស្សិតមានត្រឹមតែ **១០.៧៧%** ប៉ុណ្ណោះ ដែលជាភាគរយទាបបំផុតសម្រាប់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា ក៏ដូចជាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យដទៃទៀតដែរ។ ការចាប់អារម្មណ៍ត្រង់ចំណុចនេះ ចង់បង្ហាញឱ្យឃើញពីអត្តសញ្ញាណនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ជាទូទៅថាជាសាកលវិទ្យាល័យសម្រាប់ព្រះសង្ឃ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ ចំនួនព្រះសង្ឃដែលសិក្សានៅតាមពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យតែងមានការថយចុះជាលំដាប់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ ទាំងនេះក៏ជាក្ដីបារម្ភសម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមពីអនាគតរបស់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សានៅកម្រិតឧត្តមសិក្សាផងដែរ។

ព្រមជាមួយគ្នានេះដែរ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានសង្កេតឃើញថា សមណនិស្សិត និស្សិតកំពុងសិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា បានចាប់អារម្មណ៍សិក្សារៀនសូត្រលើឯកទេសផ្សេងៗពីគ្នាទៅតាមចំណូលចិត្តរៀងៗខ្លួន។ ដូច្នេះដើម្បីជ្រាបកាន់តែច្បាស់ថា តើឯកទេសណាមួយ ដែលមានភាពពេញនិយមជាងគេសម្រាប់សមណនិស្សិត និស្សិតនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា ចូរមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

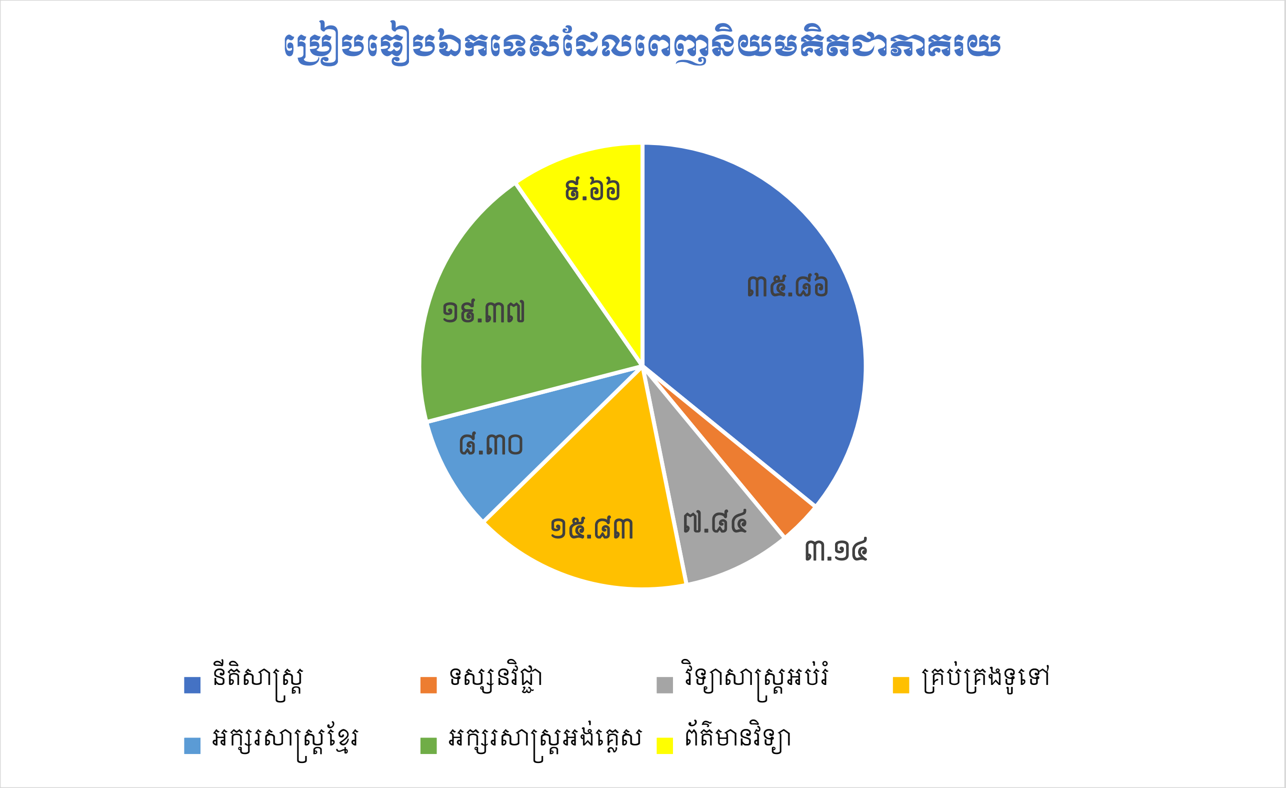

ភស្តុតាងបង្ហាញខាងលើនេះ បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា បច្ចុប្បន្នសមណនិស្សិត និស្សិតបានចាប់អារម្មណ៍ខ្ពស់ទៅលើឯកទេសនីតិសាស្ត្រដែលមានរហូតដល់ទៅ **៣៥.៨៦%** សម្រាប់ជំនាញដែលជាអត្តសញ្ញាណរបស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ គឺទស្សនវិជ្ជាព្រះពុទ្ធសាសនាមានត្រឹមតែ **៣.១៤%** ប៉ុណ្ណោះដែលទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍ពីសមណនិស្សិត និស្សិត។

ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ចាំបាច់ត្រូវតែមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ ដែលមានចំណេះដឹង ជំនាញ និងបទពិសោធគ្រប់គ្រាន់ទៅលើមុខវិជ្ជាដែលខ្លួនបង្ហាត់ ដែលជាកត្តាដ៏សំខាន់ក្នុងការផ្ទេរចំណេះដឹងដល់សមណនិស្សិត និស្សិតឱ្យស្របនឹងភាពរីកចម្រើននៃសង្គមនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាបានប្រើប្រាស់គ្រូ **២** ប្រភេទគឺគ្រូក្របខណ្ឌចំនួន **៤** រូប និងគ្រូជួលចំនួន **១១១** សរុបស្មើនឹង **១១៥** រូប ដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀននៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ។ ចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យ របស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាមានភាពប្រែប្រួលទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងសមណនិស្សិត និស្សិតនិងទៅតាមតម្រូវការចាំបាច់ និងគោលការណ៍ដែលបានកំណត់នៅក្នុងផែនការប្រចាំឆ្នាំ ក្នុងការជ្រើសរើសសមណសិស្ស សិស្សអាហារូបករណ៍ **១០០%** ឱ្យសិក្សារយៈពេល **៤** ឆ្នាំ ដោយមិនមានការបង់ថ្លៃ។

ដូច្នេះ ដើម្បីជ្រាបកាន់តែច្បាស់អំពីភាពប្រែប្រួលនៃការប្រើប្រាស់គ្រូសាស្ត្រាចារ្យនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាមានស្ថានភាពយ៉ាងណានោះសូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

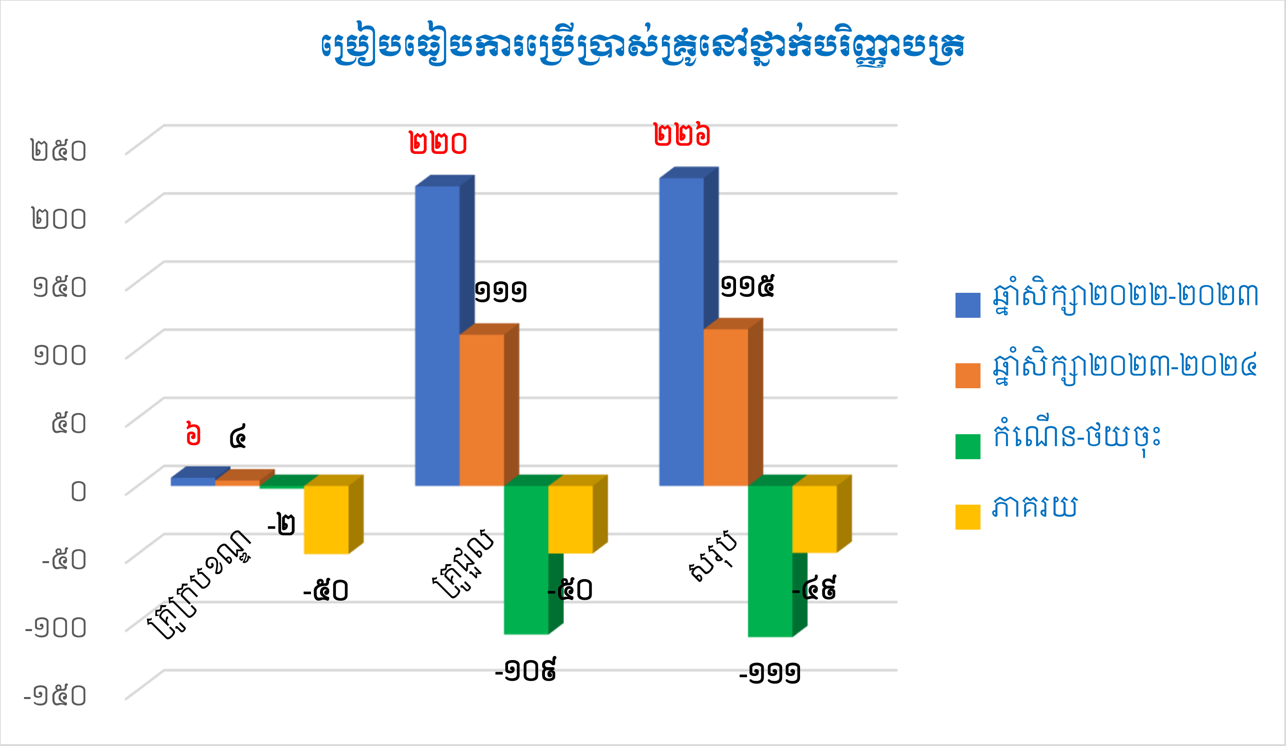

ផ្អែកទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបនេះ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ការប្រើប្រាស់គ្រូសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៣-២០២៤ របស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាបានថយចុះ **៤៩%** បើប្រៀបធៀបទៅនឹងឆ្នាំចាស់។ ប៉ុន្តែចំពោះប្រសិទ្ធភាពនៃការបង្រៀននិងការគ្រប់គ្រងថ្នាក់គួរតែត្រូវបានសិក្សាបន្ថែមទៀត ព្រោះបើពិនិត្យទៅមើលពីចំនួនសមណនិស្សិត និស្សិត និងសមតុល្យរបស់គ្រូអាចជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមច្រើន ដោយសារគ្រូសាស្ត្រាចារ្យមានចំនួនថយចុះស្មើតែ **៥០%** តើពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យចាត់ចែងប្រើប្រាស់ដោយរបៀបណា ដើម្បីឱ្យការបណ្តុះបណ្តាលមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាបានរួមចំណែកជាច្រើនក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានគ្រូសាស្ត្រាចារ្យឱ្យអស់ពីលទ្ធភាព និងទទួលបានលទ្ធផលល្អក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលផងដែរ។

២-ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ល.រ	ឯកទេស	សមណនិស្សិត និស្សិត			
		ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	រដ្ឋបាលសាធារណៈ	៣៨	១៣៧	៥១	២២៦
២	នីតិឯកជន	៤	៣១	២៨	៦៣
៣	គ្រប់គ្រងទូទៅ	១៥	៦០	២៨	១០៣
៤	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ	១១	២៦	២៦	៦៣
៥	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	១	១៤	០	១៥
សរុប		**៦៩**	**២៦៨**	**១៣៣**	**៤៧០**

ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ របស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាបានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី ដោយមានសមណនិស្សិត និស្សិតបានសិក្សារៀនសូត្រយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ និងប្រកបដោយភាពសកម្ម។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ចំពោះស្ថានភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលនេះក៏មានភាពប្រែប្រួលទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍនៃសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមកម្ពុជាផងដែរ។ ព្រោះកត្តាសេដ្ឋកិច្ចគឺជាចំណុចស្នូល របស់សាធារណជនទូទៅ ក៏ដូចជាសមណនិស្សិត និស្សិតដែលអាចមានលទ្ធភាពក្នុងការចំណាយទៅលើការសិក្សារបស់ខ្លួន ដោយសារការសិក្សាចាប់ពីកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ឡើងទៅ សម្រាប់ការសិក្សានៅតាមបណ្តាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់នឹងពុំទទួលបានអាហារូបករណ៍សិក្សាដោយអត់បង់ថ្លៃនោះឡើយ។ ហេតុនេះហើយ សាមីជនចាំបាច់ត្រូវត្រៀមថវិកាបង់ថ្លៃសិក្សាដោយខ្លួនឯង ម្យ៉ាងទៀត ការបន្តការសិក្សានៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ក៏ត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើឆន្ទៈរបស់សិក្ខាកាមទាំងអស់នោះផងដែរ។ ទាំងនេះហើយដែលជាកត្តាដ៏សំខាន់នាំឱ្យសមណនិស្សិត និស្សិតសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានចំនួនតិចជាងនៅកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ។ ដើម្បីឱ្យបានជ្រាបកាន់តែច្បាស់អំពីស្ថានភាពសមណនិស្សិត និស្សិតដែលបានបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់មានឱនភាពឬរីកចម្រើនយ៉ាងណានោះ សូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

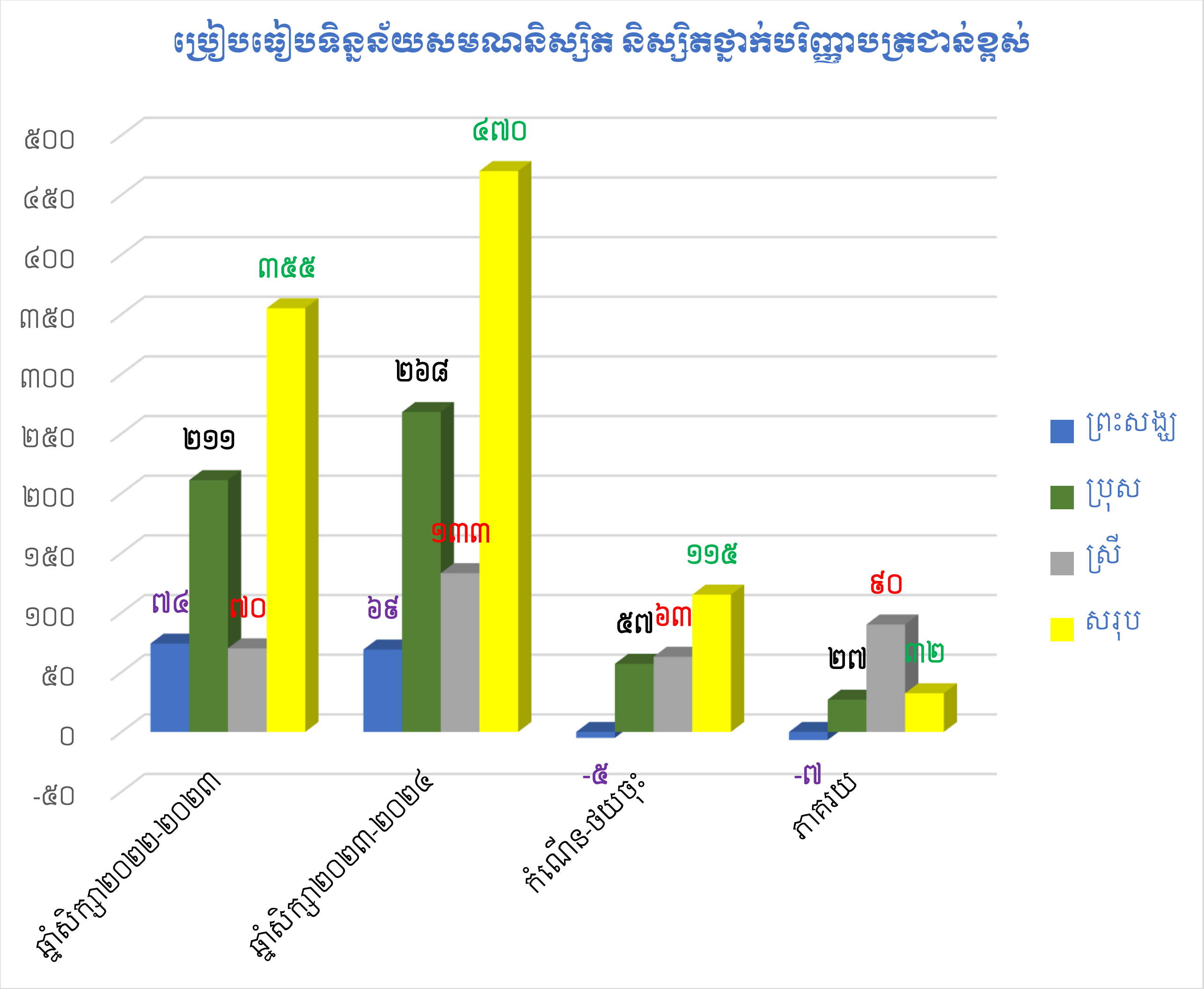

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិតមានការកើនឡើងជារួម **៣២%** ដោយឡែកសមណនិស្សិតបានថយចុះ **៧%** នេះបើយោងទៅលើទិន្នន័យប្រៀបធៀបដែលបានបង្ហាញខាងលើ។

នៅក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ របស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជានាពេលបច្ចុប្បន្ន បានប្រើប្រាស់គ្រូជួលទាំងស្រុងសរុបមានចំនួន **៣២** រូប។

ក្រៅពីនេះ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជាបានរៀបចំប្រឡងជ្រើសរើសសមណនិស្សិត និស្សិតអាហារូបករណ៍ **១០០%** ឱ្យចូលរៀនថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានឆ្នាំ២០២៤-២០២៥ ចំនួន**១,៣៦២** រូប ប្រឡងជាប់**១,២៥៥** រូប និងប្រឡងធ្លាក់**១០៧** រូប។ ចំណែកឯសមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន**១៧២** រូបបានការពារសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រដោយជោគជ័យ។

សម្រាប់ការងារបច្ចេកទេសរដ្ឋបាលទូទៅ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា បានទទួលលិខិតចូលចំនួន**៤២** ច្បាប់ ចេញលិខិតទៅកាន់អង្គភាពនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានាចំនួន **៥៤** ច្បាប់ ប្រជុំបច្ចេកទេសផ្ទៃក្នុងនិងខាងក្រៅអង្គភាពចំនួន **១៤** លើក បានរៀបចំពិធីចែកសញ្ញាបត្រថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនិងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ដល់សមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន **៥៧១** ច្បាប់។

ខ- ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

សកម្មភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាបានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី និងមានភាពសកម្ម ធ្វើយ៉ាងណាផ្តល់ឱកាសឱ្យបានច្រើនដល់កុលបុត្រខ្មែរទូទៅដែលមានស្ថានភាពគ្រួសារក្រីក្រលំបាក ទទួលបានការអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាប្រកបដោយភាពស្មើគ្នា ដោយមិនមានការប្រកាន់ជាតិសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ឬសាសនាឡើយ។ ក្នុងន័យនេះ វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាបានបើកទូលាយ សម្រាប់មហាជនទូទៅក្នុងការបន្តការអប់រំរបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងថែមទៀត ដើម្បីរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនាប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។

ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** មានគណៈគ្រប់គ្រងព្រះមន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការ សាស្ត្រាចារ្យក្របខណ្ឌ និងមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យាកំពុងបម្រើការងារសរុបចំនួន **៥១** រូប (ព្រះសាកលវិទ្យាធិការ **០១** អង្គ សាកលវិទ្យាធិការរង **០២** នាក់ ព្រឹទ្ធបុរស **០៣** នាក់ ព្រឹទ្ធបុរសរង **០៧** នាក់ ប្រធានការិយាល័យ **០៦** រូប អនុប្រធានការិយាល័យ **០៤** នាក់ មន្ត្រីក្របខណ្ឌ **០៥** នាក់ មន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យា **១៧** រូប និងគ្រូសាស្ត្រាចារ្យក្របខណ្ឌ **០៦** នាក់)។

ដើម្បីសម្របសម្រួលការងារទូទៅឱ្យមានដំណើរការល្អ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន បានទទួលលិខិតចូលមកពីប្រភពនានាចំនួន **១០៧** ច្បាប់ ចេញលិខិតទៅកាន់អង្គភាពនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធចំនួន **៩៦១** ច្បាប់ ប្រជុំបច្ចេកទេសផ្ទៃក្នុងនិងខាង

ក្រៅអង្គភាពចំនួន **៨២** លើក ធ្វើបាឋកថាចំនួន **០៥** លើក ចេញសញ្ញាបត្រថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋាន ចំនួន **៧៩៨** ច្បាប់ប្រគេន ជូនសមណនិស្សិត និស្សិតយកទៅប្រើប្រាស់ ចេញសញ្ញាបត្រថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ចំនួន **១៦៧** ច្បាប់។

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតី តេជោ **ហ៊ុន សែន** បាននិងកំពុងបន្តបណ្ដុះបណ្ដាលសមណនិស្សិត និស្សិតទាំងពីរកម្រិតគឺថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ និងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។ ក្នុងនោះដែរ សម្រាប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ដែលពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យបាននិងកំពុងដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលមានចំនួន **០៣** មហាវិទ្យាល័យនិង **០៣** ឯកទេស។

១-ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សរុប			
			ព្រះសង្ឃ	**ប្រុស**	**ស្រី**	**សរុប**
១	ទស្សនវិជ្ជានិងសាសនា	ទស្សនពុទ្ធសាសនា	១	០	៣	៤
		នីតិសាស្ត្រ	២២	៩១	៨២	១៩៥
២	វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម	រដ្ឋបាលអប់រំ	៣១	១១០	២២១	៣៦២
		គ្រប់គ្រងទូទៅ	៤	៥៦	៦៨	១២៨
៣	បាលី-សំស្ក្រឹតនិងភាសាបរទេស	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	១៤	៧៣	២៦២	៣៤៩
		អក្សរស/អង់គ្លេស	៣	១៦	២០	៣៩
សរុប			**៧៥**	**៣៤៦**	**៦៥៦**	**១,០៧៧**

ដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្របានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី និងមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសមណនិស្សិត និស្សិតក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះក៏ជាការរួមចំណែកពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការលើកកម្ពស់គុណតម្លៃ នៃការអប់រំនិងអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងឱ្យកាន់តែមានភាពទូលំទូលាយបន្ថែមទៀត។

ក្នុងនេះដែរពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកៀរគរនិងផ្ដល់ឱកាសឱ្យសមណនិស្សិត និស្សិត គ្រប់ស្រទាប់វណ្ណៈ បានទទួលការអប់រំកម្រិតឧត្តមសិក្សាប្រកបដោយភាពស្មើគ្នា ដោយមិនប្រកាន់វណ្ណៈ ពណ៌សម្បុរ ឬសាសនាឡើយ។ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សមណនិស្សិត និស្សិតដែលសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** មានស្ថានភាពប្រែប្រួលមួយចំនួនដូចមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងក្រោម៖

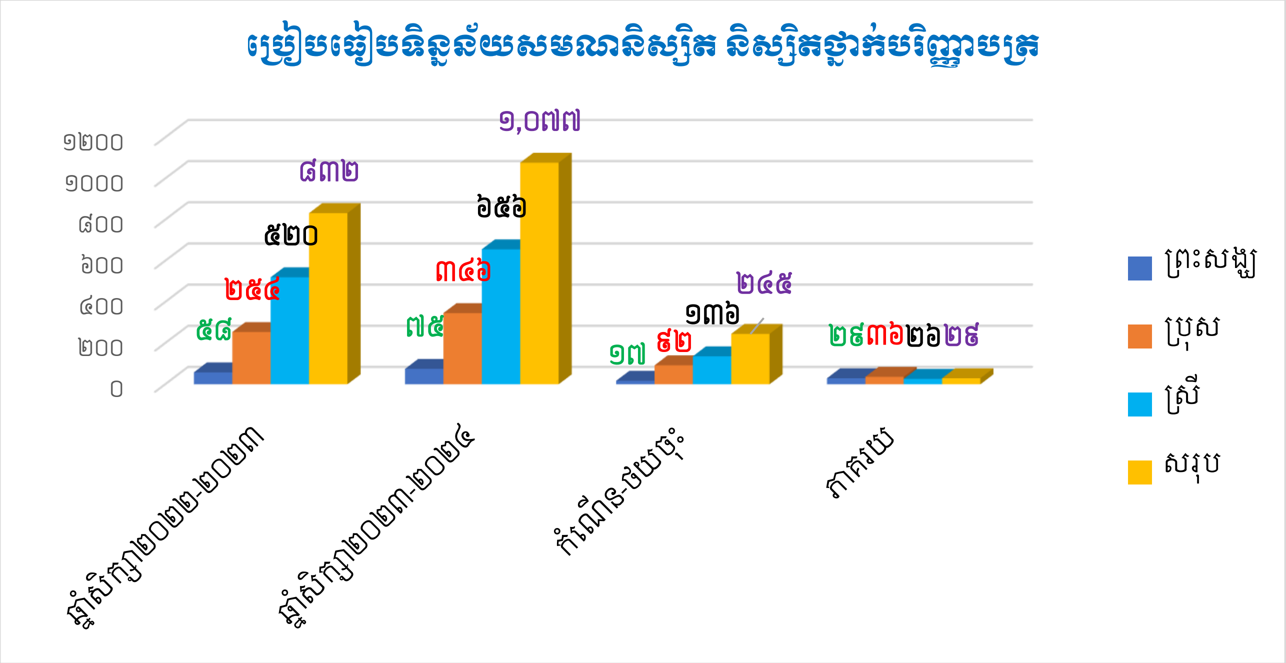

យោងតាមទិន្នន័យប្រៀបធៀបខាងលើនេះ បានបង្ហាញឱ្យឃើញចំណុចវិជ្ជមានច្រើននៅក្នុងនោះសមណនិស្សិត និស្សិតមានការកើនរហូតដល់ទៅ **២៩%** នេះបើគិតជារួម។ បើវិភាគដោយផ្នែក គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍បានពិនិត្យឃើញថា សមណនិស្សិតកើនឡើង **២៩%** និស្សិតប្រុសកើនឡើង **៣៦%** និងនិស្សិតស្រីកើនឡើង **២៦%** ។ ដូច្នេះទាំងនេះគឺជាការរួមចំណែកយ៉ាងច្រើន របស់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន**ក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សសម្រាប់សង្គមកម្ពុជានិងព្រះពុទ្ធសាសនា។

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ បើយើងធ្វើការវិភាគប្រៀបធៀបទៅលើទិន្នន័យសមណនិស្សិត និស្សិតទាំង ០៣ ភេទ (បព្វជិត ប្រុស និងស្រី) មានភាពខុសគ្នាដូចខាងក្រោម៖

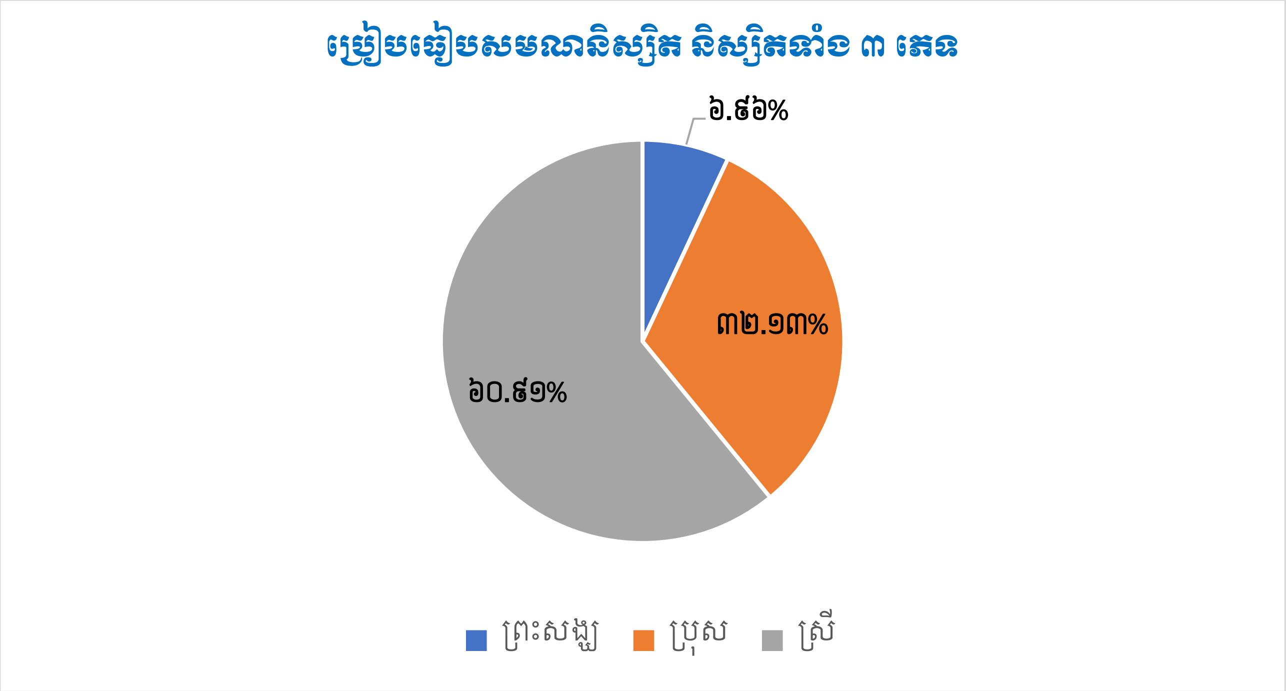

សម្រាប់សមណនិស្សិត និស្សិតទាំង ០៣ ភេទនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន យើងពិនិត្យឃើញថា និស្សិតប្រុសមានចំនួនច្រើនលើសលប់គឺមានរហូតដល់ទៅ **៦០.៩១%** ចំណែកឯសមណនិស្សិតមានត្រឹមតែ **៦.៩៦%** ប៉ុណ្ណោះ ដែលជាចំនួនតិចបំផុតគួរឱ្យបារម្ភ ព្រោះនេះជាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ដូច្នេះអត្តសញ្ញាណអាចប្រឈមទៅនឹងហានិភ័យច្រើន ដែលថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមគប្បីយកព្រះទ័យទុកដាក់ឱ្យបានច្រើនបន្ថែមទៀត ដើម្បីពង្រឹងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាឱ្យមានស្ថិរភាពយូរអង្វែងបន្តទៀត ពុំនោះទេអាចប្រឈមទៅនឹងមាត់ជ្រោះ នៃការបាត់បង់អត្តសញ្ញាណពុទ្ធិកសិក្សាទាំងស្រុងជាក់ជាមិនខានឡើយ។ ម្យ៉ាងទៀត បើយើងធ្វើការប្រៀបធៀបទៅលើជំនាញឯកទេសដែលជាអត្តសញ្ញាណរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាផងដែរនោះ សាធារណជនទូទៅនឹងមើលឃើញថា តើជំនាញឯកទេសអ្វីខ្លះដែលសមណនិស្សិត និស្សិតបានយកចិត្តទុកដាក់និងជ្រើសរើសយកជាជំនាញអាជីពសម្រាប់ថ្ងៃអនាគតរបស់ខ្លួន។

ដូច្នេះ ដើម្បីជ្រាបកាន់តែច្បាស់សូមពិនិត្យមើលទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

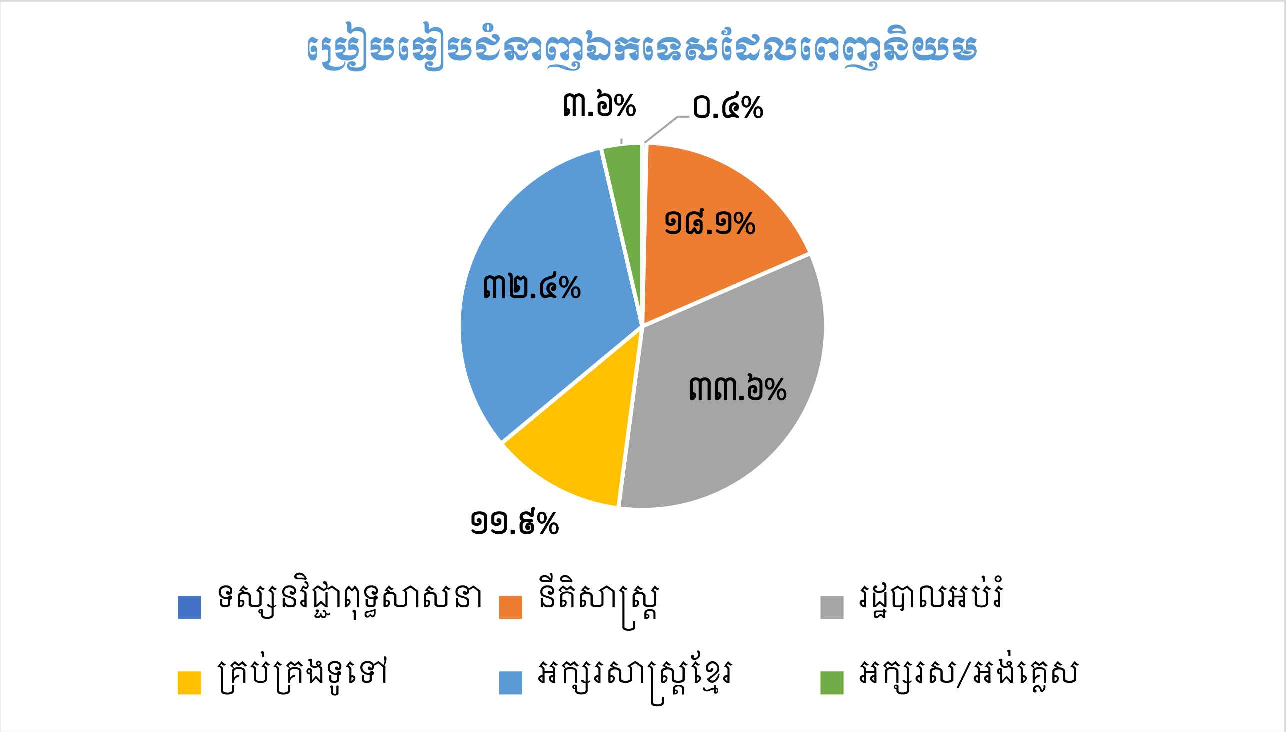

បើសង្កេតទៅលើស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃការវិភាគប្រៀបធៀបទិន្នន័យខាងលើ គណៈកម្ម-ការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍ ពិនិត្យឃើញថា ជំនាញឯកទេសដែលសមណនិស្សិតនិស្សិតចាប់អារម្មណ៍ជាងគេមានរដ្ឋបាលអប់រំ **៣៣.៦%**និងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរមាន **៣២.៣%** ដោយឡែកសម្រាប់ជំនាញឯកទេសដែលប្រឈមទៅនឹងហានិភ័យខ្ពស់បំផុត សម្រាប់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានោះគឺទស្សនវិជ្ជាពុទ្ធសាសនាមានត្រឹមតែ **០.៤%** ប៉ុណ្ណោះ។ យោងតាមទិន្នន័យ

ដែលបានរកឃើញនេះ បានជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមអាចធ្វើការវិភាគពិចារណា និងស្វែងរកឫសគល់ឱ្យបានច្បាស់លាស់បន្ថែមទៀតថា តើបណ្តាលមកពីកត្តាអ្វីខ្លះដែលនាំឱ្យសមណនិស្សិត និស្សិតមិនសូវចាប់អារម្មណ៍ទៅលើជំនាញឯកទេសទាំងនោះ? តើពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះដើម្បីពង្រឹង និងទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍ឡើងវិញ?

ដើម្បីអាចដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលសមណនិស្សិត និស្សិតប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងទទួលបានការគាំទ្រពីសាធារណជនទូទៅនោះ ដោយសារមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់ព្រះអង្គគ្រូ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ ដែលមានចំណេះដឹង សមត្ថភាព និងបទពិសោធខ្ពស់ក្នុងការផ្ទេរចំណេះដឹងដល់សមណនិស្សិត និស្សិត ប្រកបដោយឆន្ទៈ មនសិការដោយមិនគិតពីការនឿយហត់នោះឡើយ។ ក្នុងនោះដែរព្រះអង្គគ្រូ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យទាំង ០២ ប្រភេទគឺគ្រូក្របខណ្ឌនិងគ្រូជួលដែលបម្រើការងារនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** មានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

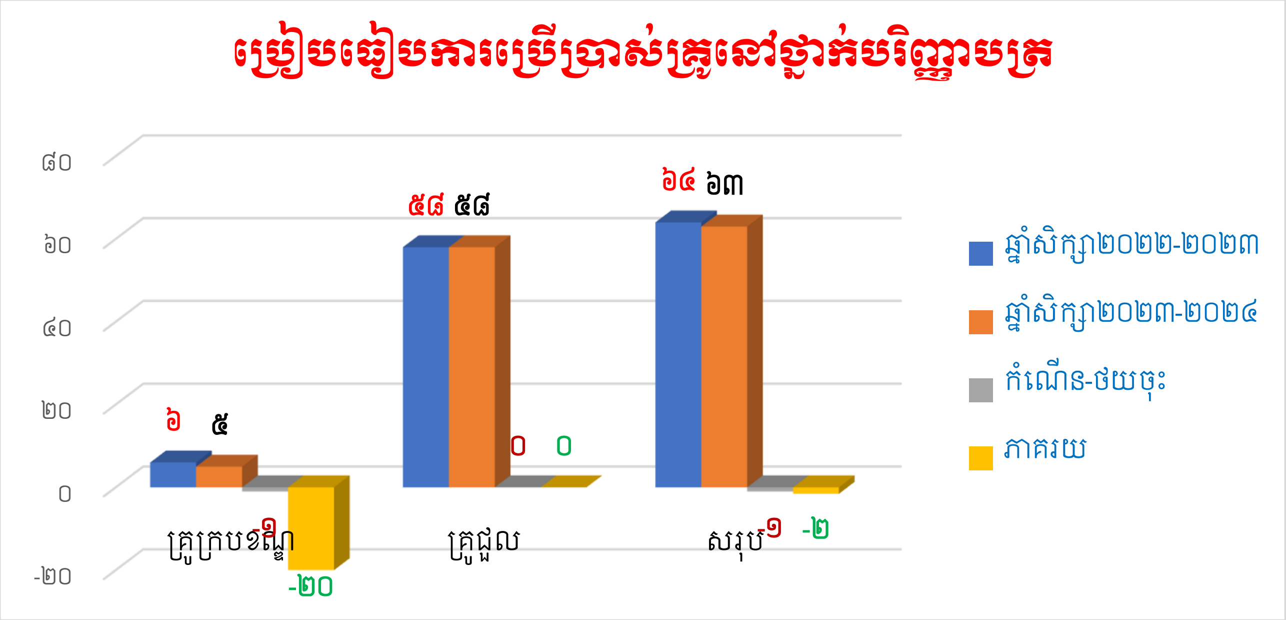

ថ្វីដ្បិតតែចំនួនសមណនិស្សិត និស្សិតមានការកើនឡើងក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូពុំមានការប្រែប្រួលច្រើនឡើយ ដូចមានទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើស្រាប់ ត្រង់ចំណុចនេះ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍គ្រាន់តែចង់បង្ហាញឱ្យឃើញពីភាពលម្អៀងគ្នាតិចតួចរវាងសមាមាត្រសមណនិស្សិត និស្សិតនិងចំនួនគ្រូបង្រៀន ដែលអាចប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតីបាន។ ព្រោះចំនួនគ្រូបានថយចុះត្រឹមតែ **២%** ប៉ុណ្ណោះ បើមើលទៅលើតួលេខ ចំនួនគ្រូបានថយចុះត្រឹមតែមួយប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះពុំមានបញ្ហាប្រឈមអ្វីធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលនោះឡើយ ព្រោះពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យអាចសម្របសម្រួលបំពេញបន្ថែមនៅចំណុចខ្វះចន្លោះទាំងនោះបាន។

២- ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ល.រ	មហាវិទ្យាល័យ	ឯកទេស	សមណនិស្សិត និស្សិត			
			ព្រះសង្ឃ	ប្រុស	ស្រី	សរុប
១	អក្សរសាស្ត្រ	អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	៣	៩	១៣	២៥
២	វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ និងព័ត៌មានវិទ្យា	រដ្ឋបាលសាធារណៈ	១៤	៥៩	១៦	៨៩
សរុប			**១៧**	**៦៨**	**២៩**	**១១៤**

សម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់បានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតី ក្នុងនោះដែរ ស្ថានភាពសមណនិស្សិត និស្សិតអាចមានការប្រែប្រួលខ្លះ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងឆ្នាំសិក្សា ២០២២-២០២៣។ ដូច្នេះ ដើម្បីងាយស្រួលដល់ការពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងរបាយការណ៍នឹងបង្ហាញទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

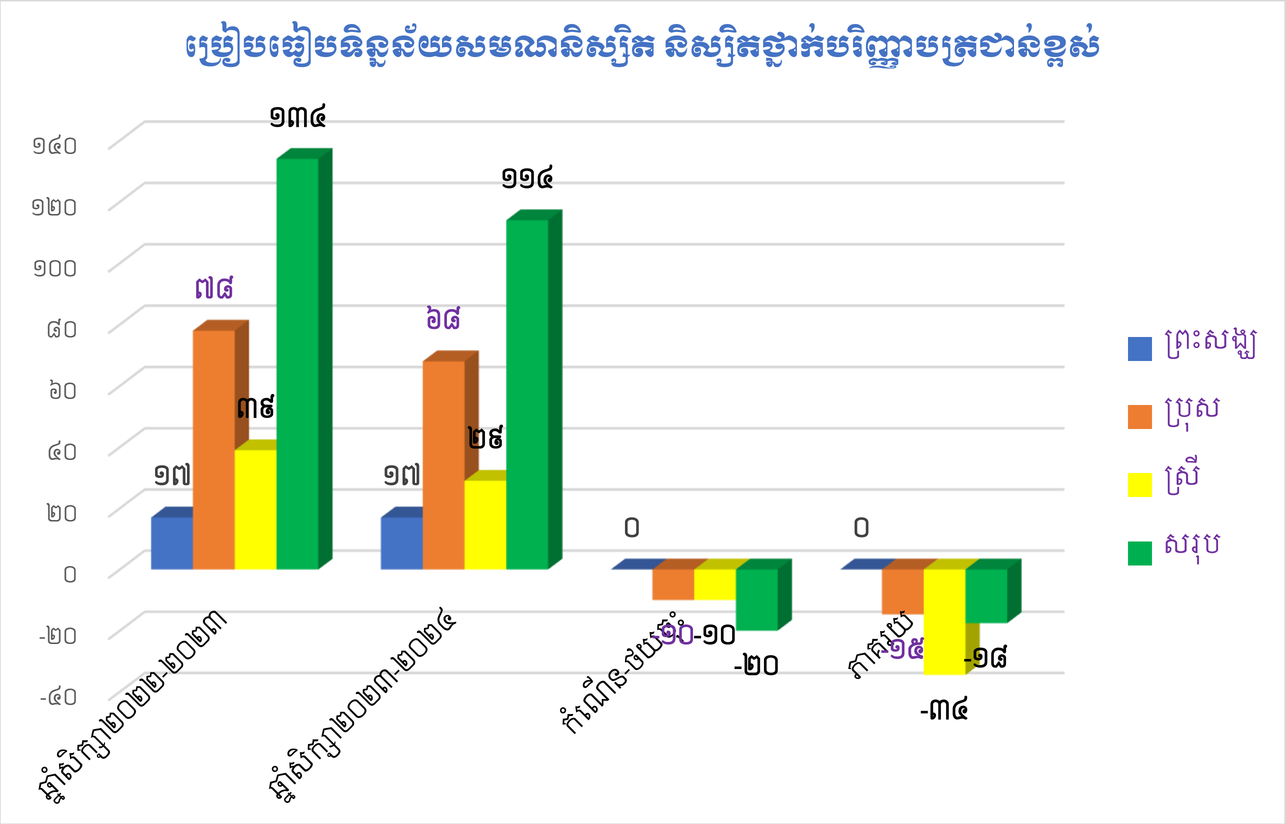

សមណនិស្សិត និស្សិតកំពុងសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់នៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតី តេជោ ហ៊ុន សែន នាពេលបច្ចុប្បន្នមានការថយចុះជារួម **១៨%** ក្នុងនោះដែរ ចំពោះនិស្សិតប្រុសថយចុះ **១៥%** និងនិស្សិតស្រីថយចុះ **៣៤%**។

ដោយឡែកសម្រាប់ធនធានគ្រូបង្រៀនកំពុងបម្រើការងារនាពេលបច្ចុប្បន្នមានចំនួន **១៨** រូប សម្រាប់ធនធានគ្រូទាំងអស់នេះគឺជាគ្រូជួលសុទ្ធសាធ មិនមានគ្រូក្របខណ្ឌឡើយ។

ក្រៅពីការងារបណ្ដុះបណ្ដាលខាងលើ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** បានធ្វើការប្រឡងជ្រើសរើសសមណសិស្ស សិស្សអាហារូបករណ៍ **១០០%** ឱ្យចូលរៀនថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានចំនួន**៥៣៨**រូប ប្រឡងជាប់ចំនួន **៤៨៥**រូប និងប្រឡងធ្លាក់ **៥៣**រូប។ ម្យ៉ាងទៀត សមណនិស្សិត និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រចំនួន **១០៦** រូប បានការពារសារណាបញ្ចប់ការសិក្សារបស់ខ្លួនដោយជោគជ័យផងដែរ។

ក្នុងចំណោមពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំង ៣ គឺពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា និងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន មានស្ថានភាពសមណនិស្សិត និស្សិត កំពុងសិក្សាមានភាពខុសគ្នាដូចមានទិន្នន័យបង្ហាញខាងក្រោម៖

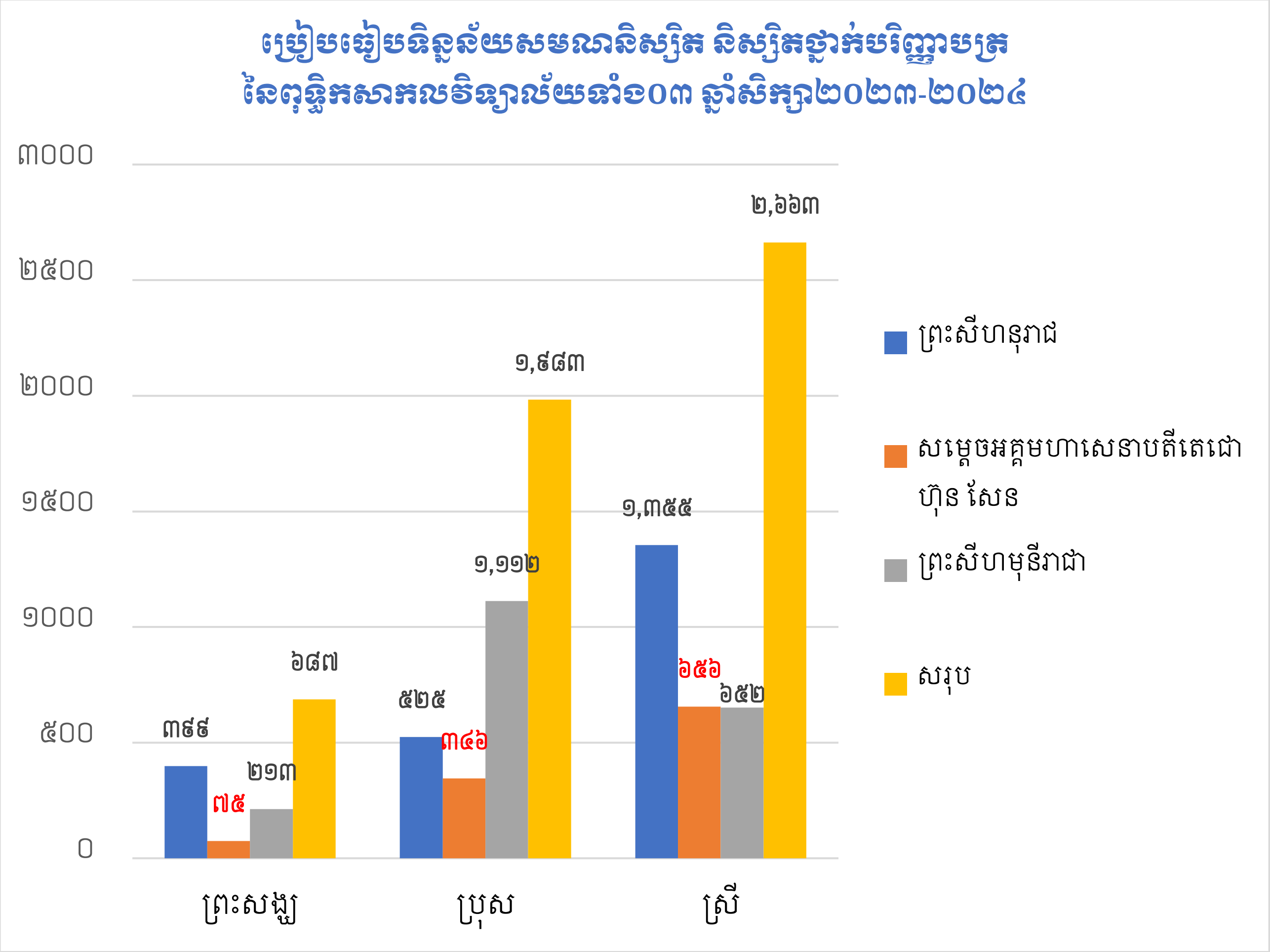

យោងទៅលើទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញខាងលើសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជនៅតែស្ថិតនៅលំដាប់កំពូលក្នុងចំណោម ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំង ៣ ដែលទទួលបានការគាំទ្រ មានទំនុកចិត្តខ្ពស់ពីសមណនិស្សិត និស្សិតក៏ដូចជាសាធារណជនទូទៅផងដែរ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះសម្រាប់សមណនិស្សិតក៏នៅតែមានចំនួនច្រើនបើប្រៀបធៀបទៅនឹងពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យដទៃទៀត។ ទោះជាយ៉ាងក៏ដោយ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់បាន

រួមចំណែកយ៉ាងច្រើនក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ជាពិសេសធនធានព្រះសង្ឃកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាសម្រាប់សង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធសាសនាឱ្យមាននិរន្តរភាពយូរអង្វែង និងលើកកម្ពស់គុណតម្លៃនៃការអប់រំឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរបន្ថែមទៀត។

លើសពីនេះទៅទៀត គណៈកម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍នឹងបង្ហាញឱ្យឃើញបន្ថែមទៀត អំពីបរិបទអប់រំក្នុងវិស័យពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាដែលមានការប្រែប្រួលយ៉ាងច្រើនបើប្រៀបធៀបទៅនឹងសម័យអតីតកាល។ ព្រោះពីអតីតកាល មានព្រះសង្ឃស្ទើរតែ ១០០% សិក្សានៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ប៉ុន្តែបើប្រៀបធៀបឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ស្ថានភាពសមណនិស្សិត និស្សិត មានដូចខាងក្រោម៖

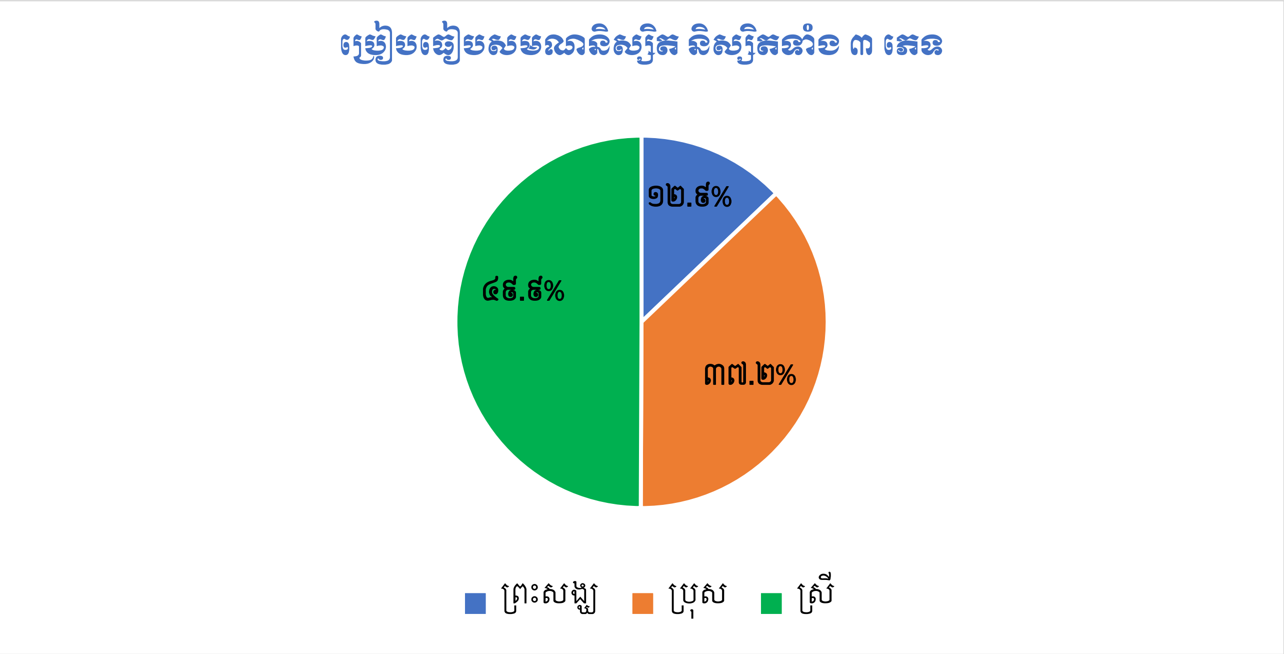

ទិន្នន័យដែលបានធ្វើការវិភាគបង្ហាញខាងលើនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់វិស័យពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា មានការប្រែប្រួលលើសពីការរំពឹងទុកដែលធ្លាប់មានកន្លងមក ពីព្រោះទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ក្នុងចំណោមពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំង ៣ មានសមណនិស្សិតសិក្សាត្រឹមតែ ១២.៩% ប៉ុណ្ណោះ ហើយអ្វីដែលពិសេសជាងនេះទៅទៀត និស្សិតស្រីមានរហូតដល់ទៅ ៤៩.៩% ដែលជាចំនួនច្រើនលើសលប់គួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ត្រង់ចំណុចនេះ គណៈ-កម្មការស្រាវជ្រាវនិងចងក្រងរបាយការណ៍នឹងធ្វើការសិក្សាបន្ថែមទៀត ថាតើមានកត្តាជំរុញអ្វីខ្លះដែលនាំឱ្យនិស្សិតស្រីមានការចាប់អារម្មណ៍បន្តការសិក្សា នៅកម្រិតពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាមានការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ?

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់មានសមណនិស្សិតនិស្សិតកំពុងសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រដែលមានទិន្នន័យប្រៀបធៀបដូចខាងក្រោម៖

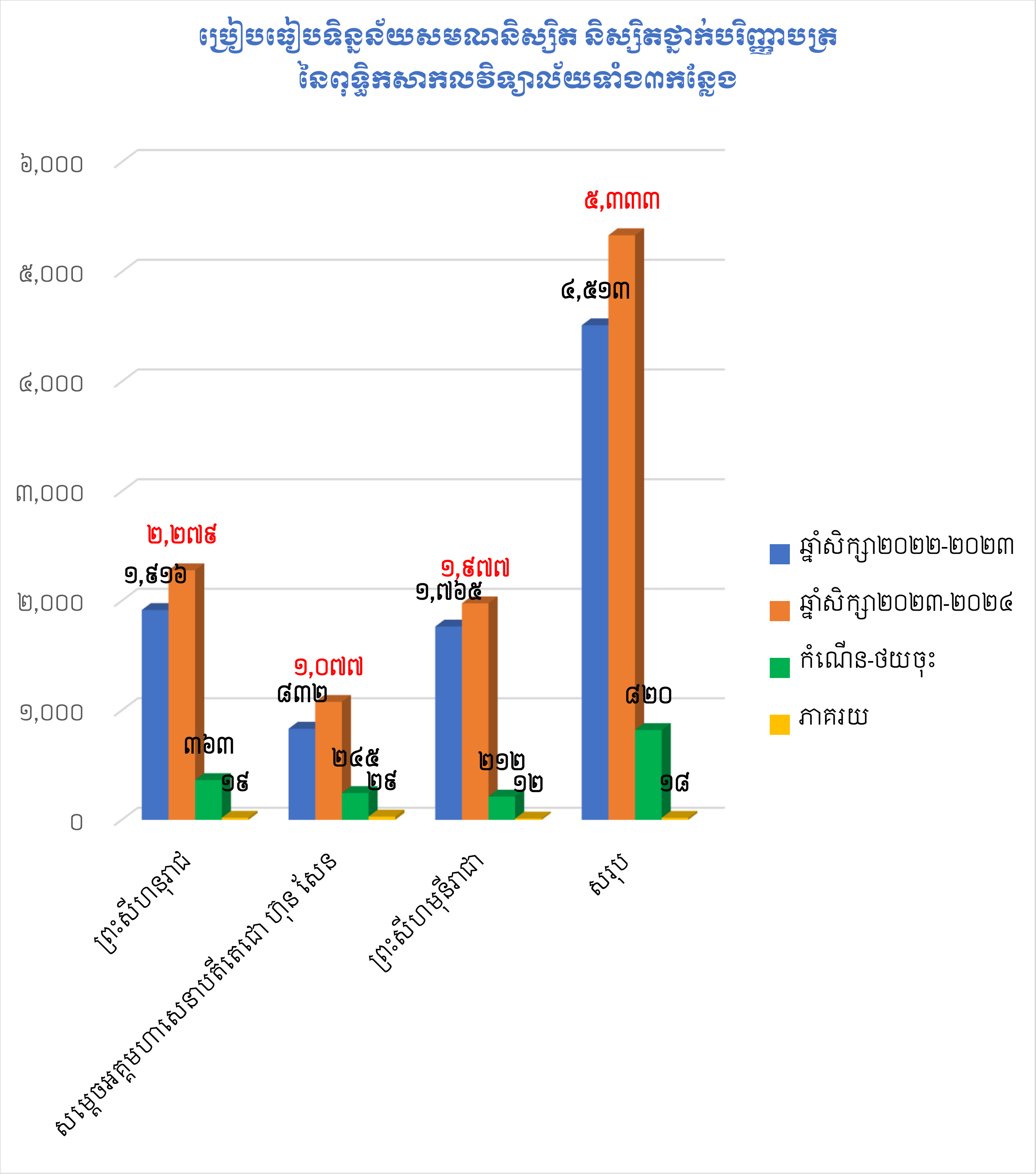

គ្រប់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំងអស់មានសមណនិស្សិត និស្សិតកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ក្នុងនោះដែរបើគណនាជារួមសមណនិស្សិត និស្សិតបានកើនឡើងសរុប **១៨%** ។ ទាំងនេះគឺជាសញ្ញាណវិជ្ជមានសម្រាប់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ក្នុងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍអប់រំនៅក្នុងសង្គមកម្ពុជា។

ដោយឡែកសម្រាប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ មានសមណនិស្សិត និស្សិតកំពុងសិក្សាទាំង **៣** ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យមានទិន្នន័យដូចខាងក្រោម៖

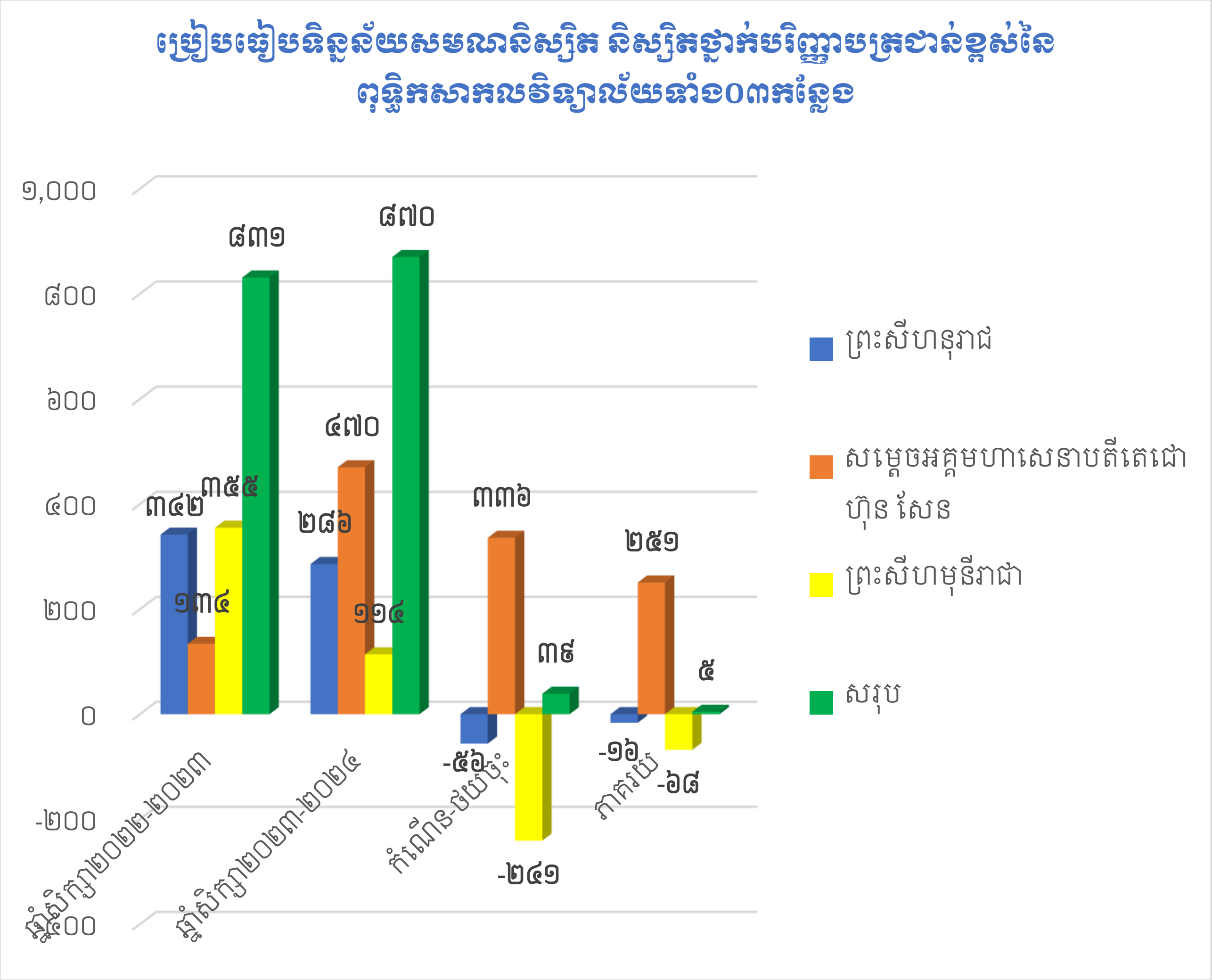

ទោះបីជាមានពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យខ្លះចំនួនសមណនិស្សិត និស្សិតមានការថយចុះក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែគណនាជារួមសមណនិស្សិត និស្សិតទាំងអស់មានការកើនឡើង **៥%** នេះបើយោងទៅលើទិន្នន័យបានធ្វើការវិភាគនិងប្រៀបធៀបខាងលើ។

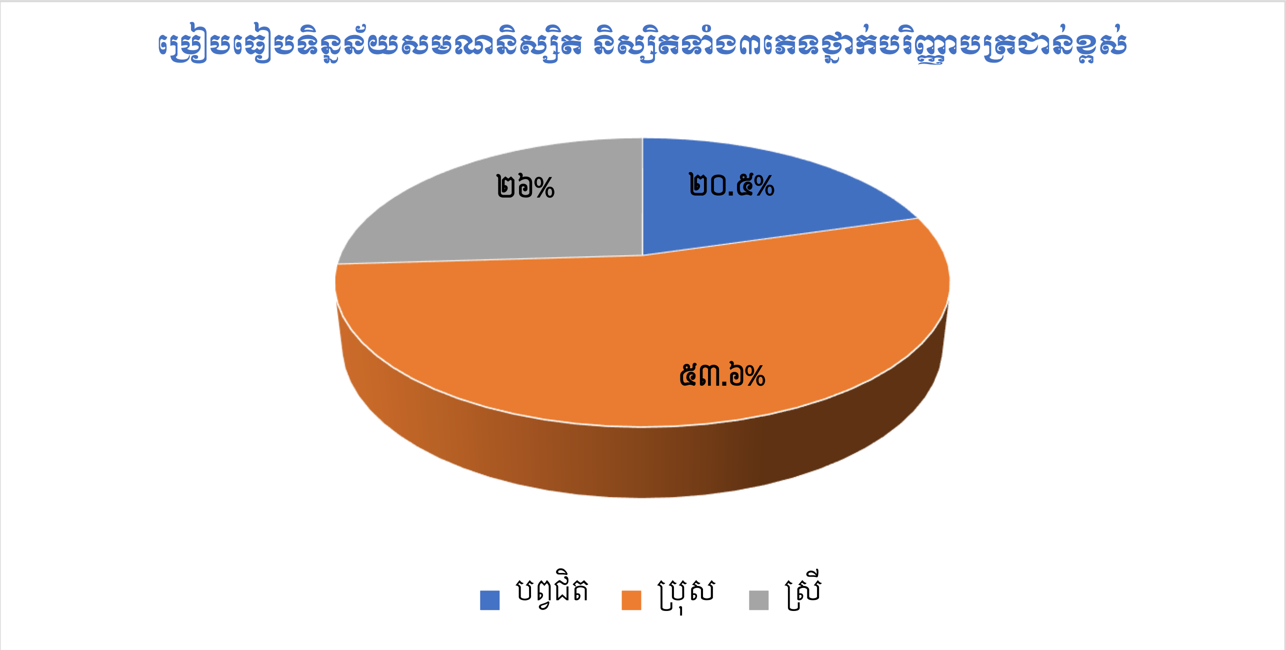

ចំពោះថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់សម្រាប់ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំង **៣** យើងសង្កេតឃើញ ថា ចំនួនសមណនិស្សិតនិងចំនួននិស្សិតស្រីមានការថយចុះ ដោយឡែកចំនួននិស្សិតប្រុសមាន ដល់ទៅ **៥៣.៦%** នេះគឺជាចំនួនច្រើនលើសលប់បើប្រៀបធៀបទៅនឹងថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រមានភាព ខុសគ្នាច្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់។

ទាំងនេះគឺជាសមិទ្ធផលដែលពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទាំង **៣** បានរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍ ធនធានមនុស្ស ជាពិសេសធនធានព្រះសង្ឃកម្រិតឧត្តមសិក្សា សម្រាប់សង្គមជាតិនិងព្រះពុទ្ធ សាសនា ដែលជាការរួមចំណែកដ៏សំខាន់មិនអាចខ្វះបាន ក្នុងការកាត់បន្ថយនៃការចំណាយរបស់ គ្រួសារ ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាឱ្យមានភាពរីកចម្រើននិងអភិវឌ្ឍ ប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ លើសពីនេះទៅទៀត ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យបានចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាពនិងសីលធម៌ ដោយមិនប្រកាន់ រើសអើងវ័យ វណ្ណៈ ភេទ ពណ៌សម្បុរ ឬសាសនាឡើយ ដោយប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាគ្រប់រូប គ្រប់ ស្រទាប់វណ្ណៈនិងសាសនាអាចចូលរៀនបានគ្រប់ពេល។

២.២.៥-ផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យ

គ្រប់ស្ថាប័នឬអង្គភាពទាំងអស់អង្គភាពរដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យនេះ គឺជាអង្គភាពដ៏សំខាន់ មិនអាចខ្វះបានឡើយ ព្រោះអង្គភាពនេះមានតួនាទីក្នុងការសម្របសម្រួលលើកិច្ចការងារទូទៅ ការផ្តល់សេវា ការទ្រទ្រង់សកម្មភាពការងារ និងការផ្គត់ផ្គង់លើសកម្មភាពផ្សេងៗរបស់គម្រោង ឬ ផ្នែកជំនាញដែលមានតម្រូវការចាំបាច់ និងរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហានានារបស់ស្ថាប័ន ដែល ស្របទៅតាមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន។ ក្នុងនោះដែរ ផ្នែករដ្ឋ បាលនិងគណនេយ្យបានធ្វើការសម្រួលលើកិច្ចការរដ្ឋបាលទូទៅដោយបានទទួលលិខិតចូលមក ពីអង្គភាពឬស្ថាប័ននានាចំនួន **៣០៤** ច្បាប់ បញ្ជូនលិខិតចេញទៅអង្គភាពជំនាញនិងក្រសួងធម្ម ការនិងសាសនានិងក្រសួងពាក់ព័ន្ធចំនួន **២៧៧** ច្បាប់ បានបញ្ជូនលិខិតបន្តទៅក្រសួងធម្មការ និងសាសនាចំនួន**៦៤** ច្បាប់ បានរៀបចំការប្រជុំផ្ទៃក្នុងនិងខាងក្រៅចំនួន **៨២** លើក ដើម្បីពង្រឹង ប្រសិទ្ធភាពនិងគុណភាពការងារឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង។

បានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពមន្ត្រីសង្ឃ និងមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ដែលកំពុងបំពេញការងារនៅក្នុងវិស័យ ពុទ្ធិកសិក្សាទាំងថ្នាក់កណ្តាលនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិសរុបចំនួន **៤៦៤** រូប (ថ្នាក់កណ្តាលចំនួន **១១២** រូប និងថ្នាក់រាជធានី ខេត្តចំនួន **៣៥២** រូប) ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការគ្រប់គ្រងនិងការ រៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរបន្ថែមទៀត។

លើសពីនេះទៅទៀត ផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យបានធ្វើការត្រួតពិនិត្យលើការងារបច្ចេកទេសរបស់ផ្នែកជំនាញមួយចំនួនផងដែរ រួមមានការពិនិត្យគោលបញ្ជីវិញ្ញាបនបត្រធម្មវិន័យថ្នាក់ត្រី-ទោ-ឯកចំនួន **១១,៨១៣** សន្លឹក វិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សាចំនួន**៥,៨០៤** សន្លឹក សញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិចំនួន **២,៣៧០** សន្លឹក សញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិចំនួន **៨២៣** សន្លឹក។

ម្យ៉ាងវិញទៀត ដើម្បីគាំទ្រដល់ដំណើរការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យមានដំណើរការល្អ បំពេញតាមតម្រូវការចាំបាច់នៅក្នុងដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលសមណសិស្ស សិស្ស សមណនិស្សិត និស្សិតឱ្យប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យបានរៀបចំធ្វើការបែងចែកសម្ភារ ឱ្យផ្នែកជំនាញរួមមានសៀវភៅពុទ្ធប្បវត្តិ ពុទ្ធសាសនា បាលី ពុទ្ធវិន័យសរុបចំនួន **២,២០០** ក្បាល បើកវិញ្ញាបនបត្រធម្មវិន័យបោះពុម្ពរួចចំនួន **២៩,១៧៨** សន្លឹកនិងវិញ្ញាបនបត្រពុទ្ធិកបឋមសិក្សាបោះពុម្ពរួចចំនួន**៧៤៨** សន្លឹក សញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបោះពុម្ពចំនួន **៧,៥០០** សន្លឹក។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ ដើម្បីគាំទ្រដល់ដំណើរការប្រឡងរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាគ្រប់កម្រិត ផ្នែកបានបើកទឹកបរិសុទ្ធចំនួន **៩៥** កែសក្រដាសការិយកិច្ចនិងសីមីចំនួន **១៨៤,៥០០** ឈុត ដល់ផ្នែកជំនាញក្នុងការរៀបចំកម្មវិធីផងដែរ។

ក្រៅពីនេះ ផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យក៏មានកម្មវិធីស្នូលដ៏សំខាន់មួយទៀត ដែលផ្នែកតែងតែរៀបចំជាប្រចាំចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៧ មក គឺប្រឡងសូត្របាតិមោក្ខ សម្តែងធម្មទេសនា និងសូត្រធម៌បទ។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣-២០២៤ ផ្នែកបានរៀបចំតែការប្រឡងសូត្របាតិមោក្ខមួយប៉ុណ្ណោះ សម្រាប់សកម្មភាពពីរផ្សេងៗទៀត ពុំត្រូវបានធ្វើឡើយ ដោយសារបេក្ខសមណៈនិងបេក្ខជនមិនមានចំនួនគ្រប់ទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ ដោយឡែក ចំពោះការប្រឡងសូត្របាតិមោក្ខមានបេក្ខសមណៈចូលរួមប្រឡងសរុបចំនួន **៦១** អង្គ ត្រូវបានបែងចែកជា **៤** បន្ទប់ គឺបន្ទប់លេខ **១**, **៣** និងលេខ **៤** មានបេក្ខសមណៈ **១៥** អង្គក្នុងមួយបន្ទប់ សម្រាប់បន្ទប់លេខ **២** មានបេក្ខសមណៈ **១៦** អង្គ ហើយបេក្ខសមណៈចំនួន **១៧** អង្គបានអវត្តមាន។ ក្នុងនោះបេក្ខសមណៈដែលបានចូលរួមប្រឡងទាំងអស់មានបេក្ខសមណៈត្រឹមតែ **០៥** អង្គប៉ុណ្ណោះ ដែលប្រឡងជាប់ជ័យលាភី។ ចំពោះនីតិវិធីនៃការប្រឡងដែលមានការបែងចែកជាបន្ទប់បែបនេះ ត្រូវបានរៀបចំដោយធ្វើការប្រឡងជំរុះទៅតាមបន្ទប់នីមួយៗ ក្នុងមួយបន្ទប់ជ្រើសរើសយកពីចំណាត់ថ្នាក់លេខ **១** ដល់លេខ **៥** ដើម្បីយកមកប្រគួតប្រជែងចម្រាញ់ចុងក្រោយយកចំណាត់ថ្នាក់ពីលេខ **១** ដល់លេខ **៥** ក្នុងការទទួលជ័យលាភី។

ចំពោះការប្រើប្រាស់គ្រូពុទ្ធិកជាប់កិច្ចសន្យា អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិតែងទទួលបានគោលការណ៍ដែលត្រូវបានផ្តល់ជូនដោយក្រសួងមុខងារសាធារណៈ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-

២០២៤ សរុបមានចំនួន **១,៨៤៦** រូប[២៤] ដើម្បីធ្វើការបែងចែកឱ្យទៅបំពេញការងារនៅតាមពុទ្ធិក បឋមសិក្សានានានៅទូទាំងប្រទេស។ ក្នុងករណីនេះ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិធ្វើការផ្ដល់ ជូនតែចំនួនតួលេខមូល[២៥]ប៉ុណ្ណោះ សម្រាប់ការជ្រើសរើសគ្រូពុទ្ធិកជាប់កិច្ចសន្យានៅតាមបណ្ដា រាជធានី ខេត្តទាំងនោះ គឺជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ព្រះបាឡាត់គណនិងមន្ទីរធម្មការនិងសាសនា រាជធានី ខេត្ត ក្នុងការរៀបចំជ្រើសរើសទៅតាមនីតិវិធីរៀងៗខ្លួន។ ដូច្នេះចំពោះសមត្ថភាព គុណ ភាព និងគុណវុឌ្ឍិរបស់គ្រូពុទ្ធិកជាប់កិច្ចសន្យាទាំងអស់ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិមាន ជំនឿនិងទំនុកចិត្តយ៉ាងមុតមាំ ទៅលើព្រះបាឡាត់គណនិងមន្ទីរធម្មការនិងសាសនាតាមបណ្ដា រាជធានី ខេត្ត ធ្វើយ៉ាងណាជ្រើសរើសគ្រូពុទ្ធិកជាប់កិច្ចសន្យាទាំងអស់ប្រកបដោយតម្លាភាពនិង គណនេយ្យភាព ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ការអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សានិងសង្គមជាតិប្រកបដោយ ចីរភាព។

២.២.៥.១-ការរៀបចំផែនការថវិកា

ក្នុងការទ្រទ្រង់សកម្មភាពការងាររបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបានធ្វើការរៀបចំផែនការសកម្មភាពនិងផែនការ ចំណាយយ៉ាងលម្អិត ដើម្បីទ្រទ្រង់ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាឆ្ពោះទៅរកវឌ្ឍនភាពនិងភាព ជោគជ័យ ឈានទៅសម្រេចគោលនយោបាយរបស់ក្រសួងធម្មការនិងសាសនាស្ដីពី **"ការលើក កម្ពស់សាសនារបស់រដ្ឋ តម្លៃសីលធម៌សង្គម និងសុខដុមនីយកម្មសាសនា"** ដែលជាចំណែកមួយ នៃគោលដៅអភិវឌ្ឍជាតិ។ ជាងនេះទៅទៀត អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាមានតួនាទីសំខាន់ក្នុង ការជំរុញដំណើរការអភិវឌ្ឍដែលស្ថិតនៅក្នុងអនុកម្មវិធីទី១ ស្ដីពី **"ការពង្រឹងគុណភាពនិងពង្រីក វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា"** ដែលជាការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍគុណភាពអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា និងការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ក្នុងនោះដែរ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិក សិក្សាជាតិបានធ្វើការកសាងផែនការនិងការពារកញ្ចប់ថវិកា ដែលត្រូវចំណាយលើសកម្មភាព នានា ចាប់ពីកម្រិតជំនាញដល់កម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំទទួលបានជោគជ័យ ព្រមទាំងបានអនុវត្តក្នុង ការចំណាយថវិកាទៅតាមផែនការប្រកបដោយតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាព។

[២៤] លិខិតរបស់ក្រសួងមុខងារសាធារណៈលេខៈ ១០៥/២៤ មស.ន.កវអ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ ស្ដីពីគោល ការណ៍ប្រើប្រាស់ក្របខណ្ឌមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល មន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យា និងគ្រូបង្រៀនប្រភេទផ្សេងទៀតជូនមន្ត្រីក្រសួង ប្រធានស្ថាប័ន សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣។

[២៥] សេចក្ដីសម្រេចរបស់ក្រសួងធម្មការនិងសាសនាលេខៈ ០៧/២៤ ក.ធ.ស.ស.រ ចុះថ្ងៃទី ៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤ ស្ដីពី ការបែងចែកគ្រូបង្រៀនពុទ្ធិកជាប់កិច្ចសន្យាទៅតាមមន្ទីររាជធានី ខេត្តសម្រាប់ផែនការឆ្នាំ២០២៤។

២.២.៥.២- អនុកម្មវិធី

ការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា គឺការបណ្តុះបណ្តាលអប់រំសមណសិស្សសិស្សសមណនិស្សិតនិស្សិតចាប់ពីកម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សារហូតដល់ពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា និងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ដើម្បីធានាបាននូវគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាទូទាំងប្រទេស។ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិស្ថិតនៅក្នុងអនុកម្មវិធីទី១ ដែលមានសម្តេចព្រះពោធិវ័ង្សកិត្តិបណ្ឌិត **អ៊ំ លីមហេង** ព្រះអគ្គាធិការ ជាប្រធានគ្រប់គ្រងដឹកនាំ ដោយមានចង្កោមសកម្មភាពចំនួន ៦ ទទួលខុសត្រូវអនុវត្តប្រកបដោយតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាពដែលមានដូចខាងក្រោម៖

ចង្កោមសកម្មភាពទី១: ការអប់រំពុទ្ធិកបឋមសិក្សា និងធម្មវិន័យទទួលខុសត្រូវអនុវត្តដោយផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យដែលមានព្រះពុទ្ធវង្ស **សុខ សុភាព** ជាប្រធាន។

ចង្កោមសកម្មភាពទី២: ការអប់រំពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា ទទួលអនុវត្តដោយផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា ដែលមានព្រះសង្ឃាលង្ការមុនី **យ៉ន កុសល្យ** ជាប្រធាន។

ចង្កោមសកម្មភាពទី៣: ការអប់រំពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ទទួលអនុវត្តដោយផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ដែលមានព្រះសុមេធវង្ស **សុខ ម៉ុនធឿន** ជាប្រធាន។

ចង្កោមសកម្មភាពទី៤: ការបណ្តុះបណ្តាលនិង ស្រាវជ្រាវនៃពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា ទទួលអនុវត្តដោយពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យសីហនុរាជ ដែលមានសម្តេចព្រះអរិយវង្ស បណ្ឌិត **យ៉ន សេង យៀត** ជាប្រធាន។

ចង្កោមសកម្មភាពទី៥: ការពង្រឹងគុណភាពអប់រំនិងការស្រាវជ្រាវ ទទួលអនុវត្តដោយពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** ដែលមានព្រះសោមវេទី **អ៊ឹម សុភក្តិ** ជាប្រធាន។

ចង្កោមសកម្មភាពទី៦: សេវាទ្រទ្រង់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ទទួលអនុវត្តដោយផ្នែករដ្ឋបាលនិងគណនេយ្យ ដែលមានលោក **ទន់ ផាន់លី** ជាប្រធាន។

ចង្កោមសកម្មភាពទាំង០៦នេះ ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពឱ្យសម្រេចទៅតាមផែនការ ដែលបានដាក់ចេញដោយអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិនៃក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ហើយក៏ជាអង្គភាពស្នូលធានាបាននូវនិរន្តរភាពនៃការអនុវត្តផែនការប្រកបដោយជោគជ័យ ដើម្បីសម្រេចវត្ថុបំណងក្នុងការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាពនិងសីលធម៌ ដែលជាគុណតម្លៃមហាសាលសម្រាប់បច្ឆាជនជំនាន់ក្រោយ ព្រះពុទ្ធសាសនានិងសង្គមជាតិទាំងមូលផងដែរ។

២.២.៥.៣- ការកំណត់ចេនាសម្ព័ន្ធថវិកាសមិទ្ធកម្ម

ដើម្បីសម្រេចគោលដៅក្នុងការអនុវត្តផែនការថវិកាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័នទាំងអស់ចាំបាច់ត្រូវតែសម្រេចឱ្យបាននូវផែនការចំណាយរបស់ខ្លួន ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការចំណាយ ស្របទៅតាមគោលការណ៍ផែនការថវិកាសមិទ្ធកម្មសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣-២០២៤ ដែលអាចឆ្លើយតបទៅនឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយបញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ ក្នុងការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស ពោរពេញដោយចំណេះដឹង សមត្ថភាពនិងជំនាញ ក្នុងនោះអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបានអនុវត្តយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន ដោយឈរលើគោលការណ៍អនុវត្តផែនការថវិកាប្រកបដោយតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាពមានដូចខាងក្រោម៖

ក-ការកំណត់សូចនាករសមិទ្ធកម្ម និងគោលដៅនៃកម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី

សេចក្តីពណ៌នា	គម្រោងថវិកា	គោលដៅសូចនាករសមិទ្ធកម្ម					
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំនីមួយៗ	ឆ្នាំ២០២៥ (លានរៀល)	ឆ្នាំមុន -២០២៣	ឆ្នាំបច្ចុប្បន្ន (ឆ្នាំ ២០២៤)	ឆ្នាំគ្រោងថវិកា (២០២៥)		ឆ្នាំគ្រោងថវិកា -២០២៦	ឆ្នាំគ្រោងថវិកា -២០២៧
				គោលដៅ	មូលហេតុនៃការផ្លាស់ប្តូរ (ធៀបនឹងគោលដៅឆ្នាំ ២០២៣)		
គោលបំណងគ.ប.ទី១:លើកកម្ពស់សាសនារបស់រដ្ឋ តម្លៃសីលធម៌សង្គម និងសុខដុមនីយកម្មសាសនា							
១. កម្មវិធីទី១:សុខដុមនីយកម្មសាសនានៅកម្ពុជា							
១.១. អនុកម្មវិធីទី១:ការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា	៥,៤៤៦.០				៥,៩៨៤.៣	៦,១២៩.៩	៦,២៧៩.៩
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំទី ១.១.ក: %សមណសិស្ស និស្សិត និងសិស្ស និស្សិតទទួលបាន ជោគជ័យក្នុងការសិក្សាគ្រប់កម្រិត		យ៉ាងហោចណាស់ ៨០% ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការប្រឡង	យ៉ាងហោចណាស់ ៨០% ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការប្រឡង	យ៉ាងហោចណាស់ ៨០% ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការប្រឡង			
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំទី ១.១.ខ: ចំនួនសមណសិស្ស និស្សិត និងសិស្ស និស្សិតបានទទួលការអប់រំគ្រប់កម្រិត		៤៤,២៦៥ អ/ន	៤៧,៣៤៨ អ/ន	៤៨,៣០០ អ/ន			

ខ.១- ការកំណត់សូចនាករសមិទ្ធកម្ម (ភាគរយ)

<table>
<tr><td>ក្រសួង៖
ធម្មការ និងសាសនា</td><td>អនុកម្មវិធីទី១៖
ការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា</td><td>អង្គភាពទទួលបន្ទុក៖
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ</td><td>កាលបរិច្ឆេទ៖
១៥ មីនា ២០២៤</td></tr>
<tr><td colspan="4">គោលបំណងអនុកម្មវិធី៖ ផ្តល់ការអប់រំលើវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ដើម្បីលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងផ្នែកពុទ្ធចក្រ និងអាណាចក្រក្នុងការកសាងធនធានមនុស្សប្រកបដោយសមត្ថភាព សីលធម៌ និងចរិយាធម៌</td></tr>
<tr><td colspan="2">ប្រភេទសូចនាករ៖ សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ២០២៣</td><td colspan="2">លេខកូដសូចនាករ៖ PI 1.01-01</td></tr>
<tr><td colspan="4">ឈ្មោះសូចនាករវែង៖ ភាគរយ(%) សមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិតទទួលបាន ជោគជ័យក្នុងការសិក្សាគ្រប់កម្រិត</td></tr>
<tr><td colspan="4">ឈ្មោះសូចនាករខ្លី៖ ភាគរយ(%)សមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិត ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សាគ្រប់កម្រិត</td></tr>
<tr><td colspan="4">គោលបំណង/ សារៈសំខាន់នៃសូចនាករ៖
ក-ដើម្បីធ្វើការវាស់វែងពីប្រសិទ្ធភាពក្នុងការទទួលបានការសិក្សាដោយជោគជ័យ របស់សមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិតគ្រប់កម្រិត។
ខ-ដើម្បីធ្វើការវាស់វែងអំពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា</td></tr>
<tr><td colspan="4">សេចក្តីពណ៌នា៖ ភាគរយខ្ពស់ នៃការទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សារបស់ សមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិត បង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាព នៃការអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា និងធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព ដែលបានចូលរួមលើកកម្ពស់វិស័យព្រះពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា</td></tr>
<tr><td colspan="4">ការគណនា៖ ចំនួនសមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិត ដែលបានប្រឡងជាប់ធៀបនឹងសមណសិស្ស សិស្ស និងសមណនិស្សិត និស្សិត ដែលបានចូលរួមប្រឡង</td></tr>
<tr><td colspan="4">ប្រភពទិន្នន័យ៖ របាយការណ៍ប្រឡងប្រចាំឆ្នាំក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាដែលជាទិន្នន័យកត់ត្រាផ្ទាល់អគ្គាធិការ-ដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។</td></tr>
<tr><td colspan="4">ថ្ងៃកំណត់នៃទិន្នន័យ៖ នៅរៀងរាល់ការបញ្ចប់ឆ្នាំសិក្សាពុទ្ធិកសិក្សា</td></tr>
<tr><td colspan="4">កាលបរិច្ឆេទកែប្រែចុងក្រោយ៖</td></tr>
</table>

ខ.២- ការកំណត់សូចនាករសមិទ្ធកម្ម (ចំនួន)

ក្រសួង៖ ធម្មការ និងសាសនា	**អនុកម្មវិធីទី១៖** ការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា	**អង្គភាពទទួលបន្ទុក៖** អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ	**កាលបរិច្ឆេទ៖** ១៥ មីនា ២០២៤
គោលបំណងអនុកម្មវិធី៖ ផ្តល់ការអប់រំលើវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ដើម្បីលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងផ្នែកពុទ្ធចក្រ និងអាណាចក្រក្នុងការកសាងធនធានមនុស្សប្រកបដោយសមត្ថភាព សីលធម៌ និងចរិយាធម៌			
ប្រភេទសូចនាករ៖ សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ២០២៣		**លេខកូដសូចនាករ៖ PI 1.01-02**	
ឈ្មោះសូចនាករវែង៖ ចំនួនសមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិតបានទទួលការអប់រំគ្រប់កម្រិត			
ឈ្មោះសូចនាករខ្លី៖ ចំនួនសមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិតបានទទួលការអប់រំគ្រប់កម្រិត			
គោលបំណង/ សារៈសំខាន់នៃសូចនាករ៖ដើម្បីធ្វើការវាស់វែងពីចំនួនសមណសិស្ស និស្សិត និងសិស្ស និស្សិត ដែលបានទទួលការអប់រំក្នុងរយៈពេលនៃឆ្នាំសិក្សាពុទ្ធិកសិក្សា។			
សេចក្តីពណ៌នា៖ ចំនួននៃសមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិត ដែលបានទទួលការអប់រំក្នុងពុទ្ធិកសិក្សាគ្រប់កម្រិតនិងធនធានមនុស្សប្រកបដោយចំណេះដឹង គុណភាព ដែលបានចូលរួមលើកកម្ពស់វិស័យព្រះពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា			
ការគណនា៖ ចំនួននៃសមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិត ដែលបានអប់រំក្នុងឆ្នាំសិក្សាមានចំនួន **៤៩,៤១១** រូប ស្មើនឹង **៨២.៦%** នេះបើធៀបទៅនឹងសមណសិស្ស សិស្សនិងសមណនិស្សិត និស្សិត ដែលគ្រោងក្នុងផែនការសរុបចំនួន **៥៩,៨៥៣** រូប ។			
ប្រភពទិន្នន័យ៖ របាយការណ៍ទទួលបានចំនួនសមណសិស្ស សមណនិស្សិត និងសិស្ស និស្សិត អប់រំតាមសាលាពុទ្ធិកសិក្សាប្រចាំឆ្នាំក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា។			
ថ្ងៃកំណត់នៃទិន្នន័យ៖ នៅរៀងរាល់ឆមាសទី១ ឆ្នាំសិក្សាពុទ្ធិកសិក្សា			
កាលបរិច្ឆេទកែប្រែចុងក្រោយ៖			

គ-រចនាសម្ពន្ធថវិកាសមិទ្ធកម្មឆ្នាំ ២០២៣

បេសកកម្ម (Mission Statement)របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន៖ ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា មានបេសកកម្មដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងវិស័យធម្មការ និងសាសនា តាមរយៈការអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា,ការសិក្សាស្រាវជ្រាវពាក់ព័ន្ធនិងវប្បធម៌, អក្សរសាស្ត្រ ប្រពៃណី និងវប្បធម៌ និងទំនៀមទម្លាប់ដែលមានទំនាក់ទំនងនិងសាសនា។
គោលបំណងគោលនយោបាយទី ១៖ **លើកកម្ពស់សាសនារបស់រដ្ឋ តម្លៃសីលធម៌សង្គម និងសុខដុមនីយកម្មសាសនា**

ឈ្មោះកម្មវិធីទី ១៖ សុខដុមនីយកម្មសាសនានៅកម្ពុជា	
ឈ្មោះអនុកម្មវិធីទី១.១៖ ការអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា	
តួនាទីអ្នកទទួលខុសត្រូវ៖ សម្តេចព្រះអគ្គាធិការ	ឈ្មោះអង្គភាពទទួលខុសត្រូវ៖ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ
ផ្តល់ការអប់រំលើវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ដើម្បីលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងផ្នែកពុទ្ធចក្រ និងអាណាចក្រក្នុងការកសាងធនធានមនុស្សប្រកបដោយសមត្ថភាព សីលធម៌ និងចរិយាធម៌	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.ក៖ ភាគរយ(**៧៨.៣៦%**) សមណសិស្ស សមណនិស្សិតនិងសិស្ស និស្សិតទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សាគ្រប់កម្រិត	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.ខ៖ សមណសិស្ស សមណនិស្សិតនិងសិស្ស និស្សិតចំនួន **៤៩,៤១១** រូប បានទទួលការអប់រំគ្រប់កម្រិត	
ឈ្មោះចង្កោមសកម្មភាព ១.១.១៖ ការអប់រំពុទ្ធិកបឋមសិក្សា និងធម្មវិន័យ	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.១.ក៖ ភាគរយ (**៨០%**) សមណសិស្ស សិស្ស ទទួលបានជោគជ័យ ក្នុងការសិក្សា(កម្រិតធម្មវិន័យ)	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.១.ខ៖ ភាគរយ(**៧៥%**)សមណសិស្ស សិស្ស ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា (កម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សា)	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.១.គ៖ សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **១១,៧៤៧** រូប បានទទួលការអប់រំ (កម្រិតធម្មវិន័យ)	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.១.ឃ៖ សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **២៥,០៤៥** រូបបានទទួលការអប់រំ (កម្រិតពុទ្ធិកបឋមសិក្សា)	
ឈ្មោះចង្កោមសកម្មភាព ១.១.២ ៖ ការអប់រំពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.២.ក៖ ភាគរយ (**៧០%**) សមណសិស្ស សិស្ស ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា(កម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ)	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.២.ខ៖ ភាគរយ(**៧៦%**) សមណសិស្ស សិស្ស ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា(កម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ)	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.២.គ៖ សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **៥,៩៣៣** រូប បានទទួលការអប់រំ (កម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ)	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.២.ឃ៖ សមណសិស្ស សិស្សចំនួន **២,០៩៦** រូប បានទទួលការអប់រំ (កម្រិតពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ)	
ឈ្មោះចង្កោមសកម្មភាព ១.១.៣ ៖ ការអប់រំពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា និងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា	
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៣.ក៖ ភាគរយ(៩៨%)សមណនិស្សិត និស្សិតទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា	

សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៣.ខ៖ សមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន **១,៩៧៧** រូប បានទទួលការអប់រំ
ឈ្មោះចង្កោមសកម្មភាព ១.១.៤ ៖ ការបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវនៃពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា និងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សា
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៤.ក៖ ភាគរយ(**៩៨**%)សមណនិស្សិត និស្សិតទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៤.ខ៖ សមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន **២,២៧៩** រូប បានទទួលការអប់រំ
ឈ្មោះចង្កោមសកម្មភាព ១.១.៥ ៖ ការពង្រឹងគុណភាពអប់រំ និងការស្រាវជ្រាវ
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៥.ក៖ ភាគរយ(**១០០**%)សមណនិស្សិត និស្សិតទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៥.ខ៖ សមណនិស្សិត និស្សិតចំនួន **១,០៧៧** រូប បានទទួលការអប់រំ
ឈ្មោះចង្កោមសកម្មភាព ១.១.៦ ៖ ការពង្រឹងគុណភាពអប់រំ និងការស្រាវជ្រាវ
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៦.ក៖ ការប្រឡងគ្រប់កម្រិតសិក្សាត្រូវបានរៀបចំ
សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ ១.១.៦.ខ៖ ប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវារដ្ឋបាល

២.២.៥.៤- ការកំណត់ធនធាន

តម្រូវការឥណទានតាមប្រភេទចំណាយ	ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០២៤	គ្រោងតម្រូវការឥណទានសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៥	គ្រោងតម្រូវការឥណទានសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៦	គ្រោងតម្រូវការឥណទានសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៧
កម្មវិធីទី ២ ការអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា	**៥,៤៤៤.០**	**៨,២៧៧.១**	**៨,៧៧៣.៧**	**៩,៣០០.១**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៥,៤៤៤.០**	**៨,២៧៧.១**	**៨,៧៧៣.៧**	**៩,៣០០.១**
បន្ទុកបុគ្គលិក	១,០១៧.០	១,១៧០.០	១,២៤០.២	១,៣១៤.៦
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	៤,៤២៧.០	៧,១០៧.១	៧,៥៣៣.៥	៧,៩៨៥.៥
១-អនុកម្មវិធីទី១ ពង្រឹងគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអប់រំ ពុទ្ធិកបឋមសិក្សា និងធម្មវិន័យ ពុទ្ធិកមធ្យម ពុទ្ធិកឧត្តម និងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តម	**២,៣៩៨.៥**	**៤,៥០៩.១**	**៤,៧៧៩.៦**	**៥,០៦៦.៤**

ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**២,៣៩៨.៥**	**៤,៥០៩.១**	**៤,៧៧៩.៦**	**៥,០៦៦.៤**
បន្ទុកបុគ្គលិក	៩៥៧.០	១,១១០.០	១,១៧៦.៦	១,២៤៧.២
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	១,៤៤១.៥	៣,៣៩៩.១	៣,៦០៣.០	៣,៨១៩.២
១-ចង្កោមសកម្មភាពទី១	**៣៥៤.៨**	**៤៥៩.១**	**៤៨៦.៦**	**៥១៥.៨**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៣៥៤.៨**	**៤៥៩.១**	**៤៨៦.៦**	**៥១៥.៨**
បន្ទុកបុគ្គលិក	០.០	៣០.០	៣១.៨	៣៣.៧
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	៣៥៤.៨	៤២៩.១	៤៥៤.៨	៤៨២.១
២-ចង្កោមសកម្មភាពទី២	**៣៨៣.៤**	**២,០០០.៦**	**២,១២០.៦**	**២,២៤៧.៩**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៣៨៣.៤**	**២,០០០.៦**	**២,១២០.៦**	**២,២៤៧.៩**
បន្ទុកបុគ្គលិក	១១៧.០	១៣០.០	១៣៧.៨	១៤៦.១
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	២៦៦.៤	១,៨៧០.៦	១,៩៨២.៨	២,១០១.៨
៣-ចង្កោមសកម្មភាពទី៣	**៦០១.២**	**៨៣១.១**	**៨៨១.០**	**៩៣៣.៨**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៦០១.២**	**៨៣១.១**	**៨៨១.០**	**៩៣៣.៨**
បន្ទុកបុគ្គលិក	៣៣០.០	៤១០.០	៤៣៤.៦	៤៦០.៧
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	២៧១.២	៤២១.១	៤៤៦.៤	៤៧៣.១
៤-ចង្កោមសកម្មភាពទី៤	**៧៣២.៩**	**៧៧៤.៤**	**៨២០.៩**	**៨៧០.១**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៧៣២.៩**	**៧៧៤.៤**	**៨២០.៩**	**៨៧០.១**
បន្ទុកបុគ្គលិក	៣៩០.០	៤២០.០	៤៤៥.២	៤៧១.៩
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	៣៤២.៩	៣៥៤.៤	៣៧៥.៧	៣៩៨.២
៥-ចង្កោមសកម្មភាពទី៥	**៣២៦.២**	**៤៤៣.៩**	**៤៧០.៥**	**៤៩៨.៨**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៣២៦.២**	**៤៤៣.៩**	**៤៧០.៥**	**៤៩៨.៨**
បន្ទុកបុគ្គលិក	១២០.០	១២០.០	១២៧.២	១៣៤.៨

ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	២០៦.២	៣២៣.៩	៣៤៣.៣	៣៦៣.៩
១- អនុកម្មវិធីទី២ សេវាទ្រទ្រង់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា	**៣,០៤៥.៥**	**៣,៧៦៨.០**	**៣,៩៩៤.១**	**៤,២៣៣.៧**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៣,០៤៥.៥**	**៣,៧៦៨.០**	**៣,៩៩៤.១**	**៤,២៣៣.៧**
បន្ទុកបុគ្គលិក	៦០.០	៦០.០	៦៣.៦	៦៧.៤
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	២,៩៨៥.៥	៣,៧០៨.០	៣,៩៣០.៥	៤,១៦៦.៣
១-ចង្កោមសកម្មភាពទី១	**០.០**	**២៨០.០**	**២៩៦.៨**	**៣១៤.៦**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**០.០**	**២៨០.០**	**២៩៦.៨**	**៣១៤.៦**
បន្ទុកបុគ្គលិក		០.០	០.០	០.០
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក		២៨០.០	២៩៦.៨	៣១៤.៦
១-ចង្កោមសកម្មភាពទី២	**០.០**	**៣២០.០**	**៣៣៩.២**	**៣៥៩.៦**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**០.០**	**៣២០.០**	**៣៣៩.២**	**៣៥៩.៦**
បន្ទុកបុគ្គលិក	០.០	០.០	០.០	០.០
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	០.០	៣២០.០	៣៣៩.២	៣៥៩.៦
២-ចង្កោមសកម្មភាពទី៣	**៣,១០៥.៥**	**៣,២២៨.០**	**៣,៤២១.៧**	**៣,៦២៧.០**
ក-សរុបចំណាយចរន្ត	**៣,០៤៥.៥**	**៣,១៦៨.០**	**៣,៣៥៨.១**	**៣,៥៥៩.៦**
បន្ទុកបុគ្គលិក	៦០.០	៦០.០	៦៣.៦	៦៧.៤
ក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក	២,៩៨៥.៥	៣,១០៨.០	៣,២៩៤.៥	៣,៤៩២.១

៣- បញ្ហាប្រឈម

ការទ្រទ្រង់ដំណើរការបណ្តុះបណ្តាលរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមានការគាំទ្រពីប្រភពពីរធំៗសំខាន់ គឺ១- ការគាំទ្រថវិកាពីរាជរដ្ឋាភិបាល ២- ប្រជាពុទ្ធបរិស័ទចំណុះជើងវត្តនិងប្រភពនានា ដើម្បីអាចធ្វើឱ្យការសិក្សារបស់សមណសិស្ស សិស្ស សមណនិស្សិត និស្សិតប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់និងប្រសិទ្ធផល ដែលជាគុណសម្បត្តិដ៏ប្រសើរសម្រាប់ការចូលរួមអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិឱ្យមានភាពរីកចម្រើនស្របទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍនៃសកលភាវូបនីយកម្មបច្ចុប្បន្ន។ នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាថ្វីដ្បិតតែអាចប្រព្រឹត្តិទៅបានជាប្រក្រតីក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែនៅក្នុងនោះក៏ជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន ដែលចាំបាច់ត្រូវមានការចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះឱ្យបានទាន់ពេលវេលានិងស្របទៅតាមតម្រូវការចាំបាច់របស់វិស័យអប់រំ តាមបែបសាសនាមួយនេះឱ្យមានដំណើរការល្អនិងមាន

និរន្តរភាពយូរអង្វែង ក្នុងការបណ្តុះស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះសីលធម៌សង្គម ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសជាតិទាំងមូល។ ចំពោះបញ្ហាប្រឈមដែលវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាតែងជួបប្រទះកន្លងមករួមមានដូចខាងក្រោម៖

ក- របបប្រាក់ម៉ោងបន្ថែម

ការអនុវត្តរបបប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា នៅតែបន្តជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមខ្លាំង ព្រោះវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាត្រូវអនុវត្តរបបប្រាក់ម៉ោងនេះទៅតាមអនុក្រឹត្យលេខ **៣៨**[២៦] ដែលមានកំណត់នៅមានកម្រិតទាប បើធៀបទៅនឹងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច ដំណើរវិវឌ្ឍនៃវិស័យអប់រំនិងអនុវត្តក្រឹត្យលេខ **១០**[២៧] ដែលត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា។ កាលបើរបបប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមមានកម្រិតទាប យើងពិតជាមានការលំបាកក្នុងការពង្រឹងគុណភាពអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាណាស់ ពីព្រោះគ្រូប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមភាគច្រើន ត្រូវអញ្ជើញមកពីអង្គភាពឬស្ថាប័នផ្សេងក្រៅពីស្ថាប័នក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ហេតុនេះហើយ យើងនឹងពុំអាចអញ្ជើញគ្រូល្អៗ ឬគ្រូដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់មកបង្រៀននៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបានឡើយ។ ទាំងនេះគឺជាកត្តាប្រឈមដ៏ធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ដែលជាវិស័យអប់រំលំដាប់ទី២ បន្ទាប់ពីវិស័យអប់រំចំណេះទូទៅរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា។ មានគ្រូសាស្ត្រាចារ្យជាច្រើនដែលមកបង្រៀននៅក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាតែងលើកឡើងថា ហេតុអ្វីបានជារបបប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាមានគម្លាតឆ្ងាយពីគ្នាខ្លាំងម្លេះ? កត្តាទាំងនេះអាចជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានជាច្រើន ដែលនាំឱ្យមានការលំបាកដល់ការអញ្ជើញគ្រូមកបង្រៀនក្នុងវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា រហូតមានសាស្ត្រាចារ្យមួយចំនួនសម្រេចចិត្តមិនបន្តបង្រៀននៅពុទ្ធិកសិក្សាទៀតឡើយ។

ខ- បញ្ហាមន្ត្រីសង្ឃប្រាក់និច្ចភត្ត និងមន្ត្រីក្របខណ្ឌ

ការខ្វះមន្ត្រីសង្ឃប្រាក់និច្ចភត្តក៏ជាកត្តាប្រឈមមួយដែរ ត្រូវដោះស្រាយដើម្បីឆ្លើយតបតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា ព្រោះមន្ត្រីសង្ឃប្រាក់និច្ចភត្តត្រូវបានដាក់ពិដានកំណត់ត្រឹមតែ **៣៥២** អង្គប៉ុណ្ណោះសម្រាប់បំពេញការងារក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទាំងថ្នាក់កណ្តាល ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ និងថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចំណោមមន្ត្រីសង្ឃបច្ច័យនិច្ចភត្តទាំងអស់អាចនឹងមានការប្រែប្រួល ព្រោះពេលខ្លះព្រះសង្ឃមួយចំនួនលោកបានលាចាកសិក្ខាបទទៅជាឃរាវាស (សឹក) ដូច្នេះហើយអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិត្រូវការជ្រើសរើសមន្ត្រី

---

[២៦] អនុក្រឹត្យលេខ ៣៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៦ ស្តីពី ការកម្រិតរបបម៉ោងកំណត់ ម៉ោងបន្ថែម និងប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមសម្រាប់ការបង្រៀនក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាសាធារណៈ។

[២៧] អនុក្រឹត្យលេខ ១០ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពី ការកម្រិតរបបម៉ោងកំណត់ ម៉ោងបន្ថែម និងប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមសម្រាប់ការបង្រៀនក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាសាធារណៈ។

សង្ឃមកតែងតាំង ដើម្បីបំពេញការងារនៅក្នុងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យគ្រប់តាមចំនួនដែលបានកំណត់ ក៏ជួបប្រទះការលំបាកក្នុងការតែងតាំងជំនួស ឬធ្វើឱ្យមានការយល់ច្រឡំចំពោះការតែងតាំងនេះធ្វើឱ្យចរន្តការងារមានភាពយឺតយ៉ាវក៏មាន។ ម្យ៉ាងទៀតចំពោះភាពខ្វះខាតមន្ត្រីសង្ឃបច្ច័យនិច្ចភត្ត ឬគ្រូក្របខណ្ឌនេះត្រូវបានលើកឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ដោយសារតែចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៧ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ នៃក្រសួងធម្មការនិងសាសនានូវពុំទាន់ទទួលបានគោលការណ៍ដើម្បីជ្រើសរើសមន្ត្រី ឬគ្រូក្របខណ្ឌបន្ថែមនោះឡើយ។ ព្រោះបើគិតចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៧ រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០២៤ មន្ត្រីឬគ្រូក្របខណ្ឌមួយចំនួនបានដល់អាយុចូលនិវត្តន៍ ទទួលមរណភាព ឬទុពលភាពមិនអាចមកបំពេញការងារបាន ក៏ជាកត្តារួមចំណែកធ្វើឱ្យបន្ទុកនៃការអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាកាន់តែមានការលំបាកបន្ថែមទៀត។

គ- សមត្ថភាពមន្ត្រីនៅមានកម្រិត

ការអនុវត្តគោលនយោបាយបញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល គឺជាការចាប់ផ្តើមយ៉ាងស្វាហាប់ពោរពេញទៅដោយថាមពល ជាពិសេសផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងទៅលើវិស័យអប់រំ។ ដូច្នេះវិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាក៏ជាវិស័យអាទិភាពមួយដែរ ដែលចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ សមត្ថភាពមន្ត្រីសង្ឃនិងមន្ត្រីរាជការជាច្រើននៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិនៅមានកម្រិតនៅឡើយ ដែលជាកត្តាប្រឈមមួយយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរចំពោះការអភិវឌ្ឍនិងកំណែទម្រង់របស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា ឱ្យស្របទៅតាមដំណើរវិវឌ្ឍរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧នៃរដ្ឋសភានាពេលបច្ចុប្បន្ន។ យ៉ាងណាក៏ដោយស្ថាប័នខ្លាំងទៅបានលុះត្រាតែមានធនធានមនុស្សដែលមានសមត្ថភាព ទើបអាចជួយជ្រោងអង្គភាព ឬស្ថាប័ននោះឱ្យរឹងមាំនិងមានការរីកចម្រើនទៅបាន។

ឃ-ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យពុទ្ធិកសិក្សា

ដោយសារភាពខ្វះខាតមន្ត្រីជំនាញនិងសមត្ថភាពមន្ត្រី ដែលបំពេញការងារនៅអគ្គាធិការ-ដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិនៅមានកម្រិត វាក៏ជះឥទ្ធិពលមកដល់ការគ្រប់គ្រងវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាដែលមានការវិវឌ្ឍនាពេលបច្ចុប្បន្នផងដែរ។ ហេតុនេះហើយរបៀបនៃការគ្រប់គ្រងទិន្នន័យពុទ្ធិកសិក្សានៅមានលក្ខណៈបុរាណ ដែលធ្វើឱ្យទិន្នន័យជាច្រើនមានភាពរាយប៉ាយពុំទាន់មានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធដែលបង្កភាពងាយស្រួលដល់ថ្នាក់ដឹកនាំ គណៈកម្មការជំនាញ ឬអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវទូទៅ អាចស្វែងរកព័ត៌មានពុទ្ធិកសិក្សាបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនោះឡើយ។ ម្យ៉ាងទៀត បច្ចុប្បន្នរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ ចំពោះការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សឱ្យស្របទៅនឹងដំណើរវិវឌ្ឍនៃបដិវត្តន៍ឌីជីថល ៤.០ ដែលបង្កភាពងាយស្រួលដល់គ្រប់វិស័យ ជាពិសេសវិស័យអប់រំ។ យ៉ាងណាមិញ វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាក៏មានតម្រូវការងារចាំបាច់ដែលមិនអាចខ្វះបានចំពោះការអភិវឌ្ឍពុទ្ធិកសិក្សាតាមរយៈបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីឱ្យស្របទៅតាមសម័យកាលដ៏ទំនើបនេះផងដែរ។

ករណីដែលបានលើកឡើងខាងលើទាំងប៉ុន្មាន គឺជាកត្តាប្រឈមដ៏សំខាន់ដែលវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាតែងជួបប្រទះ ដែលតម្រូវឱ្យថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម ផ្នែកជំនាញនិងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងអស់រួមចំណែកដោះស្រាយទៅតាមលទ្ធភាពនិងតាមតម្រូវការចាំបាច់ ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បន្ថែមទៀត។

៤- ទិសដៅឆ្នាំសិក្សា ២០២៤-២០២៥

ដើម្បីធ្វើឱ្យដំណើរការអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា កាន់តែមានភាពរឹងមាំនិងមាននិរន្តរភាពយូរអង្វែងបន្ថែមទៀត អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិបានដាក់ចេញនូវទិសដៅបន្ត ដែលជាសូចនាករចង្អុលបង្ហាញផ្លូវដ៏សំខាន់ ក្នុងការអនុវត្តការងារប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដូចខាងក្រោម៖

- បន្តរៀបចំគោលនយោបាយពុទ្ធិកសិក្សា
- ធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនិងប្រព័ន្ធការងារពុទ្ធិកសិក្សា
- បន្តធ្វើវិក្រឹតការគ្រូគ្រប់កម្រិតនៃភូមិសិក្សា
- ចូលរួមអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណដំណាក់កាលទី១ នៃរាជរដ្ឋាភិបាលដោយផ្តោតទៅលើការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្សក្នុងវិស័យអប់រំ
- អភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សា សៀវភៅគោល និងធ្វើអធិការកិច្ច ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពអប់រំវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា
- បន្តសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងការងារវិស័យពុទ្ធិកសិក្សា
- ចុះផ្សាយសកម្មភាពការងារពុទ្ធិកសិក្សាក្នុងគេហទំព័រផ្លូវការរបស់អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិជាផ្លូវការ
- បន្តរៀបចំបាឋកថាប្រចាំត្រីមាស ឆមាស និងប្រចាំឆ្នាំ
- បន្តអនុវត្តការងារពុទ្ធិកសិក្សាទៅតាមផែនការសកម្មភាពដែលបានដាក់ចេញ
- រៀបចំប្រឡងសិស្សពូកែផ្នែកភាសាបាលី
- បន្តចងក្រងទស្សនាវដ្តីពុទ្ធិកសិក្សា។

៥- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ដំណើរការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សា បានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រក្រតីតាមនិយាមនៃការអប់រំដែលមានតាំងពីអតីតកាលបន្តរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ដោយគោរពយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួនតាមគោលការណ៍អប់រំជាសកល ការចង្អុលបង្ហាញនិងការណែនាំរបស់ប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលដែលដឹកនាំ ដោយសម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងថ្នាក់ដឹកនាំសាមីក្រសួង ក៏ដូចជាថ្នាក់ដឹកនាំនៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិផងដែរ ដែលលោកតែងយក

ចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ទៅលើការអភិវឌ្ឍអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាឱ្យស្របទៅតាមសម័យកាល ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យការអប់រំរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាទទួលបានលទ្ធផលល្អប្រកបដោយគុណភាព សមត្ថភាពនិងសីលធម៌ដែលគោលដៅដ៏សំខាន់ក្នុងការដឹកនាំជីវិតប្រកបដោយភាពសុខដុម សម្រាប់អនាគតព្រះពុទ្ធសាសនានិងប្រទេសជាតិ។

គោលការណ៍អប់រំពុទ្ធិកសិក្សាតែងប្រកាន់ខ្ជាប់តាមនិយាមចន្ទគតិ ដែលមានការបើកបវេសនកាលរៀងរាល់ថ្ងៃទី៥ ខែឧសភានៃឆ្នាំសិក្សានីមួយៗ ដែលទទួលបានលទ្ធផលគាប់ប្រសើរដូចអ្វីដែលបានបង្ហាញខាងលើស្រាប់ ព្រមទាំងបានធ្វើការវិភាគទិន្នន័យទៅតាមកម្រិតនៃការសិក្សានីមួយៗយ៉ាងលម្អិត ដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញកាន់តែច្បាស់អំពីអ្វីដែលវិស័យពុទ្ធិកសិក្សាបានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ក្នុងនាមជាអង្គភាពអប់រំដ៏សំខាន់របស់ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ជាពិសេសបានផ្តល់ឱកាសយ៉ាងច្រើនដល់សមណសិស្ស សិស្ស សមណនិស្សិត និស្សិតដែលមានស្ថានភាពគ្រួសារក្រីក្រលំបាក ខ្វះលទ្ធភាពក្នុងការបន្តការសិក្សា ឱ្យទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយភាពស្មើគ្នា។ ជាងនេះទៅទៀត វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សាបានផ្តល់ប្រគេន ជូន សមណសិស្ស សិស្ស សមណនិស្សិត និស្សិតនូវចំណេះដឹងទូទៅទាំងផ្លូវលោកនិងផ្លូវធម៌ សមត្ថភាព ជំនាញ និងចរិយាធម៌ ដើម្បីអាចរស់នៅនិងធ្វើការជាមួយអ្នកដទៃប្រកបដោយភាពវិស្សាសៈ និងសាមគ្គីភាព។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការអនុវត្តការងាររយៈពេលមួយឆ្នាំកន្លងមកនេះ បានជួបបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន ដែលថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមនិងភាគីពាក់ព័ន្ធ គប្បីរួមចំណែកដោះស្រាយឱ្យស្របតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់វិស័យពុទ្ធិកសិក្សាក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអប់រំរបស់ពុទ្ធិកសិក្សាកម្ពុជាឱ្យកាន់តែមានភាពរឹងមាំបន្ថែមទៀត ព្រមទាំងធានាបាននូវនិរន្តរភាពនៃប្រព័ន្ធតាមបែបសាសនាមួយនេះឱ្យស្ថិតស្ថេរចីរកាលតទៅ។

ដើម្បីជាដំណោះស្រាយ ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាដែលបានជួបប្រទះកន្លងមកនេះ អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ ជាពិសេសសម្តេចព្រះអគ្គាធិការ ព្រះអគ្គាធិការរងនិងថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រមបានព្យាយាមដោះស្រាយទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនិងតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន។ ប៉ុន្តែចំពោះដំណោះស្រាយទាំងនេះ ពុំអាចធានាបាននូវនិរន្តរភាពយូរអង្វែងឡើយ ព្រោះត្រឹមតែអាចដោះស្រាយទៅតាមស្ថានភាពបញ្ហាប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះ ដើម្បីអាចធ្វើឱ្យមានស្ថិរភាពយូរអង្វែង អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិចាំបាច់ត្រូវតែបង្កើតយន្តការដោះស្រាយដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ និងមានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រច្បាស់លាស់សម្រាប់ការងារពុទ្ធិកសិក្សា ដោយមានការចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ជាពិសេសគណៈគ្រប់គ្រងសាលាពុទ្ធិក សាលាគណ និងមន្ទីរធម្មការនិងសាសនារាជធានី ខេត្តផងដែរ។

យ៉ាងណាក៏ដោយអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ នៅតែមានជំនឿយ៉ាងមុតមាំថា កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំតាមឋានានុក្រម សម្ដេចព្រះអគ្គាធិការ ព្រះអគ្គាធិការរង សម្ដេចព្រះសាកលវិទ្យាធិការ ព្រះសាកលវិទ្យាធិការរង ព្រះមេគណ គណៈគ្រប់គ្រងសាលាពុទ្ធិក មន្ទីរធម្មការនិងសាសនារាជធានី ខេត្ត និងពុទ្ធបរិស័ទទាំងអស់បានរួមចំណែកយ៉ាងច្រើន ដើម្បីទ្រទ្រង់អភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍវិស័យពុទ្ធិកសិក្សារហូតទទួលបានសមិទ្ធផលដូចពេលនេះ នឹងបន្តធ្វើការងារទាំងនេះឱ្យកាន់តែមានភាពរឹងមាំបន្ថែមទៀត។ ក្តីសង្ឃឹមរបស់វិស័យអប់រំពុទ្ធិកសិក្សា គឺពឹងផ្អែកទៅលើឧបការបុគ្គលទាំងអស់ដែលបានបញ្ជាក់ខាងលើនេះ ក្នុងការពង្រីកវិសាលភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលនិងពង្រឹងគុណភាពអប់រំឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ការផ្សព្វផ្សាយនិងការបដិបត្តិ ពុទ្ធសាសនាឱ្យមានសង្គតិភាពសម្រាប់បច្ឆាជនជំនាន់ក្រោយ៕

ផ្នែកទី២

សន្ធានុក្រម

កម្រងរូបភាព

ឧបសម្ព័ន្ធ

សទ្ទានុក្រម

- **គណនេយ្យភាព** (ន) ភាពទទួលខុសត្រូវ, ការទទួលខុសត្រូវ។
- **គ្រហស្ថ** (ន) អ្នកមានផ្ទះ, អ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះគឺអ្នកមានគ្រួសារ។
- **ឃរាវាស** (ន) ការគ្រប់គ្រងផ្ទះ, អ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
- **ចិរភាព** (ន) ភាពយឺតយូរ, ភាពដ៏យូរ។
- **ចុតិ** (ន.) (ច្យុតិ) ដំណើរដែលឃ្លាតចាកជីវិត គឺសេចក្តីស្លាប់ ។
- **ឆន្ទៈ** (ន) សេចក្តីប្រាថ្នា, បំណង, គំនិត, ការយល់ព្រម...។
- **តម្លាភាព** (ន) ភាពភ្លឺថ្លា, ភាពថ្លាស្អាត, ភាពភ្លឺស្វាង។
- **និរន្តរ៍** (កិ.វិ) ដែលឥតមានចន្លោះ, ឥតស្រាក, ឥតឈប់, ឥតល្ហែ។
- **បដិសន្ធិ** (ន.) (ប្រតិ-) តំណកំណើតសត្វៈ ចាប់បដិសន្ធិក្នុងផ្ទៃមាតា ។
- **បព្វជិត** (ន) អ្នកបួស។
- **បរិមាណ** (ន) ការរាប់,ការគ្នេរមើលដោយសព្វគ្រប់,ប្រមាណ, ចំនួន
- **បសំសកិច្ច** (ន) កិច្ចនៃការសរសើរ, ពាក្យសរសើរ។
- **ប្រតិស្ឋាន** (ន) ការស្ថិត,ស្ថិតនៅ, ការតាំង,ការតាំងនៅ, តម្កល់, ការសាង, កសាង។
- **ប្រសិទ្ធផល** (ន) កម្រិតនៃលទ្ធផលដែលធ្វើឱ្យសម្រេចទៅតាមបំណង
- **ប្រសិទ្ធភាព** (ន) គុណភាពដែលសម្រេចបាន
- **មូលធនមនុស្ស** (ន) មនុស្សដែលមានតម្លៃជាទ្រព្យសំខាន់របស់ប្រទេសជាតិ ប្រកបដោយសក្តានុពលខាងចំណេះដឹង សមត្ថភាព ជំនាញ បទពិសោធ និងភាពច្នៃប្រឌិត ដែលជាធនធានឬជាទុនសម្រាប់អភិវឌ្ឍប្រទេសបាន
- **មោទកភាព** (ន) ភាព ឬភាវៈជាអ្នករីករាយ, ភាវៈនៃសេចក្តីត្រេកអរ, សេចក្តីអរគុណ
- **វិធាន** (ន) វិធី, បែប, បែបផែន, កិរិយាអំពើ...។
- **វិវឌ្ឍន៍** (ន) សេចក្តីចម្រើន។
- **វិវត្តន៍** (ន) ការប្រែប្រួល, ការផ្លាស់ប្តូរ។
- **វិសយៈ** (ន) អារម្មណ៍, គំនិត, ទី,តំបន់,ទីអាស្រ័យ, ភូមិ,ស្រុក, ប្រទេស, ខេត្ត,ដែន, បរិវេណ, មណ្ឌល,ទីបំផុត (នៃការមើលឃើញ),នាទី,ផ្នែក។ល។
- **វិស្សាសៈ** (ន) សេចក្តីស្និទ្ធស្នាល, ដំណើរជឿចិត្តគ្នា, ការទុកចិត្តគ្នា : មានវិស្សាសៈនឹងគ្នា។
- **វេយ្យាវច្ចៈ** (ន) ការខ្វល់ខ្វាយ, ការខ្នះខ្នែង, ការមិនប្រចាំគ្នា, ការយកចិត្តទុកដាក់។
- **សង្គតិ** (ន) ការរាប់រកគ្នា, ការរាប់អានគ្នា, ការរួបរួមគំនិតគ្នា, ការចូបប្រសព្វគ្នា សេចក្តីស្មោះស្មើទៅវិញទៅមករកគ្នា, ការប្រជុំ, ការចូបជុំគ្នា, សមាគម។ សង្គតិភាព ភាពនៃសង្គតិ ។

- **សញ្ញាណ** (ន) សេចក្ដីដឹងជាក់, ការយល់ដឹងច្បាស់, សេចក្ដីចូលចិត្តស៊ប់, គ្រឿងសម្គាល់, អ្វីៗដែលប្រើជាគ្រឿងសម្គាល់កិច្ចការនីមួយ, យីហោ។
- **សមធម៌** (ន) ស្ថានភាពដែលមនុស្សគ្រប់រូបត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់ដោយស្មើភាព បំពេញតាមតម្រូវការរបស់ពួកគេ ហើយគ្មានក្រុមមនុស្សណាមួយត្រូវបានផ្ដល់ជូនដោយលក្ខខណ្ឌពិសេសនោះឡើយ។
- **សមភាព** (ន) សិទ្ធិនៃក្រុមមនុស្សផ្សេងគ្នា ដែលមានតួនាទីក្នុងសង្គមដូចគ្នា និងទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់ដូចគ្នា។
- **សមិទ្ធកម្ម** (គុ) ដែលសម្រេចឬដែលស្រេចហើយ ។
- **សុខដុមនីយកម្ម** (ន) សកម្មភាព ឬដំណើរការនៃការធ្វើអ្វីមួយដែលស្របគ្នា ឬត្រូវគ្នា។ សកម្មភាពដែលធ្វើឱ្យមនុស្សមានគំនិត ផែនការ ស្ថានភាពផ្សេងៗគ្នា អាចរស់នៅសមរម្យ និងទទួលបានរួមគ្នាបាន។
- **សុគតិ** (ន.) ដំណើរល្អ, ការទៅដោយល្អ (ចំពោះការស្លាប់កើត),ការប្រព្រឹត្តត្រូវផ្លូវ, ត្រូវគន្លងធម៌, គន្លងឬលំអានយុត្តិធម៌ ។
- **សូចនាករ** (ន) កត្តាអ្វីមួយដែលបង្ហាញពីស្ថានភាព ឬរបៀបដែលវាកំពុងផ្លាស់ប្ដូរ
- **សេក្ខ** (ន) អ្នកដែលនៅកំពុងសិក្សា, អ្នករៀន។ ខ្មែរបុរាណហៅក្មេងដែលនៅរៀនអក្សរក្នុងវត្តថា សេក្ខលោក ឬកូនសេក្ខ (សិស្សលោក ឬកូនសិស្ស), ក្នុងសម័យឥឡូវក៏នៅមានប្រើខ្លះដែរ។
- **ស្ថិរភាព** (គុ) ភាពឋិតថេរ។
- **ហិរញ្ញប្បទាន** (ន) ប្រាក់ដែលបានផ្ដល់ជូន, ប្រាក់ដែលប្រគល់ជូន។
- **ឯកច្ឆន្ទ** (ន) ចំណង់តែមួយ, បំណងតែមួយ, បំណងត្រូវគ្នាតែមួយ, ដែលមានបំណងត្រូវគ្នាតែមួយ, ដែលព្រមចិត្តគ្នា។

កម្រងរូបភាព

សកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលនិងសកម្មភាពថ្នាក់ដឹកនាំ មន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីរាជការចូលរួមក្នុងការងារពុទ្ធិកសិក្សាសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤។

ប្រជុំបូកសរុបលទ្ធផលការងារពុទ្ធិកសិក្សាប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ ក្រោមព្រះអធិបតីភាពសម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស កិត្តិបណ្ឌិត **អំ លីមហេង** ព្រះអគ្គាធិការពុទ្ធិកសិក្សា។

សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស កិត្តិបណ្ឌិត **អំ លីមហេង** និមន្តត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពសិក្សារបស់សមណសិស្សនៃពុទ្ធិកបឋមសិក្សា **ម៉ុន ស៊ាងលី** (ចំពុះក្អែក)។

*ឯកឧត្តម **ចាយ បូរិន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធម្មការនិងសាសនា អញ្ជើញជាអធិបតីក្នុងកម្មវិធីប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤។*

*សម្តេចព្រះពោធិវង្សកិត្តិបណ្ឌិត **អំ លីមហេង** ព្រះអគ្គាធិការ និងឯកឧត្តម **ចាយ បូរិន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ព្រមទាំងថ្នាក់ដឹកនាំអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិនិងថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ចូលរួមក្នុងកម្មវិធីប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។*

*សម្តេចព្រះពោធិវង្ស **អំ លីមហេង** ព្រះអគ្គាធិការ និងឯកឧត្តម **ចាយ បូរិន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធម្មការនិងសាសនា កាត់វិញ្ញាសាទី១នៃការប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤។*

ព្រះសង្ឃាលង្ការមុនីបណ្ឌិត ***យ៉ន កុសល្យ*** ប្រធានផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាចុះធ្វើអធិការកិច្ចតាមបណ្ដាពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ។

កិច្ចប្រជុំពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារនៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។

ព្រះពុទ្ធវង្ស ***សុខ សុភាព*** ប្រធានផ្នែកពុទ្ធិកបឋមសិក្សានិងធម្មវិន័យ បានដឹកនាំគណៈប្រតិភូចុះធ្វើអធិការកិច្ចបច្ចេកទេសតាមបណ្ដាសាលាពុទ្ធិកបឋមសិក្សាក្នុងខេត្តតាកែវ ។

កិច្ចប្រជុំពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារនិងនវានុវត្តន៍នៃការសិក្សា ក្រោមព្រះអធិបតីភាពសម្ដេចព្រះមង្គលមុនីវង្សី ***ហ៊ី ឈីវនាថ*** ព្រះអគ្គាធិការរងនិងជាព្រះនាយកពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត។

ព្រះសង្ឃាលង្ការមុនី បណ្ឌិត ***យ៉ន កុសល្យ*** ព្រះប្រធានផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សា បានដឹកនាំព្រះមន្ត្រីសង្ឃនៃផ្នែកពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាជួបប្រជុំជាមួយព្រះនាយកនិងគណៈគ្រប់គ្រងនៃសាលាពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យស្វាយរៀង។

ពិធីការពារនិក្ខេបបទបញ្ចប់ និងប្រឡងបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់នៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា ក្រោមអធិបតីភាពឯកឧត្តម ***មាស សំណាង*** រដ្ឋលេខាធិការ តំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ឯកឧត្តម ***ចាយ បូរិន*** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធម្មការនិងសាសនា។

សម្តេចព្រះមហាអរិយវង្ស បណ្ឌិត ***យ៉ន សេង យៀត*** ព្រះសាកលវិទ្យាធិការ នៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ និងសហការី បាននិមន្តជួបប្រជុំជាមួយលោកបណ្ឌិត Peter Gyallay-Pap នាយកប្រតិបត្តិគម្រោងជំនួយការពុទ្ធិកសិក្សាខ្មែរ (KEAP) ។

ផ្នែកពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សានិងក្រោយពុទ្ធិកឧត្តមសិក្សាចុះអធិការកិច្ចនៅពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា។

សម្តេចព្រះមង្គលមុនីវង្សី ***ហ៊ី ឈីវនាថ*** ព្រះអគ្គាធិការរងនិងជាព្រះនាយកពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹតនិមន្តកាត់វិញ្ញាសាប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។

សកម្មភាពបេក្ខសមណៈ បេក្ខជនចូលរួមក្នុងការប្រឡងសញ្ញាបត្រពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤(ទីតាំង ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត រាជធានីភ្នំពេញ)។

នស/រកត/០១២៤/ ១៤៧

ព្រះរាជក្រឹត្យ

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៨២៣/១៩៨១ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងធម្មការនិងសាសនា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៥០៦/២០៧ ចុះថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦ ស្តីពីការបង្កើតគណៈសង្ឃនាយកនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ត្រាស់បង្គាប់

មាត្រា១: តែងតាំងមុខតំណែង សម្តេចព្រះមហាសុមេធាធិបតីកិត្តិឧទ្ទេសបណ្ឌិត **នន្ទ ង៉ែត** ជាព្រះអធិបតីកិត្តិយស នៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។

មាត្រា២: សម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តព្រះរាជក្រឹត្យនេះ ចាប់ពីថ្ងៃឡាយព្រះហស្តលេខាតទៅ។

រាជ.២៤០១.១៤៧

នរោត្តម សីហមុនី

នរោត្តម សីហមុនី

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង, ថ្ងៃទី ៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤

បានចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំការ
រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

វង្សី វិស្សុត

ព្រះរាជក្រឹត្យ

នស/រកត/០១២៤/១៣៧០

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានត្ថមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៨២៣/១៩៨១ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងធម្មការនិងសាសនា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៥០៦/២០៧ ចុះថ្ងៃទី៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦ ស្តីពីការបង្កើតគណៈសង្ឃនាយកនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ត្រាស់បង្គាប់

មាត្រា១: តែងតាំងមុខតំណែង សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្សកិត្តិបណ្ឌិត **អំ លីមហេង** ជាព្រះអគ្គាធិការនៃអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។

មាត្រា២: សម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តព្រះរាជក្រឹត្យនេះ ចាប់ពីថ្ងៃឡាយព្រះហស្តលេខាតទៅ។

៣១.០១.១៣៧០

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង, ថ្ងៃទី ៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤

នរោត្តម សីហមុនី

បានចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំការ
រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

វង្សី វិស្សុត

ព្រះរាជក្រឹត្យ

នស/រកត/០១២៤/ ១៧៧១

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមររដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៨២៣/១៩៨១ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងធម្មការនិងសាសនា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៥០៦/២០៧ ចុះថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦ ស្តីពីការបង្កើតគណៈសង្ឃនាយកនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ត្រាស់បង្គាប់

មាត្រា១ : តែងតាំងមុខតំណែង សម្តេចព្រះមហាអរិយវង្សបណ្ឌិត **យ៉ន សេងយៀត** ជាព្រះសាកលវិទ្យាធិការនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ។

មាត្រា២ : សម្តេចមហាបវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តព្រះរាជក្រឹត្យនេះ ចាប់ពីថ្ងៃឡាយព្រះហស្តលេខាតទៅ។

នរោត្តម សីហមុនី

[illegible]

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង, ថ្ងៃទី ៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤

នរោត្តម សីហមុនី

បានចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំការ
រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

វង្សី វិស្សុត

ផ្នែកទី៣
ស្ថិតិពុទ្ធិកសិក្សាសខ្មែរ

ស្ថិតិសង្ខេបពុទ្ធិកសិក្សាទូទាំងប្រទេស

ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤

ពុទ្ធសករាជ ២៥៦៧ គ្រិស្តសករាជ ២០២៣

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

តារាងស្ថិតិសង្ខេបពុទ្ធិកសិក្សាទូទាំងប្រទេស
ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤

ល.រ	កម្រិត	ថ្នាក់ទី១ (ត្រី)		ថ្នាក់ទី២ (ទោ)		ថ្នាក់ទី៣ (ឯក)		សរុប		សាលា	គ្រូ			សរុប
		ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស		ក្របខ័ណ្ឌ	កិច្ចសន្យា	ជួល	
១	ធម្មវិន័យ	434	6,898	170	2,287	135	1,816	739	11,001	529	0	0	677	677
២	ពុទ្ធិកបឋមសិក្សា	815	14,863	365	5,912	267	4,270	1,447	25,045	950	173	1,368	741	2,282
៣	ពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ	57	2,592	51	1,737	46	1,593	154	5,922	38	118	73	383	574
៤	ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ	19	905	18	602	17	589	54	2,096	14	35	21	207	263
សរុប		1,325	25,258	604	10,538	465	8,268	2,394	44,064	1,531	326	1,462	2,008	3,796

ថ្ងៃច័ន្ទ ២កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ការិយាល័យរដ្ឋបាល និង សរុប

ព្រះសមណឧត្តម ឆេង សុមឿ

បានឃើញ និងពិនិត្យត្រឹមត្រូវ
ថ្ងៃអង្គារ ៣កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ផ្នែករដ្ឋបាល និងគណនេយ្យ

ទន់ ផាន់លី

បានឃើញ និងឯកភាព
ថ្ងៃពុធ ៤កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣
ជ.សម្តេចព្រះអគ្គាធិការ
ព្រះអគ្គាធិការរង

សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស អ៊ំ លឹមហេង

ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

តារាងស្ថិតិសង្ខេប សាលា-សមណសិស្ស-សិស្ស ពុទ្ធិកសិក្សាគ្រប់កម្រិត
ទូទាំងប្រទេស ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤

ល.រ	រាជធានី/ខេត្ត	សាលាធម្មវិន័យ						សរុប			សាលាពុទ្ធិកបឋមសិក្សា						សរុប			ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ						សរុប			ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ						សរុប		
		ត្រី		ទោ		ឯក					ថ្នាក់ទី ១		ថ្នាក់ទី ២		ថ្នាក់ទី ៣					ថ្នាក់ទី ១		ថ្នាក់ទី ២		ថ្នាក់ទី ៣					ថ្នាក់ទី ១		ថ្នាក់ទី ២		ថ្នាក់ទី ៣				
		ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	សាលា	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	សាលា	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	សាលា	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	ថ្នាក់	សិស្ស	សាលា	ថ្នាក់	សិស្ស
1	អគ្គាធិការដ្ឋាន	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	233	4	168	4	138	1	12	539	4	237	4	150	4	113	1	12	500
2	រាជធានីភ្នំពេញ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43	1,055	32	606	20	358	50	95	2,019	8	359	7	258	7	242	7	22	859	1	59	1	54	1	44	1	3	157
3	កណ្តាល	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68	1,458	28	556	29	499	75	125	2,513	7	273	6	138	6	171	6	19	582	2	104	2	79	1	38	2	5	221
4	បាត់ដំបង	33	825	18	293	20	360	42	71	1,478	53	1,068	21	325	22	378	58	96	1,771	4	230	4	141	4	195	3	12	566	2	126	2	89	2	81	1	6	296
5	សៀមរាប	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38	748	26	483	15	263	51	79	1,494	5	246	3	104	2	63	2	10	413	2	83	1	41	1	52	1	4	176
6	បន្ទាយមានជ័យ	54	937	32	500	20	271	83	106	1,708	66	1,096	37	566	20	286	95	123	1,948	3	119	2	100	1	78	1	6	297	1	32	1	27	1	24	1	3	83
7	ពោធិ៍សាត់	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	466	5	57	9	102	39	47	625	2	79	2	93	2	88	2	6	260	1	42	1	15	1	63	1	3	120
8	ព្រៃវែង	45	705	18	239	22	276	49	85	1,220	45	703	17	194	22	279	49	84	1,176	3	155	3	89	2,	71	2	8	315	1	30	1	19	1	12	1	3	61
9	ស្វាយរៀង	18	225	12	125	9	77	31	39	427	23	514	19	330	11	191	31	53	1,035	2	73	1	60	1	24	1	4	157	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	តាកែវ	1	6	0	0	1	20	2	2	26	62	1,047	43	653	19	279	54	124	1,979	1	41	1	26	1	24	1	3	91	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	ត្បូងឃ្មុំ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	390	10	155	9	168	23	38	713	3	196	3	101	3	106	2	9	403	1	50	1	42	1	58	1	3	150
12	កំពង់ចាម	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	1,093	28	568	25	492	67	101	2,153	5	152	5	147	4	97	3	14	396	2	75	1	33	1	45	1	4	153
13	កំពង់ធំ	111	1,615	26	297	13	112	113	150	2,024	94	1,288	31	359	12	110	99	137	1,757	2	111	2	52	2	74	2	6	237	0	0	1	18	1	15	1	2	33
14	កំពង់ឆ្នាំង	72	1,033	12	181	6	92	82	90	1,306	72	1,033	12	181	6	92	82	90	1,306	2	106	1	67	1	43	1	4	216	1	27	1	20	1	20	1	3	67
15	កំពង់ស្ពឺ	23	262	7	48	3	35	24	33	345	62	1,117	20	304	18	279	69	100	1,700	1	49	2	52	2	60	1	5	161	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	កំពត	10	175	8	136	8	116	26	26	427	14	302	11	192	14	211	26	39	705	2	108	2	71	1	43	1	5	222	1	40	1	15	1	24	1	3	79
17	កោះកុង	6	82	3	32	1	14	6	10	128	5	61	2	22	0	0	5	7	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	ព្រះសីហនុ	11	151	7	89	4	47	11	22	287	9	235	3	82	1	26	11	13	343	1	13	1	25	1	23	0	3	61	0	0	0	0	0	0	0	0	0

19	ក្រចេះ	13	320	5	93	4	69	16	22	482	12	312	5	93	4	69	15	21	474	1	31	1	39	1	35	1	3	105	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	ស្ទឹងត្រែង	7	115	2	38	1	20	9	10	173	7	115	2	38	1	20	9	10	173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	ព្រះវិហារ	10	180	3	22	6	101	9	19	303	11	216	3	22	5	65	9	19	303	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	ឧត្តរមានជ័យ	6	100	7	108	10	145	10	23	353	9	147	1	19	1	18	9	11	184	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	មណ្ឌលគិរី	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	75	2	18	0	0	2	4	93	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	រតនគិរី	5	63	5	56	5	46	5	15	165	4	74	3	36	2	20	4	9	130	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	ប៉ៃលិន	9	104	5	30	2	15	11	16	149	13	171	3	33	1	44	13	17	248	1	18	1	6	1	18	1	3	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	កែប	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	79	1	20	1	21	5	5	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
សរុប		434	6,898	170	2,287	135	1,816	529	739	11,001	815	14,863	365	5,912	267	4,270	950	1,447	25,045	57	2,592	51	1,737	46	1,593	38	154	5,922	19	905	18	602	17	589	14	54	2,096

ថ្ងៃច័ន្ទ ៤រោច ខែ ភទ្របទ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ការិយាល័យរដ្ឋបាល និង សរុប

ព្រះសមណឧត្តម ឆេង សុម៉ី

បានឃើញ និងពិនិត្យត្រឹមត្រូវ
ថ្ងៃអង្គារ ៣រោច ខែ ភទ្របទ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ផ្នែករដ្ឋបាល និងគណនេយ្យ

ទន់ ផាន់លី

បានឃើញ និងឯកភាព
ថ្ងៃពុធ ៤រោច ខែ ភទ្របទ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣
ជ.សម្តេចព្រះអគ្គាធិការ
ព្រះអគ្គាធិការរង

សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស អំ លីមហេង

ស្ថិតិសង្ខេបពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទូទាំងប្រទេស

(បរិញ្ញាបត្រ)

ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤

ពុទ្ធសករាជ ២៥៦៧ គ្រិស្តសករាជ ២០២៣

ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

តារាងស្ថិតិ សាលា-គ្រូ-សមណនិស្សិត-និស្សិត ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ទូទាំងប្រទេស
កម្រិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤

ល.រ	ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ	ថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋាន	ថ្នាក់ឆ្នាំទី២	ថ្នាក់ឆ្នាំទី៣	ថ្នាក់ឆ្នាំទី៤	សរុប		គ្រូ			សរុប
						សាលា	និស្សិត	ក្របខណ្ឌ	ស្ម័គ្រចិត្ត	ជួល	
១	ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ(ភ្នំពេញ)	321	278	156	108	1	863	32	0	55	87
២	ពុទ្ធិកសាកលវិ.ព្រះសីហនុរាជសាខាកំពង់ឆ្នាំង	124	123	65	81	1	393	0	0	54	54
៣	ពុទ្ធិកសាកលវិ.ព្រះសីហនុរាជសាខាបាត់ដំបង	330	347	200	146	1	1,023	6	0	66	72
៤	ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា	766	559	415	237	1	1,977	4	0	111	115
៥	ពុទ្ធិក.សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន	421	360	223	103	1	1,107	5	0	58	63
សរុប		1,962	1,667	1,059	675	5	5,363	47	0	344	391

ថ្ងៃចន្ទ ២កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ការិយាល័យរដ្ឋបាល និង សរុប

ព្រះសមណឧត្តម ឆេង សុម៉ឺ

បានឃើញ និងពិនិត្យត្រឹមត្រូវ
ថ្ងៃអង្គារ ៣កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ផ្នែករដ្ឋបាល និងគណនេយ្យ

ទន់ ផាន់លី

បានឃើញ និងឯកភាព
ថ្ងៃពុធ ៤កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣
ជ.សម្តេចព្រះអគ្គាធិការ
ព្រះអគ្គាធិការរង

សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស អ៊ំ លឹមហេង

ស្ថិតិសង្ខេបពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យទូទាំងប្រទេស

(បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់)

ឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤

ពុទ្ធសករាជ ២៥៦៧ គ្រិស្តសករាជ ២០២៣

ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា
អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

តារាងស្ថិតិ សាលា-គ្រូ-សមណនិស្សិត-និស្សិត ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ទូទាំងប្រទេស
កម្រិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤

ល.រ	ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ	ថ្នាក់ឆ្នាំទី១	ថ្នាក់ឆ្នាំទី២	សរុប		គ្រូ		សរុប
				សាលា	និស្សិត	ក្របខណ្ឌ	ជួល	
១	ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ(ភ្នំពេញ)	105	76	1	181	0	16	16
២	ពុទ្ធិកសាកលវិ.ព្រះសីហនុរាជសាខាកំពង់ឆ្នាំង	0	33	1	33	0	14	14
៣	ពុទ្ធិកសាកលវិ.ព្រះសីហនុរាជសាខាបាត់ដំបង	38	34	1	72	0	38	38
៤	ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា	237	233	1	470	0	32	32
៥	ពុទ្ធិក.សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន	62	52	1	114	0	18	18
សរុបរួម		442	428	5	870	0	118	118

ថ្ងៃចន្ទ ២កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ការិយាល័យរដ្ឋបាល និង សរុប

ព្រះសមណឧត្តម ឆេង សុមឿ

បានឃើញ និងពិនិត្យត្រឹមត្រូវ
ថ្ងៃអង្គារ ៣កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣
ប្រធាន
ផ្នែករដ្ឋបាល និងគណនេយ្យ

ទន់ ផាន់លី

បានឃើញ និងឯកភាព
ថ្ងៃពុធ ៤កើត ខែអស្សុជ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣
ជ.សម្តេចព្រះអគ្គាធិការ
ព្រះអគ្គាធិការរង

សម្តេចព្រះពោធិវ័ង្ស អំ លឹមហេង